

Berxwedana dîrokî a Afrînê 3

Abdusamet Yîgît

Berxwedana dîrokî a Afrînê 3

21 adare 2018

Weşanên SORAN e

Çille-Sebat-Adar

21 adar 2018

Edîtor : Zeynel Abidîn Han

Berpîrsiyariya Redaksiyonê: Zagros Baran

Grafîk û Design : Gazîn Han

email: han-grafik@hotmail.de

<https://www.facebook.com/kovaraxwenas>

Çap û Grêdan : Concept Medienhaus GmbH

Bûlowstr. 56-57 10783 Berlîn

ISBN 978-3-981668-67-4

Berxwedana dîrokî a afrînê 3.

Hevdîtina amarika û tirkiya û nêzikatiya rûsya

Hevdîtina amarika û tirkiya a bi çûyina 15ê sibata 2018an de wê, weke hevdîtineka ku wê, di wê de wê bahse levkirina tirkiya û amarika û bi wê levkirinê a denezdina wê levkirinê jî bi çend gotina wê bi weşênin. Wê werênina li ser ziman ku wê heta adarê ku ew di encama wê levkirinê were avakirin. Piştî jî wê, di roja 16ê sibata 2018an de wê, 'reuters' wê ragihênê ku wê, rayadarên tirk xwestina ji amarika ku 'YPG ji mimbiçê bê vekişandin û li wir hêzên amarikî ew kar bikin. ' Ev çûyina wezirê karê derve ku ew rastî roja dilgirtin radestkirina birêz Ocalan a li tirkiya dihêt wê, gelo weke rasthatinekê bê? Bêgûman wê weke ku wê, gelek caran wê birêz ocalan jî wê, werênê li ser ziman wê, di sîyesetê de û hele di rewşa kurd û pîrsgirêka kurd wê cihê ti rasthatinê wê nebê. Wê ti tişt wê bi rasthatinê wê rû nedê.

Mijare kurd wê, li herêmê wê were wê rengê û awayê û astê ku wê, her gave ku ew di çerçoveya wê de wê were avêtin li herêmê wê tenê rejimên herêmê wê bi bandûr bikê wê, hemû hêzên ku ew li herêmê sîyesetê dikin wê sîyeseta wan ya herêmî û hegomonîkî jî wê bi bandûr bikê. Di vê çerçoveyê de wê demê mirov, divê ku hemû aliyan bi awayekê bi têkiliya wan a bi hevdû re wan hilde li dest û werênê li ser ziman. Wê hingî wê baştir wê were fahmkirin. Leyistina amarika a li ser pîrsgirêka kurd a li herêmê re wê, di vê çerçoveyê de wê, rejimên herêmê ên weke îranê û rûsya û tirkiya jî wê bi bandûr bikê. Di vê çerçoveyê de rejimên ku ew beşên kurdistanê di nava sînorê wan de hatîya hiştin wê, bihayê ji dest berdana hemû mirovatiya xwe wê, şerê wê bi kurdan û bi hevdû re li herêmê wê bikin. Kurd di vê demê de wê, bêgûman wê, di rewşeka pirr xarîb de bin. Rejimên herêmê ên weke îranê wê ji aliyekê ve wê, bi devê serokê 'hizbullah' 'nasrallah' wê bide gotin ku wê amarika wê kurdan bi tenê bihêlê. Wateya wê gotinê wê ji aliyekê din ve wê, ew bê ku wê, dema ku wê kurd bi tenê hiştin emê hingî bi diwartir herina bi ser kurdan de. Bi gotineka din wê bêjin ku 'emê êşên mazintir b wan piştî bidina kişandin. Di vê çerçoveyê de wê, wekr gotineka 'tehdîdê' a li kurdan bixwe jî bê. Ji aliyê din ve jî wê şêwirmendê 'hamaney(*)' ên weke 'alî ekber wîleyetî' wê werênina li ser ziman ku 'emê, destûrê nedin ku amarika li herêmên kurdan bicih bibê. ' Li vir ev gotin wê, ji dû aliyan ve wê pêwîst bê ku mirov wê hilde li dest. Ji aliyekê ve ev kes wê şêwarmendê rejima îranê a ku ew bi zilmûzordariya xwe ku ew li ser rojhilatê kurdistanê û bi pêvajoya hêrişên weke yên bi çeteyên şaşdî-şabî ku ew li başûrê kurdistanê pêşxistina û bi wê rengê ew diçina bi ser kurdan de bê.

Li vir di aslê xwe de amarika wê kurdan bi tenê bi hêlê û ankû nehêlî wê, mijar ne ew bê. Ji xwe kurd li herêmê hertimî bi tenê bûna. Yên weke rayadarên îranî, sûfîyî, îraqî û tirkîyayî ku wê dem bi dem wê bahse 'jîyane bi hevdû re' wê bikin û wê, navê kurdan wê hildin wê, di ti demê de wê, di awayekê wekhevdû de wê nêzî kurdan nebin. Wê çawa wê kurdan di bin dest û metingerîya xwe de wê bihêlin wê hertimî wê şerê wê û gotinên wê li kurdan û bi kurdan re bikin. Wê, di vê rengê û awayê de wê hertina bi ser kurdan de.

Pêvajoyên şerên rejimên herêmê mirov hilde li dest wê, di wê de wê bi deh hezaran

(*)Hamaney sserokê rûhanî ê rejima îranê

wê kurd wê werina qatilkirin. Wê ev jî wê bidestê rejimên herêmê bin. Ber vê yekê, gotinên bi vî rengî ti carî wê, dema ku kurd wê bina mijare gotinê wê, mafê wan wê bi ahlaqî û wijdanî wê nebê ku ew bahse bi hevdu re jîyankirinê û ankû bi tenê hiştin û nehiştina kurdan bikin. Ji xwe ku kurd bi tenê werina hiştin û ne wina hiştin jî wê bi fermana rayadarên tirk, îranî, îraqî û sûrîyî û bi destê artîş û hêzên wan wê werina qatilkirin. Wê demê wê ti wateya wan gotina wê, ji rewşa tehdîdkirina wan û pê de wê nebê. Di vê demê de wê, ti cidiyeta wan jî wê nebê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ber vê yekê rewşa kurdan wê li herêmê wê, weke rewşeka ku mirov wê jiv ê aliyê ve jî wê, hilde li dest bê. Ji aliyekê din ve jî wê, rewşa kurdan wê weke rewşeka ku mirov wê, dikarê wê, di çerçoveya herêmê de wê, hilde li dest bê. Bêgûman wê, hemû mudahaleyên li rewşa kurdan dibin wê weke ku wê li herêmê bin. Lê ne kurdan wê, van rejimên ku ew sîyeseta dijkurd dikin û kurd li herêmê di war û herêmên xwe de bêstatû hiştina wê belesebebê wê bin. Di vê çerçoveyê de wê, ti gûnah û berpirsîyariya kurdan wê nebê. Kurd di wê rewşê de wê, mafê wan bê ku ew bi hêzekê re têkiliyê dênin û ku ew karibin heta devera ku ew karibin ji wê sûdbgirin ew wê sûdgirtinê bikin. Wekî din wê, ti wateya wê nebê.

Yên ku ew bi kurdan re diaxifin û di dema ku ew bahse 'wijdanê' dikin wê, di aslê xwe de wê, di serî de ew ti wijdan wê bi wan re wê nebê. Ne wijdanê olî û ne jî yê mirovatîyî wê bi wan re wê nebê. Yê ku wijdan bi wan re hebê wê kurdan bo ku ew kurdan bikina bin kontrola xwe de wê bêstatû nehêlin û wê zimanê wan qadaxa nekin û w pêvajoyên şer ên bi armanca jenosîdê wê li ser wê nemênin. Ji vê aliyê rêveber û rejimên herêma rojhilat wê weke kes û rejimên herî dawî ku ew karibin bahse wijdan û mirovatîyê bikin bin. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ti kesên ji netewên serdest ên herêmê û rayadarên rejimên wê, di rewşa kurd de ew ku mirov, bi awayekê haqaniyetî û mirovatîyî wê bêjê wê, nîkaribin bahse mirovatîyê, wijdanê, ahlaqê û hwd bikin. Wê kesên ji 'netewên serdest' jî wê, 'şovenisma wê netewa serdest' wê bi wan re hebê û wê li gorî wê biaxifin. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê weke rewşeka ku wê wan ji mirovatîya wan jî wê derxê bê. Ew bêgûman dibê ku hinek ji wan ne di wê farqe ji mirovatîyê derketina de jî bin. Lê wê dema ku wê, rastiya xwe bi aqilekê rast û mirovayî li wê bihizirin wê ew bi hesanî wê ew wê kifşbikin. Wê, ne di wê pozisyonekê de bin ku ew di wê çerçoveyê de ew bibina xwediyê gotinê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê dema ku ew wê bikin wê, ew gotinên wan wê tenê wê, weke renegekê nemberdî û ne ji dilî û nemirovîya wan wê bide nîşandin û hewd. Wê weki din wê, ti wateya wê nebê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa kurd wê, wijdanê hemû mirovatîyê bê. Rejimên herêmê jî ji wê wijdanê bêpar in. Dibê ku ew rayadarên wê, serdest û xwedî hêz bin. Ew bi fermana xwe karibin mirovan bidina qatilkirin. Lê wê, ew wê, ji wê derbas nebin.

Dîrok wê, wan bi kirinên wan re wê di wijdanê mirovatîyê de wê mahkum bikê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li ser kurdan re rengê jîyane ku ew dihê kirin em li herêmê hineki li ser wê em li ser wê bisekin in. Lê dema ku em li ser wê bisekin in em ji di vê çerçoveyê de wê li ser wê bisekinin. Wê bi vê rengê wê baştirin **wê were fahmkirin.**

Pêvajoyên hêrişên rejimên herêmê ên li hebûna civake kurd wê diroka wê herêmê wê bi wan û bi kurdan wê bide nîvîsandin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Yê ku wê derfetê ji ti pêşveçûnên bi mirovî û demokratîkî û hwd re

wê destûrê nedin jî wê dîsa wê ew statûqû û rejimên wê bin. Hemû hewldanên bi mirovî û demokratîkî wê, rastî astengîya wan wê werin û wê ew wan vala derxin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya şerê navxweyî ê sûrî ku mirov wê tenê hilde li dest wê, ev wê bi wê re wê, bi awayekê vekirî wê were dîtin. Rewşa îraqê wê bi heman rengê mirov karibê wê werênê li ser ziman. Ev bi dehan salane ku wê di wê de wê taqînên ku wê bina sedema komkujiyên mazin wê bînin kirin. Ji aliyekê din ve jî wê, rejimên herêmê ên weke rejîma îran û ya tirk wê, bo ku wê statûqûya qirêj, lewitî û dijmirov wê bidina domandin wê, di nava hewldanên wê de bin. Xwe bi statûqûyê ve girêdan wê, aliyekê wê yê din jî wê ew bê ku wê, bi civakên ku ew bi rêve dibin û xwe li wan dikina serdest û desthilatdar wê bi wan ne bi bawer bin. Wê hinekî jî wê, sedema wê ew bê ku wê, zêdetirî wê, bi zihniyetî, rewşên olî û statûqûyî û hwd wê, bikin ku ew xwe girêbidin û wan weke temenê xwe domandin û jîyane xwe wê bibînin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li herêmê wê, di vê rengê û awayê de wê, rewşa kurdan û ankû rewşa pirsgirêka kurdan ku van rejimên herêmê li ser çerçoveya înkare kurd ew statûqû avakirina wê temenê pêşketina wan a ne bi mirovatîyî û ne bi demokratîkî a wan jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, weke aliyekê wê yê giring bê ku mirov wê hilde li dest.

Li herêmê rengê statûqû û rejimên wê hatîya pêşxistin ku ew xalk û civak di nava wê de dihên hêrtin. Yanî ew dihên tûnakirin. Wê ew rejimên wê statûqûyê wê weke rejimên tûnakirina rewşa civakatîyên herêmê jî bê. Heta roja me wê, dema ku wê, statûqû wê were hanîn li ser ziman wê tenê bi têgîna kevneperestîyê û hwd re wê, were hanîn li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ev rewşa ku mirov dikarê ber nîqaşê de jî bin. Statûqû wê tenê bi ya kevn û hwd re wê, nebê. Wê jî wê zêdetirî wê, weke rengê zihniyetî ku ew hebûna mirov, xalk, gel û civakan esas ne hilde wê, xwe di demên nû de wê, bi rengên felsefeyên ku ew bi wê dihê pêşxistiin û dihê barkirin li pêşarojê re wê, xwe bide jîyankirin û domandin jî. Di vê çerçoveyê de wê, pirsgirêka zihniyetê û statûqûtiyê wê jî ya 'kevn' bûn û nûbûn zêdetirî wê, weke pirsgirêka zihniyetê wê xwe bide dîyarkirin.

Pirsgirêka zihniyetê jî wê, dema ku mirov wê dihilde li dest wê, mirov dikarê wê weke aliyekê giring wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê, weke rengê zihniyetê û bi zorê xwestina serdestkirina wê re mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rewşa zihniyetê wê weke aliyekê bîrdozîkî jî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Wê jî vê aliyê ve wê, zihniyet wê weke pirsgirêkek aqil û rengê pêşketina aqil jî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Li gorî min destpêk wê hertimî wê giring bê. Ji kû û çawa mirov destpêbikê wê, ew jî wê jî aliyekê ve wê karibê bi rêbazî rengê pêşketina mirov a bi aqil û hildana li dest wê karibê bide dîyarkirin. Di rewşek îdealîstî de wê, dema ku wê, tenê wê, bi xîyalî wê were hizirkirin û ankû ê têgîna 'sazûmankirinê' a ku wê, bi felsefeya xwûdê re wê bê ghiştin li têghiştina wê, di aslê xwe de wê, jî aliyekê ve wê, temenê rengê şaş fahmkirina a di jîyanê a mirov bixwe de jî bê. Zerdest ew wê rewşa zêhnî bi encamên wê re dibîne. Ber vê yekê wê, dema ku wê, gîyanê û laş wê hilde li dest wê, di çerçoveya têgîneka 'rastî' û ankû 'rastteqînî' de wê, bi serê xwe wan di nava şert û mercên wan de wê hilde li dest. Wê, ev wê jî aliyê têgîna laş ve wê, bi felsefîkî bigihênê têgîneka bûjenîvanî. Ji aliyê têgîna gîyanê ve jî wê bigihênê rengê aqil ê bi mantiq ku ew bi rengê 'darêjkî' li wê dihizirê. Ev wê, weke aliyekê bê ku wê, di jîyanê de wê, nehêlê ku ew tenê bi wê re wê fahmbikê. Ew hebûna bûjenî a li jîyanê red nakê. Dema ku wê, nîqaşên felsefîkî di nava qûtûbên 'metalyalist' û 'îdealîsmê' de wê destpêbikin wê, bi şewayekê weke 'bûjenîvan'

û ankû xwedî 'felsefeyeka metalyalist hanîna zerdeşt li ser ziman û ew wusa dîtin wê di temenê wê de wê ev rastî wê hebê. Gotinaka zerdeşt wê heta roja me jî wê, di nava kurdan de wê, were li ser ziman. Ew jî wê ew bê ku "tiştta ku li jîyanê ew heya wê, ti kesek wê nikaribê wê înkâr bikê" wê, bi wê rengê wê were hanîn li ser ziman. Ev wê, weke gotineka ku wê, me di nava jîyanê de wê bigihênê têgîna bûjena heyî jî. Di serî de wê, mirov dikarê, wê werênê li ser ziman.

Dma ku ev felsefe dihê rijandin li ser rûpel û wê ramyarîya wê di jîyanê de wê bi felsefeya wê re wê were kirin wê, hingî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi rengê ku ew her tiştê bi zindî dijî û xwedî jîyan wê bi têgiha jîyanê re ku wê 'pîroz' bibînê wê bi wê re wê xwe bide dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, weke felsefeyeka hebûna heyî wê herê dikê û ti carî qabûl nakê ku ew hebûna heyî were redkirin wê bi wê re wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, bi şewayekê felsefikî wê xwe bide dîyarkirin. Rengên hizrên weke "ku tu ne hizirê wê nebê" wê, rast nebînê. Ber vê yekê ya ku wê, di serdemên nû de wê, dijberiyên îdealistî wê, li dijî felsefeya zerdeşt wê werina pêşxistin.

Di aslê xwe de wê, dema ku wê zerdeşt wê î ro li jîyanê ba wê, hêrîşên li jîyane mirov û weke ku wê î ro li rojava, û bi teybetî li afrînê dihên kirin ku wî dîtîba wê şermazar biikira. Brr ku ew, felsefeya wî, rastîya jîyanê no hemû cihherengiyên wê yên ku ew di wê de hena re wan diparêzê. Rêz û hûrmetê ji wan re digirê. Di vê rengê û awayê de wê, weke felsefeyekê wê xwe bide dîyarkirin.

Felsefe xwûdê wê, di ti demê de wê, biqasî dema me wê ji aliyê kes, rêveber û desthilatdaran ve wê, xirab ne hatibê bikarhanîn û ne hatibê îstismarkirin. Di vê demê de wê, ev felsefe wê, bê kirin rengê felsefî û zihniyetî de ku wê, bi wê mirov wê were qatilkirin. Wê, pêşî were gotin ku wê, mirov wê ji aliyê xwûdê ve wê, were afirandin. Lê piştê wê, bi navê xwûdê wê ew wê were qatilkirin. De vêca werin û li vê nakokiyê binerin. Kîjan xwûda wê herê bikê ku ew afrînerîyekî wî bi navê wî were qatilkirin? Ne ti xwûda. Lê mirov wusa tasawur kirîya. Nezanî wê bi destê mirovan wê xwûdê jî wê bikê qatilê afirandinê xwe bixwe. Di vê rengê û awayê de wê, rengê û awayekê were dîtin.

Zerdeşt weke ku wî di destpêkê de ev dîtinê wê li dijî wê xwedî helwest bê. Wê, di vê rengê awayê de wê, jîyane mirov wê pîroz bibînê. Ber ku wê, zerdeşt wê herê û qabûl nekê ku mirov bi navê xwûdê ti mirovî qatilbikê wê, li rojhilat, çend destpotên xwe weke 'oldar' didina nişandin û bi navê olê dihênina li ser ziman wê, bi çend gotinên ku ew bi wan hatina dayîn jiberkirin wê hêrîşî zerdeşt jî bikin. Hêrîşên T. Ardogan ên li civake kurd û heta ku wê, navê zerdeşt hilde û wê bikê wan, di vê reng û awayê de mirov dikarê werênê li ser ziman. Dema ku ew hêrîşî civake kurd, beşên wê yên weke êzdayî, elewî, yarsanî û her wusa beşên din dikin bi devkî û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediyê hêrîşeka ku ew di wijdanê mirovatîyê de hatî mahkûnkirin û ew dikin bin.

Li vir di aslê xwe de wê, dema ku mirov hêrîşên li ser afrînê dikarê weke rengê hêrîşî li van komên civakî bi gelek komên civakî ên re jî ku ew dihê kirin wê, werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Hêrîşên li ser afrînê em divê ku ji aliyê civakî ve bi fêr û cerbên wan ên demkî jî ji van aliyên ve wê werênina li ser ziman. Wê, weke hêrîşeka ku wê weke li hemû beşên civakî ên herêmê were kirin jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Roj bi roj wê, hêrîşên xadar wê bi artîşa tirk bi çekên ku wê ji NATO girtina wê hêrîşî jîyan civakî û sivil a li afrînê û herêmên din ên kurdistanê wê bikê. **Wê şirketên weke ya alman** ya "rêyên hesin" a bi navê "deutchhe bann(*)" wê, were ser ziman ku ew

çekên artîşa tirk ên ku ew li afrînê bikardihênê wê barbikê û bibê. di 22ê sibate 2018an de wê, ev di tv'yên kurd ên weke stêrk tv, ronahî tv, medya nûçe û hwd de wê, were li ser ziman. Wê, disa wê bi heman çekên NATO wê, bajarên bakûrê kurdistanê ên wek cizira bota, nisêbîn, gever, hezex, silopî, sûr, farqîn û hwd wê, werina rûxandin û kavilkirin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de wê, werênê li ser ziman. Wê, her roj wê bi topbaran û bombaran wê herêmên afrînê wê werina li wan wê were hêrişkirin. Ji roja 20 çileyaya 2018an û tenê heta 19ê sibate 2018an rê dema ku mirov roj bi roj wê kronolojiya hêrişên rejima tirk ên li afrînê derxê wê, bi wê were dîtîn ku wê çawa wê bi awayekê xadar û hov wê bi şitt hêriş wê li berçavê hemû cihanê wê werina kirin û ku wê cihan li ber wan hêrişan wê bi wijdanê xwe wê bédeng bê wê were dîtîn.

Tenê wê çend rewşên şer ku wê bi nûçeyên lezgîn wê werina li ser ekranên tv'yên kurdî wê ev bin di roja **19 sibata 2018an de**. Wê ev tenê ya rojekê bê. Li gundê nelûbiyê, bendava meydanekê û kirmena nebî de şer û pevçûnên dijwar wê biqawimê. Weki din jî wê bi destpêka sibehê re wê balafirên şer ên artîşa tirk herêmên cindirîsê û şera wê bombardiman bikin. Bi wê re jî navende mebeta wê ji aliyê artîşa tirk ve wê were topbaran kirin. Weki din jî wê artîşa tirk wê gundên sîyê ên hekiçê û merwanîyê bombardimanên li wan û dora wan bi balafirên şer bikê. Weki din li dora gunde tupka yê reco şer giran bibê û bi dehan kes jîyanê jî dest bidin.

Lê wê bêgûman wê, ji vê demê û rojê jî wê roj bi roj wê pêvajoya hêrişan wê li kurdistanîyên afrînî wê bi awayekê hov, xadar û namerdane wê bèn domandin. Wê bi wê re wê, gelek hêrişên din ên ku wê di wijdanê mirovatîyê de wê, werina mahkûmkirin wê werina kirin. Weki din jî wê, gelek hêrişên ku wê, bèn lenetkîrin jî wê werina kirin.

Rewşa afrînê wê, bi cêr û cerbên wê re wê, bêgûman wê pêwîstî ji serî û heta binî bi serê xwe fahmkirina wê hebê. Ber çî wê ev wê pêwîst bê. Wê, di serî de bo ku ew ew gîyane civakî û berxwedanî a bo maf û azadiya xwe têdikoşê a civakî ku ew were dîtîn bê kirin malê xalkên din ên herêmê jî wê ev pêwîst bê. Tenê bi vê sedemê jî bê em, divê ku wê bi temenî wê li ser wê bisekin û wê fêr û encamên wê werênina li ser ziman.

Di minaqe rewşên ku me bijartin di çerçoveya roja 19 sibata 2018a de û me li jor hanîn li ser ziman wê, tiştêk wê were dîtîn. Ew jî wê, ew bê ku wê, deverên jîyane civakî alaquadar dikin wê, çawa wê werina armançgirtin wê bi wê re wê, werina destnîşankirin. Ber vê yekê wê, girîng bê ku mirov wê, di wê çerçoveya wê ya rast de wê, hilde li dest û wê fahmbikê bê. Rejimên herêmê wê, çawa wê pêşîya pêşketina xalkên herêmê wê bigirin wê, bi wê armançê wê hêriş bikin. Di 'pêvajoya çareseriyê' ku birêz ocalan dabûbû destpêkirin de wê, her serê gotinê ku wê rayadarên tirk wê bi xîfîn wê gotinekê wê bi lev bikin. Wê gotina "emê vegeirihina li sêrî" wê, bikarbênin. Ev gotina vegeirina li sêrî di çerçoveya hêrişên wan ên li jîyane civakan û her wusa tûnakirina pêşketina civakan bo xwe li wan serdest û serwerkîrin û kirina desthilatdar jî wê bi wê re wê, rengê wê bi şerê wan ê di vê rengê û awayê de wê, were dîtîn û fahmkirin. Di vê çerçoveyê de wê, li gorî vê mantiqê, ê hêrişên rejima tirk û artîşa wê ên li bajarên bakûrê kurdistanê ên weke cizîra bota, nisêbîn, silopî, gever, sûr, hezex, farqîn û hwd wê, wergerîneka li sêrî jî bê. Di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê wan hêrişên bi hovane ku ew li jîyane civake kurd a herêmê hatina kirin, **bixwênê**.

Wê, di vê çerçoveyê de wê, ne weke rejim û rêveberiyên demên asayî bin. Wê weke

(*)Şierketa alman a rayên trenê

rejim û rêveberiyên demên awarta ên şer bin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Rewşa afrînê wê, di aslê xwe de wê, derfetê bide me ku em ji van aliyan ve jî rewşê hildina li dest û wê werênina li ser ziman. Rewşa afrînê û hêrîşên li wê ên rejima tirk em, nikarin tenê bi rejima tirk ve girêdayî werênina li ser ziman. Em divê ku wê, bi giştîya herêmê û rewşa statûqûya giştî a ku ew hatîya afirandin û pêşxistin ve girêdayî jî wê, hildina li dest. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa afrînê wê, ji ya dema berxwedana kobanê cûdatir wê hinek rengên ku mirov wan bi teybetî bi tégînî werênê li ser **ziman wê hebin**.

Dema ku mirov bahse statûqûyê û herêmê bi hevdû re bikê wê, di aslê xwe de wê, bi rewşa hêz û rejimên herêmê re wê gelek tiştên ku mirov wan dikarê bêjê wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, gelek tiştên ku mirov wê bibêjê wê hebin. Di rewşa hêrîşên li ser afrînê de wê, bi şewayekê wê ev wê bi plangerî wê bi rûsya re wê, were dîtîn. Her wusa wusa hatîya hasabkirin ku wê, 'rejima tirk wê hêrîşî afrînê bikê. Wê kurdan bi hêrîşan wê bi patixênê û paritênê. Piştî wê, hêzên rejimê wê ji aliyekê ve jî wê, weke 'xilaskir' ankû 'rizgarker' wê, bèn herikandin li herêmê û wê rejim wê bi wê re wê, xwe li wê serdest bikê. Yanî wê, di wê rewşê de wê kurdên ku ew bi rejima tirk re ketina şer de wê, êdî wê li gorî hasabê rûsya wê nikaribin li dijî rejima sûrî û hêzên wê û hatina wê bisekin in. Di vê çerçoveyê de wê, hasabek wê hebê. Piştî 31 rojê bi awayekê şitt hêrîşên rejima tirk û komên di bin navê artîşa azad de kku ew hatina berhevkirin ku ew didina hêrîşkirin li ser afrînê wê, piştî wê, di roja 19ê sibatê yanî roja 31 hêrîşê de hinek nûçe wê werina ragihandin ji çapamniyê re û wê di wan de wê bê gotin ku 'hêrîşên rejimê bi ber afrînê ve dikin ku ew herin. Di nava çapamniya civaknasî û ya din de jî wê bi awayekê planîkirî wê nûçeyên bi vî rengî wê werina çêkirin û ragihandin. Ji aliyê din ve wê rûsya û rayadarên wê ên weke lavrov ku ew wezîrê karê dervê ê rûsya ya wê piştî wan nûçeyan wê derkeve berçapameniyê û wê bi devekê ku ew weke sîyeseta amarika rexne dikê wê bêjê ku "amarika li ser PYDê re dikê ku ew sûrî qabikê." Wê axiftina ku wê lavrov wê, di civîna 'qilûba nîqaşê a valday' wê di foruma bi navê 'rûsya li rojhilat a; "di hemû qadan de xwedî weyn a" wê, di wê de wê, lavrov wê van gotinan bilêvbikê. Wekî din jî wê lavrov wê, weke ku ew li kurdan dihizirê wê, bêjê "gelhe kurd wê beşeka wê bo armancên jeopolîtîkî ê hinek dihên bikarhanîn" wê, bikarbênê. Di vê çerçoveyê de wê, didewama axiftina xwe de wê bêjê ku "Amarika li sûrîya bi awayekê tang hinek gavên 'jeopolîtîk' û 'jeoekonomîk' diavêjê." Wê lavrov wê îhmal nekê û wê bêjê ku "amarika xesasiyetên tirkiya li berçav negirê." Di vê çerçoveyê de wê, hinek gotinna wê werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov li van gotinên lavrov binerê wê, di serî de wê, çendî ku wê, di çerçoveya axiftina xwe de wê, amarika weke 'tang dihizirê' wê werênê li ser ziman jî lê rûsya ya ku ew xwe 'fireh dihizirê' dibînê wê, dernekeve dervî sînorê statûqûya herêmê a ku wê heta roja me xwûna xalkên herêmê rijandîya. Ji aliyekê din ve jî wê, rûsya wê, ew bi xwe wê bi sîyeseta xwe re wê li herêmê wê bikeve wê, xelatîyê de ku wê, li şûna ku wê, piştî bi tégînek demokratîkî wê bide gelên herêmê wê bide statûya herêmê ku ew hem piştî xwe nadê xalkên herêmê û hem jî ji rastiya xalkên herêmê dîr a. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser tégîliyên wê yên bi statûqûya herêmê re wê rûsya tégîliyên wê bi herêmê re wê hebê. Dema ku ew statûqûya herêmê ji hevdû felişandin wê ji wê cûdatir wê ti temenê tégîliyên wê yên bi xalkên herêmê re wê, bi

sîyesî, aborî, dîplomafîkî, çandî û hwd wê nebê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, li herêmê bi teybetî rejimên herêmê ên weke îranê û tirkîya û hwd wê, ew wê rewşa rûsya dibînin. Ber vê yekê wê, çawa wê xwe li wê bigirin û wê bi wê xwe bigihênina li armancên xwe wê, bi wê nava hewldanekê de bin. Berê xwe dayîna tirkîya li rûsya wê, hinekî jî wê, ev armancên wê hebin. Civînên weke civînên 'soçî' û hwd jî wê, weke civîna ku wê çerçoveya mantiqê wê statûqûyê de wê werina li darxistin bin. Bi gotineka din wê, civînên weke yên soçî' wê civîna hem wê bia rmanca nûkirina statûqûya herêmê bi sîyeseta wê re bê ku ew karibê bi wê bijî û hem jî wê ji aliyekê din ve jî wê, çawa wê, zêdetirî wê, ew statûqû wê temenê wê were dirêjtirkirin ku ew karibê xwe hinekî din dirêjtir bijî. Di aslê xwe de wê, ev rengê sîyesetê wê, bi awayekê wê weke rengê sîyesetê ê yekane ku wê li pêşîya pêşketina herêmê a bi awayekê rast bê. Wê ev rengê sîyesetê wê, piştî pêşketina osmanîyan li herêmê ku wê, herêm li ber zayineka ronansî bê û wê bi derketina li holê a osmanî re wê ew pêşîya wê were girtin û wê, hemû zanîna herêmê wê, ji herêmê wê bi ravê li rojava û wê ew ronansî wê li rojava wê piştî wê xwe û rengê xwe bi pêşketina demê û aqil re wê bide dîyarkirin wê, di vê demê de jî wê, sîyeseta rûsya wê, ji aliyekê ve wê, ew wê rewşê li bîra me bikê.

Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rûsya wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya herêmê de wê, ne xwediyê ti hizir û projeyên dervî ya statûqûya herêmê bê. Gotinên rayadarên herêmê û rewşa wan wê ji xwe re wê, bikê melzemeya sîyesetê. Wê rewşa rûsya wê, ji vê ne bûhûrê. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, li herêmê wê, rûsya ku wê, weke mîreteya yekîtiya sovyet xwe bide nîşandin wê, bi dema wê ya rûsya dema piştî wê re wê, bikeve pozisyoneka ku wê statûqûya herêmê li dijî hebûn û statûya xalkên herêmê bparêzê û ankû ji wê re bibê temen û piştgir. Wê ji wê ne bûhûrê. Rewşa ku wê bi "mirovê nexweş" re wê di dema dawî a osmanî de wê, were li ser ziman wê, di demên dawî ên sovyetê de jî wê, bi rûsya re wê, werina dîtin. Di dewema wê de wê, ev çî rasthatin bê ku wê, komare tirk a piştî wê mirovê nexweş û ankû osmanî re wê were avakirin wê, heta roja me wê, bi wê rengê wê xwe bide domandin. Wê rûsya jî wê, ji dîmenekê ji wê zêdetirî wê derbas nebê. Rûsya di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, weke hêzek herêmî ku wê sîyeseta xwe bi aliyê xalkan ve daba ba dîyarkirin û kifşkirin wê karîba pêşketinên mazin bi pêşketina herêmê re wê bi xwe re wê bide çêkirin. Lê dema rûsya a roja me di wergerihê dema berî ya "glastnost" û "presteroika" (*) a dema yekîtiya sovyet. Di vê demê de wê, piştî ku wê, dema 'glastnost' û 'presteroika' çî encam bi xwe re wê hanî wê, rûsya li wê wê weke bi haml û ankû di rewşekê de bê. Di aslê xwe de wê, ji vê yekê wê derbas nebê. Xelatî û şaşîya ku wê bê temenê yekîtiya sovyet ew, nûha li pêşîya rûsya dema nû jî ya. Di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, di vê rengê û awayê de wê, rûsya wê, di vê çerçoveyê de wê li şûna bi gotinên 'propagandatîv' wê, weke xwe 'fîreh dihizir' û 'amarîka 'tang dihizirê' wê bide nîşandin ew, pêwîsta ku ew di jîyanê û sîyeseta xwe ve vekirin û ankû destpêkek nû deervî rewşa statûqûya herêmê

(*)Navê politikaya dema sovyet a 'vekirin' û 'sefaffîtiyê'

ji xwe re li herêmê bide destpêkirin. Di aslê xwe de wê, rûsya wê, weke hêzek herêmî wê di nava lapê statûqûya herêmê de bê. Di serî de wê, sîyeseta rûsya wê ji aliyekê din ve jî wê ji perspektîfa dîrokê, civaknasîya civakî a herêmê, rastîya wê ya statûqî a civakî û xalkî û hwd wê, dûr bê. Weke van aliyan wê gelek aliye din jî ên ku mirov dikarê wan werênê li ser ziman wê hebin. Rûsya wê, di vê çerçoveyê de wê, di rewşa fahmkirina rewşa herêmê de wê, di aslê xwe de wê, di vê rewşa Sûrî û şerê wê yê navxweyî û hwd de wê, li şûn amarîka wê bimênê. Ber çî wê rewş wê wusa bê? Ber ku ew tenê di çerçoveya wê statûqûyê de dihizirê. Dikevê pozisyoneka wusa de ku ew nikaribê ji wê derbas bibê. Rûsya li rojhilat ketîya pozîsyona parastina statûqûya herêmê de. Bi tememî bi gotin, kirin û sîyeseta xwe re xwe li wê statûqûyê dide girêdan. Nûha rewşa rûsya li herêmê ji wê nabûhûrê. Di vê çerçoveyê de wê, di nêzîkatîya rûsya a li kurdan de wê, rûsya wê li şûna ku wê, ders û fêran ji demên berê wê derxê wê, wan piştî ya dema mîhabadê û hwd wê bi rewşa kurdên sûrî ên rojava re wê dúbare bikê. Di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê giring wê, werênê li ser ziman.

Rûsya di zanê ku em, tenê rojekê hildina li dest wê, minaq ew pêvajoya şerê li dijî civake kurd ê li afrînê û hwd wê encama wê sîyeseta wê ya bi statûqûya herêmê re bê. Wekî din wê, dema ku wê, her roj wê rejîma tirk û artîşa wê bi deh balafirên şer wê rakê û wê herêmê bombardîman bikê wê encama wê bê. Tenê di roja 19 sibata 2018an ku em li berçav bigirin wê, pêşî wê bi balafirên şer ên f-16'an wê herêm bombardîman bikin û piştê wê bi ketina tariyê li ardê re wê helîkopterên artîşa tirk wê hemû dordor û gundên afrînê wê bidina ber topbaran û bombardîman. Wekî din wê li herêmên weke **'destwanê'** ên afrînê wê şerê giran wê piştî wê bidomin. Wê bi dehan kes wê jîyane xwe wê ji dest bidin. Heta **roja 20 sibatê** jî wê, li van herêman wê yên weke şera şer bigiranî wê bidomê wê gundên wê yên li dorê yên weke destwanê û gelek deverên din wê ew şer **bi giranî wê bidomê**.

Ev rewşên şer wê çî bi xwe re wê bidina nîşandin? Di aslê xwe de wê, wê di pêvajoya berî hêrişên rejîma tirk ên li afrînê de wê,, rayadarên rûs wê ji kurdan bixwezin ku ew destûrê bidina hêzên rejîmê ku ew werina afrînê. Kurdan ew destûr neda. Lê piştê wê, çawa wê rejîma tirk wê bide hêrişkirin li ser kurdan û wê piştê wê, weke 'alîkar' wê bikê ku rejîm werê şandin li afrînê wê, weke tîyatroyekê wê dika wê ya dawî wê di roja 20 sibatê de wê, bi hatina hinek hêzên sûrî li afrînê re wê, bidawî bibê. Ya ku rûsya dixwest jî ev bû. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, di serî de wê, werênê li ser ziman.

Ev nemardîya rûs wê, weke regekê sîyeseta wê bê. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, pergale metinger wê, li ser serê civake kurd wê bidina girtin wê, bi wê armancê bê. Ji aliyekê din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê wê yê din jî wê, ew bê ku wê, rejîmên herêmê ew dijîminatîya wan a li dijî statûya kurd wê di dewama şerê wê yê bi armanca jenosîdê wê ev wê were kirin. Ku rûsya di demên berê de bi çî hêncetê jî wê kirina xwe ya bi rengê dayîna tirkên hêrişkirin li ser afrînê û piştê di dewama wê xwe de xwestina hanîna hin hêzên rejîmê li wir ku ew bi çî rengê jî werênê li ser ziman û çawa bi gotin bikê jî wê, ew weke kirineka ku ew di çerçoveya şerê jenosîdkirina kurd û di dewama wê de ku ew hatî kirin wê bê malê dîrokê. Di serî de wê divê ku mirov wê werênê li ser ziman.

Weke ku Salih mislim jî di 19ê sibatê de di ANHA'yê de hanî li ser ziman "wê ti farqe rejîma sûrî û ya tirk wê ji hevdu nebê." Ev rast a û wê bêgûman wê, di rastîyê de jî wê ti

farqe wan ji hevdû nebê. Hemû jî wê, di çerçoveya metingerîya xwe de wê, komkujiyan wê werênina li serê kurdan. Wê, di dewama wê de wê, hêrişan wê werênina li serê civake kurd. Wê, bi wê re jî wê, herina bi ser kurdan de. Wê çawa wê dema ku ew xwe weke 'li dijî hevdû bidina nîşandin' û ankû 'weke li rex hevdû' bidina nîşandin wê ti farqe wê nebê. Di encamê de wê, heman sîyeset û rengê wê yê bi metingerî wê bê meşandin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Weke aliyekê din jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ev rewşa li herêmê wê, weke rewşeka ku wê, di wê temenê de wê, statûqû wê were pêşxistin bê. Wê, bi wê re wê, şerê wê bi kurdan re wê, were domandin bê.

Li herêmê rûsya jî û amarika jî ew hertimî dixwezî ku rewşek awarta a weke ya şer hertimî hebê ku ew karibin wê bikarbênin û li ser wê re karibin temenê mudahaleyên li herêmê pêşbixin û şerên xwe yên li herêmê bihevdû re û ankû bi xalkên herêmê re bidina domandin. Di vê çerçoveyê de wê, weke temenekê bo wan ku ew ji dest nayê berdan jî wê 'bêstatû hiştina kurdan' bê. Bêstatû hiştina kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, du lingên wê di vê çerçoveyê de wê hebê. Di aslê xwe de wê ya di mejiyê rayadarên rûs jî de jî wê, di çerçoveya bêstatû hiştina kurdan de bê. Her çendî rayadarên rûs ên weke lavrov bahse giringîya kurdan û rola wan dikin jî wê, ji aliyekê din ve jî wê, di çerçoveya bêstatûya wan wê bihizirin. Di 20ê sibate 2018an de wê, dema ku wê, lavrov wê bangê li rejima şamê bikê ku ew têkiliyê bi kurdan re dênê. Lê di di dewama wê de jî wî îhmal nekê û wê bêjê ku "beşek kurdên sûrî ragihandina xweseriyê wê, xizmetî çareseriyê nebê." Di dewama wê de wê bêjê ku "demek berê beşek ji kurdên sûrî ragihandina wan a xweseriyê, xizmetî çareseriyê nekir." Piştî wê lavrov dibêjê ku "piştgirî dana xweserîya kurd û ragihandina weke têkiliya wê bi şamê re nîn a wê xizmetî çareseriyê nekê." Bi vê gotinê wê, lavrov wê, di çerçoveya domandina pêvajoya jenosîda kurd a li ser serê kurdan de wê, ji rejima tirk û ya baasê a esad wê cûdatir wê ne hizirê. Bi gotineka din wê, bi aliyê piştgirîkirina jenosîda kurd ve wê, xwediyê gotin û rengekê zihniyetê bê.

Di aslê xwe de wê, ev zihniyeta rûsya a kujar wê, di temenê pêvajoyên hêrişên li dijî afrînê de jî bê. Ji aliyekê din ve jî wê, temenê komkujiyên ku wê piştî têkbirina DAÎŞê ku wê li rojava wê, werina hanîn li serê kurdan jî bê. Ev zihniyet wê, rengekê wê, bi rejima tirk re wê ev 40 sale wê xwûna kurdan wê birijênê. Wê, bi heman rengê wê, temenê şer û pêvajoyên şerên jenosîdê ên ku rejima îranê, îraq û rejima sûrî ku ew li dijî civake kurd dimeşênin jî bê.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de ev gotinên lavrov wê, zihniyeta di temenê hêrişên li dijî afrînê ku ew bi destê rejima tirk dihên kirin wê baş raxê li berçav dan. Lavrov pêşnîyara wî ew a ku kurd bi celladê xwe re têkiliyê dênin û di bin destê celladê xwe de bêî ku ew ti dengê derxin bijîn. Dema ku mirov ji aliyê kurdan ve binerê wê, ew wê, were dîtî ku wê rûsya wê parastvaniya wî celladê kurdan bikê ku ew hebûna xwe li ser serê kurdan bide domandin. Di vê çerçoveyê de wê, rengê sîyeseta xwe wê, di pêvajoya hêrişên li dijî afrînê de wê, bide nîşandin û diyarkirin.

Di aslê xwe de wê, gotinên lavrov wê rengê zihniyeta ku ew hertimî li rojhilat temenê komkujiyan a wê bide nîşandiin. Bi wê re wê bidina nîşandin ku ew wê diparêzên. Di vê rengê û awayê de wê rûsya wê, di çerçoveya ku wê, bi awayekê wê, kurd bêstatû wê werina hiştin de wê, bixwezê ku ew di nava sînorên ku ew di nava wan de hatina çatîkirin ew werina jenosîdkirin. Ankû pêvajoyên jenosîdê ên li ser serê wan bê birin li serî. Di vê çerçoveyê de wê, rengekê sîyesetê wê, li herêmê bimeşênê. Di vê çerçoveyê de wê, rengê

sîyeseta rûsya wê, hem ji aqil, hem ji rastiya dîrok û civaketiyên herêmê û hem jî ji mirovatiyê wê dûr bê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ev rengê sîyesetê a ji mirovatiyê, aqil û ahlaqê dûr wê, di aslê xwe de wê, heta roja me wê li herêmê wê bi rejimên herêmê re bê û ankû bi rewşa hêzên bi vê rengê ên hegomonîkî re bê wê, temenê şer, pevçûn û pêvajoyên komkujiyên li herêmê jî bê. Di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman. Rengekê sîyesî ku wê her kirinê ji xwe re mubah dibîne û maqyewelîst wê xwe bi vê rengê wê bi sîyeseta rûsya re wê xwe bide **dîyarkirin**.

Lingekê wê, di asta herêmê de wê, bi rejimên herêmê ên ku kurdistan û civake kurd di nava wan de hatî qatkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, di asta giştî de jî wê, di çerçoveya sîyeseta giştî a cihanî û pergale wê ya statûqûperêz û ku ew temenê xwe li herêmê li ser wê rewşa pêşî a qatkirina kurdistanê a di nava çar rejimên ku ew hatina avakirin de ew hatîya pêşxistin wê demezrenê. Di vê rengê û awayêde wê rewşa wê, weke aliyekê giring wê, xwe di vê çerçoveyê de wê, bide dîyarkirin. Pergale giştî a cihanî ku wê, di asta netewên yekbûyî de wê weke 'nimînêrî' û ankû 'temsîlyeta' wê were kirin wê de wê, ew înkâr kurdan were pêşxistin. Wê bi wê re wê, temenê sîyeseta jenosîda giştî a li ser serê civake kurd wê were afirandin. Du rewş wê di vê çerçoveyê de weke nişanaka wê, mirov dikarê di vê demê de wê, werênê li ser ziman. Yek ew a ku wê, van her çar rejimên herêmê ên weke rejima tirk, ya îranê, ya sûrî û ya îraqê ku wê, heta roja me wê bi sed hezaran wê kurdan wê qatlibikin û wê bi sadan û hezaran komkujiyên mazin û piçûk wê li dîv hevdu û bînavber wê werênina li serê kurdan wê, ev di asta giştî de wê, ti sazîyên navnetewî wê, ne hildana li rojve xwe. Hildana li rojevê rewşa komkujiya helebçê wê, ew jî ne ji ber ku ew li dijî pêvajoya komkujiyan a li ser serê kurdan bê. Wê bo ku wê çawa wê weke hêncet wê temenê 'mudahaleya li îraqê(*)' wê bi wê were çekirin wê, were hanîn li rojevê û wê di hinek parlamenanan de wê were li rojevê. Wekî din wê li ser wê komkujiya helebçê ku wê di wê de wê bi sed hezaran kurd wê werina qatilkirin wê, dad û ankû hûqûqa navnetewî wê dîsa wê nekevê dewrê de. Di serî de wê mirov dikarê wê weke aliyekê wê yê giring wê, werênê li ser ziman.

Di vê rengê û awayê de wê, pergale giştî a sîyesî a cihanî wê, pêvajoya jenosîda kurd û hemû komkujiyên ku ew di çerçoveya wê de dihên kirin mirov dikarê di çerçoveya wê de weke yên ku ew di encama zihniyeta wê de hatina kirin jî werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê wê, pêvajoyên hêrişên li ser serê kurdan wê, bêgûman wê, di vê pêvajoya şerê navxweyî ê sûrî de wê, komkujiyên ku wê werênina hanîn li serê civake kurd wê zêdetir bibin. Wekî din jî mirov dikarê wê jî wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku wê, wê, di vê rengê û awayê de wê, ji sale 2014'an û heta sale 2016'an wê rejima tirk ê li bakûrê kurdistanê wê bi dehan bajarên kurdan ên weke cizîra bota, nisêbîn, gever, sûr, farqîn, hezex, silopî, şirnex û hwd wê, tamûmar bikê, wê, bi balafir, tank û topan wê herîşî wan bikê. Wê bajarên bi tememî wê bi rûxênê. Lê wê deng ji wê mirovatiya ku wê, bi gotinê 'ihtîşam' wê ji wê bahs were kirin û wê pîr bilind wê were hanîn li ser ziman wê dernekeve. Wê di wê dema hêrişan de wê, ew mirovatî wê,

(*)Midahalaya amarika a di salên 1990î de li îraqê bû

wijdanê xwe wê di berîka xwe de wê jîbîrbîkê ku ew werênê li hişê xwe û ew bi wê bertekekek bi wijdanî bide.

Di aslê xwe de wê, li vir wê, dema ku mirov bahse pîrsgirêka mirovatîyê bikê mirov dikarê weke pîrsgirêkek giştî wê, werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê werênê li ser ziman ku wê, rewşa kurdan wê, bi hebûna wan re wê, aliyê wijdanê mirovatîyê ê kor bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Dibê ku di demên piştê wê, hinek wê li ser kirinên xadar û hov û hemû komkujîyên ku ew hanîna li serê kurdan wê gotinekê bêjin. Lê ew jî wê, weke rewşeka ne ji dilbûna wê wijdanê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê rengê û awayê de wê, dema ku mirovatî li rewşa kurdan binerê wê, bêwijdanîya xwe wê bibîne. Ber vê yekê wê, bi isrârî wê, bikê ku ew ji nedîtî ve were û wê nebîne. Wê bi isrârî wê nexwezê ku ew wê bibîne. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê werênê li ser ziman ku wê, rewşa kurdan wê, di aslê xwe de wê, nîşanaka nebûna wijdanê serdema me jî bê, her çendî ku wê her kesê ku wê devê xwe vekê û wê di serê gotina xwe de wê bahse wijdanê û hebûna wê bikê jî.

Li vir wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku serdema me wê, çendî ku wê, weke serdemek bi aqil wê were li ser ziman jî wê, wilqasî ji rastiya mirov, mirovatîyê, û nîrxên wê dîr bê. Di asta jêr de kesên ku ew bi rastiya xwe dijîn wê, di nava wan û yên li asta jor dijîn jî wê, ti têkilî û wekhevî wê nebê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de wê mirov dikarê werênê li ser ziman. Kurdistan wijdanê mirovatîyê ya. Hêrîşên li wê li wijdanê mirovatîyê û li mirovatîyê bixwe jî na. Wekî din hêrîşên li wê, li wijdanê mirovatîyê jî na. Di roja me de wê, li şûna ku wê mirov wê, çawa wê bi awayekê rast wê bi wijdan, dîrûst û rast bibê û wê, wusa bê xwediyê wijdan wê, li şûna wê di gotinê de di nava hewldana xwe wusa û bi wê rengê dana nîşandinê de bê. Wê, wê jî wê ji xwe re wê têr bibîne. Gotinên weke ‘ez çawaa dihêmin dîtin’ wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, karibin rastiyekek di vê rengê û awayê de wê, werênina li ser ziman. Mirovatî û wijdanê wê yê ku ders û fêrek baş ji jenosîda cihûyan û ya ermenîyan dernexist wê, di dewama wê de wê, şahidîyê li ya kurd bikê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê binxat bikê û wê werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrîşên bi armanca jenosîdkirinê ên rejîma îranê, rejîma tirk, rejîma sûrî û ya îraqê û hwd bi alîkariya pergale giştî a navnetewî, netewon yekbûyî û sazîyên dadî bi bêdengîya wan li ser serê kurdan wê, were domandin. Di vê çerçoveyê de em dikarin di awayekê zimmî de wê, weke aliyekê hevkar ê jenosîda kurd werênina li ser ziman. Î ro, pêvajoya hêrîşên li rojava û ankû li dijî afrînê em, di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ev pêvajoyên hêrîşên li kurdan wê, heta roja me wê bê navber wê **werina domandin**.

Em î ro tenê pêvajoya hêrîşên li afrînê şahidîyê ji wan re dikin. Roj bi roj ev hêrîşên ku ew li afrînê û rojava dibin em di bin şahidîya wan de van rêzan dinivîsîn. Wê, ji roja destpêkê a hêrîşên li dijî afrînê a 20ê çîla a 2018an û heta ya 20ê sibata 2018an wê, herî hindik wê, ser pênc hezarî re bombardimanên bi balafirên şer ên bi f-16’an re wê werina kirin. Bi wê re wê, li rex wê, her roj wê bi dehan helikopter û tank û topên ji ardê jî wê, ew topbaran û bombardiman wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, bi hevdû re wê, bi deh hezaran bombardiman wê li afrînê wê werina kirin. Bajarên mazin ên ku ew di rojekê

û ankû çend rojan de diketin wê, afrîn wê weke bajarekê kurdan ê ne zêde mazin wê, bi heyvan wê berxwe bide. Wê berxwedanek dîrokî wê bide nîşandin.

Bêgûman wê, ji aliyekê din ve jî wê, dema ku wê hêrîş wê li kobanê wê werina kirin wê, dîsa wê ev rejim û hêzên wê bê. Lê di wê demê de wê, bi awayekê sergirtî û ne bi navê xwe wê, bi navê DAIŞê wê hêrîş bikin. Lê di pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de wê, di wê de wê ew hêz û rejimên herêmê ên bi awayekê sergirtî li pişt hêrîşên DAIŞê ên li dijî afrînê bin wê, di pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de wê, bi awayekê servekirî û li berçav û bi navê xwe wê hêrîş bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê berxwedana afrînê wê, van rastîyan jî wê, di dewama ya berxwedana kobanê de wê derxê li ser rû. Hêrîşên li dijî afrînê wê di roja 21ê sibate 2018an de wê, li dora cindirêse, reco û gelek deverên din ên sînor wê bi şitt û dijwarî wê bidom in. Her wusa wê li gundên cindirêse ên weke yên **tîlsîlore, mebata, sadêrê, arabwêranê û hwd** wê, ew hêrîş bi dijwarî wê werina kirin û pêşxistin. Bi wê re jî wê, herêmên li dora bilbilê ên weke gundên wê yên qûrta û qaşa wê, werina bombardiman kirin bi balafirên şer. Gelek deverên din ên weke gundên din li dora wê herêmê wê û bi navenda navçeya herêmê wê bi gelek deverên din re wê werina bombardiman kirin. Di dewama wê de em wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, pirranîya dibistanên ku wê zarok û ciwan li wan dixwendin wê, bi teybetî wê di bombardiman û topbaran de wê, werina rûxandin. Ji 20 çileyê 2018an û heta 21 sibata 2018an wê, di wê navberê de wê, bi sadan dibistanên zarok û ciwanan wê li afrînê wê bi awayekê teybet wê, werina armanc girtin. Ev rastî wê heta ku wê rojê çendî ku me jî gelek aliyên ve bahse hêrîşên li ser afrînê kir jî wê weke ku wê, di wê hanîna me ya li ser ziman de wê, newê li ser ziman. Sedema wê jî wê, ew bê ku me, xwe di nava hûrgilên hêrîşê de windakir û ew jî aliyekê ve ne hat dîtin. Lê dema ku wê, bi awayekê wê bi minasebeta roja zimanê dayikê wê di roja 21ê sibatê de wê, sazîyên kurd wê ragihênin û wê bahse dibistanên ku wê artişa tirk wê di hêrîşên xwe de wê bi teybetî wê armanc bigirê û wan bombardiman bikê wê, hingî wê, ev rastîya bi êş me dît. Hingî wê, dema ku wê, were ragihandin bi minasebeta roja zimanê dayikê wê, bê dîyarkirin ku wê, pirranîya gund û navçeyên afrînê dibistanên ku ew li wan hebûna wê ji aliyê artişa tirk ve wê were armancgirtin û rûxandin. Hingî wê rastîya bi armancaka teybet ku wê, artişa tirk di hêrîşên xwe de wê dibistanên kurd ên wê herêmê wê armanc bigirê wê were dîtin. Di dewama wê de wê, ragihandinên bo roja zimanê dayikê wê di bin siha hêrîşên li ser afrînê de wê bimênin. Wê zêde dernekevina li pêş. Lê bi wê re ez bêjim ku wê tevî hemû astengî û hêrîşên rejima tirk jî wê li hemû bajar, bajarok û çand û herêmên bakûrê kurdistanê de jî wê, qadaxaya rejima tirk a li ser zimanê kurdî li bakûrê kurdistanê wê were şermazar kirin û lenet kirin. Kurd wê, ne tenê wê bi pêvajoyên şerê ên fizîkî ên weke bi hêrîşên leşkerî û hwd re wê, bi tenê rû bi rû wê bimênin. Wê bi wê re wê, pêvajoyên hêrîşên çandî û hwd jî wê, bi rengê weke qadaxayên li ser ziman û çanda wan re jî wê, bijîn. Di aslê xwe de wê, ev rengên hêrîşî ên li ser çand û ziman wê, zêdetirî wê, bi dijwarî wê were dîtin. Hêrîşên li çand û zimanê kurdî wê bi fizîkî jî wê, werina dîtin. Dema bi dem wê, weke nûçeyên ferdî wê werina ragihandin ku li bajarên tirkan kesên kurd ku ew bi zimanê kurdî diaxiftin rastî hêrîşê hatina û ankû hatina qatilkirin. Ev jî wê, weke rastîyeka ku em, bi çerçoveya hêrîşên rejima tirk ên li ser rojava û afrînê re wê, werênê li ser ziman bê. Ber ku wê, çendî ku wê, hêncetên weke 'ewlakariya sînor', 'hêrîş li sînorê me bûna' û hwd re wê, hêrîşî rojava û afrînê wê werê kirin jî lê ev gotin wê weke hêncetên li ser rastiyê ku ew dinûxûmênin bin. Rastîya asil û

ya pêşî wê ew bê ku wê, çawa wê pêşîya statûya kurdan bigirê bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew hêriş wê werina kirin.

Em dema ku pêvajoyên hêrişên li ser ziman û çanda kurd ji van pêvajoyên hêrişên hovane ên weke li bajarên bakûrê kurdistanê û rûxandina wan, rojava û afrînê dûr werênina li ser ziman wê, hingî wê rastî wê baş newê dîtin. Aliyekê din yê di temenê hêrişên li dijî rojava û afrînê de wê, ew bê ku wê çawa wê rewşa kurdên bakûrê kurdistanê di bin pêvajoya jenosîdê de bide hiştin û pêşîya pêşketina wan û tekoşîna wan ya xwestina statûyê wê bigirê, wê bi wê armancê bê. Bo vê yekê wê, hemû rewşên bi navê kurd û destkevtiyên wê, rejima tirk ji xwe re dikê armanc û bi awayekê xadarî, hov û bêahlaq hêrişî wan dikê. Bêgûman, hêrişên wê yên li dijî afrînê jî wê, di vê çerçoveyê de bin. Ji aliyekê din ve jî wê, çawa wê çerçoveya wan hêrişan wê were berfireh kirin. Bo vê yekê jî wê, dema ku wê, hin komên ji hêzên rejimê wê werina li afrînê wê, wan jî wê, bikê ku ew ji xwe re wê bikê armanc.

Pêvajoyên hêrişên li ser afrînê wê, ji aliyekê ve wê, li qadê wê şer wê were kirin. Lê ji aliyekê din ve jî wê, çawa wê bi çapameniyê wê rastiyê berevajî bikê û wê 'dezenformasyonê' wê, bikin ku ew xwe 'serkevtî' bidina nîşandin.

Çendî ku wê, pêvajoya hêrişên li dijî afrînê wê dirêj bibê wê, zêdetirî wê lêpirsîn û şermazarkirina wê were kirin û pêşxistin. Ber vê yekê wê, çawa wê rastiyê jî berçav dûrbikin û wê her tiştî wê bi dezenformasyonan wê berevajî wê bidina nîşandin wê, bikevina nava hewldanê wê de. Wê hemû rêyên ragihandinê ên bi nivîskî, dîtbarî û axiftinî û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, li wan dezenformasyonan wê bidest pêşxistinan wan bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê çapamenîya tirk wê, êdî wê karê dezenformasyonê wê zêdetir wê pêşbixê. Ew serkevtina ku wan li qada şer bidest nexistî wê, çawa wê bi dezenformasyonan wê di mejiyê mirovan de wê bidest bixin wê bikevina pay wê de. Di vê çerçoveyê de wê, giranî wê bi zêdeyî wê bê dayîn li nûçeyên derew û ragihandinên ne rast. Di vê çerçoveyê de wê, wusa bikin ku mirov wê bikeve nakokîyê ku wê çî û kîjan rast bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi wê rengê wê, şikeştinên xwe yên li qada şer wê ser wan bigirin.

Di vê çerçoveyê de wê, rêyên bi çapameniya nivîskî, dîtbarî, axiftinî, çapameniya civaknasî ên weke 'facebook'ê û hwd wê, li ser wan re wê bikin ku ew nûçe û ragihandinên şaş bi zanebûnî belavbikin û bi wê, tiştên ne rast weke rast bi mirovan bidina bawerkirin. Di vê çerçoveyê de wê, bikin û bixwezin ku ew bandûrê li mirovan bikin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ji qada şer zêdetirî wê di nava çapameniyê de wê li dijî dîtina mirov û mejiyê mirov wê ew şer were domandin.

Di aslê xwe de giranî dayîna li bombardimana bi balafirên şer ên f-16an wê nîşanaka wê bê ku ew li bejehiyê ne xwediyê serkevtinekê na. Vajî wê, ew wê nîşanaka şikeştinên mazin bin ku ew dixwûn bê. Ber vê yekê wê, zêdetirî wê giraniyê bidina bombardimana bi **balafirên şer**.

Lê bi heman rengê wê, dema ku wê şer bidomê de jî wê, balafirên şer ên artîşa tirk wê bombananê şitt û dijwar wê li herêmê wê bikin. Bi teybetî herêma cindirêsê wê, di destpêka sibeha 21û sibatê de wê were bombardimankirin heta ber êvarî. Wê hemû dever, gund û çavçeyên afrînê ên reco, cindirêsê, sîyê û hwd wê, bombardiman bikin.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ji herêm bi herêm wê hem ji bejehiyê ve wê li wan hêrîş wê werina kirin û pêşxistin û hem jî wê ji hewa ve jî wê, ew hêrîş li wan wê werina pêşxistin.

Di vê pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de ku wê, pêvajoya berxwedana kurdistanîyan li afrînê wê heyvekê li şûn xwe wê bihêlê wê, bi wê re wê, ew temenê wêretîya derxistina dengên cûr bi cûr ji gelek deverên din ên cihanê jî bê. Wê, ev pêvajoya berxwedanê ku ew çendî ku ew dirêj dibê wê, zêdetirî wê bikeve rojeva gelek kesan de. Wê di roja 21ê sibata 2018an de wê, kesên weke Tomas benedîktor ji Îtalya ên aqadamîsyen û aborîvan wê bangê li rayagiştî a navnetewî ku ew li dijî hêrîşên li ser afrînê bêdeng nemênin û wan bidina rawastandin. Wê ji roja destpêkê wê kurdistanî wê li pêşîya seferetxaneyan û parlamen û qadên jîyane wê dagirbikin û wê xwepeşandinên şermazarkirina hêrîşên li dijî afrînê wê li darbixin.

Wê di heman rojê de wê, berpîrsê serokê netewên yekbûyî **Antonio Guterres** ê bi navê Stephane Dujarric wê bi civîna li çapameniyê ku ew li dardixê wê bangê bikê ku oparasyonên li dijî afrînê werina dawî li hanîn. Wê ji rojnemavanê rojnemaya firansî *la figaro* **Gerard chaliand**(*) wê, dema ku wê berxwedana afrînê wê heyve xwe wê tişî bikê wê di nivîsa ku ew dinivîsênê de wê, werênê li ser ziman ku *”ÖSO’ya tirkan wê, ji bermehiyên DAÎŞê û pê de ne ti tiştê din bê.”* Wê nivîsa xwe bi sernavê *”muharebeya afrînê û xîyaneta rojavayîyan li kurdan”* wê, ragihanê. Di aslê xwe de wê, ser navê nivîsa Gerard wê, sernavê wê, ji gelek aliyên ve wê rewşê wê bi sereka bikê û wê bi sereka wê karibê werênê li ser ziman bê. Di rastiyê de wê, weke ku wê Gerard chaliand wê dinivîsa xwe de wê, werênê li ser ziman wê li berçavê hemû cihanê wê bi rojan ew hêrîşên xadar, hov û şitt wê li herêmên kurdan ên weke afrînê wê bibin. Wê zêde wê, ji dem bi dem wê bo ku ew xwe ji berçav xirab dayina nişandinê xilasbikin hanîna li ser ziman a çend gotinan û pê de wê, rewşa bertekan wê derbas nebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Fîlosofê fransîz wê Bernard-Heny levy wê, di 9ê sibata 2018an de wê di nivîsa xwe ya di **”wall street journal”** wê, ragihênê ku *”T. Arogan, qatil a.”* *”paqijîya etnikî dikê.”* **Bêgûman wê ev gotinên Levy wê weke rastîyna ku ew pîrr dereng hatî li ser ziman bin.**

Wê di dewama wê de wê gelek sazîyên ewropî û cihanî wê bangê bikin ku ew hêrîşên li dijî afrînê werina rawastandin. Wê di dewama wê de wê, weke aliyekê din ê girîng wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rayadarên tirk wê li ti bangê jî wê gûhdar nekin. Wê bînavber wê hêrîşên xwe wê li rojava û afrînê wê bidina domandin.

Di aslê xwe de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman ku wê, ne hildana li cidîyetê a bertekan ji aliyê rayadarên tirk ve wê, ji aliyekê ve wê temenê wê bi rengê sîyeseta welatên ewropî û tîkîliyên wan ên bi wê re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, wê, pêvajoya berxwedana afrînê wê, ji aliyekê ve wê, rûyekê din ê ewropa û sazîyên wê jî wê bide nişandin. Di pêvajoya 40 salê bûhûrî û ankû derbasbûyî de li bakûrê kurdistanê li hemberî hemû komkujiyên ku artişa tirk li ser serê civake kurd kirin û bi dehan bajarên wê ên weke cizira bota, nisêbîn, gever, farqîn, sûr, silopî, şîrnax û hîrd rûxand û kavilkir û li hemberî wê bêdeng man wê, di vê çerçoveyê de wê, rayadarên tirk wê wê rengê derxistina li hemberî hêrîşên wê yên li dijî afrînê wê, weke wan bêdengîyên li hemberî

(*)Nivîskarê la figaro

wan hêrîşên li wê yên li kurdên bakûrê kurdistanê bixwênê û wê ne hilde li cidiyetê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ew bêdengî wê, temenê domandina wan komkujiyan bê. Wekî din wê ew bêdengîya li hemberî komkujiyên rejima tirk û artişa wê ên li bakûrê kurdistanê wê temenê wêrekirina wê ya di hêrîşên wê yên li dijî rojava û afrînê de jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, heta roja me wê, bi awayekê wê her komkujiyê wê li berçavên wan wê bikê. Di vê rengê de wê, ew wê bidomênê. Ji xwe ew jî û ankû rayadarên tirk jî wê, hêrîşên xwe yên li dijî afrînê wê dewama hêrîşên wê yên li bakûrê kurdistanê ên li civake kurd de wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ev rast jî bê. Ev hêrîşên ku ew li rojava û afrînê dikê wê, di dewama hêrîşên wê yên li bakûrê kurdsitanê de jî bin.

Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê hêrîşên rejima tirk ên li bakûrê kurdistanê û li rojava û ankû li afrînê jî wê, temenê wê yê bi têtikiliyên wê yên bi amarika û rûsya re jî wê hebê. Rewşa li hemberî hevdu sekinîna rûsya û amarika wê, tirkiya wê derfetê ji wê re wê çêbikê ku ew ji aliyê van herdû hêzan ve werê bikarhanîn. Ew jî wê, rewşa bikarhanîna xwe wê, çawa wê wergerênê li rengekê ku ew bi wê derbeyê li kurdan bixê wê, li ser wê bisekinê. Di hemû salên berê ên ku wê derbaskirin de wê, gotinên weke "têtikiliya stretejîkî" a bi amarika re" ku wê bikarbênê wê, çawa wê, li ser wê re wê, rewşa kurd û şerê wê yê bi kurd re wê, bi wê ji wê sûdbigirê wê, li ser wê bisekinê. Di dema piştî 15ê sibate 2018an de çûyina li tirkiya wezirê karê derve ê amarika Rex Tillerson wê, piştî hevdîtina bi sê seatan a ku wê di navberî û rayadarên tirk de wê bibê de jî wê, bi çend gotinan ku wê ragihênin wê ew wê gotina "têtikiliya stretejîkî" û ankû "muttefikê stretejîkî" wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, wûcana xwe wê, rejima tirk wê hertimî wê bi firoşê ku ew çawa karibê li ser wê re wê şerê xwe yê bi kurdan re ew bide domandin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa têtikiliyên wê yên bi amarika, yekîtiya ewropa û NATO re jî wê, di vê çerçoveyê de bê. Di rewşa têtikiliyên xwe yên bi ewropa re wê rewşa berendamiya xwe ya li ewropa wê weke rewşeka bikarhanînê wê bikarbênê. Wê li ser wê re wê, alikariyên aborî, sîyesî û dîplomatîkî û hwd wê, bikê ku ew bistênê. Di vê rengê û awayê de wê, di awayekê sergirtî de wê, ev ewropa ewropa, amarika, NATO û hwd wê, weke aliyekê li "dijî kurd" wê çawa wê bêtênasekirin û wê li ser wê re wê, kurd wê werina krîminalizekirin wê, bikarbênê. Kirina rêxistinên kurdan ji aliyê amarika û yekîtiya ewropa ve li listeyên terorê' de jî wê, di encama wê rewşê de wê were pêşxistin. Weke aliyekî din jî wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, tirkiya wê, bi çekên ku ew ji welatên ewropa ên weke almanya, firansa û hwd dikirê wê li dijî kurdan bikarbênê. Wê tankên almanan wê biajoyê bi ser afrînê de. Di hêrîşên wê yên li bajarên bakûrê kurdistanê de jî wê, ew tankên almanan wê werina bikarhanîn. Lê wê, newina hanîn li rojevê. Li şûna ku wê, ew wê werina li rojevê wê kurdan krîminalize bikin. Di aslê xwe de wê, aliyekê wê krîminalize kirina kurdan a li welatên ewropa ên weke almanya wê bi wê rewşa firotina çekan li tirkiyê û bi karhanîna wan a li dijî kurdan ve girêdayî wê hebê. Wê ji kîjan aliyê ve wê hebê? Wê, ji wê aliyê ve wê hebê ku wê, dema ku ew kurdan krîminalize û terorîze nekin û wusa nedina nişandin wê, ew bi wê çekên wan ên ku ew di firoşina tirkiya û bi wan kurd dihên qatilkirin wê ew xirab werina dîtin. Bo ew ku nekewina wê pozisyonê de wê, li şûna wê, rêxistinên kurdan wê bidina nişandin weke 'rêxistinên terorê'. Xwepêşandinên kurdan wê di wê çerçoveyê de

wê hêrîşî wan bikin û wê krminalize bikin. Ji aliyekê din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê wê pîrsgirêkê bi awayekê pîr dijwar wê çêbikin.

Di pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li dijî afrînê de wê tenê konteynirên tişî çek ku wê ji kevîyên almanya wê werina şandin li tirkîya wê, bi dehan û sadan bê. Wê ew çek hemû wê li li dijî kurdan hem li bakûrê kurdistanê wê werina bikarhanîn û hem jî wê li rojava û afrînê wê werina bikarhanîn. Ber vê yekê ya ku wê, wê rayadarên alman wê, hêrîşên rejima tirk ên li dijî afrînê wê bi gotinên weke "meşrû" wê werênina li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew wan hêrîşan bi rengêkê nemeşrû werênina li ser ziman wê, hingî wê, ji wan bê pîrsîn ku di wê rewşa ne meşrû de çekên alman dihên bikarhanîn. Ew jî bo ku ew ser wê ji aliyê xwe binûxûmênin wê serî li rengên ragihandinên bi vî rengî wê bixin.

Ji aliyekê din ve jî minaq qadaxakirina dagerên civake kurd li almanya ji kurdan re û her wusa qadaxakirina li darxistina xwepêşandinan bo şermaxarkirina hêrîşên li dijî afrînê ji aliyê kurdistanîyan ve li almanya wê, di vê çerçoveyê de wê temenekê wê yê bi sîyeset û zihniyeta wê ya ku ew di cewherê xwe de ew ji bandûra neonazîtîyê xilas nebûya re wê, hebê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ber vê yekê wê, pêvajoya şerê li hemberî civake kurd li kurdistanê ên van rejimên weke rejima tirk û bédengîya rayadarên welatên ewropî wê hinekî wê, ji vê aliyê ve wê, temenê wê hebê. Ji aliyekê din ve ew di aslê xwe de dixwezin ku tekoşîna kurd were tafisandin. Ber çî wê dixwezin? Ber ku wê dema ku ew newê tafisandin û bi serkeve wê, were dîtin ku ew ser 40 salî û re ya ku artîşa tirk bi çekên wan hêrîşî civake kurd dikê û komkujiyan pêkdihênê. Di dewama wê de wê werê dîtin ku ew ser 40 salî re ku ew pêvajoyên hêrîşan li civake kurd dikê rejima tirk. Wê bi wê re wê were dîtin ku ew jî ev 40 salên ku ew li berçavên wan ew komkuji û pêvajoyên hêrîşan hatina pêşxistin û wan li dijî wan bertek nedana nîşandin. Wê ev wê mirovatiya wan jî wê bikê berpîrsînê de. Ew tenê bo wê jî bê ew dixwezin ku kurd werina şikandin. Yan jî di rewşek bêstatû de werina hiştin. Ber çî wê dixwezin? Ber ku kurd statûyek kêr jî bistênin wê, piştî wê, dema ku wê, dîroka wê were nivîsandin wê, ew dîroka komkujiyên ku ew li berçavên hemû cihanê bi dehan salan hatina pêşxistin û bi sed hezaran kurdistanî ku ew li berçavên hemû cihanê hatina qatilkirin û ew li hemberî wê bédeng mana wê, ew wê were dîtin. Ber çî pîrsgirêka naskirina tevkuji û ankû jenosîda ermenîyan bi awayekê fermî heta roja me nayê qabûl kirin. Gelo ev tenê di encama dîplomasiya rejima tirk de ew pêşîya wê dihê girtin? Na, ew ne tenê ya. Bi wê re wê ev aliyên din ên ku wê, bi alîkarî û ankû bi rewşên bédengî ên di demê de li hemberî komkujiya ermenîyan ku weke ya kurdan îro didina nîşandin ku wan daya nîşandin ew di temenê wê de ew heya. Her wusa çendî ku wê bi ser komkuji û jenosîda cihûyan de ev 55 sal zêdetir jî derbas bûna lê hê ew bi heman rengê di reng û awayekê ji berçav dûr girtin û ne hiştina were nasîn de wê, dîsa wê heman rewş wê hebê. Li vir di aslê xwe de wê, gelek rewşên weke wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê hebê. Zihniyeta ku ew hatî pêşxistin û hatî birin li herêmê û li herêmê hatî îxreckirin wê, pêşî xalkên weke asûrî, keldanî, ermenî, cihû, êzîdî û hwd wê tûna bikê. Î ro jî ew kurdan bi pêvajoyên şer ên pîrralî dikê tûnabikê. Pêvajoyên hêrîşên li kurdan li hemû beşên kurdistanê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, aliyekê wê yê zihniyetî jî wê hebê ku mirov wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Di pêvajoya referandûma başûrê kurdistanê de ku wê, bi awayekê weke 'hemû dînya' wê li dijî wê bê, gelo wê weke ku wê were hanîn li ser ziman wê tenê sedema wê 'aramîya

herêmê´ bê? Di aslê xwe de wê, ji wê zêdetirî wê, zihniyetek ku me li jor bi minaqên wê hanî li ser ziman wê di temenê wê de **wê hebê**.

Kurd wê, di vê rewşê de wê, bihizirin ku ´wê, sînorê mirovatîyê wê heta sînorê kurdan bê.´ Bêgûman wê, ev têgih wê vala di mejîyê kurdan de wê ne afirê û wê newê bi lêvkin. Gelek sedemên wê hena. Lê sedema pêşî wê ew bê ku ev bi dehan salana li berçavê hemû cihanê pêvajoyên şer li ser serê civake kurd dihên meşandin li berçavên hemû cihanê û wê komkujîyên ku wê di wan de wê bi deh hezaran û sed hezaran kurd wê di wan de wê werina qatilkirin wê bên hanîn li serê kurdan. Lê wê li hemberî wan wê, dûnya wê hemû komkujî û şerên li dijî civake kurd wê ji nedîtî ve wê were. Yan jî wê, hinek kesên ku wê, werênina li ser ziman wê, bi nakokî û ankû pêşbazîya di nava hêzên hegomînikî ên weke rûsya û amarika û hwd de wê, werênina li ser ziman. Bi van rengan hanîna li ser ziman wê, weke şewayekê sernûxûmandinê jî bê. Pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de wê, di vê çerçoveyê de wê hinek şîrove wê, li ser amarika û rûsya re wê, werina kirin. Wê bê gotin ku ´ew du hêzên ku ew li pişt perdeyê bi hevdu re di qada sûrî de bi armanca xwe serdestkirinê wê şer bikin. Hêzên ku ew li qadê şer dikin jî wê, weke encama wê were dîtin. Di aslê xwe de wê weke ku me li gelek deveran di herîkîna nivîsandina xwe de hanî li ser ziman wê ne şaş bê. Lê ev rastî ku ew bi wê rengê ku ew dihênê li ser ziman wê, weke sernûxûmandinekê ji wê şerê bi armanca jenosîdkirina civake kurd de jî wê, were hanîn li ser ziman. Ber vê yekê mirov nikarê wê tenê bi wê rengê wê, werênê li ser ziman. Ji zêdetirî wê, em di serî de ji aliyê têgihîştina mirovî û mirovatîyî ve em, divê ku nêzîkî mijarê bibin. Ji aliyê hebûna jîyane civake kurd ve em, nêzîkî mijarê bibin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku em ji van aliyan ve dinerin jî em, dibînin ku wê, dibînin ku wê, dibînin ku wê, hêrîşên ku wê bi armanca tûnakirina hebûna civakî wê, di bin rengên hêrîşî ên ku ew bi wê rengê dihên salixkirin û hanîn li ser ziman de wê were pêşxistin û wê bi awayekê din wê, were dayîn nîşandin. Hêrîşên ku wê, bi hêncetên ´parastina sînor´ û ankû ´çêkirina ewlakarîya sînoran´ û hwd ku wê werina kirin wê, weke hêrîşna ku wê çawa wê hebûna civakê wê ji navika wê ve ve wê were armanc girtin wê, di wê çerçoveyê de wê, ew hêrîş wê werina pêşxistin. Hêrîşên li dijî afrînê û ankû giştîya rojava jî wê, di vê çerçoveyê de bin. Di pêvajoya destpêka rojava de wê, dema ku rejîma tirk ji rojava û amarika ya ku wê dixwest nedît wê xwe nêzî rûsya bikê û wê, hêrîşên xwe li kurdan wê weke li afrînê û hwd wê pêşbixê. Piştî hevdîtina rayadarên tirk û yên amarîkî di serdana Rex tillerson de wê, rewşek din wê biafirê. Wê gotinên weke ´artişa tirk û ya sûrî, care pêşî derfeta hatina wan ya berhevdû bûya ku ew bi hevdu re şerbikin.´ Ji van gotina mirov fahmdîkê ku wê, di civîna tillerson a birayadarên tirk re wê, ew wê were ser ziman ku ew rejîma tirk li afrînê û herêmên din ên sûrî jî bi rejîma sûrî re bide şerkirin. Li ser wê re dibê ku di hevdîtina tillerson a bi rayadarên tirk re ev hatibê li rojevê û bi wê re rayadarên tirk doza ketina giştîya rojavajî amarika kiribin û destûra wê xwestibin. Di destpêka hevdîtinê de wê, weke ku wê Reuters jî wê, ragihênê ku wê, rayadarên tirk wê bixwezî ku ew bi amarîkarîyîyan re li mimbçê bin. Ji wan xwestibûn ku meclîsê mimbçê were ji hevdû belavkirin. YPG ji wir were dayîn vekîşandin û hêzên tirk bi yên amarîkî re wir kontrolbikin. Di vê çerçoveyê de wê, bêgûman ku rayadarên tirk derfeteke bi vî rengî amarika bide wan wê, bi rejîmê re jî wê, şer bikê. Lê wê di berdêla wê de ku ew bi tememî hêrîşî rojava bikê û ew bi tememî rojava di pêvajoyek komkujîyê de derbas bikê ku ew destûra wê bistênê. Bêgûman wê ev jî wê di hevdîtina tillerson a bi rayadarên tirk re de

wê were li rojevê. Tenê ku mirov li gotinên rayadarên tirk ên piştî hevdiîtinê binerê mirov wê fahmbikê ku wan destûra wê xwestina.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, çendî ku wê, di civîna NATO de wê weke **‘pêşniyara Mattîs’** wê werênina li ser ziman ku wî gotîya ku ”em dikarin YPGê bi PKKê re bidina şerkin” jî wê, di aslê xwe de wê, ev wê xwestekê rayadarên tirk bê. Wê di destpêka şerê xwe yê bi kurdan re wê, hertimî wê li başûrê kurdistanê jî û bakûrê kurdistanê jî û rojava wê bixwezê ku ew wê pêşbixê. Hemû nakokiyên di nava sîyeseta kurdan de ku ew hatina afirandin li başûrê kurdistanê, li rojava û bakûrê kurdistanê wê nakokiyên bo vê temenê bin. Di serî de mirov divê ku wê temenê wê kifşbikê.

Di vê rengê û awayê de wê, di aslê xwe de bo ku rejîma tirk destûrê ji domandina qirkirina kurdan a ku ew dikê û didomênê de bistênê wê, dema ku amarîka derfetê li rojava weke bi ketina li mimbiçê û ankû herêmên bidîyê de wê rûsya jî wê bi firoşê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê binxatbikê û wê werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrişên li hebûna civake kurd ku ew dihên kirin û pêşxistin wê weke pêvajoyên hêrişê ên ku mirov wan dikarê bi teybetî hilde li dest û werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja 20ê sibata 2018an ku wê weke ku wê rûsya jî wê bixwezê ku ew hinek hêzên rejîma sûrî li afirînê bicihbikê wê, piştê wê, were dîtin ku ew dikarê were wergerandin li şerekê di nava rejîma sûrî û ya tirk de jî. Di vê çerçoveyê de wê bêgûman piştî hatina çend milîsên rejîmê li afirînê zirtên rayadarên tirk wê, di vê rengê û awayê de wê weke zirt û ankû tehdîdên ku ew bi wê rengê temenê wê çêbikin bê. Bêgûman ew li ser wan tehdîd û ankû zirtan re wê, têkiliyê bi amarîka re jî wê dênin. Heta ku wê, pêşniyara li rejîma sûrî xistinê jî wê di berdêla li rojava û kurdan xistinê de. Bêgûman temenê wê bi rejîma tirk re nîn a. Lê ew li wê nahizirê. Ew li wê dihizirê ku ew di destpêkê de wê, destûrê bigirê û ku ew ji rojava dest bi hêrişê bikê û di dewama wê de bêjê ku ezê bi ber şamê ve herim û li hemberî berxwedana kurdan bêjê ku ew aligirên rejîmê na û bi wê rengê rewşa wan werênê li ser ziman û alîkarîyê ji hêrişên xwe re bistênê. Ew ku heta bi şamê neçê jî ew di demek kin de bi hêrişên xwe yê li dijî rojava ku ew temenê wê bi rûxênê. Ya ku ew nûha li wê dihizirê wê ew bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa kurd û ‘pirsgirêka kurd’ ku wan afirandina wê, temenê kêlik bi kêlik mudahaleyên li sûrî û ankû li giştîya rojhilat bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rewşa pirsgirêka ku wê, weke ku wê, di destpêka mudahaleyê li sûrî û heta rojava me wê, temenê mudahaleyên li wê biafirênê wê, bi heman rengê li rejîma tirk û ya îranê jî wê, biafirênê. Di vê çerçoveyê de gûharandina demografîya sîyesî wê, rêya wê bi vê rengê wê di kurdistanê ve wê derbas bibê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ya ku î ro, îran jî wê pirr zêde di tirsihê wê, çawa wê li ser pirsgirêka kurd weke ku li îraqê û sûrî mudahale bûn ku wê li wê jî bibê. Rûsya jî wê dibînê. Ber vê yekê ew, bahse ‘telûkeya leyistina amarîka a li ser rewşa kurd re’ dikê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka teybet bê.

Weke ku me li jor hanî li ser ziman em li wê bi hasibênin ku wê, amarîka destûrê bide tirkîya ku ew bikeve mimbiçê û ankû herêmên din ên rojava. Ew nikaribê bikeve wan de jî wê, çawa wê hêrişê wan bikê wê, destûrê wê bidîyê de. Ev wê, ji aliyekê din ve wê, nikaribê rewşa kurdan a li rojava xirabikê. Çawa ku bi hêrişên DAÎŞê nikarin wê bikin.

Lê wê, ev rewşa sûrî û ya temenê mudahaleyên li sûrî wê, biherikênê li aliyê pirsgirêka kurd a li bakûrê kurdistanê jî. Di vê çerçoveyê de wê, ew destûra ku wê, ji tirkiya bi awayekê mihtemel wê bê dayin wê, bi wê temenê mudahaleya li bakûrê kurdistanê wê, were çêkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, însîyatîfa li ser pirsgirêka kurd wê zêdetirî wê, bikeve destê wan de. Wê "qada pirsgirêka kurd a weke cihê mudahaleyê" wê, bi ya rojava a di nava sînorê sûrî de wê berfirehtir bibê. Wê bi wê re wê, dema ku ew li bakûrê kurdistanê hat pêşxistin wê, hingî wê sînorê wê mudahaleyê wê were û bigihijê li îranê wê, hingî wê temenê mudahaleyê wê bi awayekê pîrr xort wê li îranê wê li ser rojhilatê kurdistanê re wê, zêdetirî wê, were pêşxistin.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov li pêvajoyê dinerê mirov, dibînê ku wê, bi awayekê wê, bi rengekê bi wê rengê wê xwe bide dîyarkirin. Ev ku bi şewa û rêbazên leşkerî bê û ankû dîplomatîkî û sîyesî bê wê demê rê bi mudahaleyan bi ber wir ve diçêt. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Hinekî jî rayadarên tirk ku wan pêvajoya çareserîyê derfeta wê ji dest berda û pirsgirêka kurd çareser nekiirin bi xwe re û li bakûrê kurdistanê wan, hingî derî li rewş û mudahaleyên bi vî rengî vekirin. Di vê çerçoveyê de wê, herêm wê bê xistin pêvajoyek şer a ku wê bi dehan salan wê bidomê. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de pêvajo bi ber wê ve diçê. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Bi mudahaleya li îraqê a pêşî di salên 1990î û pê de wê, piştê wê heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, reng û awayên mudahaleyê wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, di dewama ya li îraqê de wê ya sûrî wê were pêşxistin. Di vê rengê û awayê de wê, di dewama wê de wê, ev pêvajoya bi sûrî re jî wê, ne kêmi pêvajoya şerê navxweyî ê îraqê ê ku ew heta roja me didomê wê bidomê. Rewşa mayîna di roja me de a esad û rejîma wî, wê bi şibihê ya saddam û rejîma wî. Di vê rengê û awayê de ew dihê dîtîn.

Ji aliyekê din ve jî wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa mudahaleya li sûrî wê, derî li ya tirkiya û îranê jî wê vekê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku gelek caran berê hanî li ser ziman wê ew qûdret û sîyane van rejîman wê, nebê ku ew bi serê xwe pirsgirêka kurd di nava xwe de di çerçovaya radestkirina maf û azadiya civake kurd de çareser bikin. Wê ev jî wê, were dîtîn ji aliyên hêzên hegomînik ve. Wê ev jî wê, temenê mudahaleyên wan baştirin wî bi afirênê. Li herêmê pêşbazîya bi hêza leşkerî ya ti rejimên herêmê tûna ya. Hemû duvikên amarika û rûsya de bin. Di vê çerçoveyê de wê, bi destê wan wê çawa wê ew pêvajoya mudahaleya li wan wê, gav bi gav wê were pêşxistin em di vê demê de wê şahidiya wê dikin. Ku em mudahale bi leşkerî jî bin û ankû bi dîplomatîkî û sîyesî jî bin rastî ev a. Wê, ji wê derbas nebê. Li herêmê jî şerê hegomînikî ê serdestîyê zêdetirî wê, weke ku wê, birêz ocalan wê werênê li ser ziman wê **şerê pergale giştî a cihanê ê sêyem** dihê jîyankirin. Ev şerê cihanê ê sêyem in a ku ew li kurdistanê û herêmê didomê ya. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Dibê ku xosletên şerê cihanê ê sêyem, ne weke yê şerê cihanê ê yekem û duyem bê. Di vê demê de li gorî demê bi şewayekê din xwe dide nîşandin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, ev şerê cihanê ê sêyem ku ew dihê meşandin wê armanca wê giştîya asya, cihane arab û kurdistan û bi wê re giştîya rojhilat bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev şerê cihanê ê sêyem wê ne weke şerê cihanê ê yekem û duyem wê, bi artişan wê were berhevdu û di demen kin de wê bikin encamê bidest bixin. Wê ji wê zêdetirî wê, şerekê cihanî ê hegomonîkî yê li demê belav kirî wê were meşandin. Xosletên şerê cihanê ê sêyem wê, bi awayekê li demê belavkirî ku wê, bi teknîk, çapamenî, ragihandin û cih bi cih û ankû

dem bi dem wê, bi rengê mudahaleyên fizikî ên bi leşker û şer bê. Ya ku em, ji xwe wê nûha dibînin û şahidiyê ji wê dikin jî wê ev bê. Di vê demê de ev dihên jînkirin. Di vê demê de wê li gorî wan xosletan û xosletên weke wan wê şer wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, bi çekên sofistîke ên teknîkî û hwd re wê, ew were bi rêvebirin. Ku mirov bahse çekên sofistîke bikê wê, ji gelek aliyan ve bi derfet bê ku mirov bahse wê bikê. Wê ji aliyê teknolojîkî û bîolojîkî ve wê di serî de wê derfet ku em bahsê bikin. Di dema şerê cihanê ê duyem de wê, destpêka bikarhanîna çekên kimyewî wê weke bibê. Di wê demê de wê, bi rewşên weke bikarhanîna bombayên atomê li naqazakî, hîroşîma û hwd wê, xwe bide domandin. Piştî wê, heta ku wê dem wê were dema bikarhanîna çekên kimyewî li kurdistanê li deverên wê yên weke helebçê û hwd wê bidomê. Xosletê bikarhanîna wê jî wê, piştî wê, ne bi rengê avêtina li hevdû a bombayên atomê bê. Lê wê di dest de wê ew wê çêbikin û di dest de wê bigirin û wê bi wê hem hevdû tehdîd bikin û hem jî wê bi wê bikin ku serwerîya xwe li hevdû çê bikin. Lê wê kevneşopîya nazîyan weke di mezela bi tişî mirov kirin û gaz li wan kirin û bi wê re kuştin û ankû qatilkirin wê, piştî wê, bi awayekê veşarî wê hema bêja wê pîrranîya rejimên serdema wê bikin. Rejîma tirk minaq wê, dema ku wê bahse bikarhanîna çekên kimyewî weke bi gazê û hwd li cem wê were kirin wê bi tundî wê înkâr bikê. Lê wê, di dîroka xwe de wê, bi dehan caran wê weke ku wê nazî gazê bikarbênin wê, li dijî kurdan wê bikarbênin. Minaq piştî komkujiya dersimê(*) hinek rayadarên tirk ku wê bîrhanînên xwe werênina li ser ziman û ankû w binivîsênin wê, di wan de wê di vê warê de wê hinek gotinan ervî îredeya wan jî bê wê bikarbênin. Minaq wê, wê bêjin "me şikeftî tişî mirov dikirin, deve wê digirt û gaz di berda hundûrê û weke 'haşaratan' hemû dikuştin(*)". Ev gotinên bi vî rengê wê piştî komkujiya dersimê wê bo dema kirina komkujiyan a li dersimê de wê were li ser ziman. Wekî din jî wê, piştî ku wê tekoşîna maf û azadîya kurdan li bakûrê kurdistanê wê destpêbikê wê, rayadarên tirk wê çekên ku ew bikardihênin wê, di şewayekê ku ew karibin wê kontrol bikin û bandûrên wê, di demek kin de ji holê bidina windakirin û ankû nehêlin ku ti kesek wê kifşbikê wê, gazên kimyewî weke çekên kimyewî wê li dijî kurdan bikarbênin. Saddam bi carekê wê, pêşî wê li deverên piçûk wê, cih bi cih wê, bikarbêne. Piştî dema ku wî dît ku wê, bi wê di cih de wê hemû kurdan tûna bikê wê, bidest barandina gazê bi helikoptêran li herêmên kurdistanê ên weke helebçê û hwd wê bikê. Rejîma tirk wê ber ku ew endamê NATO bê wê, ev bikarhanîna wê ya çekên kimyewî wê ti carî wê bi wê sedemê wê newê li rojevê. Ji aliyekê din ve jî wê, dema ku wê rêxistinên kurdan ên ku ew tekoşîna maf û azadîyê civake kurd didin ku ew hatina xistin li listeyên 'terorê' de wê, êdî wê dema ku ew li dijî wan kurdan dihat bikarhanîn wê ew weke 'tekoşîna li dijî terorê' wê were pênasekirin û wê ti kesek wê li ser wê sekinê. Ji aliyekê ve wê ev gotina tekoşîna li dijî terorê wê, ji van aliyan ve wê, ji gelek sûcên li dijî mirovatîyê ku wê li kurdistanê wê werina kirin re wê kirin weke maske û ankû qamûflaj.

Dema ku dîroka rejîma tirk were lêkolîn kirin wê ew wê biawayekê vekirî wê were dîtin. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, tekoşîna

 (*)Komkujiya rejîma tirk heta sale 1937an li bajarê kurdistanê ê dersimê kir

(*)Ev wê weke gotineka rayadarên tirk ên ku wan li wir komkuji pêkdihani bû. Wan pêşî girseyên bi sedan û hezaran kurdistanî dikirina şikeftan û devê şikeftan digirtin û gaz fiberdan hundûrê şikeftan. Piştî kirina wê rewşê re wê, ew wê gotinê wê bikarbênin û wê bêjin ku 'me ew weke haşararatan dikuşt'. Gotina 'haşaratan' jî wê gotineka ji zimanê kurdî bê. Lê bûhûrandina zimanê tirkî û ew rewş bi wê dihanîna li ser ziman. Bo ku wê di mejiyê kurdan de bidina bicihkirin û kurdan bi wê bidina tirsandin.

civakê wê, çawa wê, were tafisandin wê, bo wê her rêyê wê ji xwe re wê mubah bibînin. Rejimên roja me wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediye mejûyeka dîrokê a bi vê rengê bin.

Ji aliyekê din ve jî wê, dema ku wê, li rengên bikarhanîna gazên kimyewî li dijî jîyane mirovan wê were nerîn wê, were dîtin ku wê gelek rêyên wê werina dîtin û kifşkirin. Wê, bi wê re wê, ew rê wê werina bikarhanîn û wê ew gazên kimyewî wê li dijî civakan û jîyane wan wê werina bikarhanîn. Lê dema ku ew mijar hat li rojevê jî wê, bi tûndî wê înkâr bikin. Înkâr wê, ji aliyekê ve wê weke rê û rêbazekê sernûxûmandinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, înkâr wê, weke rê û rêbazakê ku ew çendî gazên kimyewî kardihênin ew, bidîna nîşandin ku wan ew nekiriya wê, bikarbênin.

Minaq wê, bi teknolojikî wê, balafirên şer ên bi teknolojiya pêşketî, bombayên bandûr mazin, teknikên lîxistin û şopandinê û hwd wê, werina pêşxistin. Ji aliye bîolojikî ve wê çekên kimyewî wê, weke ku wê li helebçê û gelek deverên din ên bakûrê kurdistanê ên weke 'geliyê tiyara' û hwd ku wê, rejima tirk weke ya rejima saddam wê bikarbênê wê bibê. Di her hêrîşê de wê, aliyekê wê yê helebçeyî wê hebê. Yanî di her hêrîşên ku wê li dijî kurdan wê rejimên herêmê wê bikin wê aliyekê wê yê helebçeyî jî wê pêşbixin. Di şerê her çar rejimên herêmê ên li dijî civake kurd de ên rejimên weke rejima îranê, rejima tirk, rejima baxdadê û rejima sûrî wê, cih bi cih wê, bikarbênin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê yên ku ew herî zêde navê wan zêdetirî derketiya li pêş wê rejima saddam û ya tirk bê. Ev herdû rejim wê, ber ku wê, biawayekê aktiv wê di demên xwe de wê di nava şerê fatisandin û tafisandina civake kurd de bin wê, bo wê, bikarhanîna gazên kimyewî wê, weke rêyeka xwe serwerkirin û bi wê şikandina vîna civakê wê bibînin û wê, bikarbênin. Di pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de jî wê, gaza kimyewî ku em dikarin weke çeka kimyewî binavbikin wê, weke 'gaza klore(*)' wê were bikarhanîn ji aliye artîşa tirk ve li dijî afrînîyan. Li herêmên afrînê ên weke gûndê erendê ku ew girêdayî sîyê ya wê li wê û deverên li dora wê, gaza klore wê were bikarhanîn.

Meclîsa Tenduristiyê ya Kantona Efrînê da zanîn ku artêşa Tirk a dagirker li gundê Erindê yê navçeya Şiyê yek ji çekên kîmyewî yên qedexekirî ankû gaza klore bi karhaniye û bang li saziyên navneteweyî dikê dakû lêpirsîneke navneteweyî bidin destpêkirin. **Ev rewşa bikarhanîna gaza klore wê di roja 16 sibate 2018n de wê li gundê erindê û herêmên li dora wê ên sîyê dibê.** Meclîsa tendûrustiyê a afrînê wê, bi vê bangê wê ragihandina xwe ya di derbarê bikarhanîna gaza kimyewî a klore de wê bidomênê û wê bêjê ku *"artêşa Tirk, piştî ku çekên kîmyewî li dijî welatîyan bi kar anîn, pêvajoya hêrîşên wê yên li dijî afrînê derbasî qonaxeke nû ya binpêkirina nirx û pîvanên navneteweyî bûye û wiha pê de çû, 'em bang li hemû saziyên navneteweyî yên peywendîdar û hemû rêxistinên mafên mirovan dikin ku lêpirsîneke navneteweyî û serbixwe derbarê bikaranîna tirkîyeyê ya çekên kîmyewî ên ku wê bikar anîna de bidin destpêkirin. Em amade ne li ser vê mijarê bi van aliyan re hevkarîyê bikin dakû karibin nimûneyan ji diyardeyên bikaranîna çekên kîmyewî wergirin û lêpirsînên xwe bidin destpêkirin."* Meclîsa tendûrustiyê a afrînê wê bi komek bijîşk wê di bin serokatîya bijîşk û ankû doktor Xelîl Sabrî de wê lêkolînan li herêma ku artîşa tirk li wê gaza klore bikarhanîya wê lêkolînan bikin û wê, dê piştî wê bi civîna çapameniyê wê ragihênin ji rayagiştî a netewî û navnetewî re. Wekî din jî wê, li gelek deverên din ên afrînê wê

(*)Gaza klorê wê weke gazak kimyewî a weke çekê kimyewî jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Bo girseyan bi komî bikujê û herêmê ji wan paqij bikê tê bikarhanîn

nûçeyên bi wê rengê wê werin ku wê, gûleyên zahrkirî wê werina bikarhanîn. Yanî her devera ku ew gûla dihatina avêtin li wê, li wir wê, bandûra wê li devera ku wê lêkeve wê zêdetirî wê xwe bide nişandin. Di derbarê bandûra wê de wê, ji ragihandinên ji bijîşkan zêdetirî wê yên ji nava xalkê di nûçeyan de wê, werina li ser ziman û wê di wan de wê were li ser ziman ku wê, ew "devera ku ew gûle lê diketin wê hemû zindiyên li wir dimirin."

Li bakûrê kurdistanê jî wê, gelek caran wê were li ser ziman ku wê, dema ku wê, li deverna di nava artişa tirk û gerilleyên kurd de wê şer biqawimê wê, were dîtin ku hinek ji wan gerilleyan wê laşê wan bê ku ti gûle lêketibin wê bi tememî şawitîbê. Hinek ji wan jî wê weke xwe bêî ku ti gûle lêketina wê, jîyane xwe ji dest dabûbûbin. Wê, di vê rengê û awayê de wê, ji wan wê bahs wê were kirin.

Di şerên roja me de wê, di vê çerçoveyê de wê, ev çekên kimyewî jî wê werina bikarhanîn. Wê rejimên herêmê wê bi wan wê, komkujîyan wê werênina li serê civake kurd. Rejimên herêmê wê, hertimî wê di nava hewldana xwe gihandina wan çekên kimyewî û yên giran de bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, hêza lêxistina wan çekan wê çawa wê giran bê wê li wê bihizirîyan. Di vê rengê û awayê de wê, ew çekên ku wan dikir ku ew xwe bigihênina li wan wê çekna ku wê, hêza wan ya lêxistinê ku ew pirr zêde mazin û giran bûba. Di vê rengê û rewşê de wê, ew çek wê, bihetana dîtin.

Gotinên weke 'xwe gihandina çekên giran û bi wan şerkirin û serketin wê, were li ser ziman. Rastiya wê gotinê jî **wê**, têgihîştin û teknîkên ku ew dihên bikarhanîn wê bi wê were li ser ziman. Encamên wê jî wê di wê çerçoveyê de wê, ne di demek kin de wê, di demek dirêj de wê li gorî wê li demê belavkirina şer wê, xwe bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ev şerê wê, weke şerekê herêmî bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê kî çi bêjê bila bibêjê em, divê ku wê bêjin ku wê, piştî wê, şerê wê ti demografîyên sîyesî wê, weke xwe û weke nûha wê nemênin. Çendî ku wê, bi pergale cihanê jî wê parastina wê were kirin jî.

Ev rewş wê, weke rewşeka ku em hinekî din di dewama wê de li ser wê bisekin in û wê werênina li ser ziman. Em berdewam bikin û wê hinekî din wê **werênina li ser ziman**. Şerên ku ew di roja me de dibînin wê, bi wan wê çawa wê mudahale wê li jîyane civakan, herêman û hwd wê were kirin û wê bi wan wê xwe bê kirin serwer li wan civak û ankû herêman wê bi wê rengê wê were bikarbênin. Minaq di rewşa afrînê de wê, rewşeka bi vê rengê jî wê, were dîtin. Ew jî wê, ew bê ku wê rayadarên rûs wê, pêşî wê ji kurdên rojava wê bixwezî ku ew destûrê bidina hêzên rejimê ku ew derbasî afrînê bibin. Kurdan ev herê nedikir. Wê piştê wê, çawa wê bi şer wê, kurd wê werina li rê wê, rûsya wê bikeve pay dîtina rêyên wê de. Wê, piştê wê, rejima tirk wê, rayadarên dizanin ku ew hertimî li dijî her destkevtiyên civake kurd in. Wê bo vê yekê wê, destûrê bidina artişa tirk ku ew hêrişan bixwe û bi komên ku ew di nava xwe de bi rêxistin dikê bibê li ser afrînê. Wê, di wê çerçoveyê de wê, çawa wê, weke ku wê, bi wê şerê wê mudahale hem li jîyane civake kurd wê were kirin û hem jî wê, li herêmê wê were kirin wê, di wê de wê rêbaze şer wê bi wê rengê wê ji aliyê rûsya ve wê were bikarbênin. Di vê rengê û awayê de wê ev pêvajoya şerê li dijî afrînê wê were destpêkirin.

Di pêvajoya hêrişên li dijî afrînê de wê, bi wê rengê wê sê armancên rûsya wê hebin. Wê yek wê, ew bê ku wê çawa wê li gorî xwe wê kurdan wê bi şer û hêrişan wê 'terbîye bikin' wê bi wê kontrola xwe wê, li ser wan çêbikin bin. Ji xwe wê, di 20ê sibate 2018an

de wê rayadarên rûs ên weke Sergey Lavrov wê, ragihênin ku ”kurdan, xwesiya xwe li herême denezend wê, xismetî çareseriyê nekê.” Yanî li gorî wî, kurdan diviyabû ku wan xwesiya ne denezendiba. Li gorî xwestekên rejimê û weke ku wê heta roja me dixwest di rewşek bêstatû de xwe hiştiba û bi wê re xwe ji tûnakirina wê re bi rêyên şer bê û ankû asîmlekirinê bê vekirî hiştiba. Ya ku rûsya tefkîr dikê bi gotinên lavrov re dihênê li ser ziman wê ev bê. Wekî din jî wê, rewşa tîkiliya amarika a bi kurdan re wê, di vê çerçoveyê de wê, weke tîkiliyeka ku ew bi wê piştgiriyê didina xwesiya kurdan û ew li gorî wan nerast a û xismetî çareseriyê nakê. Di vê çerçoveyê de li gorî wan statûya kurdan li gorî wan ne rast a. Yanî bi gotineka din wê, weke ku wê ji gotinên lavrov jî wê were fahmkirin wê, politikaya rûsya wê, di çerçoveya zihniyeta wê de wê, jenosîdkirina li ser serê civake kurd ku wê, heta roja me wê rejima tirk, rejima îranê, rejima îraqê û rejima sûrî bi gelek pêvajoyên komkujiyan dana domandin ew, diviyabû li gorî rûsan di vê demê de wusa hatiba domandin. Mantîq û zihniyet ev a. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, çendî wê gotinên weke ”demorasîyê”, ”rêzgirtina ji mafê mirov re”, ”bila gelê sûrî bi hilbijartinan ew li ser îredeya xwe biryarê bide” û hwd wê, bikarbênin jî lê wê, ev gotin wê, weke gotinna maske ji vê rengê zihniyetî ên ku wê bi gotinên lavrov re wê werê li ser ziman bê. Dema ku tu bêjê ”bila xalkên li wir ew biryarê li ser îrede û pêşaroja xwe bidin” û piştê di rabê bêjê ”kurdan, xwesiya denezend wê, xismetî çareseriyê nekê” û tû rabê amarika jî li ser wê piştgirîna wê re wê rexnebikê wê, demê ew gotinên te weke derew û maske na. Ji wê nabûhûr in. Di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Wê, demê bi rengê kirina sîyesetê a dirû ji aliyekê wê dibêjê û ji aliyê din ve wê vala derdixê wê demê tû çawa dikarê bahse ’mafê mirovan’, ’demokrasîyê’, ’nirxên mirovatîyê’ û ’navê xalkan’ bikê? Wê demê wê ev hemû bahskirin wê weke derewekê wê li holê bimênin ku ew ji aliyê te ve ew hatina kirin. Di serî de wê mirov dikarê wê binxat bikê û wê werênê li ser ziman.

Nûha wusa dihê dîtin ku wê rûsya wê, hebûna statûya kurd û xwesiya wê û ankû rewşa wê ya cûda ku ew bi çî rengê wê were li ser ziman wê li ser tîkiliyên xwe yên bi amarika re û ankû dijberiyên wê yên sîyesî û hwd re wê bikê armanc. Wê bi wan wê bikê ku ew gotinên rexne li amarika bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, gotinên weke gotinên xafk wê ew bê ku wê, b gotin ku ”parastina yekparatîya sûrîyê” bê. Di aslê xwe de wê, ev gotin wê, weke ku wê li îranê, îraqê û tirkîya ku bûya wê li sûrî jî wê temenê qirkirin û komkujiyên dîrokî û mazin ku ev rejim bikê bê. Li ser wê gotinê re wê, rejima rûsya jî wê, wê ne tenê hêrîşên li dijî kurdan wê hem li dijî wan bédeng bibînê û wê ’meşrû’ wê bibînê wê weke din wê temenê rast dîtin û ankû teşwîkkirina hêrîşên nû di demên nû de li hebûna civake kurd jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rengê û awayê de wê, sîyeseta rûsya wê, weke sîyeseteka ku ew xwe li argûmanên statûqûya herême digirê û li ser wê re wê tîkçûyî bê. Di serî de divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, bi vê rengê wê gotinên weke yên ’demokrasî’, ’rêzgirtina ji mafê mirov re’ û ankû gotinên weke ’bila xalkên sûrî ew bixwe biryara xwe bixwe bidin’ wê weke gotina ku wê bi wê rengê sîyesetê wê temenê wan nebê bê. Wê weke avahîyeka ku ew temenê wê li ser rûyê ardê tûnayî wê bimênê. Di vê rengê û awayê de wê, bi vê rengê sîyesetê wê, tenê wê li herême wê şer, komkuji, tengazerî û pêvajoyên hêrîşan wê karibin birêxistin bikin û pêşbixin. Wekî din wê vajî wê, nikaribin pêşketineka weke bi gotinên weke yên ’demokrasîyê’, ’mafê mirov’, naskirina hebûna xalkan û hwd re pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, hin rayadarên rûsî ku ew gotinên bi vî rengî

bikardihênin wê bi rengê sîyeseta ku ew dikin û temenê wê û têkiliyên wan ên sîyesî re wê, ne tenê wan gotinan wê vala derxin wê wekî din wê, vajî wan wê di rastarastçûyîneke de jî bin. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Di bin navê gotinên weke yên 'çareserîyê', 'aramiyê' 'aşîfîyê' û hwd de parastina wê pergale şer, pêşxistina wê û domandina wê, di aslê xwe de wê, li herêm wê, weke temenê yekanê ku wê li pêşîya pêşketina wê bi gotinên weke bi demokrasîyê, mafê mirov, pêşketina xalkan wê asteng bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa rûsya wê, di vê demê de wê, bikeve rewşa osmanî a sedsale 16' min de. Wê, di wê demê de jî wê herêm wê li ber kirina ronasansekê di xwe de bê. Lê wê, bi pêşketina osmanî re wê, ew temenê ronasanse herêmê wê bi tememî wê were tûnakirin. Wê were ji holêrakin. Wê li şûna wê, ev rewşa statûqûyî wê bi îranê re ku wê bidomê wê were heta roja me. Di vê demê de jî di aslê xwe de rojhilat wê weke ku em dibînin wê li ber ronasanse civakên xwe bê. Di vê demê de wê, li rex rejimên herêmê ên weke rejima tirk, ya îranê û hwd wê, rûsya wê weke astengîyeka dîrokî wê, weke ku em di rewşa sûrî de dibînin wê asteng bê li pêşîya wê. Di serî de wê mirov dikarê weke aliyekê wê yê din ê giring wê werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê di dema yekîfîya sovyet de wê, tevgerên civaknasî û civakî wê werina piştgirkiim.. Wê, ew wê, li herêmê çendî ku wê nikaribin xwe derxina li astek bilind a desthilatdarî jî lê wê bandûra wan li pêşketina civakan wê zêde hebê. Wê di bin navê gotina 'bayê çapê' de wê, ew rewş wê xwe li kurdistanê, tirkîya, îranê, û herêmên araban wê bide diyarkirin. Lê piştî wê, dema ku wê, yekîfîya sovyet wê têkherê wê li şûna wê rûsya wê pêşkeve. Ew jî wê bo ku ew xwe weke hêzekê biparêzê wê bi statûqû û paşverûfîya herêmê re wê bikeve nava levkîrin û paymanê de. Wê li ser wê re wê, li dijî xalkên herêmê wê di rewş û pozisyoneka dijber de wê, cih bigirê.

Di vê rengê û awayê de wê, ew ew bayê weke yê di dema 'şerê sar' de ku wê di nava amarika û yekîfîya sovyet de wê bibê wê, di aslê xwe de wê, rûsya wê, pîr li şûn wê jî bikeve. Yekîfîya sovyet a wê demê ku wê piştgirî heta demekê û astek û deverêkê bide tevgerên gelan ên bo maf û azadiyê wê, wergerihê li rûsya ku ew weke ku em li herêmê dibînin ku ew li dijî tevgerên gelan disekinê û di rewşa tafisandina wan de û bi wê re di şikandina vîna gelan de wê, bê xwediyê rengêkê sîyesetê û wê bi statûqûya herêmê a dijgel û ankû dijçivak re wê tevbigirihê. Bêgûman rewşa rûsya piştî yekîfîya sovyet wê divê ku mirov wê şrovebikê û wê werênê li ser ziman. Ev rûsya ku ew bi vê rengê bi rengêkê sîyesî ku ew bi statûqû re tevdigerihê û bi statûqûya herêmê re wê, li herêmê wê, rûsya wê bikê rewşek çawa û wê çawa bênê li berçav? Di serî de wê, rûsya wê di reng û awayê rejima îran û ya rejima tirk de wê bike rengêkê û awayê de. Ev jî wê, bi tememî wê ji aliyê xalkên herêmê ve wê, were redkirin. Di serî de wê, berî ku birêz Ocalan were dilgirtin û radestkirin li tirkîya û piştî jî wê, ji ber wê temenê wê yê li wer mîreteya yekîfîya sovyet ku wê, hebûna gelan û xalkan wê dervî statûqûya herêmê wê bibînin û wê herê û qabûl bikê wê, gelek caran wê bangê li rûsya jî bikê ku ew di çareserkirina pîrsgirêka kurd jî weyn bileyîzê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, di çerçoveyek demokratîkî, rêz girtina ji hebûna xalkan û civakan û parastina hebûna wan û li dijî pêvajoyên jenosîdê ên rejimên herêmê li ser serê civakên weke civake kurd ku ew bisekinê wê li wê gelek caran wê bang wê werê kirin. Lê rûsya di vê rengê sîyeseta xwe de wê, heta roja me jî wê, vajî wê, weke ku emê li afrînê û rojava bibînin wê li dijî tevgerên

civakê, xwestekên civakî ên weke maf û azadî û statûya civakî a xalkên herêmê wê bibê xwediyê pozisyonek. Di vê rewşê de wê bi gotin û kirinên xwe re rûsya wê, ew dûtîya ku ew dijî û di nava du aliyan de diçêt û dihêt wê, bi zêdeyî wê bi kîjan aliyê ve wê herê wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê dem şanî me bide. Lê rûsya di vê rewşê de wê, sîyeseta xwe de wê, di rewşek û aliyekê ku ew winda dikê de ya. Di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê girng wê werênê li ser ziman.

Dihê dîtin ku rûsya heta roja me jî wê li ser temen û rengê hizirkirinê ê dema yekîtiya sovyet wê, xwe bide jîyankirin. Lê ku wê hem di nava xwe de û hem dervî xwe wê, ew bi awayekê baş û rast ew pêşnexistîya û ne gihandîya şiroveyên rast û di cih de ên herêmî û sîyesî. Ber wê yekê jî ew, nûha di wê de ew bi şûn wê dikeve. Bi wê re jî bi şûn demê jî dikeve. Bawerkirina bi hêza xwe ya leşkerî, teknîkî û biolojîkî û hwd wê, nikaribê bi tenê ji wê re demê bide qizincirin. Hêza desthilatdarî ku ew bû weke hêzek serdest a li berçav li ser serê mirov wê ew wê giranîyê bi xwe re wê werênê. Di dewama wê de wê, weke ku wê di demên berê de jî wê were hanîn li ser ziman wê, di bin giranî û zordarîya rejiman û hêza wan de wê mirov wê bi fatîsê. Wê demê wê mirov jî bo ku ew bi serê xwe bê û ew di bin wê destilatdarîyê de ne fatîsê wê li berxwe bide. Ev wê, çi bide nîşandin? Ev wê bide nîşandin ku ew hêza desthilatdarî ku ew ti carî weke hêzek kifşkar dernekeve li pêşîya mirov. Wê hingî wê temenê rast pêşketinê bi serê xwe wê bibê. Ya ku wê ji aliyekê ve wê, temenê pîrsgirêkên civakan û xalkan bi rejim û desthilatdarîyan re jî bê wê, ew rewşon wan pîr zêde bi serdestî û sehêti û ankû kontrolî ku ew hatîya pêşxistin bê. Bi sînor kirina rêveberîyê û ankû desthiatdarîyê û kirinên wê li ser serê mirov û di jîyane mirov de wê, temenê pêşketinek rast bê. Tenê bi politikayên kontrolkirinê û di dest de girtinê û parastinê wê ti tişt wê newê **parastin**. Rûsya di vê rengê û awayê de wê, weke hêza ku ew di pêşî bi vê rengê di aqilê xwe de û piştê jî ew di sîyeset û jîyane xwe de ew hin bi hin winda dikê. Rûsya ku ew bi vê rengê xwediyê sîyesetê ya wê heta devera ku ew bi leşkerî bihêz a wê, karibê hebûna xwe bixwe jî biparêzê. Wekî din ku ew hêza wê ya leşkerî kêmket wê bi şûnkeve û wê nikaribê pêvajoyek din weke ya salên 1990î a ji hev felişîna yekîtiya sovyet xwe ji jîyankirina wê nikaribê xwe xilasbikê. Parastina statûqûya herêmê li sûrîya, tirkîya, îranê û hin deverên din ên herêmê wê tenê hin berwejdîyên leşkerî, sîyesî û hwd wê, karibê bo rûsya biparêzê. Lê wê nikaribê demê û pêşarojê bide qizincirin. Li vir di aslê xwe de li dijî mudahaleya li sûrî û ankû statûya xalkên wê herêmê a mihtemel ku ew bidest bixin sekinîna wê, tenê temenê windahîya wê ya dîrokî bê.

Rûsya di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rengê sîyesetê ê piştî ji hev felişîna yekîtiya sovyet li ser temenê pêşbazî û dijberîya sîyesî a parastina hinek berjewendîyan ku wê li dijî amarika avakirîya wê, rewşeka bînavarok û vala bê. Wê ev rewş wê nikaribê ji wê re wê, bibê weke temenekê sîyesî ku ew li ser wê re wê, sîyesetê bikê. Di reng û awayekê bi vê rengê de wê, rûsya bê dûvikê rengê sîyesî. Wekî din jî li ser wê dijberî û pêşbazîya wê re wê, amarika jî karibê wê, ji gelek aliyan ve şaş bide bi rê, awa û rengkirin di sîyeseta wê de.

Di rewşa kosova de jî wê, rûsya wê heman sîyesetê wê bikê. Wê piştî denezendina serxwebûna kosova wê, dema ku wê hêzên NATO û ankû amarika wê bikevina kosova de wê, rûsya wê pêşîya wan wê hêzên leşkerî wê bikê wir û wê qadê bi leşkerî wê bigirê. Li dijî serxwebûna kosova jî wê, weke ku wê î ro wê li dijî statûya kurd a li sûrî wê xwedî helwest bê. Di aslê xwe de wê, ev rengê sîyeseta rûsya wê, ber ku wê di vê rengê de wê,

hin bi hin wê di statûqûyê de wê ji xwe re wê li cih bigirihê em, tenê ku ji dema denezendina serxwebûna kosova û heta roja me şîroveyê pêşbixin em dikarin bêjin ku wê, rewşa rûsya li şûna berjor de diçê wê bi berjêr de wê herê. Ev jî wê, encama rengê sîyeseta wê ya şaş a ku ew li herê mêmê dimeşênê bê. Li vir mijar ne mijare serxwebûn û ankû neserxwebûne civakekê ya. Mijare hebûna civakekê ya. Ku ew civak bo hebûna wê, temenê parastinê bê wê, serxwebûna xwe jî wê denezênê. Çendî rûsya xwediyê serxwebûna xwe ya wê, kurdên rojava jî, yên başûr jî, bakûr jî û rojhilat jî wê, weke wê xwediyê heman mafê bin ku ew bixwezin ew serxwebûna xwe denezênin. Dema ku ew wê mafê ji xwe re rast bibînê û yê din li hemberî xwe re rast nebînê wê, bikeve rewşa statûya metingerîya rejimên herê mêmê de. Ev jî wê, ne tenê temenê windahîya wê ya li derve wê biafirênê wê li hundûr jî wê hin bi hin wê bi wê zihniyetê wê winda bikê. Di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li vir, di çerçoveya rewşa heyî de bi awayekê hêsanî hin kesên weke 'şêwirmend' ku ew gotinê dibêjin wê, ji rewşeka nîvçû kifşkirina wê derbas nebê. Ev jî wê, nikaribê li ser wê, sîyesetê bikê û pêşbixê.

Ku mirov ji kîjan aliyê ve binerê em dikarin bêjin ku wê, rewşa herê mêmê wê weke ya î ro wê nemênê. Wê di wê de wê di her halûkarê de wê gûharên wî bibê. Amarika di zane min de ew kifşkirîya û wê ew wê gûharinê wê çawa wê ji wê sûdbigirê tekoşîna wê li herê mêmê dide. Lê li dijî wê gûharinê di bin navê li dijî amarika sekin in de ku ew bisekinê wê, ew ne sekinîneka rast bê. Wê ew sekin in wê bi wê jî wê bide windakirin. Li vir wê, ya rast wê ew bê ku ew rewşa ku wê bi gûharê wê bi rewşa civakên herê mêmê re ew rast were kifşkirin û li gorî sîyesetek a civakî a rast were pêşxistin û politikayên wê pêşxistin wê ya ku wê bide qizinckirin bê. Ti gelê herê mêmê, ne tenê kurd wê arab, faris û tirk jî wê ji rewşa statûqû a ku ew di roja me de heya wê, ne razî na. Dixwezin ku ew bigûharê. Dixwezin pêşketina xwe rast bijîn weke ku ew dixwezin. Dixwezin ew bigihijina li maf û azadiya xwe. Di vê çerçoveyê de wê, politikayên wê çawa wê, werina pêşxistin wê, ew giring bê. Ya ku wê bide qizinckirin jî wê rast kifşkirina politikayên wê bin. Di serî de wê mirov dikarê weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman.

Gotinên weke 'amarika bo jeopolîtîk û jeoekonomîk li herê mêmê dixwezê ku ew hebûna xwe biparêzê. Ev rengê sîyeseta ingiliz û firansizan ku wê, di encama wê de wê firansa temenê rejima sûrî û ingilistan jî temenê rejima baxdadê wê pêşbixin û wê ew wan ava bikin. Î ro bi statûqûya hêzên herê mêmê ên weke rejima tirk ew jî bûna parastvanê wê. Rejima tirk û îran ew, bo ku kurd û kurdistan di nava wan de hatiya qatkirin li çar beşan. Ew bo wê şerê wê statûqûyê didin. Lê ew statûqû wê heta ku ew li ser lingan jî bê wê hertimî wê xwûn ji herê mêmê wê biharikê û wê aramî û aşîti w newê li herê mêmê. Di serî de wê, bêjim kirina parastvaniya wê statûqûyê wê kirina parastvaniya li herê mêmê hertimî hebûna aloziyê, şer, pevçûnan û hwd bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman wê fahmbikê. Statûqûya herênê wê, ew wateya di vê rewşa î ro a ku ew heya de dibînê wê hertimî temenê şer, alozi û komkujiyên li herê mêmê bê. Wê temenê ne pêşketinên wê jî bê. Derfetên pêşketinê ên bi aqil, felsefe, civakî, civaknasî û hwd jî wê, ew wê tuna bikê. Di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Statûqûya ku rûsya bi rejimên herê mêmê re wê di parêzê wê wateya wê bo herê mêmê û xalkên herê mêmê wê şer, komkuji û jenosîd bê.

Di vê rengê û awayê de wê jî ez werênima li ser ziman ku wê, rewşa civakên herê mêmê wê, bi şewayên weke yên olî û hwd wê, bèn xistin xewa hezar salan de. Rewşên bi berxwedanî ên weke li bajarên kurdistanê ên weke li kobanê, afrînê û hwd wê, di serî de

wê bandûrê li civakên herêmê bikê ku ew şiyar bibin, li xwe û vîna xwedî derkevin û destûrê nedina hêrişên li ser serê xwe. Di vê çerçoveyê de wê keseyetiyek nû a demî ku ew bi berxwedan û zanîne pêşdikeve wê ew pêşkeve û wê derkeve li pêş. Pêşketina herêmê, aramîya wê, gihîna li statûya civakên wê, wê fêdeya wê weke ku wê li giştîya herêmê wê bibê wê li rûsya jî û ewropa jî wê bibê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Vajî wê, wê, alozî û şer û statûqû û rewşên wekebi tîranî û dîkterorî ku ew weke ku ew li tirkîya hena û ew piştgiriyê didinê de wê, zirar û zîyanên wê dîsa wê bi heman rengê wê li rûsya jî û ewropa jî wê hebê. Wê li herêmê wê zêdetir wê hebê. Ber ku wê, xwûna xalkên herêmê dirijênin. Pêşîya pêşketina xalkên wê digirin. Nahêlin ku ew xalkên wê derkevina li dika dîrokê û xwe bidina dîyarkirin. Her timî wê bitêgîn û têgihêka metingerî wê hem hewirdora xwe û hem jî civake ku ew dibêjin em ji wê na wê ew wê jî birêve bibin. Wê bi wê rengê wê, weke ku wê civakên xwe wê li dijî yên din wê bidina şerkirin wê, hem xwûna wan bidina rijandin û hem jî wê ya xalkên din jî wê bidina rijandin. Ev bi gelek caran li herêmê bi pêşketinên xirab ên bi rejimên herêmê re ku ew rûdidin re hatîya piştrast kirin.

Mînaq wê, weke ku wê, dema ku wê rûsya destûr da rejîma tirk ku ew hêrişî afrînê bikê wê, li wir wê xwûna herdû gelan jî wê bide rijandin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rûsya di vê çerçoveyê de wê, di reng û awayekê ku ew ne xwediyê fahmeka kûr a di şîyeseta xwe ya ku ew li herêmê dikê de ew xwe dide dîyarkirin. Ya ku mirov wê dibîne di serî de ev a.

Di rewşa hêrişên li ser afrînê de wê, rejîma tirk wê xwediyê rojeve xwe bixwe bê. Wê xwediyê 'ajanda xwe' bixwe bê. Wê li gorî wê ajanda xwe wê ser bikê. Rûsya bo ku ew hêzên sûrî destûrê bide wan ku ew werina herêmê tirkîya da hêrişkirin li ser herêmê. Lê piştî ku wê hinek hêzên rejîmê wê werina deverên sînor ku wê bicih bibin jî wê, rayadarên tirk wê bêjin em wê qabûl nakin û nasnekin. Her wusa, neteweyên yekbûyî di roja **22ê sibate 2018an de wê, nîqaşên li ser 'agirbesta li sûrî' wê** bide destpêkirin û wê herê dengdayina wê û wê werê herê kirin. Wê di heman rojê de wê dema ku wê ev wê werina li rojevê wê gelek deverên li gûndên afrînê ên mebata û deverên din ên afrînê wê ji aliyê balafirên artîşa tirk ve wê werina topbarankirin. Mesela ji meseleya sûrî derbas bûya. Weke meselekeyek herêmî reng û awa daya dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, hemû hêrişên di çerçoveya sûrî de ku wê werina kirin wê, bi tememî wê ji hêrişên leşkerî zêdetirî wê, hêrişên li jîyan sivîl bin ku wê çawa wê jîyane sivîl wê bişûn ve bidina kişandin. Wê pêşketina wê, ji holê rabikin. Biheman rengê wê hêrişên rejîma tirk ên li bajarên bakûrê kurdistanê û her wusa hêrişên wê yên li afrînê jî wê di wê rengê û awayê de bin.

Lê wê bi hêrişên rejîma tirk ên li dijî afrînê bê û ankû li bajarên bakûrê kurdistanê bê wê êdî wê were dîtin ku ev rengna hêrişî ên mentingerî û desthilatdarî ku ew li jîyane civakê dihên kirin bin. Wê ev jî wê were dîtin. Lê wê bi afrînê re wê, hêrişên rejîma tirk ên li dijî afrînê wê, herkesek wê li dijî wê bê û wê şermazar bikê. Ev jî derket li holê. Di aslê xwe de wê, ev jî wê tiştêkî din wê bi rengê pêşketina herêmê re wê bide nîşandin. Ew jî wê, ew bê ku wê, êdî wê, şerên rejîmên herêmê ên li dijî civakan wê bi wê şermazarkirinê ku ew were li ser ziman jî û newê li ser ziman jî wê were pêşwazî kirin. Ev jî wê, weke renekê pêşketina aqilê mirov ê bi hêrênî û baş bê.

Rewşên weke hêrişên li ser afrînê û rewşên weke bi şîyesî destûrdayina li wan wê, êdî wê weke ku wê bi rewşa afrînê re wê were dîtin wê baş newê pêşwazîkirin û wê were

şermazar kirin. Ev jî hat dîtîn. Berxwedana afrînê wê, di dewama ya kobanê de wê, weke dîyerdeyeka civakî a bi şîyarîya kurdistanîyan re ku ew bûya malê herêmê û wê zêdetîrî wê bibê malê herêmê wê, derkeve li pêş. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, hin kurdên ku wê, piştî hatina hin hêzên rejima sûrî li afrînê di dema berxwedana afrînê de wê, weke şibandina wê li kerkûkê jî wê, ne fahmkirineka di derbarê, wê berxwedanê, demê, rengê pêşketinê û hebûna civakê de bê. Ne li kerkûk û ne jî li afrînê ti tiştên ku ew hatina dayîn ji dest tûna ya û wê nebê. Her tişt wê bi rastîya xwe wê were li ser ziman. Ev herdû herêm jî wê herêmên kurdistanê bin.

Rejimên herêmê ew weke rejimna demên awarta ên şer hatina dizaynkirin mejiyê wan, zêdeyî rewşên aramî û aşîtiyê rast fahmnekê û di gelek rewşan rast jî nabinê. Weke zayıfî û kêmesîyê dibînin. Rewşên weke yên aramiyê û aşîtiyê wê, weke ku me di pêvajoya çareseriyê a bi rejima tirk re ku birêz ocalan dabûbû destpêkirin wê, rejimên weke rejima tirk wê çawa wê di wê de wê zêdetîrî wê rewşa xwe ya leşkerî û şer wê baştir bikin wê bo wê weke 'fîrsendê' wê bibînin û wê di wê de wê bidest amaedekarîyên şerên demên nû bikin wê, di wê rengê û awayê de wê bibînin. Di vê şewayê de wê, di wê de wê, were dîtîn ku wê, ji roja ku wê pêvajoya çareseriyê wê destpêbikê wê rayadarên tirk wê li serê her çiyayên kurdistanê û di nava civakê de wê bi sedan qarakol ku wê weke 'kaleqûl' wê werina bi navkirin wê çêbikê. Ev wê, nîşanaka wê aqilê ku ew rewşa aramiyê û aşîtiyê rast nabinê û fahmnekê û nexwezê ku ew bi wê rengê fahmbikê jî bê. Ev rengên zihniyeyî wê, rewşên weke yên aşîtiyê û çêkirina wê û di aramiyê de jîyankirin ji xwe re weke 'kêmesîyekê', 'zayıfîyekê' û hwd dibînin. Ber vê yekê ew wê, rast nabin.

Di rewşa hêrîşên li sûrî de jî wê, wusa bê. Hemû hewldanên çêkirina aramî, agirbest û ankû aşîtiyê wê li hêtê wê zihniyeta şer wê bialiqê. Di rewşên weke destûrdayîna rûsya jî rejima tirk re ku ew hêrîşî afrînê bikin wê, ew wê ji xwe re wê weke rewşeka jîyankirinê wê bibînin. Ber ku ew bi wê dijîn. Ku şer nebê û di nava rewşeka aşîtiyê de wê, ev rêveber û zihniyetên ku ew roja li herêmê rêveberiyê dikin wê, werina mahkûmkirin û şermazar kirin. Di dewama wê de ez wê jî bêjim ku wê dîrok jî wê wan bi zihniyeta wan re wê mahkûm bikê.

Rengê bi gotina çareseriyê ê ku wê rêveberiyên wê statûqûyê dihênin li ser ziman û ya ku gel û civakên herêmê dihênin li ser ziman wê ji hevdû cûda bê. Wê, di nava wan de wê farq wê hebê? Minaq gotina çareseriyê ku wê, rayadarên rûs wê, î ro wê werênina li ser ziman wê, çawa wê, di çerçoveya zihniyeta statûqû û rejimên herêmê ên ku wan heta roja me komkujiyên mazin hanîna li serê gelên herêmê de wê, were hanîn li ser ziman. Wê di çerçoveya wê de bi jîyankirinê wê were hanîn li ser ziman. Lê gel û xalk wê, di çerçoveya hebûn, statû û jîyane xwe de ku ew karibin weke xwe serbest bijîn û karibin bijîn û xwe wê derfetê, maf û azadiyê bin wê, di wê rengê û awayê de wê, werênina li ser ziman. Ev jî wê, bide nîşandin ku wê ya di mejiyê rejim û rayadarên herêmê de ku ew hatî bi şewayekê watelêkirin wê, ne watelêkirineka rast û baş bê. Bi gotina çareseriyê re wê, bi vê rengê wê du rengên watelêkirinê ên ji hevdû cûda wê hebin û wê werina **dîtîn**.

Di vê rengê û şewayê de wê, çendî ku wê, bê gotin ku rûsya li ser mîreteya yekîtiya sovyet dijî jî lê wê vajî wê, rastîya şîyeseta wê xwe bide dîyarkirin. Di vê demê de wê, dema ku wê, li pêşîya pêşketina herêmê û xalkên herêmê wê, bibê asteng wê, çawa wê karibê bahse mirovatiyê bikê? Ji aliyekê din ve jî wê rûsya wê, "tîrsên rejimên herêmê", "gûman", "hêvî", "bendewarî" û "xesasiyetên wan" ên weke yên rejima tirk ku ew jî pêşketina civakên herêmê û pêşketina wan dijîn wê, rûsya jî wê di reng û awayekê weke

wê de wê bi xwe re wê bide dîyarkirin. Weke ku rûsya ji pêşketina herêmê a ku ew bibê ditirsihê. Di vê rengê û awayê de wê, di rewşa kurdan, ya sûrî û xalkên din ên li sûrî û deverên din ên rojhilat de wê, bi wê rengê wê tevbigerihe. Çûyina Putin li sûdî arabîya û bi selman kûrê evdilezîz kûrê mihemedê selman re ku ew hevdtîne dikê wê, bi wî re wê li 'rêya çareserîyê' bi statûqûya herêmê re wê li wê bigirê. Wê çawa wê bi hevdû re wê 'çareserîyê' wê bibînin wê bi wê re wê, hevdtîne wê bikê. Lavrov jî wê, di çerçoveya heman gotina 'çareserîyê' de wê hizrên xwe wê di 20 sibate 2018an de wê werênê li ser ziman û wê di gotina xwe ya pêşî de wê bêjê li ser ziman ku "kurdan, xweserîya demekê berê denezendin, vê xismetî çareserîyê nekir." Di dewama wê de wê, piştgirîya ji xweserî û ankû statûya kurd re wê, weke "rewşeka xismetî çareserîyê nakê" wê bènê li ser ziman. Her çendî ku wê ev rewş wê weke rewşek pêşbazîya sîyesî a bi amarika re jî wê, were dtîtin û ser ziman jî lê wê, ji aliyekê ve jî wê, weke rewşeka xwe bi statûqûyê ve girêdan û hanîna li ser ziman û jî wê û pê de dervî wê, ji xwe re derfet û temenê jîyanê nedîtin a jî. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rûsya wê, dema ku mirov li rewşa sîyeseta wê ya li herêmê binerê mirov dikarê wê bi êmin û binxatbikê û bêjê wê, hebûna civakên herêmê, bi rastî û mejûya wan re wê baş fahmnekirîya û nedîtîya. Di vê çerçoveyê de wê ji aliye fahmkirina rastîya dîrokê a herêmê bi civakî û dîrokî ve wê, kemesîyek di aqilê rûsya de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rejimên weke rejima tirk û weke yên îranê wê, fahmbikin bo ku ew tûna bikin. Wê fahmbikin bo ku ew pêşîya pêşketina wê bigirin. Gotina rayadarên tirk a weke "mar ku ew hê piçûk a serî wî divê ku ew were perçiqandin" wê, vê rastîyê wê werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê di rewşa herêmê de wê, di aslê xwe de wê, ev têkiliyên sîyesetî, dîplomatikî û hwd wê, weke renegekê têkiliyî ku wê, hertimî wê bi zihniyetî wê li pêşîya pêşketina herêmê û ya xalkên wê weke astengekê dîrokî bê. Di serî de wê mirov wê, binxat bikê û wê **werênê li ser ziman.**

Li herêmê pêvajoya hêrişên li afrînê û berxwedana li afrînê wê bêgûman wê rewşa sîyesî û dîplomatikî a li herêmê jî wê, di wan de wê gûharînan bikê. Rejimên herêmê ku ew dîroka wan weke dîrokek şer a wê, vê carê jî wê giraniyê bidina şer ku ew li gorî xwe wê sererastkirinê bikin. Gotinên weke "pêvajoya hêrişên li sûrî wê, di çerçoveya her hêz ji aliyê xwe ve wê, bi wan wê pêngav(hemleyan)an wê bikê" jî wê, di aslê xwe de wê, hinekî jî wê, vê rastîyê wê piştrast bikê. Her tişt ku ew bi fizikî û artişî bê wê leşkerî bi şerkinê, bi dîplomatikî, ramiyarî û ankû sîyesî û hwd wê, bi hemû aliyan ve wê, bi wê rengê û awayê wê were hildan li dest. Di vê şewayê de wê bi mantiqê şer wê were hildan li dest.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, berxwedana kurdan a li afrîn wê, di dewama berxwedana kobanê de wê. Rêza pêşketinan û encaman wê bi jîyane civakî, tégihîştin, dîplomatikî, ramiyarî(sîyesî), felsefikî û hwd wê bi xwe re wê werênê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, hilde li dest.

Di rewşa kurdan de wê, ji berxwedana kobanê û heta ya afrînê wê pêvajoyek giring û teybet wê, di dewama wê de wê, were jîyankirin. Wê bi wê re wê, kurd wê, bi wê re wê, bikevina pêvajoyek din de. Wê nêzîkatîya hêzên li herêmê û hêzên hegomonîkî ên ku ew li herêmê sîyeseta serdestîyê dikin wê, rewşa başûr a piştî berxwedana kobanê û berî berxwedana afrînê wê, di wê navberê de wê, piştî rewşa referandûmê wê biafirînin. Di aslê xwe de wê, rewşa bi çeteyên haşdî-şabî re mirov divê ku bi wê pêvajoya hêrişên li

ser afrîne û di dewama wê de jî wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, baştir û rasttir wê were fahmkirin. Dema ku mirov wê, tenê bi serê xwe wê hilde li dest wê, wê bi tememî wê newê fahmkirin.

Rewşa piştî referandûmê a li başûr wê, weke rewşa 'vekişandina rêveberîya kurd li sînora 2014'an ê berî hêrişên DAÎŞê wê, di aslê xwe de wê, weke rewşeka ku mirov wê, dikarê ji vê pêvajoya hêrişên li ser afrîne û di dewama wê de wê hêrişên ku ew hatina plankirin ku ew werinakin de wê, hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka dorpêçkirina rojava jî bê. Wê, di wê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Wekî din jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di rewşa pêvajoyên hêrişên DAÎŞê ên li ser rojava-kobanê, başûr-şengalê û hwd de ku wê bibin em, çendî ku wan di dewama pêvajoya şerê rejima tirk ê li bakûrê kurdistanê û bi wê re di dewama komkuji û jenosîda helebçê de wê hildina li dest wê, bi heman rengê wê, piştî wê re wê wê, bê xwestin ku afrîn jî weke rewşeka bi êş piştî wê hatiba jîyankirin. Di vê çerçoveyê de wê, di nava wê rewşa başûrê kurdistanê û ya afrîne de wê bixwestan ku wê gîyane berxwêdêr a kobanê û her wusa rewşa tekoşîna maf û azadîya kurd wê, bi dîmenê 'têkçûn' û rûxandinan wê ser wê binûxûmênin û wê bi wê re ew encama ku wan dixwest wê bidest bixin.

Li ser bajarên kurdistanê ên weke kerkûkê re gotinên weke 'ji dest çû' û hwd bi derûniyeka têkçûnê û hwd wê, ber wê yekê wê ew nîqaş wê werina meşandin. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê hemû wê bi awayekê plankirî wê werina meşandin. Çapameniya kurd ku wê, nexwedîyê rêxistinîyeka xwe ya bi wê dana kifşkirinê a rojevê bê wê, li gotinên ku wê di çapameniya tirk û ankû ya rejimên herêmê û an jî kû ya çapameniya ewropa û hwd bînerê û wê binivîsê û wê werênê li ser ziman. Wê ev jî wê, bi awayekê vekirî û xwezayî wê temenê li dûv xwe kişandina wê û ankû kirina weke dûvikê xwe wê, bi wê re wê rewşa wê pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê bê temenê mudahaleyên ku wê li ser wê re wê li nava civakê kurd wê werina kirin jî bê. Gelek oparasyonên têgihê, mudahaleyên li ser çapameniyê û hwd re wê, bi wê rengê wê li nava civakê wê, were kirin û pêşxistin. Çapameniya kurd wê, bi rexneyên li çapameniya tirk ên weke "çapameniya kurtik" û ankû bi tirkî 'medîya havûz' wê bikarbênê. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rengên rexnekirinê jî wê, ji nebûna çerçoveyekê civakî a çapameniya kurd wê were. Ber vê yekê wê, yan bi rexneyan wê wan rexne bikê. Yan wê, di derbarê pêşketinên nava tirkîya de wê, binivîsênê. Yan jî wê hinekî weke beşekê wê di derbarê civake kurd de wê, li gorî gotinên ku sîyesî ên ku rayadarên tirk û hwd dihênina li ser ziman wê binivîsênin. Wê ew jî wê bi zimanê tirkî bê. Ev jî wê, ji aliyekê ve wê temenê wê bê ku ew çapameniya kurd bixwe ku ew di farqê de bê û ankû ne di farqê de jî bê ew bikeve rewş û awayekê dijber ê civake kurd bixwe de. Çendî ku wê xwe weke 'çapameniya kurd' wê pênasebikê jî lê wê, ji wê zêdetirî wê, di rewş û awayekê de wê, xwe bide diyarkirin. Di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Çapamenî wê, weke rewş û an navendeka ku wê civak bihebûn, dîrok, çand, zimanê wê û hwd re wê bi wê were li ser ziman bê. Wekî din wê pîrgirêkên civakê wê bi zimanê wê ji wê re wê di nava wê wê çapameniyê de wê werina nîqaşkirin. Lê çapameniya kurd wê, bi awayekê şovenî wê bi zimanê metingerê civake kurd wê, ji civake kurd re wê binivîsê û wê werênê li ser ziman. Wê hênceta wê ya di wê de jî wê, 'qadaxaya li ser zimanê kurdî' û 'pîrranîya girseyên

kurd bi zimanê tirkî afirandina wan' wê bide nişandin. Ev rewşên ku rejima tirk bi çapameniyê û hwd afirandina wê, xwe li pişt wan biveşêrê.

Di pêvajoya hêrişên li ser afrînê de wê, çendî ku wê, artişa tirk wê li berbxwedana afrînîyan wê weke têkherê jî wê, bikê ku ew xwe bi çapameniyê serkevtî bide nişandin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bikê ku ew rastîya manipûle bikê. Wê, bi gotinên bijartî û naqandî wê, mirov bèn dayîn axiftin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ji navendekê wê, ragihandin yekalî wê were kirin. Wê bi wê re wê girseyê civakê wê, weke ku çawa ku wê balafirên şer ên tirk wê afrînê di bin bombardimanê de bihêlin û wê her roj wê bombardiman bikin wê, biheman rengê wê çapamenîya tirk jî wê, mejîyan wê bi nûçeyên derew û nerast û manipûlekirin û hwd re wê bombardimanê bi heman rengê li meji û nerîna mirov wê bide kirin. Wê bi wê re jî wê bi sînor nemênê wê ji navendên hikimeta tirk wê, dosya bi dosya wê ragihandinên propagandayîkî wê werina kirin. Wê bi wan re wê bixwezin ku ew têgiha mirovan bigûharênin.

Di wê warê de wê, di di aslê xwe de wê, gotin di cih de bê ku em bêjin ku wê ji aliyê bejehî û hewayî zêdetirî wê di çapameniyê de wê hêriş bi bombardimana wê werina pêxistin.

Li vir di aslê xwe de mirov diakrê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, hem yên ku ew li dijî wê propaganda dikin û hem jî weke aliyê kurd yên ku ew ji aliyê wê ve dihênina li ser ziman wê ji hemûyan re wê bê mijareka navendî. Wê bê weke nûçteyeka ku wê herkesek wê li wê biponijê. Di dewama wê de wê, herkesek wê, ji aliyê xwe ve wê werênê li ser ziman. Lê çapameniya kurd wê, ew rewşa wê ya belewele wê, di wê rewşê de wê jî wê re wê bê weke derfetek ku wê, hertimî wê rastiyê werênê li ser ziman. Ber ku ew di nava şer de na û hertimî girseyên kurdistanî li ser lingan in. Bi wê re jî wê, rewşa wan wê, weke aliyekî din wê xwe bide diyarkirin. Kurd, wê, di vê çerçoveyê de wê, di nava çapameniyê de wê di vê demê de wê pîrr zêde wê bi afrînê re wê werina li ser ziman. Ez dikarim bêjim ku wê rewşa ragihandinên di derbarê afrînê de wê, dibê ku ew ji yên dema kobanê jî derbas bibin. Di vê rengê û awayê de wê, bi awayekê pîrr zêde wê, derkeve li pêş.

Her beşên civakê ên hundûr û derve wê ji aliyekê xwe ve wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê rewşa rewşa ragihandinê wê pîrr zêde wê bibê.

Her wusa wê aliyekê ku wê di wê temenê zêdekirina ragihandina di derbarê kobanê de wê, ew bê ku wê, dewletek bi hêz û artişa xwe re bi awayekê vekirî hêrişî wê dikê bê. Di dema hêrişên li kobanê de wê li ser DAÎŞê re wê, werina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, herkesek wê gotinên xwe wê, carna nizanibin ku wê çawa wê bînina li ser ziman. Carna jî wê, werênina li ser ziman lê wê tenê bi navê DAÎŞê re wê werênina li ser ziman. Lê di vê demê de wê, rewşa rûsya ku ew jî di nava rewşa afrînê de ew dihê hildan weke hêza deestûrdaye rejima tirk ku ew hêrişî afrînê bikê jî wê, ev wê weke aliyekê din bê.

Pêvajoya hêrişên li ser afrînê di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, bi vê rengê wê rewşek teybet wê derkeve li pêş bi rewşa afrînê re. Afrîn wê, bajarekê kurdan û yê rojavayê kurdistanê ê pîrr kevn bê. Wê, bi wê re wê, çendî ku wê rayadarên tirk wê li ser rewşên gûharandina demografiya wê re wê, nîqaşan wê bidina kirin û wê bikin ku wan bikina mejiyê mirovan de jî lê wê, di vê demê de wê, zêdetirî wê dordorên aqadamîkî wê, mijara afrînê bi hêrişên li wê re wê dîroka wê jî wê nîqaş bikin. Ev jî wê, weke aliyekê ku wê, temenê wan rengên şaş ragihandinên bi zanebûnî jî wê

xirabikê. Ya ku wê ji aliyekê ve jî wê, biqasî serneketina hêrîşên wê yên fizîkî ên bi leşker û balafirên şer wê, di vê warê de jî wê, rewşa afrînê û dîroka wê û jîyane li wê û hanîna wê ya li ser ziman wê, nehêlê ku rewşa afrînê zêde şaş were ragihandin.

Ya ku wê tenê li ser çapameniyê re wê, di destê rayadarên tirk de wê bimênê ew navlêkirina weke 'oparastyona çiqilê dara zeytonê' bê. Kesên ku ew dihênina li ser ziman jî wê re wê, werênina li ser ziman ku ev navlêkirin wê di çerçoveya rewşek şaş dana ragihandinê de bê. Wê, ev jî wê, were li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, rewşa navlêkirinê wê, di rojên ku wê berxwedana afrînîyan wê dirêjtir bibê de wê, weke oparasyoneka li sînorê welatekê din bi awayekê nehaq û ankû bêmaf hatîya kirin wê, were dîtîn û li ser ziman. Ev jî wê, bi demê re wê pêşkevê û wê were li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, hemû dordorên ku ew ji herêmê na, welatên ewropî, amarika, netewên yekbûyî û hwd wê, gotinên weke "dawilêhanîna oparasyona li dijî afrînê" wê ji rejima tirk wê were xwestin. Ev bixwe jî wê, weke rewşeka rewşa hêrîşkarîya rejima tirk wê bi wê xwe bide dîyarkirin bê. Ji xwe wê, gelek dordor wê biawayekê vekirî û rastarast wê bahse 'oparasyona li dijî afrînê a artişa tirk' wê weke xortkirina DAÎŞê wê werênina li ser ziman. Rayadarên amarikî jî ên weke tîlerson jî wê bi wê rengê wê werênina li ser ziman. Berdevkê pentagonê Adrian Gelloway jî di di roja 21ê sibate 2018an de wê, li berçapameniyê wê heman tiştan wê werênê li ser ziman û wê bêjê ku "hêrîşên li dijî afrînê DAÎŞ xort kiriya." Wê, di dewama wê de wê, werênê li ser ziman ku "nûha mirovên sivil dihên kuştin û ber wê yekê nikarin vegerina li malên xwe." Gotin Gelloway wê rast bin. Wê, tesbîteka di cih de bê. Lê jî wê zêdetirî jî wê li afrînê wê bibê. Jîyane bi sed hezaran sivilên afrînê di bin hêrîşên artişa tirk de ya. Komkujîyan dihênina li serê wan. T: Erdogan wê li dijî van gotinên Gelloway wê bertekê bide nîşandin wê, bi dekekê weke ku ew bêjê li gûteyê jî dihên kuştin. Wan bibînin. Kuştinên ku ez dikim wan nebînin. Wê li ser wê re wê, bêjê ku "çima win bahse kuştinên li gûteyê nakin û win bahse yên li afrînê dikin. Wê di vê rengê û awayê de wê, bi zimanekê hêrîşkarî û dervî ahlâqê wê gotinan wê bilêv bikê. BI şewayekê din wê weke ku wê bêjê û wê bixwezê ku ew ti kesek bahse qatilkirinê sivil ku ew artişa tirk dikê nekê. Ti kesek wan newênê li ser ziman. Ew aciziya xwe li dijî hanîna li ser ziman dide nîşandin. Dordorên leşkerî ên amarikî jî wê, bi wê rengê wê werênina li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, ev gotinên weke 'oparasyona li dijî afrînê a artişa tirk' DAÎŞ li herêmê xorttir kir wê rast bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, zêdetirî wê, temenê wê biafirênê ku wê komên DAÎŞî wê dema ku ew berî oparasyonê di rewşa xwe parastinê de bûn wê, piştê wê bikevina rewşeka hêrîşê û wê bi sedan sivilan **cih bi cih wê qatil bikin.**

Dema ku mirov bahse sûrî bikê wê bikê wê bêgûman wê politikayên rejima baasê jî wê, werina berbîra me. Wê politikayên rejima esad wê ji ya rejima T. Erdogan wê ne cûdatir bê. Piştî ku wê rejima T. Erdogan wê hêrîşî Afrînê bikê wê, piştê wê, hêrîşên rejima esad li rojhilatê gûtayê divê ku mirov weke rasthatinekê wê şîrovenekin û wê wusa newênina li ser ziman. Di 21 û 22 sibate 2018an de wê, komkujîyên mazin wê li gûtayê wê ji aliyê rejima esad ve wê bi bombardimana wî wê were kirin. Bi sedan mirov, jin, zarok, pîrûkal û mirovên sivil û bêgûneh wê werina qatilkirin. Wê ev hêrîşa rejima esad a hov wê di çapameniyê de wê were li ser ziman. Lê di rojekê piştê wê, di roja 22ê sibate 2018an de wê, dema ku wê, tarî bikeve ardê wê balafirên şer ên artişa tirk wê yekser û rastarast wê hêrîşî xwepêşandêrên ku ew ji herêmên din ên rojava bi ber afrînê ve diçin wê li wan bixê. Wê ew zêde di çapameniyê de wê, cih negirê. Armagirtina sivilan wê dema ku wê

ji aliye artişa tirk ve bê wê, newê hanîn li ser ziman emê, li jêr li ser sedemên wê bisekin in.

Kovare "der spiegel" wê, bi sernivîsa berhema esad û tevîna erdogan wê, nivîseka şîroveyi wê ji aliye Christoph Sydow ve wê di heman de wê di derbarê hêrişên rejima ardogan li er afrînê û yên rejima esad li ser gûtayê bikê mijar ji xwe re wê bide berhevdû di şîrovekirinê de. Lê li vir di aslê xwe de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê, Ev herdû rejim jî wê, di aslê xwe de wê, rastîya xwe wê bi hêrişên xwe wê bide diyarkirin. Herdû jî wê zihniyeta wan wê di heman rengê de bê. Ji aliyekê din ve jî wê edîtorê 'reuters'ê **Angus Mcdowall**(*) wê di şîroveya xwe ya 22 sibate 2018an de wê, nivîsekê li ser hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê wê belav bikê û wê di wê de wê, bi heman renê wê balê bikişênê li ser hêrişên rejima esad ên li gûtayê ku ew bi tûndûtûj dikê. Macdowall wê, di şîroveya de wê, werênê li ser ziman ku wê, "hêzên kurd wê di nava tirkîya û esad de wê, tepisendin." Di dewama wê de wê Mcdowall wê werênê li ser ziman ku tirkîya dixwezê têkiliyên xwe bi amarika baş bikê` Ev rengê şîroveya Mcdowall wê di wê de wê hinekî ku ew bi zanebûnî bê û ankû ne bi zanebûnî bê wê kêmesî wê hebin. Di serî de wê T. Ardogan wê, ti carî wê, weke ku ew dihênê li ser ziman wê, di wê rewşa hewldana başkirina têkiliyên xwe yên bi amarika re wê, bide nîşandin. Wê tenê wê başbûna têkiliyên xwe wê, rengê wê bi pîvane wê bi dijminatîya kurd re wê werênê li ser ziman. Bi gotineka din wê, rejima tirk û rayadarên wê bêjin ku 'win çendî ji kurdan dûr in, alikariyê nadina wan û ankû dijminatîyê li wan bikin win dostên min in` Wê politikaya xwe wê bi vê rengê wê bi amarika re jî û wê bi hêzên dîn ên ewropî ên NATO re jî wê, bimeşênê. Ev bi salane ku wê, weke ku wê McDowall jî wê bizanibê ku wê, tirkîya wê bixwezê ku wê NATO wê li dijî kurdan bide şerkirin. Wê di vê çerçoveyê de wê, hêncetên cûr bi cûr wê pêşbixê û wê biafirênê. Di dewama wê de wê, tiştan bi derewînî ji tûnebûnê wê biafirênê ku ew bo ku wê politikaya xwe bide pêşxistin.

Kî dikarê bêjê ku di wê dema ku wê, hêrişên rejima tirk wê li Afrînê wê bibin de wê, hêrişên rejima baasê a esad ên li gûtayê wê rasthatin bin. Yên ku wê bi vê rengê werênina li ser ziman wê yan ji nezanîya xwe wê werênin li ser ziman û yan jî wê, bi zanebûnî wê, di nava çekirina têgihên şaş û xelat de bin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, bi hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê re wê, di sê beşan de wê, tevger û zindîbûn wê bibê. Yek wê, çeteyên DAÎŞê bê. Ya duym wê rejima esad bê. Ya sêyem jî wê, weke ji nûve bi awayekê gûman hanîna li rojevê a hebûna komên bi navê 'artişa azad a sûrî ku ew berê hatibûbûna birêxistin kirin û piştê amarika ji wan alikariya xwe birrîbû û ew hatibûbûna ji hevdu belavkirin bê. Di nava wan komên artişa azad de wê, hinek ji wan koman wê hertimî li wê qada şer bin. Wê demekê bi navê DAÎŞê li wir şerê wekeletê bimeşênin. Weke demekê wê di bin navê ên cebetil-nasr 'û hwd de wê, ew wê werina pêşxistin û şerkirin. Ber çî di vê demê de wê ji nû ve wê weke ku wê ew komên artişa azad wê werina derxistin li pîyasayê. Wê, rejima tirk wê li ser xwe wê di nava hesabên wê de bê ku ew ji kurdan re weke arternatifekê werênê li ser ziman bê. Ber vê yekê ya ku wan, di bin navê xwe de weke 'hevkarê xwe' dide hêrişkirin li ser afrînê. Piştê jî di destpêka hêrişên van koman li ser afrînê şibandina wan ji aliye T. Ardogan ve wê, tenê û tenê wê bi wê armanca wan ve wê girêdayî bê. Wê çawa van komên ku ew ji gelek

(*)Editore rotersê

deverên cihanê weke çete û qatilan ew hatina berhevkerin wê weke 'xwediyê wir' bidina dayîn nişandin wê, di nava hewldana wê de bin. Ji aliyekê din ve jî wê, bo ku ew wê têgihê xort bikinwê, gelek kesên goçber ên ji wergehên pênerên sûrî wê wan biçek bikin û wê di nava wan de wê, bi zorê jî bê wê bidina şerkin.

Di vê çerçoveyê de wê, armanca wê di serî de wê, çi bê? Wê armanca wê ew bê ku wê, çawa wê derbeyekê wê li kurdan bixin. Edîtorê 'reuters'ê Angus Mcdowall di nivîsa de dipirsê ku ew aliyên li sûrîyê şer dikin çi dixwezî. Bersiva wê pirsê ku ew nizanibê bêgûman pirr zelal a. Di serî de mirovekê ku ew hinekî têgiha wî ya dîrokê hebê wê bizanibê ku wê, xwesteka esad jî û ya T. Ardogan jî wê ew bê ku ew çawa herêmên kurdan bikina bin kontrol xwe û xwe weke xwediyê bidina nişandin. Di heman nivîsa xwe de wê, Mcdowall wê bêjê ku "esad xwe weke xwediyê welatê dibîne. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê xwe bikê serdest û xwediyê herêmên kurdan jî wê şerê wê bi awayekê pevşewîrî wê bi rejîma tirk re wê li ser afrînê re bê û ankû deverên din ên rojava re bê wê şerê wê bi kurdan re wê bikin bi hevdu re.

Mcdowall wê di nivîsa xwe de wê bêjê ku wê tirkiya 'piştgiriyê hevkarê yê mazin bê.' Wê demê jî wê gotina Mcdowall mirov dikarê wê fahmbikê ku ew leyistikekê dîkterorîyê ew bixwe bi wî pêşdixî û wî diajona bi ser civakan de. Di vê çerçoveyê de wê demê mirov dikarê werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî wê, hin rayadarên amarîkî jî û yê ewropî jî wê, bahse 'di bin tehdîdê de ewlakarîya sînoran' wê, werênina li ser ziman wê gotinê wê Mcdowall jî di nivîsa xwe de wê nivîsênê. Lê di aslê xwe de wê ti pirsgirêkên bi wî rengî nebin. Her çendî ku rayadarên tirk dixwezî wê gotinê jî rayadarên ewropî û amarîkî bi bihîzîn jî wê, dema ku wan ew bihîst jî wê, ew wê weke referans û mifteya hiş û ankû têgihiştinê ku ew jî wê fahm dikin zêdetirî hêriş bikê wê ti kesek ti tiştî jî te re wê nebêjê. Rayadarên tirk wê dema ku ew gotina 'ewlakarîya sînor' ku ew dibihîzîn wê jî wê gotinê wê ew wê têgînê wê bixwênin. Gotinek wê pirr zêde wê were karhanin. Hinek rayadarên alman jî wê, ew wê bikarbênin. Ew jî wê, ew bê ku oparasyona artişa tirk a li dijî afrînê ya 'xwe paratinê' ya. Di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka berevajîkirinê bê. Ne rejîma tirk di rewşa xwe-parastinê de ya. Wê li hemberî hêrişên wê yê li dijî afrînê û bajarên din ên bakûrê kurdistanê û hwd wê, kurd di rewşa xwe parastinê de bin. Di vê çerçoveyê de ku were hanîn li ser ziman wê rast bê. Dema ku yê ku ew rejîma tirk bê û ew bi hovîfî hêriş bikê û ew xwe weke yê 'xwe diparêz' bide nişandin wê, ew bê berevajîkirinek û derewek propagandayî bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rewşê de gotinên "xwe di parêzê", "sînorê xwe diparêzê" û hwd wê, weke gotinên berevajîkirinê ên derew bin. Li vir di aslê xwe de wê, bo ku ew dema ku ew hêriş dikê û ew yê ku li hemberî hêrişên wan ên hov ku ew xwe di parêzên ew, ser wê binûxûmênin wê, ew wê bibêjin. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser **ziman**.

Wê bi vê gotinê wê zêdetirî û bêteredût wê bidest hêrişên xwe yê li ser kurdên bakûrê kurdistanê û kurdên rojavayê kurdistanê û di dawîya dawî de li ser afrînê wê hêrişên xwe wê, zêdetir bikê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rayadarên tirk wê, ew her ku wê, gotina 'ewlahîya sînorê tirkiyê' ku wê jî devê rayadarên amarîkî wê deng bikin û bi bihîzîn wê piştî wî re wê, bi derûniyeka ku ew xwe di hêrişên xwe de 'mafdar' bibînin wê bi wê derûniyê wê hêrişên bêsînor wê li herêmê wê pêşbixin. Ev gotin her ku ew dihê bi lêvkerin jî aliyê rayadarên amarîkî û ewropî ve wê, weke ku wê bi wê jî tirkan re wê bê gotin 'hêrişên xwe bidomênin' an jî 'hêrişên xwe bikin wê, ti

kesek ti tiştî li ser wan re wê nebêjê' ew wê fahm dikin weke mifteya hiş ji wan gotinan. Di vê rengê û awayê de ew wê, dixwênin. Di vê rengê û awayê de wê, dema ku ew wê gotinê dibihîzîn wê ew jî wê, êdî wê, zêdetirî wê ew wê bilêvbikin piştre û wê bi wê re wê, bi gelek cûre û awayan wê hêrişên xwe wê pêşbixin. Ev rewş wê, di aslê xwe de wê, weke rewşeka ku mirov wê dahûr bikê û wê ji temen ve wê fahmbikê bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê temenê şerê rejima tirk ê bi dehan salan ê li dijî civake kurd jî bê. Di çerçoveya gotina 'ewlahiya sînoran' wê di nava sînor û ankû li hundûrê welêt jî wê, gotinên weke 'tehdîdên hundûr ên li hebûna dewletê ku ew hena' wê, werênina li ser ziman. Di dewama wê de jî wê, di hundûrê sînorê xwe de wê bêhasab wê komkujiyan bikin û wê ev jî wê weke 'pirsgirêkên navxweyî' wê werê dîtin. Ankû wê ev gotina 'pirsgirêka navxweyî' wê bê kirin weke hênceta bêdengbûnê a li dijî wan hêrişên ku rejim bi artişa xwe li ser serê civakê pêşdixê.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman wê ev pirsgirêka bi zanebûna şaş hanîna li ser ziman a weke sedema hêrişên rejima tirk weke 'sedema ewlahiya sînoran' ku wê were hanîn li ser ziman wê, di pêvajoya hêrişên wê yên li ser afrînê de jî wê, rayadarên ewropî û hin rayadarên amarikî wê bikin sedema bêdengîya xwe ya li hemberî wan hêrişan. Di vê çerçoveyê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li dijî civake kurd wê, di vê çerçoveyê de wê bi gelek aliyên wê temen û sedemên wê werina pêşxistin û wê li ser wan re wê bêdengî li dijî wan kirin, kiryar û komkujiyên wê were pêşxistin.

Li vir di aslê xwe de wê di rewşa gotina 'ewlehiya sînoran' em ji aliyê mejiyê rayadarên tirk ve jî wê çend gotinan li ser wê bibêjin. Wê rengekê wê bi rewşî wê bi hêtê ku wê di nava rojavayê kurdistanê û bakûrê kurdistanê û ankû weke ku ew dibêjê di nava sînorê tirkiya û sûrî de ku wê kişandîya wê rastiye wê ji gelek aliyên ve wê vebêjê. Di serî de wê, dema ku mirov wê bixwezê wê sînorê fahmbikê mirov divê li li hevdu aliyên wê binerê. Di dewama wê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, li herdu aliyên sînor jî wê kurd wê hebin. Aliyê sînor ê ku ew dibêjê aliyê sûrî û kurd dibêjin aliyê rojavayê kurdistanê jî wê kurd hebin. Li aliyê tirkiya û ankû weke ku kurd bi nav dikin û birastî navê wê ya demografîya jî li bakûrê kurdistanê jî wê dîsa wê kurd wê sînor bin. Yanî wê, weke ku wê, çawa wê 'hêtê berinê' wê di nava almanên rojhilat û yên rojava de wê were kişandin wê bihemam rengê wê hêtê rejima tirk wê di nava kurdên rojava û yên bakûr de wê were kişandin. Di vê çerçoveyê de wê şibandin wê rast bê. Li ser wê rengê hêtê re wê, hêrişên rejima tirk wê bidom in. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, li herdu aliyên wê kurd wê werina bêstatû hiştin wê hêrişên rejima tirk ên li dijî rojava jî bi teybetî li dijî afrînê jî wê bi wê armancê bin. Hêrişên rejima sûrî a esad jî wê, bi wê armancê bin. Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê, di reng û awayekê de wê weke li dijî hevdu bin jî lê wê, di mijare kurd de wê, weke hevdu bin û di heman rewş û zihniyetê de bin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Weke aliyekê din jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di aslê xwe de wê, rewşa hêrişên li sûrî wê, hinekî jî wê ber vê yekê wê, zêdetirî wê, werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, hêrişên reima baasê a sûrî ku wê li bajarên weke gûtayê wê bikê û wê bi sedan mirovên bêgûneh wê qatibikê wê, çapameniya wê bi awayekê rast wê bibinê. Û di zane min de divê ku wan bibinê jî. Lê ji aliyekê din ve jî wê, hêrişên rejima tirk û ankû rejima T. Ardogan wê dem bi dem wê, çendî ku wê dûqat û ankû seqat û çarqat wê ji yên

rejima esad a sûrî wê zêdetir jî wê bin ku ew dihênê li serê civake kurd wê, ew ji nedîtî ve wê werina dîtin.

Di vê çerçoveyê de wê, ev têgih wê bi awayekê vekirî wê, were çêkirin ku wê, bê gotin "me kurdistan û civake kurd di nava çar sînorê welatan de kirîya qat. Ev rejim mecbûrin kurdan ji rastîya wan zêdetirî weke xwe wan bidina jîyankirin. Her wusa şerê wan ê bi wê rengê ê tafisandina kurdan wê rast bê." Wê, bi wê rengê wê nêz bibin. Ber vê yekê wê, li gorî wê zihniyetê wê li dijî hemû xwestekên maf û azadiyê û statûyê ên kurdan bikarhanîna tûndûtûjîyê, çekê û kirina komkujiyan wê li gorî wan wê rast bê û wê ti kesek wê li ser wê gotinê wê nebêjê. Di vê rengê û awayê de wê, di şêwayekê de wê, nêzîkbûn wê werê kirin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê kurd wê li wer axên xwe ku ew li bakûrê kurdistanê bê û ankû li rojavayê kurdistanê bê ku ew, doza statû, maf û azadîya xwe bikin û bi wê rengê ew xwe bigêhênina mafekê û ankû rewşekê ku li wê hêrîş werina kirin wê, ew rejima ku ew wê hêrîşê dikê wê bi hênceta parastina sînoran wê ew rast bê dayîn nîşandin. Ku ew ji aliyê rejima baasê ve jî bê wê, ew weke 'kontrola xwe li ser axa xwe çê dikê û ew hêrîşên ku ew li kurdan wê meşrû bê' wê bi wê, rengê û mantiqê wê nêzîkbûn wê were kirin. Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman wê, di vê rengê û awayê de wê, weke aliyekê wê yê teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Kurd di vê çerçoveyê de wê, bi zihniyeteke kujar ku ew 'di çerçoveya têgîna statûya welat de meşrû dihê dîtin' wê li dijî wê têbikoşin. Di vê çerçoveyê de wê kurd wê bikevina wê pozîsyona ku ew li dijî pergale cihanê têdikoşin de. Di aslê xwe de wê, rewşa kurdan wê jî wê ne cûdatir jî bê. Dema ku rewşa kurdan ev bê û ew rengek pergale cihanî bi zihniyeta wê re li hemberî xwe dibînin wê, demê ew jî mecbûr dimênin ku ew şiroveya xwe ya di derbarê pergale cihanê de jî wê pêşbixin. Wê dema ku wê kesên weke birêz ocalan wê ew wê pêşbixin jî wê, ew bi wê sedemê bê û hwd wê, wê were girtin û wê bê avêtin li zindana li giravakê ku wê bi salan wê heya ti kesekî wê ji wî nebê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, ne tenê rejima tirk wê pergale cihanê wê birêz ocalan wê biavêjê wê zindana imraliyê. Divê ku mirov wê di serî de wê fahmbikê û wê werênê li ser ziman.

Pîrsgirêka kurd wê, ber vê yekê wê dema ku ew wê were li rojevê wê jî gelek aliyan ve wê, ji bilî kurdan wê gelek mihatabên wê xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê mihatabîya kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku em di pêvajoyên civînen weke yên lozanê ên cenevê, soçî û hwd de wê, li şûna kurdan wê herkesek wê hebê. Lê wê kurd wê nebin. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke aliyekê din ê ku mirov wê bi wê rengê wê bi wê re wê werênê li ser ziman bê.

Di aslê xwe de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, civake kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê, weke ji çar aliyan weke rejima îranê, rejima îraqê, rejima sûrî û rejima tirk ve wê were dorpêçkirin û wê di bin pêvajoyên hêrîşan de wê were hiştin wê ji wan zêdetirî wê gelek dordorên din ên weke rûsya û amarika jî wê bê ku ew vîn û hebûna kurdan li berçav bigirin wê, gotinê li ser navê kurd wê bêjin û wê bahse statû û ankû bêstatûya kurd wê bikin. Wê di vê çerçoveyê de wê, heta ku wê, weke gengêşî û tengezeriyên sîyesî ên di nava rûsya û amarika de wê were li ser ziman wê, herdû alî li berçav bê û ankû ne li berçav bê wê gotinê bi navê kurd wê li hemberî hevdu wê bênin li ser ziman. Lê ew maf weke ku ew li ser navê kurdan gotinê bi lêv dikin wê jî kurdan bixwe re wê nebê ku ew bi navê xwe bixwe wê gotinê bi heman rengê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de em bi vê rengê di rewşekê de dijîn.

Di aslê xwe de ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov wê, dikarê bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê rejima tirk wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê hêrîşên xwe wê, li kurdan û li civake kurd wê bikê wê, ew sînorên ku wê di nava kurdan de bi navê xwe kişandina wê weke sedema wan hêrîşên li ser kurdan jî wê bi desthilatdarîya xwe wê werênê li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ew sînorê ku ew di nava civake kurd de wê, bêî îredeya kurdan wê were kişandin û wê heta roja me wê şerê wê bi kurdan re wê were kirin wê, weke sedema qatilkirina kurdan û li hemberî wê qatilkirina bédengbûnê li hemberî wan qatilkirina jî bê. Dema ku wê rejima tirk û ankû rejima îraqê û ya îranê û ankû ya sûrî wê komkujiyan wê werênê li serê kurdan wê ew wê, wan sînoran wê bikê weke hêncet. Lê rejimên cihanê ên din jî wê weke ya amarika û rejimên ewropî wê li dijî wan komkujiyên ku ew rejim dihênina li serê kurdan wê bédeng bin. Wê bikevina bédengîya mirinê de. Wê wijdanê ti kesekî ji wan wê nalabîte ku ew bi wan gotinekê bide gotin. Di vê rewşê de wê, bêwijdanî wê, weke rewşeka serwer a wê ve demê wê xwe di vê rengê û awayê de wê bide dîyarkirin.

Em li vir wir wê jî wê werênina li ser ziman wê, ew jî wê, weke aliyekê wê xwe bide dîyarkirin ku wê, di wê rewşa hêrîşên li ser kurdan de wê, ew wê xwe weke aliyekê wê bide dîyarkirin. Gotinek wê hemû dînya wê di roja me de wê, ji xwe bipirsê. Ew jî wê ew bê ku "ber çî herkesek li hemberî hêrîşên rejimên îran, sûrî, îraq û tirkîya ên li ser civake kurd bédeng in" bê. Di vê rengê û awayê de wê ev pirs jî wê, her timî wê weke ku wê bê bersiv wê were hiştin. Lê di aslê xwe de wê, di hundûrê xwe de wê were bi bersivkirin. Ew bersiv jî wê ew bê ku ew her çar rejim ku em li dijî wan jî bin rejimeka wan heya û wan axa kurdan di nava xwe beş jî kiribê wê, dema kurd li dijî wan rabin mafê wan rejiman a ku ew kurdan qatibikin. Wê ti kesek li hemberî wan wê deng dernexê. Wê, kurd wê, ew wê bêstatûtîyê wê, herê bikin. Ji wê û pê de wê ti çare li pêşîya wan wê nebê. Gotinên weke bibina hemwelatîyên tirkîya ên baş, bibin hemwelatîyên îraqê ên baş, bibin hemwelatîyên sûrî ên baş û bibin hemwelatîyên tirkîya ên baş. Lê win nebina tiştek. Winê nebina kurd û nebina weke xwe. Heta ku ew rejim ji we bixwezî winê bi zimanê xwe yê civakî û zikmakî jî winê ne axifin. Wê bi wê rengê û awayê wê werê hanîn li ser ziman.

Bi awayekê wê weke ku wê kurd jî wê tevkîr bikin û wê di xwe de wê werênina li ser ziman wê ew wê, dervî pergalek cihanê a giştî wê werina hiştin. Wê piştî wê hiştinê jî wê, hemû rejimên herêmê wê şerê wê bi civake kurd re wê bikin. Di dewama wê de wê sazîyên ku wê hemû welatên cihanî di wê de bicihbûna ên weke netewên yekbûyî jî wê wan hêrîşan wê rast bibîne û wê li dijî wan wê, bédeng bê. Hin gotinên ku ew li ser tégîna mafê mirovan hwd re dibêjin jî wê weke gotinên xilaskirina rojê bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di asl xwe de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev wê weke aliyekê girîng wê xwe bi teybetî wê bide dîyarkirin û nîşandin.

Di aslê xwe de wê ev alî hemû wê di temenê bédengîyên sazî û rayadarên ewropî, amarika û hwd wê li hemberî komkujiyên ku ev rejimên herêmê dihênina li serê kurdan de wê hebê. Kurd bixwe jî ew çendî wan rastîyan dizanin û ew bi hîskirinê, bi derûnî, bi civaknasî û her wusa bi gelek aliyên din ên civakî û sîyêsî di farqê de na jî wê li şûna ku ew bi wê rengê wê yê rast wê werênina li ser ziman wê, weke "pirsgirêka xwe hanîna li ser ziman" û ankû wê weke pirsgirêka xwe gihandina mirovan û dana fahmkirinê wê ew wê bîna li ser ziman. Di aslê xwe de ev bizanebûnî hanîna li ser ziman a kurdan bi vê rengê wê ji aliyekê ve wê di temenê bi dewamî û berdeyamî tekoşîna wan ya bînavber

de jî bê. Bo ew wê tekoşîna xwe ya maf û azadîyê û statûya xwe ya civakî bidomênin ew jî aliyekê ve mecbûr dimênin ku ew bi wê rengê bixwe bidina bawerkirin û werênina li ser ziman, dakû ew karibin li ser wê re temenê tekoşîna xwe ya bînavber bidina çêkirin û wê li ser wê re bidina domandin.

Ev alî û gelek aliyên din ên ku em dikarin bi têgîna pergale cihanî a giştî re di wê de kûr û dûr herin wê, weke aliyekê ku wê, di vê pêvajoya hêrîşên li ser afrînê de jî wê, xwe bide dîyarkirin li hemberî me. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, ev wê bê sedem ku em wê bi teybetî wê, di vê rengê û awayê de wê, werênina li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, ev alî wê weke aliyekê din jî bê ku mirov wê, dikarê wê li ser wê bisekinê. Ew jî wê ew bê ku wê ev alî wê çawa wê kurdan wê bikê wê pozisyona ku ew li dijî pergale cihanê têdikoşin û di wê de dixwezin di çerçoveya ramyarîya mafê mirovan, azadîya hebûna civakan, sstatûya wan û herêkirina wan û hwd de wê gûharînê bikin wê, di wê çerçoveyê de wê, di nava tekoşîna wê de bin. Ev jî wê, weke aliyekê wê yê din bê ku mirov wê, dikarê wê li ser ser wê bisekinê bê.

Kurd di vê demê de wê, bi zêdeyî wê êdî wê, bi civakî wê di çerçoveyek giştî de wê şîyar bibin û wê rabina li ser pîyan wê beremberê wê jî wê weke li rojava li kobanê û afrînê, li başûr li şengalê û gelekde deverên ên kurdistanê wê komkujîyên civakî wê werina hanîn li serê civake kurd. Wê, çawa wê li dijî wê şîyarîya civakî wê şer wê were kirin û pêxistin wê, di aslê xwe de wê, ev pêvajoya şerê li dijî civake kurd ê bi DAÎŞê, piştê bi çeteyên haşdî şabî û di dewama wê de ên rejima tirk û ya îranê û ya rejima esad û hwd ku wê weke pêvajoyên hêrîşan ên di dewama wê de wê werin wê, di vê çerçoveyê de wê, rastîyna hêrîşan bin. Mînaq wê, dema ku wê, weke ku me li jor jî bahskir wê rejima tirk wê, bajarên bakûrê kurdistanê ên weke cizira bota, nisêbîn, silopî, gever, farqîn, sûr, hezex, şirmax û gelek dever û bajarên ku wê hêrîşan wê li wan bikê û wê cihan li hemberî wê bêdeng bibê ma mirov, dikarê tenê bi hinek sererastkirinê destûrî ên di nava sînorê rejimê de ku wê bi destûra xwe ya bingihîn re çêkirina û ankû weke ku wê were gotin temenê wan hêrîşan bi derxistina biryarên ji dadgehan ku wê temenê wan hêrîşan çêkirina re em, werênina li ser ziman? Di aslê xwe de wê, rewş wê pîr li ser wê re bê. Ev wê tenê wê weke rewşeka ku mirov wê bitenê wê, werê werênê li ser ziman bê. Lê ji wê zêdetirî wê gelek aliyên din ên ku mirov dikarê werênê li ser ziman wê hebin. Di dewama wê de mirov dikarê wê weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman. Pêvajoyên hêrîşên di vê demê de ku wê li rojavayê kurdistanê bin, li bakûrê kurdistanê bin, li başûrê kurdistanê bin û ankû li rojhilatê kurdistanê bin wê, di vê çerçoveyê de wan, bi çerçoveyek giştî re wan divê ku mirov werênê li ser ziman. Di pêvajoya hêrîşên haşdî şabî ên piştî referandûmê de wê, *'koalîsyona navnetewî ku ew weke ya li dijî DAÎŞê hatiya avakirin'* wê, çawa wê, rewşa kurdan wê, di wê çerçoveyê de wê, di nava wan sînoran de wê bide hiştin û wê, wan sînoran bi kurdan bide herêkirin û şerê wê bi sîyesî û hwd wê bi kurdan re wê bikê emê di wê pêvajoyê de şahidiyê ji wê re bikin.

Kurd wê, bêgûman wê bi mejûya xwe re wê wê weke civake herî kevn a cihanê bin û wê ji aliyê berfirehî û cihrengîya xwe ya civakî a herêmî re jî wê, bi heman rengî wê xwediyê rewşeka ku em divê wê fahmbikin bin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rewşa kurdan wê, li herêmê wê şerê ku ew bi wan re dihê meşandin li herêmê wê, weke şerê ku ew bi hemû dîroka wan ya mesopotamîkî re dihê meşandin bê. Wê şerê ku ew bi wan re dihê meşandin wê weke şerê bi giştîya mejûya mesopotamiya û hemû rengên wê yên civakî ên ku ew pêşketin re bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku em dîroka hêrîşên

li ser civake kurd wan hildina li dest bi mibasebeta pêvajoya hêrîşên li ser afrînê wê, bêgûman wê mijare ma wê pîr zêde berfireh û kûr û dirêj bibê. Di vê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke aliyekê wê yê din wê xwe bide dîyarkirin.

Em li vir wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa hebûna civake kurd wê, şerê ku ew bi wê re dihê meşandin wê ne tenê şerê qaspkirna herêmên wê yê kurdistanî û talankirina wan bê. Ji wê zêdetirî wê, ew şer wê aliyê wê yê çandî, rewşenbîrî, olî, felsefîkî û fîzîkî weke bi komkujiyên ku ew dihên hanîn li serê civakê re jî wê, xwe bidina dîyarkirin. Wê di vê rengê û awayê de wê, aliyê wê yê giştî wê hebin ku em kifşbikin werênina li ser ziman û aliyê wê yê teybet bi herêmê re ku em kifşbikin û werênina li ser ziman wê hebin.

Di vê demê de wê, weke ku me li deverêkê li jor hanî li ser ziman jî wê, xosletê vê demê û rengên hêrîşên wê ji yên demên bûhûrî wê cûdatir bê. Di vê demê de wê, hêrîşên ku wê werina kirin wê rastarast wê li hebûna civakî bê. Wê, çawa wê ew wê civakê wê bi şûn ve bidinê û wê ji rewşa wê ya tekoşînê a bo maf û azadîyê wê dûrbikin û dûrbigirin wê bi wê armancê ew hêrîş werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, hêrîşên ku ew di vê demê de wê, çendî ku wê, di bin navvê hêrîşên leşkerî û hwd de wê, werina li ser ziman jî wê, weke hêrîşên ku ew li jîyane sivîl dibin bin. Li bakûrê kurdistanê wê weke bi hêrîşên li bajarên kurdan û her wusa li rojava û bi wê re hêrîşên li dijî afrînê û hwd jî wê, bi wê rengê bin.

Em li vir wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, di vê demê de wê şîyarîya civakî wê, di temenê tekoşîna civakî a ku ew dihê meşin de bê. Wê li her hêrîşan û her ku wê hêrîş zêde bibin li wê hebûna civakî wê, civak jî bi awayekê leşkerî wê bidest xwe birêxistina xwe bikê. Di vê çerçoveyê de wê, weke ku em li rojava dibînin wê ew bê. Bi gotineka din wê, bi tememî û sedîsad wê, şerê civakî û ankû şerê xalkî wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de em şahidyê ji wê re dikin. Wê, dema ku wê, bahse ketina artîşa tirk li afrînê wê bê kirin de wê şibandina wê li wîetnamê(*) wê werina kirin. Di aslê xwe de wê, ne tenê rewşa afrînê wê, bi giştî wê rewşa kurdistanê wê bo rejimên herêmê û ne tenê bo rejima tirk wê, bikeve rewş û pozisyoneka weke ya şerê xalkî ê wîetnamê de. Di vê rewşê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Temen û tégîha berxwedanê wê, bo kurdan û mejiyê kurdan wê tenê wê, weke rewş û tégîneka ku wê, bi rengê propagandayî û hwd wê were hanîn li ser ziman. Wê dîrok û mejiyeka wê, bi vegotin û dîrokên weke yên kawa û hwd re wê hebê. Di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa kurdan wê, weke rewşeka teybet a ku mirov wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê.

Li kurdistanê wê, rewşa kurdan wê, di vê çerçoveyê de wê pêşkeve. Birêz Ocalan wê dema ku wê, di destpêka hêrîşên DAÎŞê de ku wê carekê wê bi wî re wê hevdiîn wê werina kirin wê gotina ku ew ji hemû kurdan re wê bêjê wê ew bê ku "jîyane xwe li gorî jîyane şer birêxistin bikin." Wê, ev gotin wê wateya wê, piştî wê, were fahmkirin. Wê ew jî wê, ew bê ku wê, çawa wê li jîyane civakê wê li her çar beşên kurdistanê wê hêrîş li jîyan û hebûna civake kurd wê werina pêşxistin.

Kurd wê, di v çerçoveyê de wê, di reng û awayê de wê, hin bi hin wê jîyane xwe wê, li gorî wê, birêxistin bikin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoya rojava wê fêr û derseke mazin bê bo hemû kurdan. Wê, hem li tekoşîna xwe parastinê wê were pêşxistin û hem jî wê

(*)Dema şerê wîetname ku amarika li wê şerdikir û têkçûyî ji wir vaqatiya

jîyane xwe wê were domandin. Di vê çerçoveyê de wê, fêr û azmûnên rojava ên ji vê aliyê ve wê, pîr zêde bi qadr û qiymet bin ku mirov wan kifşbikê û wan werênê li ser ziman.

Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa jîyane civakê wê, di vê rengê û awayê de wê, xwe bide dîyarkirin. Her wusa li vir mirov dikarê wê bi wê rengê wê werênê li ser ziman.

Li vir divê ku mirov wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê jîyan civakê wê, rêxistinîya wê ya li gorî sazûmana tekoşînê ku wê, were pêşxistin wê, dema ku wê, hêrîş wê weke ku wê bi hêrîşên li afrînê û berî wê li kobanê wê, werina dîtîn ku wê bo ku wê jîyane civakî bi tememî ji holê rabikin wê hêrîşên dana goçberkirinê wê pêşbixin. Ev jî wê, weke aliyekê wê bê ku wê çawa wê ew jîyane ku ew di nava tekoşînê de dihê avakirin wê ew jî wê were tûnakirin wê bi wê armancê wê ew wê were pêşxistin.

Hêrîşên li afrînê, wê di vê rengê û awayê de wê dema ku mirov bala xwe bide li ser jîyane wê, mirov bi wê re wê, rastîya wê kifş dikê. Li afrînê wê, ya ku wê pêşkeve wê, dîmenekê rastteqîn yê rewşa şerê xalkî û ankû civakî bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, rastiyê nebînê mirov wê, nikaribê wê fahmbikê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, li rewşa kobanê wê, çawa wê bê kirin ya şengalê û ya şengalê û kobanê wê çawa wê bê kirin ya afrînê û rewşa afrînê wê çawa wê, bê kirin weke ya giştîya dever, bajar û herêmên din ên kurdistanê wê, di vê demê de wê kurd wê, hin bi hin wê li wê şîyar bibin. Kurdên bakûrê kurdistanê wê dema ku wê 'pêvajoya çareserîyê wê hebê wê pîrranîya wan wê, di wê bawerîyê de bin ku wê ji tekoşîn û berxwedanê û pê de wê ti rê li pêşîya wan nebin. Wê bi vê gotina 'ji tekoşîn û berxwedanê û pê de wê, ti rê li pêşîya wan nebin' wê, weke gotineka ku wê, kurd hem bi wê bêbawerîya li li pêvajoya çareserîyê wê werênina li ser ziman bê û hem jî wê, bi wê hevdu bişîret bikin ku ew xwe birêxistin û amade bikin ji şerê ku wê li pêşîya wan wê were re.

Di rewşa kurdistanîyan de wê, bi vê rengê wê di farqê de bin ku wê li pêşîya pêvajoyek şerê civakî û ankû xalkî wê li pêşîya wan bê. Lê li vir wê ya ku wê li ser wê re wê pêwîst bê ku wê, aqilekê ku wê teknîk, taqîq û streteji û perspektîfên wê jîyanê ku wê ji wan re wê pêşbixê wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê civake rabû ser pîyan wê ya pêwîst bê ku kesên dîrûst ku ew bi aqilê wê civakê û zimanê wê biizirin û ji wê re bi awayekê ku wê rê şanî wê bidin ku wê ji wê re werênina li ser ziman wê pêwîst bê.

Dem û pêvajoyên weha wê pîr xesas û zîz bin. Wê pêwîstîya bi awayekê pîrralî fahmkirinê û şirovekirinê wê hebê. Di aslê xwe de wê rastîya bi gotina 'civake polîtîk' re ku wê were li ser ziman wê rastiyê baş bide fahmkirin. Rastîya civake polîtîk çî ya wê, mirov dikarê wê ji pîr alîyan ve wê hilde li dest. Civake kurd wê, bi rêxistin bê. Wê li xwe, nîrxên xwe û hwd wê şîyar û bi têgihîştin bê. wê li xwe û nîrxên xwe wê xwedî derkeve. Wê, bi zane bê. w gavên xwe wê, bi zane biavêjê. Wê ew li vîn û jîyane xwe xwedî derkeve. Wê nehêlê ku wê ti kesek vîn û jîyane wî bikê bin tahakûma xwe de. Wê, ew wê jî wê herê nekê. Wê li ser dijberî, rêxistin û keseyetîyan re wê ne hizirê. Wê xwediyê têgihîştina rastiyê bê û wê bi wê bihizirê û wê gavên xwe biavêjê. Wê bixwe û weke xwe wê bijî. Di vê çerçoveyê de wê, civake polîtîk wê weke civake bi vîna bê û wê her timî wê li rastîya xwe wê xwedî derkeve bê.

Pîvanên civakê polîtîk wê, bi jîyane wê û zanîna wê û rêxistinîya wê re wê, xwe bidina dîyarkirin. Wê, di dewama wê de wê, rastîya civake polîtîk wê, di her rewşê de wê, bi têgîn û têgihîştina xwe ya civakî, çandî, zimanî, mejûyî û hwd wê tevgerihê. Wê xwediyê

felsefeyeka ku ew bi wê xwe diafirênê û pêşdixê bê. Rastîya civaketîyên demên weha wê bi rastîya civakên polîtîk re wê, were li ser ziman. Wê çeka wê zanîn û têgihîştina wê ya ku w bi şîyar a û rabûya serxwe bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Civake polîtîk wê, di aslê xwe de wê, bi temen û hebûna xwe re wê, bi zanîna xwe wê xwe biafirênê û wê barî pêşarojê wê bikê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, xwe bi aqil wê biafirênê û werênê li ser ziman. Wê çeka wê ya dîrokî wê, aqilê ku ew têdigihê û pêşdikeve bê. Wê, bi gotineka din wê, civake polîtîk wê bi zanîn û xwedî vînbûna xwe wê weke civakek azad bê. Wê, ne girêdayî ti kesekî bê. Wê li gorî ferman û gotinên ti kesekî û hêzî wê tevnegerihê. Wê weke xosleta wê ya sereka wê bi vê rengî wê, azadîya wê ya ku wê temenê wê li wer şîyarî, têgihîştin û vîna wê bê. Wê bi wê rengê wê ew wê rastîya xwe wê bijî.

Rastîya civake azad ku mirov wê bikê ku wê bi gotinî werênê li ser ziman û wê fahmbikê wê, bi gotina civake politik re wê, were li ser ziman. Wê, di vê rengê û awayê de wê, weke rastîya wê bê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Vîna û azadî wê, hevdû temem bikin. Wê, bi zanîna re wê hevdû temem bikin. Wê, di dewama wê de wê bi zanîna re wê hevdû pêşbixin. Wê, di dewama wê de wê, bi wê rengê wê bijîn.

Jiyane civakê wê, ji her aliyê wê were dîtin, bi têgihîştin kirin, fahmkirin û bi wê, temenê pêşketinê bi ber pêşarojê ve wê werina çêkirin. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê werênê li ser ziman ku wê, ev wê weke aliyekê teybet ê ku mirov wê dikarê bi teybetî wê werênê li ser ziman bê.

Pirsgirêka hemû civakên ku ew di demê de dijîn wê bi vînbûn, bi zanebûn û li xwe xwedî derketinê bê. Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê, bi zanebibin wê, bixwe bibin. Çendî ku ew bixwe bûn wê serkevin. Di vê rengê û awayê de wê, dema ku em bahse civakê bi gotinên weke 'azadîyê' û ankû 'polîtîkîyê' re bikin em, divê ku wê werênina li ser ziman ku wê, ev wê, weke aliyekê wê yê giring wê, bi xwe re wê têgihîştinê û fahmkirinekê di derbarê keseyetîyê de jî wê ji me bixwezê. Ku civak ji keseyetîyan biafirê wê demê wê keseyet wê, fahmkirina wan, rengê fahmkirina wan, tîgihîştina civakî a ku ew bi xwe re pêşdixê û ankû di xwe de ew xwediyê wê re wê, bi tîgîna civakê û çerçoveya wê re wê, hevdû temem bikin. Di serî de wê, divê ku mirov wê, keseyet wê, rastîya civakê bi xwe re wê werênê li ser ziman. Civaketî wê, weke tîgînekê wê, têgihîştina keseyetîyê jî wê bi xwe re wê di temen de wê bihawênê. Wê bi wê re jî wê pêşkeve. Keseyet wê li vir wê dema ku mirov wê bi tîgîna civakê re wê fahmbikê mirov divê ku wê, bi xosletên wê re wê, werênê li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, nîrxên hevbeş ên civakî wê, bi keseyetîyê re wê bicih bibin û wê pêşkevin. Wê keseyet wê, dema ku ew xwe li gorî wan pêşdixê ku ew di farqê de bê û ne di farqê de wê, ew wê civakê jî bi xwe re wê li gorî wê demê wê pêşbixê. Wê li gorî demê bikê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li vir di aslê xwe de wê, civaketî wê, weke aliyekê giring ê ku mirov wê, dikarê di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman bê. Wê civaketî wê çerçoveya giştî a jîyane bi hevdû re bê. Keseyet wê, di xwe de wê, çendî ku ew bi tenê jî bê wê, xwediyê wê derûnî û civaknasîya civakî a giştî bê. Wê, bi wê re wê, di xwe de wê, xwediyê giştîya civakê bê. Wê, di temenê wêrebûn, tevger, kirin, gotin kirin û ankû xwe hanîna li ser ziman û hwd de wê, bi wê re wê li ser wê re wê pêşdikeve. Di aslê xwe de wê, civaketî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rengê pêşketina keseyetîyê bê bi nîrxên xwe yê civakî re. Wê, di

vê çerçoveyê de wê, rastîya civakî wê, bi keseyetîyê re wê bijî. Wê keseyet jî wê, bi wê bijî. Di vê rengê û awayê de wê, civak û keseyet wê, di çerçoveya jîyankirina hevdû de wê, hevdû temem bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman. Di rewşa têkilîya civak û keseyetîyê de wê, têkilîyeka pirralî a li ser têgihîştinê re ku ew bi şîyarî û têgihîştinî û pêşdikeve bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Civaknasîya civakê û ya keseyetîyê wê hevdû temen bikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, gelek aliyên ku em bi hiş û têgihîştinê kifşbikin û wan werênina li ser ziman wê hebin. Mirov wê, dîroka wî ya teybet ku wî di nava wê civakê de derbarkirî wê, hebê. Wê ji wan, têkilîyan ên bi hevdû a pirralî re wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Civaknasîya civakê wê, di çerçoveya hebûna keseyetîyê û bi wê weke xwe jîyankirinê re wê, bi azadî wê xwe derxê li astek têgihîştinê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, têgîna azadîya civaknasîyê wê weke gotineka ku wê bi wê re wê, wateya xwe wê karibê bistênê bê.

Jîyane civak kurd wê dema ku mirov wê di hilde li dest wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman wê, bi wê re wê, dîrokek hêrîşan wê were dîtin. Azadîya civaknasîya civakî, şahîya civaknasîya civakî, hişmendîya civaknasîya civakî, rastîya civaknasîya civakî bi rastîya civakê û hwd re wê were armanc girtin. Di vê çerçoveyê de wê, ji her aliyê ve wê, pêvajoyên hêrîşê wê li wê werina kirin. Î ro pêvajoyên hêrîşê ên li dijî civake kurd lirojawa weke li afrînê û hwd wê, di vê çerçoveya hêrîşkirina li hebûna civakê de wê, ew hêrîş wê werina kirin û pêşxistin. Wê, di wê rengê û awayê de wê, ew wê were pêşxistin.

Pêvajoyên hêrîşên li jîyane civake kurd wê, di aslê xwe de wê, weke aliyekê giring bê ku mirov wê, ji vê aliyê wê hilde li dest. Wê dema ku mirov hilda li dest jî wê, were dîtin ku wê, gelek hêrîş wê çawa wê li wê werina kirin û ankû hatina kirin wê were dîtin. Em î ro, şahidîya hêrîşên bi hovatî ên li dijî afrînê dikin. Di aslê xwe de wê, gelek kirinên ku wê, nîşnaka ji mirovatîyê derketinê bin wê di hêrîşên li dijî afrînê de wê, werina kirin. Dem bi dem pêvajoyên hêrîşên li dijî afrînê wê dema ku mirov werênê li ser ziman mirov wê rastî gelek kirinên hov ên dijmirov werê.

Rastîya hêrîşên li dijî afrînê wê ber çî wê giring bê ku ew bi serê xwe hûrûkûr were hildan? Ber ku wê, nîşnaka pêvajoyek din a pêşketina civakî û hêrîşên li wê bê. Wê, hêrîşên li afrînê wê, dema ku wê bahse wê were kirin wê tenê ji aliyê leşkerî ve wê, bahse wê were kirin. Wê bi bajarên din ên cihanê ku ew li wan hêrîş bûya û neketîya re wê, were şibandin li hevdû. Wê muqayeseya wan wê were kirin. Di aslê xwe de wê, ev şewayê şîrovekirinê wê pîrr tang bê. Divê ku mirov derkeve dervî wê û gelek şîroveyên dîrokî bi herêmê, û civakîya wê re wê bikin û wê werênina li ser ziman. Heta ku civakîya herêmê a kurdistanî newê fahmkirin wê rastîya hêrîşên li wê jî wê bi başî wê newê fahmkirin. Ji aliyekê din ve jî wê, demê heta ku rastîya jîyan û civaknasîya civakî a li afrînê newê fahmkirin wê, mirov nikaribê vê pêvajoya hêrîşên li wê bi tememî û başî fahmbikê. Hêrîşên ku wê, li afrînê di vê demê de wê bibin wê, weke pêvajoya hêrîşên berê ên li kobanê, şengalê û gelek deverên din ên kurdistanê bûna wê rastarast wê têkilîya wan wê bi ast û pîvane pêşketina civakî û tekoşîna civakî a bo maf û azadîya wê ve wê girêdayî bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Rewşa afrînê wê, rewşek kurdistanî bê. Hêrîşên li wê jî wê li giştîya kurdistanê û civake kurd bin. Wê, di dewama hêrîşên ku ew li civake kurd hatina kirin de wê ew wê werina pêşxistin.

Wekî din jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoya hêrişên li afrînê wê, rengê hêrişên li wê bi awayekê vekirî wê bide diyarkirin ku ew li civake kurd a. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li kurdistanê wê, di vê demê de wê, kurd û kurdistan wê, jinûve wê derkeve li dika dîrokê. Wê hêrişên weke yên li afrînê wê li wê derketinê bin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Dema ku mirov pêvajoyên hêrişên li dijî afrînê tenê bi wê re bi sînor werênina li ser ziman û tenê wê weke ku wê li ser politikayên rûs û hwd re wê, weke bi armanca radestkirina bajêr li rejimê û hwd re wê werênê li ser ziman wê, di aslê xwe de wê rastî wê, baş wê newê fahmkirin. Wê ber ku wê, ji wê zêdetirî wê, rewşeka kurdistanî a ku mirov wê, bi wê re wê, fahmbikê û hilde li dest wê hebê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, afrîn wê, hêrişên li wê û berxwedana kurdistanîyan a di wê de jî wê, nîşanaka dema şerê xalkî li kurdistanê ku ew pêşketîya û hin bi hin kûr dibê bi fêr û azmûnên xwe re wê, bide nîşandin. Bi kobanê re wê, destpêka wê were kirin. Lê ya giring wê ji gelek aliyan ve wê berdewamîya wê bê û wê ew jî wê bi afrînê re wê bibê.

Civake kurd î ro bûya xwediyê wê têgihîştinê. Ji xwe ku ev têgihîştinê nebê wê, ne civak nikaribê were fahmkirin bi wêtekoşinê wê re. Wê di temenê wê tekoşîna wê de wê, ev wê hebê. Civake kurd di vê demê de rastîya ku ew dijî wê, di vê çerçoveyê de bê. Tekoşîna civakî wê, bi gotinê û wateyî wê temenê wê jî wê li ser wê temenê wê rûnihê û wê were li ser ziman. Di dema pêvajoya hêrişên li dijî kobanê û piştî afrînê de jî wê bînavber wê girseyên civakî wê li qadan bin û wê xwepêşandinên mazin wê her roj wê li dar bixin. Ev jî wê, rastîya wê, rastîyê wê **werênê li ser ziman bê**.

Di aslê xwe de ku mirov ji kîjan aliye ve wê, hilde li dest û wê werênê li ser ziman jî wê, rastîya civake kurd wê, di roja me de wê, bi gelek aliyan re wê were li pêş. Em dema ku civakê hildina li dest em bi wê rastîya wê ya demî re wê hildina li dest.

Di demên berê de wê, tekoşîn wê li ser komên çekdar û ankû rêxistinên ku ew bo wê hatina avakirin re wê were dayîn. Lê di vê demê de wê, ji wê zêdetirî wê derbas bibê. Berxwedana kurdan a ji kobanê û heta afrînê wê, vê demê û pêvajoyê bide derbaskirin. Wê tekoşinê bikê malê civakê û ankû xalkê. Wê tekoşîna xalkî û ankû şerê xalkî wê were û pêşkeve. Ya ku em î ro wê dibînin jî wê ew bê. Di vê demê de wê, di aslê xwe de wê, li ser rewşa rêxistin û ankû 'partiyên kurd' em divê ku gotinekê bibêjin. Wê ew jî wê giring bê. Wê rêxistin û partiyên kurd wê, çendî ku wê, di çerçoveya wê rewşa kurd a civakî û tekoşîna wê de wê, bibîna xwediyê têgihîştinekê li gorî wê û li şûna ku wê civakê bikîna weke xwe ku ew xwe bikîna weke civakê wê, karibin weyn bileyizin.

Lê wekî din ku ew wê baş fahm nekin û tenê weke xwe tevbigirihîn û ew bixwezin ku ew kes û ankû girseyên xwe ji wê civakê biafirînin ku ew bi komî bê û ankû bi çekdarî bê wê, ew bixwe wê bikevîna wê rewş û pozisyona ku ew li pêşîya wê civakê û tekoşîna wê wekê asteng wê bimêinn. Wê heta ku wê, wê zîrarên mazin jî wê bidîna civakê. Nîşanaka wê li başûr û bakûrê kurdistanê û bi hin rewşên demî li rojava weke li ser ENKSÊ(*) û hwd re mirov dibînê wê derbeyên giran wê li hebûna civake kurd wê bixin. Wê tekoşîna qatkirina civakê wê li dijî wê û wê bi hevdu re wê bidin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, pêşketina civakê wê tûna bikin. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê balê cardin bikişênê li ser wê ku wê rewşa başûrê kurdistanê a ku wê piştî referandûmê wê rûbide wê, di aslê xwe de wê, nîşanaka wê rewşê bê.

Di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî bêjê ku wê weke ku wê qatkirina di nava sînoren çar rejimên weke ya îranê, îraqê, sûrî û tirkîya de wê ne bes bê wê, ev rêxistin û partiyên

kurd jî wê, civake kurd wê ji aliyê xwe ve û berjewendîyên xwe ve wê bikina qat. Di vê çerçoveyê de ev reng û rewşa qatkirina düyemin wê di aslê xwe de wê, çendî ku wê temenê qatkirina pêşî a ji aliyê rejimên herêmê ve wê biafirênê wê ji aliyekê din ve wê, derbeyên mazin wê di her demê de wê li hebûna civake kurd û tekoşîna wê ya maf û azadîyê jî wê bixê. Di serî de wê, divê ku mirov wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê jî wê weke aliyekê din ê teybet wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê demê de wê, ev wê zêdetirî wê were hîskirin. Ber ku wê civake wê weke ku wê bi berxwedana kobanê û ya afrînê û hwd re wê, bi xwe wê, di wê tekoşîna maf û azadîya xwe bixwe wê bide. Lê wê ev wê, li pêşîya wê asteng bin. Di vê demê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, rêxistin û partiyên kurd wê, di vê demê wan mirov dikarê ji sê aliyan ve hilde li dest. Ji aliyekê ve wê, ji têgihîştina civakê û mejûya wê dûr bin. Wê ne xwediye fahmkirineka giştî a civakî bin. Wê aqil û fahmkirina wan wê ji sînorê rêxistin û partiyên wan derbas nebê. Wê bixwezîna ku ew bi wê rengê beşên civakê bikina nava lapên xwe de. Aliyê din jî wê, rewşên demkî ên civakî û tekoşîna wê ya maf û azadîyê de wê, ne di wê ast û qûdreta ku ew pêşengîyê dîkin de bin. Wê, ji wê dûr bin. Wê, her wusa wê, di rengê xwe dîyarkirin û rengên gotinên wan de jî wê, ew ne wusa bê. Ji aliyê din ê sêyemin ve jî wê, ne ji bo civakê wê tekoşînê bikin. Wê bi civakê re wê tekoşîna xwe serdestkirinê wê bidin. Wê, di vê rengê û awayê de wê, xwediye şewayekê partîyî û rêxistinî bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, xwediye mejîyê xwe yê piçûk bin.

Mînaq em î ro şahidîyê li berxwedana afrînê dîkin. Wê çend rêxistin û partiyên kurd wê li wir wê li cem civake kurd bin? Berî wê li kobanê wê, dema ku wê berxwedan bibê wê, çend li wit hebin. Di dema li dijî hêrişên li şengalê bûn û piştê di dema rizgarkirina wê de wê, çend ji wan wê li holê wê hebin ku ew di rewşek pêşeng de bin? Di zane min de ku ev dem wê, bi awayekê obektîf were hildan li dest wê, hemû rêxistin û partiyên kurd wê, ne di wê ast û qûdreta pêşketina civakî de wê, bi wê werina dîtin. Wê bi wê re jî wê, werina dîtin ku ew bi hebûna xwe û rewş û pozîsyonên xwe re ew, hertimî zirarê didîna civakê. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê, were dîtin.

Ne wê xwediye aqilekê baş ê rêvebirinê bin ne jî wê xwediye aqilekê baş ê parastinê bin. Çerçoveya aqilê parastinê bi felsefîkî û têgihîştinî û ankû teorîkî ku em wê hildîna li dest wê, çend partiyên kurd wê, bi awayekê vekirî wê karibî bersivê biaqilê xwe bidin? Wê ne ti partî jî. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Rastîya vê demê wê, weke ku wê, li rojava, başûr û rewşa piştî referandûmê û hwd wê, bide dîyarkirin ku wê, ti rêxistin û partiyên kurd wê ne li gorî demê bin. Wê ji demê ketî bin. Wê Bo partî û rêxistinên ku ew xwe weke rêveberîyên kurd dibînin jî em dikarin wê bibêjin.

Her wusa wê, rewşa afrînê wê, rastî û nîşanaka wê. Î ro wê, civake kurd wê, bi pêşketina xwe re wê di rewşa dayîna tekoşîna xwe ya maf û azadîyê de bê. Wê, weke ku wê li kobanê da wê î ro wê li afrînê jî wê, ew wê bide. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Afrîn wê dem û roja 35´min a berxwedana kurdistanîyan a li wê ku mirov wê bi çend gotinan di dewama wê de wê, werênê li ser ziman wê, mirov karibê bi wê rengê wê werênê

(*)Rêxistinek sêwan a rojava

li ser **ziman**. Di **roja 23ê sibata 2018an** de wê, li şêra û hin gundên şer dijwari didomê. Artişa tirk û çeteyên wê bajaroka basûtê û dora wê topbaran kirin. Weki din wê li reco û dora we şer wê bi giranî wê hebê. Komên YPG Û YPJ ku wan taxên rojhilatê helebê kontrol dikirin û diparastin wê hêzên wê veguhezêne li afrînê ku ew tevli berxwedana dîrokî a afrînê bibin. Artişa tirk wê dema ku wê bi konvoy û komî wê komên sivil weke meral dixwestin werina afrînê wê di keviya ketina afrînê de wê rasti hêrişên balafirên şer ên artişa tirk wê werin. Wê gelek sivil wê birîndar bibin. Di heman dema ku wê sivilên ku wan dixwest xwe bigihênina afrînê ku wê bombardiman bikin de wê di heman demê de wê wergeha "cebel ahlam" ji were bombardiman û topbaran kirin. Bi vê renga wê bixwezin ku ew tîrsek mazin bi sivilan re çêbikin ku ew hem newina herê mê û hem jî yên li herê mê weke goşber û ankû şênîyê wir in ew jî ji herê mê werina dayin rawandin.

Pêvajoya hêrişên li afrînê afrînê wê bêguma wê bandûra li şerê navxweyi yê sûri jî wê hebê. Wê jinûve wê ji her aliyê vê wê pêlek şer weke ya dema DAÎŞê wê li herê mê rûpeli bidê. Hêrişên li gûte, helebê û hin komên xwe li binardê vêşartî li raqqa hewldana kirina komkujiyan û hwd wê, nîşanaka wê bê. Di 23ê sibata 2018an de wê li raqqa wê komên ku ew girêdayî artişa tirk in wê, bidest hewldana kirina komkujiyan wê bikin. Wê jî hêrişên wê yên li ser afrînê wê biwêre bibin. Bi teybeti wê tenê rojevek rejima tirk wê di şerî de wê hebê. Ew jî wê kurd bin. Wê çawa pêşîya kurdan bigrê ku ew li herê mên bibina xwediyê statûya xwe ya civakî bê. Bo ku ew li gori xwe pêşîya wê bigrê her cûre hêrişan pêş bixê.

Weki din wê di hevditînên xwe yên ku rayadarên tirk ku wan, bi hêzên weke amarika re dikin jî wê çawa bikin ku ew piştgirîya wan ya ji kurdan re ku ew heya bidê birrîn wê di wê çerçoveyê de bin û wê bi wê rengê wê weke hin hewldanên wê ku ew didin nîşandin bin. Di hevdîtina rayaderên tirk a bi wezirê karê derve ê amarika Rex Tillerson de wê weke mijareka sereka wê vê bê nina li rojeve. Ji aliyekê din vê ew wê çawa destûrê bo hêrişên xwe yên li rojava û afrînê bigirin û wê wan bidina domandin wê, di hevditînên xwe yên bi **Rex Tillerson**(*) re wê li ser wê bisekin in. Bo ku mirov wê fahmbikê wê, hewce nekê ku mirov zêde bi zane jî bê. Tenê ku mirov rewşên li herê mê û kirin û kiryarên li herê mê ku ew dikin wan bişopênê mirov wê, vê yekê bi awayekê vekirî wê bibîne û wê fambikê.

Hevdîtina bi Tillerson re wê çendi vêşarî were hiştin û girtin jî lê wê mijar wê kurd û hewldana rayadarên tirk a şikandina kurdan bê. Ji xwe, ber ku mijar kurd, rewşa wan û hêrişên li wan in wê civîn vêşarî were hiştin û girtin. Ji aliyekê din vê ew şerê rejima tirk ku ew heta roja me wê li ser serê civake kurd wê bidomê wê weke mijare serêke a hemû hevditînên rayaderên tirk û dîplomasiya wan bê.

Î ro rewşa şerê rejima tirk di şibihê rewşa hêzên ku wan pêşî wietnam dagir kirîya û piştê amarika dikeve dewrê de. Wê bi reng û şewayekê weke wê rewşa wê î ro wê xwe bide dîyarkirin.

Rejima tirk wê, di vê demê de wê bi hemû hêza wê hêrişî kurdan bikê. Di vê renga û awayê de wê xwediyê rewşekê bê. Rewşa şerê wê di awayê de de dide diyarkirin. Kurd wê di asle xwe de wê li rojava wê, çendi rejima tirk wê şerê ser yê li bakûre Kurdistanê wê li wir bikê wê bi heman rengê kurd ji wê şerê bakûre Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê wê li afrînê wê bi hevdû re wê bikin. Wê weke ku emê di şeva 22ê sibata 2018an wê

(*) Wezirê karê derve ê demê ê amarika. Piştê ne bi gelekî wê ji kar dûrkeve. Û li şûna wî Mike Pompei hat

bibinin wê, artişa tirk hêrişên xwe rastarast li jîyanê sivil ya civaki bikê. Yani şer êdi bûya civaki. Di asta şerê xalki de ew şer dihê kirin û meşandin. Berxwedana afrînê wê, rastîya wê rastiyê bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Weke aliyekê din jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê, rengên hêrişên wê jî wê, di vê rengê û awayê de bin.

Rayadarên tirk ew her rêyê li dijî kurdan weke rêya hêrişê bikardihênin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de wê, weke aliyekê din ê teybet jî wê werênê li ser ziman ku wê, rewşa hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê wê, di vê rengê û awayê de bê.

Pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê wê dema ku mirov ji aliyê giştîya sûrî ve jî wê, hilde li dest wê, were dîtin ku wê pêvajoya şerê navxweyî ê li sûrî wê bikê reng, awa û pêvajoyeka din de. Wê, weke rewş û pêvajoyek din a şer ku ew li herêmê hatî dayîn destpêkirin bê. Ber vê yekê ya ku wê, hetimî wê, nexwezin ku ew pêvajoya prosesên aşîtiyê li sûrî herina li serî. Li vir di aslê xwe de wê rewşa şerê li sûrî wê, di vê demê de wê, zêdetirî wê, di wê de wê, gûharîn wê bibin. Di aslê xwe de wê, şer wê, bi tememî wê, were dîtin ku ew li dijî rengê jîyane xalk û civakên herêmê ya. Pirsgirêka rejimên herêmê û zihniyetên wan bi rengê jîyane xalk û civakên herêmê re wê, di temenê vê şerê li sûrî de jî bê. Wê di temenê hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê de jî bê. Di serî de wê, mirov wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rejimên herêmê û rayadarên wê jî wê, di farqê de bin ku ew pirsgirêka wan bi rengê jîyane xalk û civakê re bê. Ber vê yekê wê, wê weke ku wê car bicar T. Erdogan wê werênê li ser ziman ku "ti pirsgirêka me bi rengê jîyane ti kesekî re nîn a." Ev gotin wê gotinên ser nûxûmandinê, manipûlekirinê ên bi derewînî ku ew hatina gotin bin. Mînaq wê, heman mirov wê, dema ku wê, herê almanya wê bêjê ku "asimilesyon sûcêkê li dijî mirovahiyê ya." Ev gotin çendî ku ew rast bê wê, wilqasî jî wê dema ku ew ji devê T. Erdogan derketî bê wê derew bê. Ber çî wê wusa bê? Ber ku ew bixwe, wê hertimî wê bènê li ser ziman û wê bêjê ku "yek ziman, yek al, yek dewlet, yek millet, .." û hwd. Mirovekê ku ew bi vê gotinê xwe werênê li ser ziman wê, bo ku ew her tiştê bikê weke hevdu û bikê yek wê serî li rêbazên asimilesyonê wê bixê. Î ro, ew rejima ku ew serokê wê ya wê, ew bixwe wê, zimanê kurdî wê qadaxa bikê û wê pêvajoyên asimilesyonê wê bi bernameyên komarê ku ew dide çêkirin re wê li ser serê civake kurd wê bimeşênê. Li bakûrê kurdistanê wê ser 25 milyonan re wê kurd bijîn. Lê win tenê dibistanekê nabinin ku ew xwe û zaroyên xwe di wê de perwerde bikin. Yê ku ew biderfetên xwe vekin jî wê, weke 'dibistana dayika ûweyş' li geverê, 'dibistana fersad kemenger' li baxlare amadê, 'dibistana bêrîwan' li cizira bota wê û hwd wê ber ku wê, di wan dibistanan de wê bi zimanê kurdî wê perwerde wê were dayîn wê rayadarên tirk û mufettişên wê herin û wê mohrê li deriyê wê bixin. Kurd bi dehan caran wê weke ku wê li dibistana fersad kemenger a li amedê wê mohrê biçirênin û biavêjin û wê rayadarên tirk wê car din wê werin û wê ew wê mohrê wê cardin wê li devê deriyê wê bixin. Wê piştê wê yên ku ew diçina hundûrê dibistanê wê hêrişî wan bikin û wê êşkence wê li wan bikin.

Bi heman rengê em, di dewama wê de wê werênina li ser ziman wê, piştî ku wê di roja 21ê roja zimanê dayikê de wê, were ragihandin emê rastîya wê baştir bibînin wê, di dema hêrişên artişa tirk ên li ser afrînê de wê, yekser wê, cihên xwendinê û dibistanên xwendinê wê werina armanc girtin. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, bê ragihandin ku wê, di herîşên her herdû hefteyên pêşî ên li ser afrînê de wê, yekser wê pêşî wê dibistanên perwerdeya zimanê kurdî wê werina armanc girtin. Ev rastî wê, dema ku

wê, bi minasebeta roja zimanê dayikê wê, di 21ê sibatê de hat ragihnadin me hingî ew rastî zêdetirî dît.

Di rewşa hêrişên li ser afrînê de wê, dema ku mirov li şûnpêya wê dinerê wê, were dîtin ku wê, bi awayekê weke ku wê koalisyonek li piştî bê hebê. Piştî serdanên raaydarên tirk li almanya û firansa wê hêrişên li dijî afrînê wê bèn dayîn destpêkirin. Di dema ku hefta dawî a ku wê di wê de wê, hêriş li dijî afrînê wê destpêbikê wê, serokê saloxgerîya tirk wê bi serokfermandarê wê re wê, herê rûsya. Wê di wê demê de jî wê T. Erdogan û hin rayadarên tirk wê gerên xwe wê li firansa û almanya wê bikin. Piştî ku ew vegeerîyan wê bi awayekê wê weke ku ew îcezeta hêrişê bigirin wê piştî wê, hêrişên xwe wê bidina destpêkirin. Berî wê, di destpêka hefteya dawî a ku wê piştî wê hêriş li afrînê wê werina kirin de wê, T. Erdogan wê, hingî wê, ragihanê ku 'ewê hêrişî afrînê bikin.' Wê bigotina wê, herkesek wê bibinê ku emê di hundûrê hefteyekê çî bikin.' Piştî jî wê, hêrişî afrînê wê bikin. Di aslê xwe de wê, bi wê re wê, were dîtin ku ew rewş hemû wê, çerçoveyek koalîsyonî wê, bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de em, di vê çerçoveyê de wê werênina li ser ziman ku wê, hemû pêvajoyên ku wê rejima tirk wê weke ku wê dem bi dem wê rayadarên tirk jî wê ragihênin û wê bêjin "me hemû ji rayadarên ewropî re ragihandîya." Bi gotineka din wê her hêrişa ku wan destpêkir wê, yan berî wê û yan jî piştî wê ragihênin ku wan 'ew agahdarkirin.' Yanî wê, di bin agahdariya wan de wê, ew hêriş li civake kurd wê werina kirin. Mirov nikarê bahse ne zanînekê û an jî heynebûnekê bikê.

Piştî hêrişên li dijî afrînê ku wê destpêbikin. Wê berî wê, rayadarên pentagonê wê ragihênin ku ew hêzên wan li afrînê nîn in. Wê çendî derew û ankû rast bê wê gotineka din jî wê li ser navê wan wê werê gotin. Wê bê gotin ku wan gotîya "ti têkiliya me bi PYD'ya afrînê re nîn a" Ev gotin wê dem bi dem wê di çapameniyê de jî wê were nivîsandin û hanîn li ser ziman. Piştî ku wê hêriş li dijî afrînê wê destpêbikin wê, rayadarên amarikî ên weke berdevkê wezereta karê derva a amarika wê ragihênê ku 'hêzên me li afrînê nîn in". Lê wê bi awayekê fihêtokî wê piştî wê, mitale û gûmanên xwe wê li dijî kirina hêrişên li dijî afrînê ên rejima tirk wê werênina li ser ziman. Hin gotinên weke 'em dixwezînin dawî li oparasyona li dijî afrînê werê hanîn' wê werina bilêvkirin. Lê wê jî wê ti tişt wê derbas nebê. Wekî din jî wê, di dewama wê de wê, dîsa wê rayadarên amarikî wê, weke berdevkê wezereta derve a amarika wê, ragihênê û wê bêjê ku 'ti agahîya me ji afrînê nîn a, agahiyên me bi sînor in.' Wê, vê jî wê bi nebûna hêzên wan li afrînê ve wê girêbide. Di aslê xwe de wê, ew gotin wê, ji aliyekê ve wê bi mirov bawerî nayê. Ber çî? Ber ku wê, hêzên amarika wê li deverên din ên rojava wê hebin û wê hertimî wê hêzên kurd wê, li wir wê wan di derbarê rewşan de wê agahdar bikin.

Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, di rewşa sûrî de wê, di aslê xwe de wê, rewşa têkiliyên têkiliyan jî wê, piştî hêrişên li dijî afrînê wê bigûharê. Ji aliyekê din ve jî wê, ahenge hêzên ku ew şer dikin wê bigûharê. Di vê rewşê de wê, li holê wê weke hêzên cidî û bi temem wê kurd, rejim wê bimênin. Di vê çerçoveyê de wê, li ser wan re wê, politikayên xwe wê, rûsya û amarika wê pêşbixin. Wê demezrênin. Amarika li ser kurdan de bi têkiliyên xwe yên bi kurdan re wê dikê. Rûsya li dijî wê, nexweşîya xwe dihênê li ser ziman. Mantîqê kû rûsya bi wê berteka xwe dide nîşandin wê ne dûrî ya rengê zihniyeta rejima tirk, îran û hwd a dijkurd bê. Rûsya wê, rastîyê wê di çerçoveya rewşa statûqûya herêmê a heyî de wê li wê bihizirê. Di aslê xwe

de wê, amarika jî wê, ji aliyekê ve wê weke wê werênê li ser ziman. Lê çerçoveya plan û stretejiyên wê dûr ên demên pêş de wê, ew cûdahî wê bi amarika re wê bibê. Rûsya wê, li ser wê re wê, bertekên xwe wê li dijî amarika wê werênê li ser ziman û wê rexne li wê bigirê ku ew li ser kurdan re dileyizê.

Rewşa hêrîşên li jîyane sivîlan

Di dewama wê mijarê de em divê ku dúbare di bin sernavê 'rewşa hêrîşên li jîyane sivîlan' de mijarê hildina li dest û wê werênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ev wê, weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin. Rayadarên tirk wê, bo ku ew wê manipûlebikin wê pîrr zêde wê agahiyên şaş wê bi zanebûnî wê parvebikin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşek wê pîrr bale mirov wê bikişênê. Di roja 22ê sibate 2018an de wê dema ku wê, balafirn artişa tirk wê hêrîşî konvoya sivîlên ku ew diçûn afrînê wê bikê wê, piştê wê di çapameniyên civakî û civaknasî de wê, bide hanîn li ser ziman ku ew jî kurd in, ew aligirê PYDê na, li wan xistina wan rast a. Yanî bi gotineka din wê, dema ku ew kurd bê û ew lê were xistin û ankû ew were kuştin wê ew bo wê rast bê. Di wê hêrîşê de wê, bi dehan sivîl werina qatilkirin û birindarkirin. Berî wê, biheman rengê wê li gelek deverên din ên afrînê wê hêrîş li jîyane sivîl wê werina kirin. Wê bi teybetî wê hêrîşên ku wê çawa wê bi wan wê sivîlan wê bidina tirsandin û piştê bidina goçberkirin wê bikin.

Di vê rengê û awayê de wê, rengên hêrîşên rejima tirk wê di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê vekirî wê li jîyane sivîl a xalkê bin. Gotinên rayadarên tirk ên weke 'em tenê hêrîşî çeperên YPGê dikin jî wê derew bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di her hêrîşên wê de wê, sivîl wê werina birindarkirin û qatilkirin.

Sazîyên cihanî ên weke netewên yekbûyî wê, tenê wê balê bikişênina li ser wê û wê bêjin ku wê, di hêrîşan de wê sivîl wê jîyane xwe wê ji dest bidin. Li vir di hêrîşan de wê, sivîl jî jîyane xwe ji didin' wê, tenê wê weke gotineka ku wê, balê bikişênê li ser jîyane sivîlan bê. Lê van sazîyan bo sekinandina wan hêrîşan wê ti tiştî berbiçav wê gotinê û pê de wê nekin. Dema ku hêrîş hebin wê bêgûman wê bombardima li sivîlan jî wê bibê. Di şeran de wê ev wê weke aliyekê ku wê her hebê.

Di roja me de wê, hêrîşên ku ew weke hêrîşên ku ew rejim li mixalifên xwe dikin, muxalif li aligirên rejimn li dijî xwe dikin û hwd wê, di wan de wê jîyane sivîlan wê were armanc girtin. Li sûrî wê, bi topbaran û bombardimanan wê herêm û bajar wê werina tarûmarkirin. Wê, malên sivîlan wê werina wêrankirin. Wê ev wê weke karekê wê ev kesên ku wê dikin wê bikin. Heta roja me wê, di vê çerçoveyê de wê bidomê. Hêrîşên li ser afrînê de wê ev aliyê wê yê weke hêrîşa li jîyane sivîlan wê zêdetirî wê li pêş bê. Ber ku rejima tirk bi hêrîşên xwe dixwezê ku ew wê jîyane civakî a li wir wê bihêrîşên xwe tûna bikê. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku ew wê dikin jî ew wê, weke 'xirakirina temenê terorê' bi nav dikin. Ev gotin wê, ji rûxandinên wan ên di jîyane sivîlan de ku ew dikin de wê, weke gotineka maske bê. Wê bi wê gotinê wê hewl bidin ku ji rastiye wê dûr rengên hêrîşên xwe bidina nîşandin.

Hêrîşên hêrîşên li ser afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke renekê hêrîşî bê. Wê dema ku wê Napolyon wê 'şerê wetello(*)' wê bikê wê, ew çil rojî wê zêdetirî wê hêrîşên xwe wê bikê. Wê bajêr bi bide şawitandin û wêrankirin. Wê jîyane sivîlên wir wê tarûmar bikê. Î ro di roja me de wê, rewşên ku Napolyon di şerê watello de kirin wê, dîmenekê ji

(*)Şerê wetello wê di nava salên 1805 û 1812'an de wê bi sefera napalyon a li rusya çar re wê destpêbikê

wê diwartir wê li afrînê li bajarê rojavayê kurdistanê wê were dîtin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê bêjê wê, hêrişên li afrînê wê, bi temenê wê çawa wê bajar wê bi wan wê were kavilkirin û wêrankirin û gelheyê wir ji warê wan bê dayîn goçberkirin û hwd wê, di wê rengê û awayê de wê, ew hêriş bi wê armancê wê werina kirin. Afrîn wê wetello'ya roja me bê. Zihniyet û demeka ku ew wetello'yan dide afirandin û temenê wê afirandinê bi xwe û zihniyeta xwe re dihawênê wê, nikaribê bahse wijdan û mirovayê bikê. Wê dema ku wê bikê jî wê ne jidil bê. Wê ew, bilêvkirin wê 'hêstirên tîmsahan' bê. Afrîn jî wê wetello'ya roja me a kurdan bê. Her wusa kobanê çawa bû stalingrada kurdan wê afrîn jî wê bê wetello'ya kurdan. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Wê di dewama wê de wê, bajêr wê bi tememî wê bi şawitênê û wê bide berêgir. Di wê çerçoveyê de wê, hewl bide ku ew temenê jîyane niştecihên wê herêmê wê tûnabikê. Wê dema ku wê Napolyon wê bibinê ku wê, artişa hemberî wî wê ji nava bajêr wê allikariyê wê bigirê ew wê, hingî wê bajêr wê bi jîyane wê û xalkên wê re ji xwe re wê, bikê armanc. Di aslê xwe de wê, ji vê aliyê ve wê, rewşa hêrişên li ser afrînê wê, weke rengêkê 'şerê wetello' wê bi xwe re wê bide nîşandin û dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rayadarên tirk û artişa wê, temenê şikandina berxwedana afrînê wê, bi tûnekirin û rûxandina bajarê afrînê wê, bi tememî wê di wê de wê bibinê. Ber vê yekê wê hêrişî bajarê afrînê û jîyane wê ya di wê de a sivil bikê. Gotinên weke 'di hêrişan de sivil nayên armanc girtin' û ankû "sivilan zirar nedîtiya" wê, weke gotinên ne rast û derew bin. Wê, rastîya van gotinan wê nebê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Dema ku ew hebûna jîyane herêmê weke temenê berxwedan bibinê wê bêgûman wê hêrişî wê bikê û dikê jî. Ev jî wê, di her dîmenên şer ên ku ew ji herêmên dihên ragihandin de wê were dîtin û kifşkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rengê şerê fizikî ê biartîş û topbaran û bombardimanên bi balafirên şer wê, bi şewayekê wê mirov dikarê ji vê aliyê ve di çerçoveya têgihîştina jenosîda çandî de jî wê hilde li dest û wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, ev rewş wê, zêdetirî wê karibê wê rewşê vebêjê. Ber çî? Ber ku wê, rastarast wê jîyane civakê wê were armanc girtin. Wê temenê wê hewl were dayîn ku ew were xirakirin. Wê, di dewama wê de wê, weke aliyekê din ê giring jî wê, ew wê, were dîtin ku wê, bi hêrişan wê jîyan û temenê wê pêşî wê were armanc girtin.

Di demên berî hêrişên li dijî afrînê de wê, hizirbikin ku wê weke dema kobanê wê bi girseyên bi sed hezaran wê mirov wê biikevina rêyan û wê werina tirkîya heta ku wê, wergehên goçberan jî wê li gorî wê bi destê 'heyve sor a tirk' wê werê çêkirin û wê ji devê rayadarên wê were ragihandin ku ew amedena ku bi sed hezaran goçberan pêşwazî bikin. Bêgûman wê li ser wan rewşên goçberîyê ên mihtemel re jî wê gelek hasabên mazin wê werina kirin. Wê weke dema kobanê wê çawa wê li ser wê re wê ewropa wê bi xwe ve wê girêbidin û wê tavîzan wê ji wan bigirin wê, li wê bihizirin. Ber vê yekê ya ku wan, xwe ji wê re amede kiribûn. Bi wê rengê wan destê xwe xweş dikin. Bi hevdu di hakandin û ji xwe re digotin ku "wê, gelek sivil wê weke goçber wê werin û emê li ser wan re wê politikaya şantajê a dema hêrişên kobanê xortir û bi tavîzên nû bidina domandin." Li ser wê re jî wê, hasabên xwe wê bi wê rengê wê bikin. Ber vê yekê bû ku wê hemû hêrişên hewayî wê aliyekê wan wê weke hêrişên dana goçberkirinê a mirovan ji herêmên wan bê. Di vê çerçoveyê de wê hêrişên tirsandinê bin. Wê, ev wê hem li ser çapameniyê re wê wusa bê û hem jî wê, bi rengên din wê wusa bê.

Piştî ku wan dît ku wê nikarin wê bikin wê, vê çarê wê gotinên weke "YPGê xwe li pişt sivîlan di vêşarê", "sivîlan ji xwe re dikê mortal" û hwd wê bikarbênin. Ev gotin wê weke gotinên bi armanca ku ew goçberiyê bidina pêşxistin bin. Di vê rengê û awayê de wê, ew wê, werina kirin û pêşxistin.

Li vir di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke rewşek teybet wê, xwe bi pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê re wê bide diyarkirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, rengên hêrişên weke di **22ê sibate 2018an** ku wê li konvoya sivîlan a ku ew diçûna li afrînê ku wê werê kirin wê bi wê mantiqê pêşîya çûyina sivîlan li wir bigirin bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi mantiqê "em dixwezîn herkesê ji afrînê bidina goçberkirin û derxin lê win diçûna afrînê" wê ew hêriş wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de em divê ku hêrişên li konvoya sivîlan wê şîrovebikin û wê werênina li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî wê, jîyane sivîlan wê hertimî wê, di bin tirsê de ku ew bidina hiştin wê balafirên şer wê bînavber ku ew bombardimê bikin û ankû nekin jî wê bihêlin. Wê di vê çerçoveyê de wê, ew balafirên şer wê, hertimî wê dengê wan wê ji ser afrînê wê nedina kêmkirin. Lê dema ku wê, bibînîna ku wê bi wê jî wê encamê negirin wê rastarast wê bidest bombardiman bi balafirên şer û topbaran wê navenda navçe, bajar, gûnd û hwd ên deverên jîyane sivîlan wê werina armanc girtin. Di vê rengê û awayê de wê, herêmên weke reco, bilbilê, cindirêsê,

Şera û hwd wê, hertimî wê navendên wan wê werina bombardiman kirin. Di vê rengê û awayê de wê, ew wê were kirin. Wê jîyane sivîlan wê were armanc girtin. Wê çawa wê bi hêrişan wê jîyane wan tûna bikin wê hêrişên wê li herêmê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, hêriş wê ji hêrişên şer zêdetirî wê hêrişên ku ew li jîyane sivîlan bi wê armancê dihên kirin bin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, hêrişên li jîyane sivîlan wê werina pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di hemû dem û rojên hêrişên li afrînê de wê, hêriş li jîyane sivîlan wê werina kirin. Ez weke kesekê ku ez bi xwe şahidiyê ji wan kirina re di vê demê de dikim û tiştên ku ez di dîmenan de bi çavên xwe dibînin ez ji wan dinivîsîn. Yanî dema ku mirov di nava rojên berxwedanê de wê dirok û rewşa wê binivîsînê wê her tiştê wê bi hûrgiliyên wê re wê, werina ber mirov. Roj bi roj **wê ew wê wusa bê.**

Dema ku mirov li rewşa afrînê bihizirê wê di seri de wê ew bi wê re wê were dîtîna ku wê, ya ku wê were dîtîna wê ew bê ku wê çawa pêvajoya jenosida li ser serê kurdan wê bê birin li sêri wê, di wê çerçoveyê de ew hêriş bê kirin. Armanca tekane û sereke wê ev bê di temenê hêrişên li afrînê de.

Dema ku mirov hêrişên li afrînê jî pêvajoya şerê rejima tirk a jenosidê cûda bihizirê wê newê fahmkirin. Di çapameniyê de wê dema ku wê were ser ziman wê, tenê di çerçoveyê şerê navxweyî yê sûri de wê bê hanin li ser ziman. Di aslê xwe de wê, dema ku wê tenê din çerçoveyê de wê were li ser ziman wê, ji aliyekê ve wê bibê sernûxmandinek jî wê şerê wê yê bi armanca jenosidkirina civake kurd re.

Ji aliyekê din ve jî wê, rewşa afrînê bihizirê ku mirov rewşa hêrişên li wê baş û rast şîrovebikê mirov, divê pêvajoya şerê jenosidkirina kurdan a ku rejima tirk ev bi dehan salane ku ew dide wê, divê ku mirov wê fahmbikê. Dema ku ev hêrişên li afrînê jî wê dût û bi awayekê ne dîtîna wê pêvajoya şerê bikê wê, ew fahmkirina wê ji wê bi rasti nebê.

Di aslê xwe de wê, pêvajoya hêrişên li afrînê wê, weke pêvajoyeka dawî ku wê ji gelek aliyan ve wê, rengên hêrişan wê di wê de wê li dijî kurdan were pêşxistin bê. Pêvajoya

rojawa wê, çendi wê di dewama pêvajoya tekoşîna kurdistanîyan de wê pêşkevê wê, bi heman rengê rejîma tirk jî ji rojawa hêrişên xwe hem li rojawa û hem jî li bakûre Kurdistanê wê bidomênê.

Di asle xwe de wê, rewşa afrînê wê tenê rewşek ji wan rewşên li gîştî a li Kurdistanê bê. Dema ku artişa tirk bikevê afrînê wê dawî li kurdan û tekoşîna wan werênê? Bêguman wê ew nebê. Lê bi hêrişên li afrînê û ya di serê wan de wê ew bê ku ew hineki din serdestiya xwe li ser serê kurdan bidina domandin. Bo ku ew têgina bindestiyê bi wê di mejîyan de bicih bikin.

Ketina afrînê wê tenê wê, rewşeka ku ew wê di çerçoveya jenosîda wan a li ser serê civake kurd de bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, bi wê rengê wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrişên li civake kurd wê, di aslê xwe de wê, bi rewşa hêrişên li ser afrînê re wê, rengê wan wê bi awayekê vekirî were dîtin. Di vê çerçoveyê de wê, dîmenekê vekirî ê rengê hêrişên rejîma tirk ê li ser serê civake kurd û Kurdistanê bê. Mirov dikarê li wê dimenê binerê û pêvajoyên hêrişên wê yên demên bûhûrî ên ku wê li bakûre Kurdistanê û Kurdistanîyên wê dikirin wê, werênê berçavên xwe. Wê, di vê rengê û awayê de wê, dîmenekê vekirî wê dênê ber me.

Di hemû pêvajoyên hêrişên rejîma tirk ên li ser serê civake kurd û li Kurdistanê de wê, piştgirîya sazîyên weke NATO, welatên weke amarîka, û welatên endamên yekîtîya ewropa ên weke almanya û firansa û hwd wê, hebê. Di vê çerçoveyê de tenê ku mirov pêvajoya li nava almanya a bi reng û awayê hewldana kriminalîzekirina kurdan û hwd wê, bi mejûya wê re wê hilde li dest wê, têrê bikê ku mirov rastîya wê baş fahmbikê. Wê di mejiyê kurdan de wê, hertimî wê, weke pîrsekê bê ku almanya ber çî hertimî di şerê rejîma tirk ê li hemberî civake kurd de ew alikariyê didiyê û ew hertimî dihê bi ser kurdan de. Wê kurd wê, vê pîrsê ji xwe bikin.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov, bikê bersiva wê pîrsê bide mirov, divê ku mirov hemû hewldan, kirin, tevger, ger û politikayên wê yên demn bûhûrî ên li ser herêmê û rengên tîkiliyên wê û hwd di berçav de derbas bikê. Di vê çerçoveyê de wê, almanya wê, weke hêzek emperyal ku wê di destpêka sedsale 20an de wê dereng bigihîjê asta emperyalîya xwe wê, di wê de wê, bo ku ew xwe bilind bikê û bîrê ast û pîvaneka li asta bilind wê dînuhar bibê. Di vê çerçoveyê de wê ya ku wê temenê pêşketina dînuharîtiya hitler jî bê wê ew bê. Hitler wê rûyê rast ê wê rewşa almanya bê. Wê piştî tîkçûna wî wê ew rû wê, demekê wê di sarincê de wê bê hiştin. Lê piştî şerê cihanê ê duyemin ku wê derbeyên bi tîkçûna hitler xwarin û bûyîna qatbûna wê di nava rojawa û yekîtîya sovyet de wê, temenê bêbandûr û bêdengbûna wê bê. Piştî ji hev felişîna yekîtîya sovyet ku wê weke sembola wê bê û hatina berhevdû a herdû aliyên almanya jî bê wê, rûxîna 'hêtê berlinê' wê, piştî wê, demeka nû wê destpê bikê. Almanya piştî rûxîna hêtê berlinê wê weke ku wê 'li aslê xwe vegehihê' wê, bikeve pozisyonê de. Wê, bi wê re wê, hin bi hin wê, bidest pîxistîna politikayên emperyal ên demî bikê. PÊşî wê li ser yekîtîya ewropa re wê bikê. Lê di pêvajoya hêrişên rejîma tirk ên li ser afrînê de wê ji tîkiliyên wê yên bi rejîma tirk re wê were fahmkirin ku ew hin bi hin bîrîya demên xwe yên berê ên dema faşîzmê dikê. Di vê çerçoveyê de wê, di reng û awayekê neonazî'yî de politikayên hikimeta merkel wê hinekî wê, rengê wê rûyê almanya wê zêdetirî wê raxê li berçav.

Her wusa di vê çerçoveyê de li herêma rojhilat ji bilî hêzên weke rûsya û amarîka ku ew sîyasetê dikin rewşên weke bi hewldanên xwe yên çek firotinê û ankû bi çekkirinê û hwd re hatina wan li rojhilat wê bibê. Di vê rewşê de wê, rewşeka ku ew di wê de xwedî

politika bin wê li pay wê bin. Ev rewşa almanya wê, mirov dikarê di çerçoveya bi serê xwe weke hêzekê derketina li holê a yekîfîya ewropa bixwênê? Bêgûman hinek wê wusa jî dihênina li ser ziman li ser endamîfîya almanya a di yekîfîya ewropa û bandûra wê ya bi aborî û hwd re. Lê rewşê divê ku mirov, bi almanya heka werênê li ser ziman mirov divê ku wê bi serê xwe wê hilde li dest. Wê ev ji rewşa almanyan re wê weke maskeyekê sernûxûmandinê wê **bimênê**.

Dema ku wê bahse rewşa afrînê û hêrişên li wê were kirin wê bê pirsin ku ber çî rayagiştî a navnetewî û rêveberiyên weke yên ewropî ku ew xwe weke demokrat didina nişandin bêdeng dimênin. Li vir di asle xwe ku mirov li wê bihizirê mirov, divê ku ji du aliyên ve li wê bihizirê. Aliyê pêşî dîroka wan a. Aliyê din armancên wan ên emperyal û metingerî bin.

Minaq wê di roja me ya hêrişên hov afrînê dihên kirin de wê li bêdengiya welatên weke Almanya wê li ser wê were sekînin. Almanya wê dîroka wê ya demên ber şerê cihanê ê yekem û dema şerê cihanê ê duyem wê asta wan bi pêşketina rejîma nazîyan re wê xwe bide dîyarkirin. Hewldanên xwe gihandina dewlemendiyên herêmê weke dîrokek emperyal wê bi wê binivise. Almanya lê piştî dema nazîyan ji wê hertimî xwe rengekê politikayên xwe yên emperyal bê. Dema nazîyan û piştî wê trejedyên mazin ku wê bi dunya û mirovatîyê bidê jiyankirin wê li şûna weke demeka fêr û ders derxistinê wê bibinê wê, weke piştî ya nazîyan wê weke demeka neonazî wê hin bi hin wê pêş bixê. Piştgiriya wê ya jî rejîma tirk û kirinên yên faşîzane re wê temenê wê li ser vê yekê bê.

Almanya roja me em nikarin bêjin ku wê fêr û ders ji demên xwe yên berê ên nazîyan derxistîya. Wê bi heman rengê û zihniyetê tevbigerihe. Li dijî kurdan hertimî di rewşekê nagativ mayin wê di temenê wê de wê ew hebê. Li herêmê ber çî wê piştgiriya bidê hêrişkirina rejîma tirk li afrînê? Wê di temenê wê de wê hem ji aliyekê ve wê politikayên wê yên emperyal û metingerî wê hebê û hem jî aliyekê ve jî wê li diji keseyet û têgîna civakîtiya azad bê. Ber ku wê civake azad û rengê jiyane wê zêde derfete ji politikayên dagirkerin, emperyal û metingerî re wê nehêlê. Hêzên ku ew xwedîyê politikayên bi rengî na wê yan weke Almanya wê bi awayekê vekirî wê alikari û piştgiriyan bidê hêrişkirin û dagirkirine û yan ji weke rêveberî, rejîm û hêzên din wê xwe di rewşekê bêdengiyê de wê li hemberî hêrişan bidina hiştin.

Di asle xwe de wê rewşa hêrişên li afrînê wê bi rengê ji wê ji politikayên hêzên herêmî û yên ne herêmî deşîfre bikê. Rewşa afrînê wê di çerçoveyê têgîna civakîtiya azad de wê bi vê rege li diji têgînên metingerî wê weke rewşekê civake azad bê. Li afrînê wê bi rengê û yekê wê têgîna azad û metingerî wê şerê wê be ku ew dihê kirin. Em divê ku wê rewşa weke ya gerên li herêmê ên kesên weke *Moltke*(*) li berçav bigrin û bi armancên di temenê wê de ku ew piştgiri û alikariya ku Almanya roja me dide hêrişên rejîma tirk ên li dijî kurdan û ankû di rewşên weke ya hêrişên li dijî afrînê de ku ew wê, piştgiriya didina tirkiya wê fahmbikê.

Ji aliyekê din ve jî wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku dîroka Almanya a 40 sale dawî a li dijî kurdan wê di çerçoveyê ku ew hertimî kurdan û saziyên wan kriminalîze dike wê di wê çerçoveyê de bê. Qadaxayên li sazi, nav û dagerên kurdan, dozên dirêj ku ew hatina vekirin û wê bi gelek rewşên din re wê di çerçoveyê de bê.

Li herêmê wê çawa wê demeka weke ya berî şerê cihanê ê duyem wê bê afirandin wê li

(*)Moltke wê ajan û leşkerê Alman ku ew tê rojhilata navin û rewşa herêmê dikê ku ew fahmbikê bê. Wê di nava 1848 û 1916an de bijî

pay wê bin. Bêserok hiştina kurdan jî wê di vê çerçoveyê de wê bê pêşxistin. Şerê parvekirine ku ew herême dihê meşandin wê rewşên weke civake azad û rewşên weke ya afrînê ku ew dikarin bi serê bijin û bindestiyê naxwezî wê vaji wê rengê zihniyetê wan û wê xwestekên bindestkirine bê. Ber vê yekê ew weke rewşna civaki ku ew divê ku ew nebin lê dinerin. Hêrişên li wê jî li **gori wan rast a.**

Di dewama wê de ku em pêvajoyên hêrişên rejîma tirk ên li kurdên bakûrê kurdistanê werênê li ser zîman wê rast bê. Wê, piştî şerê cihanê yekem wê, statûya herême wê bi civîn û konferansên weke ên sikec-picot, lozanê û piştê a paxta sadabadê û hwd re wê bê dayîn kifşkirin. Wê kurd û welatê kurdan kurdistan wê, di nava çar rejîmên ku ew nûka hatina avakirin ên weke rejîma tirk, îranê, îraq û sûrî de wê were beşkirin. Wê, piştî wê jî wê, pêvajoyên komkujiyan wê, werênina li serê kurdan ku ew wê rewşê bi kurdan bidina herêkirin. Hemû hêrişên piştî konferansa lozanê ku wê heta dema me wê li kurdistanîyan bibin wê encama zihniyeta wê bin. Di dewama wê de wê, çawa wê, ew wê bêstatûtiyê wê bi kurdan bidina herêkirin wê, şerê wê bi kurdan re wê, bikin. Wê, komkujiyên weke komkujiyan zîlanê, komkujiya dersimê, komkujiya helebçê, komkujiya kobanê, komkujiya şengalê û î ro kî komkujiya afrînê wê, weke wan wê, bi sedan komkujiyên mazin wê werina hanîn li serê kurdan. Wê, di komkujiyên weke komkujiya dersimê, komkujiya helebçê û î ro komkujiya afrînê de wê çekên kimyewî jî wê, werina bikarhanîn.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov wê, werênê li ser zîman wê, bi wê re wê, were dîtîn ku wê, hemû hêrişên ku wê, li civake kurd wê werina kirin wê, li civake sivil a kurd wê werina kirin. Piştî şerê cihanê ê yekem û bi konferansên weke yên lozanê û hwd re wê, pêşîya bi çekkirina kurdan û ankû ku kurd xwe bigihênina çekên xwe parastinê wê were girtin. Ev jî wê, sedemeka wê ya sereka bê ku wê, di komkujiyan de wê, rêjeya kuştina sivilên kurd wê, hertimî wê zêde bê. Wê, rejîma tirk wê, bi gotinên weke bi ew "çapûlçû" na. Di aslê xwe de wê, ev gotina 'çapûlçû' jî wê, mirov dikarê weke nîşanak, birhan û ankû 'qanita' wê werênê li ser zîman ku wê çawa wê kurd wê, bêparastin wê werina hiştin û wê hêrişê li wan bikin. Kurdên ku ew rapêrîn dikirin wê yan weke ku wê were dîtîn wê jî devereke wê xwe bigihandan li tîfingekê û ankû çekek din a jî wê piçûktir. Wê, bi wê re wê serî li çîya bixista. Çîya wê, hertimî wê, di nava kurdan de wê, weke "devera sitargeh" wê, were li ser zîman. Ber çî? Wê ber wê bê ku kurd wê, di destê wan de wê ti tiştê ku ew xwe bi wê biparêzên wê newê hiştin û ew jî wê bo ku ew jîyane xwe biparêzên wê jî xwe re wê çîyayan wê bikina mesken û deverên ku ew xwe bisipêrênê de. Di vê çerçoveyê de wê, çîya wê hem weke deverna sitargehî bin jî kurdan re û hem jî wê, weke deverna ravînê ku kurd wê biravina li wan ku ew xwe di wan de xilas bikin.

Di aslê xwe de wê, ev kevneşopîya kurdan wê, piştê wê, bi tekoşînên wan ên parastina civakê re jî wê wusa bê. Wê, bi wê nebûna çek a di dest de wê, çawa wê ardnîgarîyê wê bikarbênin wê, di wê de wê xwe bizane bikin ku ew karibin teknîka dijminê xwe vala derxin. Di vê çerçoveyê de wê, di roja me de wê, di rewşa afrînê de jî wê, wusa bê. Artîşa tirk wê bi teknîkek pîrr zêde mazin wê, herê bi ser afrînê de. Kurd wê, di destê wan de wê, çekên ku ew bersivê bidina wê teknîkê di destê wan de nîn a. Wê tenê wêretîya wan wê hebê. Di dewama wê de wê jî wê, zanîna wan ya ardnîgarî wê hebê.

Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser zîman ku wê werênê li ser zîman ku wê, rewşa kurdan wê, di vê rengê û awayê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa xwe parastina di çîyayan de wê, di nava kurdan de wê, mejûya wê heta dema îskender wê herê. Dema ku wê, artîşên medîyayîyan wê werina şikandin wê, gelheyên sivil wê bi

girseyên mazin wê xwe bisipêrênina li çîyayên zagrosan. Wê, di wan çîyayan de wê, çendî wê îskender wê herê bi ser wan de wê, nikaribê xwe bigihêne wan. Wê hertimî w windahîyan wê bide.

Wekî din wê rewşa kudan wê, di vê demê de wê, wusa bê. Di serî de wê, di destê kurdan de wê ji hêzên sivil û pê de wê ti hêz nebê. Wê ber vê yekê wê ew girseyên sivil wê li her çar beşên kurdistanê, kurdên welatên ewropa û hwd wê, bi dostên wan de wê, xwepêşandinên şermazarkirina hêrişên artîşa tirk wê li darbixin.

Wê, di vê demê de wê, bêgûman wê xwepêşandin wê, weke rengê hêzî ê civakî ê giring bê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bandûra wê, pîr zêde wê hebê. Me di her demê de û di dema hêrişên li ser kobanê de jî ew dît. Di dema hêriş li afrînê dibin de jî wê, kurdistanî wê bi girseyên mazin wê dakevina li qadan. Vêcarê jî wê, weke ku wê, rêxistinên kurd ên li ewropa navenda wan KCKD-E wê, **di 24ê sibate 2018an** de wê ragihênê ku rayadarên tirk wê çawa wê xwepêşandinan wê kriminalizebikin wê li pay rêyên wê bin. Wê li pay provakasyonan bin. Wê werê dîtî ku ew di hêrişên xwe yên li afrînê de ketina zorê dê. Li hemberî xwepêşandinan jî ketina zorê. Wê carê wê çawa wê girseyan wê kriminalizebikin wê, bikevina pay wê de. Ev reng û armanca kriminalizekirin û provakasyonê wê di 25ê sibate 2018an de ku wê, saloxgerîya tirk wê selih mislim wê bişopênin wê, bikin ku wî bidina binçavgirtin li çekya prag'ê. Wê, ew wê jî wê bidina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa dana binçavkirin a salih mislim bi **polisên çekyayî li prag'ê** wê, di aslê xwe de wê hem nîşanaka têkçûn û ketina zorê a rejima tirk li afrînê bê û hem jî wê şewayekê kriminalizekirinê û provakasyonî jî a li dijî xwepêşandinên bo şermazarkirina hêrişên li ser afrînê bê. Wekî din jî wê weke hewldanaka vala derxistina biryara agirbestê a ku netewên yekbûyî girtî bo heyvekê li giştîya sûrî ku ew were cihcêhkirin jî bê. Wê, çawa wê, rewşa herêma afrînê wê dervî wê, biryara agirbestê bidina hiştin wê weke hewldanaka wê jî bê. Ji xwe wê, alikarê wezîrê hikimetê Bekir bozdağ wê pitî biryar girtinê wê di cih de wê derkeve berçapameniyê û wê bêjê ku «biryara agirbestê afirn ne di çerçoveya wê de ya.» Ev rewş wê di temenê vê provakasyonê bi rengê dana girtina selih mislim de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, wê, rewşa hêzên weke almanya, rûsya û hwd a bi alikarî û piştgirîya wan di hêrişê li afrînê de ku ew didina rejima tirk em nikarin wê, ji berçav dîr bikin. Di wê çerçoveyê de jî wê, rewşa provakasyon û kriminalizekirina bi dana girtin û binçavkirina selih mislim re wê werênê li ser ziman.

Selih mislim wê sîyesetmederê kurd bê û wê bo axiftina di konferansekê wê herê li wir. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Wê, di dewama wê de wê, di pêvajoya hêrişên li dijî afrînê de wê, çawa wê, bi rewşên kriminalizekirin û provakasyonan wî şerî wê bidina domandin wê weke hewldanaka wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku mirov wê dikarê di çerçoveya hewldanên kriminalizekirina xwepêşandinên bo şermazarkirina hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê jî wê werênê li ser ziman. Bêgûman di vê çerçoveyê de wê piçûk û mazin gelek rewşên ku wê bîna ragihandin li çapameniyê û yên newîna ragihandin li çapameniyê û hwd re wê ev reşên provakasyonî û kriminalizekirin wê werina domandin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî piştî '*biryara agirbestê*' a netewên yekbûyî ku wê herêkir û YPGê jî ew ragihandin ku ew bi awayekê baş û rast pêşwazî kir û pê de wê, ev rewşa dana binçavkirina selih mislim wê were pêşxistin. Mirov dikarê wê ji aliyê rejima tirk ve wê

bişibihênê wê jî ku wê, dema ku wê rayadarên tirk wê, pêvajoyên hêrişên li bajarên bakûrê kurdistanê wê were destpêkirin û oparasyonên leşkerî piştî pêvajoya çareseriyê wê werina destpêkirin wê, dema ku wê, bang were kirin ku agirbist were kirin herdû alî li pêvajoya çareseriyê vegehin û wê aliyê kurd û tevgera ku wê bi herênî û baş pêşwazî bikê wê, rayadarên tirk wê, bi komkujiyên weke komkujiya li anqarê, amadê û hinek deverên wê bersiv bidin bê. Wê, weke rewşeka kriminalize kirinê a li ser wê rewşê re jî bê. Bi gotineka din wê, weke hewldanaka vala derxistina wê jî bê ku mirov wê dikarê wê, werênê **li ser ziman**.

Ev wê weke rêyeka ku wê, gelek caran wê li bakûrê kurdistanê wê bikê bê. Ji aliyekê din ve jî wê, di destpêkê de wê hasab bikin ku wê, dema ku ew hêrişî afrînê bikin wê di hundûrê hefteyekê de wê, encama ku ew dixwezin wê bigirin. Lê bi ser ve ev wê, gelek hefte wê derbas bibin wê, nikaribin pêşde wê herin. T. Erdogan bixwe wê, vê carê wê, sedema wê, pêşde neçûnê wê, weke şert û mercên hewayê wê werênina li ser ziman. Wê gotinên weke «**hewa ne xweş a**» wê, weke hêncet û sedema pêşde neçûnê wê, di 23ê sibate 2018an de wê, di roja 35' min a **berxwedana afrînîyan** de wê T. Erdogan bixwe wê werênê li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ev derew bin. Wê, ne rast bin. Wê, ya ku wê, nehêlê ku ew pêşde herin wê, berxwedanîya afrînîyan bê. Wê berxwedana kurdistanîyan bê. Di serî wê, divê ku mirov wê binxatbikê û wê, werênê li ser ziman.

Hêrişên li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, di awayekê de wê bidom in. Di dema ku wê hêrişên li dijî afrînê wê bèn de wê rejim jî amedekariya hêrişên li gûtayê bikê. Armanca bi hêrişên li gûtayê a rejima wê çi bê? Di serî de wê, çawa wê bi pêvajoya hêrişên li dijî afrînê û hwd re wê kurd werina zayifxistin û piştî wê, karibin bikina bin kontrola xwe de bê. Di wê dema ku wê artişa tirk hêrişî afrînê dikê wê, hêrişên rejima baasê a esad jî wê li gûtayê wê bibin. Ew jî wê, bi wê armancê bê ku wê, rejim wê, gûtayê bistênê. Piştî wê, di dewama wê de wê bikeve idlîbê û di dewama wê de wê, bê hanîn hemberî kurdan li herêmên weke raqqayê û herêmên din kurdan. Di vê çerçoveyê de wê, piştî wê, çawa wê bandûra kurdan bi hêzên wan wê li herêmên wan bişikênin wê, di wê çerçoveyê de wê, ev hêriş wê werina pêşxistin.

Hêrişa li gûtayê wê ji aliyekê ve wê, di çerçoveya dijminatîya rejima tirk a li kurdan, politikayên dij kurd ên rûsya û hewldanên kontrolkirina kurdan ên rejima esad de wê, weke rengê hêrişê bê. Di vê çerçoveyê de wê, hêrişên li gûtayê wê bi aqilekê hevbeş wê, di vê çerçoveyê de wê, di dewama hêrişên li ser afrînê de wê, werê pêşxistin.

Di aslê xwe de wê, hêrişên li dijî gûtayê wê, weke rengê hêrişî ê ku mirov wê, di vê çerçoveyê de jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di çerçoveya destpêka hêrişên li dijî afrînê de radstkirina balafirgeha 'abû zûhûr' a li destê rejimê de wê, were pêşxistin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, di çerçoveya hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê, kontrolkirina rejimê esad û rejima tirk bi hevdu re idlîbê û bidest xistina rejimê gûtayê de çemberekê li dora herêmên kurdan werina çêbikin û bi wê re rewşa kurdan bişikênin. Wê di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveyeka ku wê, bi stretejiyek leşkerî de wê, were hildan li dest û pêşxistin de wê, ev rewşê wê, di dewama hevdu de wê, werina pêşxistin.

Mantiqê hewldana bidest xistina gûtayê a ji aliyê rejimê ve wê, bi hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê ve wê girêdayî bê. Di serî de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, weke ku wê çend milisîyan rejimê wê werina afrînê 'bo alikariya kurdan' jî wê, di aslê xwe de wê, di çerçoveya banga rayadarên rûs a li rejima sûrî ya bi rengê 'têkiliyê bi kurdan re dênin' ve girêdayî wê hebê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser

ziman ku wê, di vê rewşê de wê, çawa wê, ji aliyekê ve wê, di nava têkiliyên wan ên bi amarika re wê, weke ku rûsya di çerçoveya wê de deestûr da tirkan ku ew hêrîşî afrînê bikin de wê, bi wê çawa wê berê kurdan wê bidina bi rejimê ve wê, di wê çerçoveyê de wê bikina bin kontrolê de wê bi wê ve wê girêdayî bê.

Bêgûman ev politikaya rûsya a li ser hêrîşên tirkiya ên li dijî afrînê re li berxwedana afrînîyan aliqî. Wê li hemberî wê, **pêngave hêrîşa li gûtayê** wê bidina destpêkirin. Wê ev hêrîşa li gûtayê jî wê, li pişt perdecyê wê rûsya û ji aliyekê ve wê têkiliya tirkiya jî wê, bi wê re wê hebê. Di aslê xwe de mirov, dikarê komkujiya li gûta hem weke ya rûsya, hem weke ya reima esad û hem jî weke ya rejima tirk jî wê, pênasebikê û werênê li ser ziman. Ber ku wê, di encama hevkarîya van hersê hêzan de wê bêkirin. Wê, di wê komkujiyê de wê bi sadan jin, zaro, pîrûkal û kes wê werina qatilkirin.

Pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê wê, bi çi armancê wê, destpê bikin? Wê çawa wê li herêmê bigiştî wê kurd weke bêstatû wê bên hiştin wê bi armancê bê. Wê weke hêrîşeka li rewşa statûya kurdan a li rojava û ankû li rojavayê kurdistanê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, bi dest rejima tirk wê komên muxalif ên ku ew di destpêkê de weke ku ew 'li dijî rejimê' ew hatina pêşxistin ku wê, 'rejimê bixin û wê, li şûna wê bina desthilatdar' wê, di vê rewşê de wê, di xismetaya rejima esad de wê, werina dayîn şerkirin. Wê ew jî weke pîyonna wê werina bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de bi artîşa tirk re dana hêrîşkirina wan a li afrînê wê, nişanaka wê bê. Ji aliyekê din ve jî wê, hin bi hin wê, hin herêm û taxên ku ew weke li wan sedest in wê ew jî wê, bên xistin bin kontrola rejimê de. Di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekê ve jî wê, bi karhanîna wan a li dijî kurdan di hêrîşa li dijî afrînê de wê, ji aliyê wan ve wê, weke lawaz û zayifkirina wan û bi wê re ji hêz xistina wan jî bê.

Di vê çerçoveyê de ew bi wê rengê jî ew dihên bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, ev şerê ku ew artîşa hêrîşî afrînê dikê û di wê de komên artîşa azad bikardihênê jî wê, weke şerê serdestkirina rejimê bixwe bê. Di vê çerçoveyê de di nava şer de ev komên weke bi navê artîşa azad ew, dihên 'elimînekirin' û ankû tasfiyekirin. Komên din ên weke 'ahrar el-şam, cebetil-nasr' û hwd jî wê, weke komna ku ew di vê çerçoveyê de ew di destê rejima tirk de ew li rojava wê, çawa ew li dijî kurdan û rojava wê werênina bikarhanîn bê weke DAÎŞê û hwd. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku ew pêvajoya wê, di vê çerçoveyê de wê, bi pêvajoya şerê sûrî re wê, wusa dihê dîtin ku wê were kûrkirin. Di vê pêvajoyê de dibê ku wê kurd wê derbeyê mazin jî wê bixwûn bi hêrîşên rejima tirk ên weke li afrînê û bi qatilkirina sivîlan û hwd re. Lê wê, ti carî wê, êdî wê nebê sedema têkçûna kurdan. Wê kurd wê, di her halûkarê de wê karibin pozîsyona xwe biparêzên.

Ji aliyê leşkerî ve wê, zêde nikaribin derbeyê li kurdan bixin. Ber vê yekê wê, weke ku wê di rewşa hêrîşên artîşa tirk ên weke bi topbaran û bombardimên bi balafirên şer û hwd re wê, were dîtin ku ew jîyane civakî a herêmê armanc digirin û dixwezînin ku ew temenê wê jîyanê tûna bikin û li ser wê re xwe bigihênina li armancên xwe. Di vê çerçoveyê de wê, hêrîşa li afrînê wê, sadîsad wê, di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên hêrîşan ji artîşa tirk û komên çete ên bi wê ve girêdayî wê li dijî wê werina pêşxistin.

Hêrîşên li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê were berfirehkirin wê, şerê wê bi dîplomatîkî wê bi amarika re jî wê were dayîn. Mînaq hewldan xwestina hildana destûra hêrîşkirinê li mimbiçê wê, di vê çerçoveyê de bê. Dema ku wan, bi afrînê re mimbiç jî kirina bin hêrîşan, û rejima esad kontrola xwe **li gûtayê** çêkir û piştê ket idlîbê

jî wê, di wê çerçoveyê de wê, piştî wê, li herêmên din ên rojava ên weke raqqayê û hwd wê, kurdan bişikênin û bandûra wan ji wan kêmbikin wê, di wê çerçoveyê de herina bi ser kurdan de. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, plangerîyek şer a di çerçoveya jenosîda kurd de wê, li hemberî rojava û ankû kurdên rojava û afrînê û hwd wê, di vê demê de wê, were pêşxistin. Di çerçoveya wê de hêrîşên artîşa tirk li afrînê dibin. Dîsa di çerçoveya wê de dixwezî ku ew hêrîşî mimbiç û di dewama wê de herêmên din ên **rojawa bikin**.

Lê wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman wê, weke ku me hinekî li jor jî hanî li ser ziman wê, hêrîş wê bi giştî wê di armanca wan de wê, jîyane sivîlan bê. Wê, çawa wê temenê wê xirabikin û wan ji cih û warên wan bikin wê, di wê çerçoveyê de wê hêrîş bikin. Di vê çerçoveyê de wê, encam girtina xwe wê, weke ku wê, bi wê rewşê re wê were dîtî wê bi dana goçberkirinê a girseyên afrînîyan ve wê girêbidin. Di vê rengê û awayê de wê, rewş wê, were dîtî. Dema ku wê afrînî wê berxwedanê wê hilbijêrên li hemberî hêrîşên artîşa tirk wê, hingî wê, ew jî wê, nikaribin encamê bigirin. Di vê rewşê de wê jî mirov divê ku wê, bi vir ve girêdayî wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa afrînîyan wê, di vê rengê û awayê de wê, bi berxwedana wan de wê bikeve rewşek stretejîkî de. Wê hemû aheng û ankû dengyên herêmê wê bi xwe re wê bigûharênê. Herêma afrînê wê ne weke herêma kobanê herêmek rast bê. Wê herêma afrînê wê herêmên bej ên çiyayî bin. Wê ji gelek aliyên ve wê, asê bin. Dema ku kurd wê, weke ku wê gelek dordor jî wê, werênina li ser ziman ku ew biryara berxwedanê bidin wê ti kesek wê nikaribê pêşîya wan bigirê û wê nikaribê bi hesanî wan bisikênê. Di vê çerçoveyê de wê, şert û mercên ardnîgarîyê wê li hemberî teknîka artîşa tirk û çeteyên wê, ew wê di destê kurdan de bê.

Kurd ji aliyê şervaniyê ve wê, hertimî wê bidina nişandin ku ew şervanna pîrr zêde baş bin. Wê, ji wê yekê û mêranîya wan wê ti gûman nebê. Herkesekê ku ew wan nas dikê û dibînê wê gotinê bi lêv dikê. Lê di serdemeka weke serdema me de ku teknîk pîrr zêde pêşketîya wê, bandûra teknîkê wê li her tiştê û rewşê wê zêdetirî wê hebê. Wê pêwîstî bi wê bide nişandin ku wê li rex wêrebûnê zanîn wê ji temen ve wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, temenê berxwedanê wê, weke ku wê li afrînê wê were dîtî wê bi gihandina hevdu a wêrebûn û zanînê re wê bibê.

Em li vir wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, rewşa kurdistanîyên afrînê wê, di vê rewşê de bê. Lê pêvajoya hêrîşên artîşa tirk bi tehdîdên wê re wê, ne tenê li afrînê bê. Wê li hemû deverên kurdistanî li wê bicih in wê hebê. Mînaq wê, weke afrînê wê mimbiç jî wê, di armanca tehdîdên rayadarên tirk de bê. Wê, ev herêm wê, weke herêma stretejîkî bin bo rojavayê kurdistanê. Wê, çawa wê bi wê bidest xistinê re wê, bixwezî ku ew derbeyê li rojava bikin wê, di wê çerçoveyê de wê bihizirin. Yanî mijar wê, bo wan wê tenê afrîn bê. Ji aliyê afrînê ve wê, dema ku ew dihizirin wê, bi wê rengê wê bihizirin ku afrîn, derîyê rojava ê ku ew li bahre sipî divebê bê. Wê çawa wê ew derî li kurdan wê were girtin wê, ber vê yekê wê ew dever wê were armanc girtin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov divê ku wê, werênê li ser ziman.

Yanî mijar wê weke ku wê, were li ser ziman wê, ji rewşeka weke rewşa sûrî û hewldana di wê de bûyina xwedî gotin û hwd wê jî wê zêdetirî wê kurd bin. Di rewşa hêrîşên li dijî afrînê de wê, ew bê. Wê armanc statûya kurd bê. Wê rewşa kurdên rojava bê. Bi wê re jî wê, weke hêrîşeka li bakûrê kurdistanê jî bê.

Wekî din jî wê, dema ku wê, dîtî ku ew nikarin di afrînê û hêrîşa wê de biserkevin wê çawa wê mirovan bixapênin wê serî li rêyên wê bixin. Mînaq wê, gotinên weke «emê

mehan li gel belav bikin.» Lê di aslê xwe de wê, ev gotin jî wê derew bin. Wê, tenê wê bo xapandinê bin. Ji xwe hertimî bi xapandinê karê xwe birina li serî. Ev rewş wê li bakûrê kurdistanê jî wê, were bikarhanîn. Di her demên hilibijartinan de wê, weke 'belavkirina komurê' wê, werênina li rojevê. Wê li ser wê re wê mirovan wê xapênin. Wê, bi wê rengê wê, heta roja me wê, hertimî wê, hemû derfetên civakê wê ji destê wê bigirin û wê xizan bihêlin û wê piştê wê, xizaniya wê li hemberî wê çawa wê bikarbênin û wê li ser wê re wê, li gorî xwe wê encamê bidest bixin wê li dekûdolabên wê bigerihin. Wê planên wê çêbikin.

Di rewşa pêvajoyên hêrişên wê yên li bakûrê kurdistanê de jî wê, ev wê bi vê rengê wê bi salan wê were pêşxistin. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke rewşek aborî a ku wan pêşxistîya û bikina xizmeta şerê xwe yê li dijî hebûna civakê jî. Wê, di wê rengê û awayê de wê, mirov divê ku wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rewşa kurdistanîyan a ku mirov ji aliyê aborî ve wê hilde li dest wê, pîrr zêde wê derfetên wê hebê di destê wan de. Wê ji aliyê çandiniyê, xwedîkirina sawalan û hwd wê, weke herêma herî dewlemend wê, kurdistan bê. Mirov, di demên berê de wê, bi çandînî, cotyarî û sawalgeriyê wê, jîyane xwe wê pîrr zêde baş û pêşketî wê bide domandin. Wekî din wê, rewşên weke di destpêkê de ên weke nêçîr û hwd jî wê, hebin. Di demên berê de jî wê, kurdistanîyan wê, ew wê, bikin. Wê, bi wê re wê, di warê xwe de wê, weke dilê xwe wê bijîn. Lê piştî ku şerê rejîma tirk ê li dijî civake kurd destpêkir wê, herêmên ku ew dihên çandin wê pîrranîyan wê weke herêmên mayînkirî wê, werina kirin weke herêmên qadaxa û mayînkirî. Wekî din jî wê, karê çandiniyê wê pîrr zêde wê zor bikin. Wê bi heman rengê wê, destûra xwedîkirina sawalan jî wê, zor bikin. Wê herêmên ku ew ne hatina mayin kirin jî wê, weke 'herêmên şer' wê werina bi navkirin wê her roj wê ciwanên kurd ên sivil wê werina qatilkirin. Di dewama wê de wê, ew kar jî wê, hin bi hin wê ji holê rabibê. Yan jî wê, were tûnekirin. Wê bi şerê ku ew li kurdistanê li dijî civake kurd dimeşênin wê, çawa wê, derbeyê li aborîya wê bixin wê, di wê çerçoveyê de wê politikayên şer wê bi awayekê plankirî wê pêşbixin.

Dema ku em di vê çerçoveyê de em, ji vê aliyê ve werina li ser rewşa afrînê wê, rewşa herêma afrînê wê ji wê kêmtir nebê. Wê, weke herêmeka çiyayî û axa wê dewlemend wê, derfeta çandiniyê a pîrr tiştan wê li wê hebê. Wekî din wê, weke herêmeka ber çemê firatê wê, di vê çerçoveyê de wê, temenekê jîyanî ê pîrr zêde pêşketî wê bide çêkirin. Em dema ku em, dîrok û ankû mejûya herêmê dikin ku wê, fahmbikin em bi wê re wê, dibînin ku wê, li vê herêmê wê, rewşeka jîyanî a bi civaknasiya wê re pîrr zêde pêşketî wê hebê. Herêma afrînê wê, di dema hûrî û mîtannîyan de wê, weke herêmeka kurdan a pîrr zêde ku wê, pêşketî wê, were dîtin bê. Ber ku w, di temenekê pîrr zêde zû de wê li wê jîyane bicihbûyî wê li wê pêşkevê. Li dora herêmê nişanakên serdeemên peleolîtîkî ên demên dawî ên neandertal û ankû homo sapiens jî wê li wir wê were dîtin.

Di vê çerçoveyê de wê, weke herêmeka ku wê, li wê pîrr zû wê, jîyan pêşkeve. Ev herêm wê weke herêmeka berfireh bê. Çerçoveya wê herêma afrînê wê, heta ku wê bigihijê herêmên antebê û dîrokê û hin herêmên xateyê û hwd wê, berfireh bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev herêm wê wusa bê.

Di serdemên hûrîyan de jî wê, weke ku wê, tirk wê bi hovî wê hêrişî wir bikin wê, di demên hûrîyan de wê, hîtîfî jî wê, hêrişî wir bikin bo ku ew wir bidest bixin. Lê wê nikaribin wê, bikin. Çendî ku wê, gelek herêman dem bi dem wê ji naqşayê wê bibin jî

wê, nikaribin bibin. Di aslê xwe de wê, di rewşa afrînê de wê, bi vê rengê wê rewşeka wê ya bi civakî, ardnîgarî û hwd re wê, pîr zêde wê, dîrêj û kevn wê were dîtin.

Xosletên jîyane li ser axê a li vê herêmê wê, bi civakî wê, hê di demên destpêkê ên neolîtîkî ên zû de wê, xwe bidina dîyarkirin. Di vê çerçoveyê de wê vê herêmê û di xatekê de wê heta werê qamişlo û ji wir jî heta ku wê were nisêbîn û cizira bota û ber çîyayê sipî û ji wir jî bi ber çîyayê cûdî û hwd wê, temenekê berfireh ê jîyanê wê li wir wê pêşkeve. Ev xat wê, weke xateka ku em kîjan herêmên wê lêdikolîn û wan lêkolînên erkolojikî li wan dikin em dibînin ku wê, cihên ku wê jîyane dema neolîtîkê û nîşanakên wê xwe bidina dîyarkirin. Çi rasthatina ku wê bajarên bakûrê kurdistanê ên ku wê artişa tirk di sale 2015an de wê hêrîşî wan bikê ên weke cizira bota, nêsbîn, silopî, gever, farqîn, sûr, hezex, şîrnax û hwd wê, bi tememî û sadîsad wê herêmên bi vî rengî ên ku ew diviyabû ku ew li wan lêkolînên bi vî rengî ên dîrokî werina kirin û lêkolîn ew bi tememî ne hatina kirin bin. Wê, ew hêrîşên li wan bajarên wê bi awayekê weke rûxandina wan wê, weke ku wê, çawa wê bi wan wê dîroka wan ya civakî û şariştanî bê ku ew were kifşkirin wê çawa wê were tûnakirin û windakirin û rûxandin û ankû di bin wan rûxandin û kevilkirinên wan bajarên de wê werê hiştin wê, bi wê hizrê wê, ew hêrîş wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, devverên ku ew li wan ew hêrîş dihên kirin ku ew ji van aliyan ve werina lêkolîn kirin wê, ev rewşa wan bajarên wê bi awayekê vekirî wê were dîtin. Di aslê xwe de wê, rewşa afrînê jî wê, bi herêmên li dora wê, ên weke ezaz, marê û heta navenda wê û gelek herêmên din ên li dora afrînê ên weke **‘keleha eyndarê’** û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke herêmên ku ew hatina armanc girtin û herêmên bi tememî ên dîrokî bin. Wê ev herêm wê di demên berê de wê, bi hinek lêkolînên erkolojikî wê gelek bermehî wê ji wan wê werina derxistin. Lê piştê wê, ji ber şer û ‘xesasîyetên rejimên herêmê’ ên di çerçoveya înkarkirin û bêstatû hiştina civakên herêmê ên weke civake kurd û hwd de wê, bi tememî wê derfet ji wan lêkolînan re wê newê hiştin. Her wusa bermehîyên ku ew hatina dîtin jî wê, çawa wê, ji rastîya wan dîr bi şêwa û nasnemayna din wê werênina hanîn li ser ziman wê, ew di muzexaneyan de wê qaydên wan wê werina kirin. Di rewşa gelek bermehî û nivîsên ser kevir ên li van herêman dihên dîtin wê li şûna ku wê, bi navê civake wan ya rast wê werênina li ser ziman wê, çawa wê li herêmên anatolîya yan bi navê hîtîtîyan re wê werênina li ser ziman û yan jî wê, bi navekê din wê werina li ser ziman. Gelek nivîsên li ser kevir û ankû ên bi navî wê bi vê rengê wê bi zanebûnî bê û ankû ne bi zanebûnî bê wê şaş wê werina hanîn li ser ziman. Tenê ku mirov lêkolînên kesên weke H. Crag Melchert **«Cunneiform Luvian Lexicon»** û hwd ku wan, çavkanîyên wî yên di lêkolîna wî de ku mirov li wan dinerê wê, yên dema hûrîyan û mîtannîyan bin, çendî ku wê, bi navê ji demên hîtîtîyan û ankû luvîyan wê were hanîn li ser ziman jî. Di vê çerçoveyê de wê gelek peyvên ku ew di lêkolîna xwe de ew bicihdikê ji demên berê û ankû bi navê ji demên berê wê, di roja me de jî wê, di zimanê kurdî de wê werina bikarhanîn. Mînaq gotinên weke «gûlîstan», «Laleş», «aşîti», «xelatî», «mal», «zanîn», «welat» û hwd, weke bi sadan mînaqan ji heman lêkolînan mirov dikarê werênê li ser ziman.

Di roja me de wê, di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê, gelek lêkolîn wê li ser ziman, civak û demên berê ên şariştanî wê bê gotin ku ew hatina kirin jî lê di aslê xwe de wê, ew hê ne hatibina kirin. Wê, ti kifşkirinên rast ên ku mirov bahse wan bikê û wan bi rastî werênê li ser ziman ên li berçav wê nebin. Yê ku ew hena jî wê bi alf bin. Wê kêmbin. Temen û derfetê tememkirina wan jî wê, bi lêkolînên ku wê, li van bajarên ku ew artişa

tirk li wan hêrîş kirîya û rûxandîya wê bi lêkolînên di wan de ku ew bihetana kirin wê bûba.

Di vê rengê û awayê de wê, rewşa afrînê di aslê xwe de wê, lêkolînên bi vî rengê ku ew li ser wê werina kirin wê, ne tenê bahse çanda hûrî û mîtannîyan a li ser herêmên anatolîa wê bi awayekê vekirî wê piştrast bikê wê, ji wê zêdetirî wê, gelek derfetên ji nûve nivîsandina dîroka herêmê jî wê, bi bermehîyên li wê bikeve destê mirov de. Di vê çerçoveyê de wê, heta roja me wê, çi lêkolîn hatina kirin wê, statûqûya ku wê piştî sedsale 20an ew hatiya pêşxistin wê, çawa wê weke kirasekê dînan wê li wan lêkolînan wê were kirin û wê ew bi wan wê were hanîn li ser ziman û an jî wê çawa ew bi hevdû re wê werênina hanîn li ser ziman wê, bê ketina nava hewldana wê de. Ev jî wê, bi şewayekê wê tenê kêr û xelat nivîsandina dîrokê wê bi xwe re wê werênê wê, ji wê zêdetirî wê temenê komkuji û qirkirinên li herêmê, şer û pevçûnên ku ew heta roja me didomê jî wê biafirênê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê, di serdema me de wê, rejimên ku ew hatina avakirin wê, çawa wê dîrokeka xwe bi xayalî bê û ankû bi rewşên din bê wê, bikeve nava hewldana wê de. Herkesek wê ji xwe re wê dîrokekê wê bikê ku ew binivîsênê û xwe bi deverêkê ve bide girêdan. Ev jî wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê komkujiyan bê. Divê ku mirov bipirsê wê, sînorên ku ew wê bo welat, rejim û hwd di vê çerçoveyê de wê, weke bi avakirina ser 200 welatî re wê, çawa wê mirov karibê bêjê ku temenê wê dîrokê de heya? Wê çawa wê karibê wan sînoran jî wan re dîrokek bo navaroka wan binivîsênê? Di aslê xwe de wê, dema ku em tenê ji vê aliyekê ve jî wê hildina li dest wê, rastî û şerma ku ew bi wan sînoran ew rejim û rêveberîyan wê bijin wê were dîtin. Bêgûman ku ew hêsta mirovatîyê bi wan re hebê wê ew wê şermê bijin. Wekî din ji xwe wê mirov nikaribê bahse wê jî bikê.

Weke aliyekê din ê ku mirov dikarê wê, werênê li ser ziman jî wê ew bê ku wê rewşa van rewşên herêmî bê. Ev wê li herêmê wê zêdetirî wê, xwe bi gelek rewşan wê bide dîyarkirin. Li herêmê wê, rejimên weke rejima tirk ku ew piştre li herêmê hatina pêşxistin û ti temenê wan ên dîrokî li herêmê nîn a wê, şerê wê li herêmê bi xalkên herêmê ên weke civake kurd re wê bidin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman. Hêrîşên li ser afrînê wê, dema ku wê, rejima tirk wê hêncetên weke 'xwe-parastinê', 'ewlahiya sînoran' û hwd wê, bi wê werênê li ser ziman ev gotin bixwe jî ku mirov bi şewayekê bi lêkolînên dîrokî û civakî re wê hilde li dest wê, çawa wê, weke rewşna ku ew bi derewînî hatina pêşxistin û şerê wan li herêmê di çerçoveya qirkirina xalkên herêmê de dihê dayîn wê, were dîtin. Di vê rengê û awayê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa xalkên herêmê wê, weke aliyekê din ê giring wê xwe bide dîyarkirin. Î ro, di temenê hemû hêrîşên li rojava, bakûrê kurdistanê û bi teybetî jî ku ew di roja me de di rojevê de hêrîşên li ser afrînê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, werina kirin. Wê ev hêrîş wê hêrîşên bi meringerî û dagirkerî bin. Kurd wê, dema ku wan artişa tirk a ku ew hêrîşî afrînê dikê ku kurd li dawîya navê wê, gotina 'dagirkerîyê' bicih dikin û bi wê dihênina li ser ziman wê, di temenê wê de wê, ev rastî wê hebê. Ev navlêkirin wê ne propagandayek bê. Wê weke tesbîtek rast a objektîf bê. Di serî de wê, bi wê rengê mirov dikarê **wê, werênê li ser ziman**.

Dîroka herêmê a bi jîyane xalkan, civakan û hwd re wê, dema ku mirov di wê çerçoveyê de wê li bihizirê wê, were dîtin ku ev rejimên herêmê ku ew xwe weke 'rejimên herêmî' ibnav dikin û wusa dihênina li ser ziman û ankû didina hanîn li ser ziman wê, pîr jî wê rastîya herêmê a civakî û dîrokî dîr bin. Ji xwe wê aliyekê ku wê di temenê

pêvajoyên wan ên şer ên li herêmê û li dijîn civakên herêmê jî bê wê, ev bê. Wê bêrûmetîya ku ew dijîn wê, bi rewşên weke civakên ku ew dikina bin desthilatdariya xwe de û di bin desthilatdariya xwe de hêrîşî wan dikin wê, bi wê bijîn. Ji wê ti tişt wê ne bêrûmettir bê ku ew xalkek û ankû civakek ku ew di bin rêveberîya wan de bê û ew civak jî ber hebûna xwe rastî hêrîşên wê rêveberîyê werin.

Di vê çerçoveyê di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke rewşeka ku wê, hemû pîvanen ahlaq, rûmet û kevneşopîyî û hwd wê bînpê jî bikê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê giring û teybet wê, werênê li ser ziman.

Li kurdistanê wê, ev rewşa bêrûmetî a bi hebûna rejimên şerdest re wê, hertimî wê were jîyankirin. Rejimên ku ew civake kurd û axa wê, di nava xwe de qatkirina wê, ew hêrîşî wê civakêa kurd bikin. Di aslê xwe de wê, li gorî rastîya rengê aqilê herêmê ku mirov bihizirê wê, bi rastîya wê, ew qatkirina axa kurdistanê a ji aliyê wan rejiman ve jî wê, weke bêrûmetîya wan ya herî mazin bê. Wê, bi wê ew bi tememî ji mirovatîya xwe dûrkevin. Mirov nikaribê bi navê wan bahse rûmetê bikê. Heta ku ew qatbûn bidomê jî mirov li gorî wê kevneşopîya pêşketî a civakî nikaribê bahse rûmet û ahlaqê bi navê wan re bikê. Her wusa mirov wê, nikaribê bahse mirovatîyê jî bikê.

Wekî din dema ku mirov bahse rewşa civakê bikê divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa civakê wê, bi hebûna wê re wê, weke rastîya wê ya dîrokî wê hebê. Dema ku wê, dîrok wê were nivîsandin jî wê, mirov bi wê dîrokê wê werênê li ser ziman. Ku weke rewşeka hatî bi pîrşirêkkirin şîrovekirina civakên mesopotamîkî wê, li ser wê rewşa înkarkirina hebûna civakan û didewama wê de tûnakirina dîroka re wê bibê. Minaq wê, dema ku wê bahse civakên mesopotamîkî wê were kirin wê, bi zêdeyî wê çî bi dîyardeyî û dîyarî bi nav û hebûna wan hebê wê, ji berçav wê, were windakirin. Wê were tûnakirin û yan jî wê, were ji holêrakin. Wê, navê wan wê were qadaxakirin. Wê, rengên pêşketina wan wê, were ji berçav dûrkin. Hin şîroveyên ku ew li ser ziman û ankû hinek bineterên nivîskî ên li ser keviran re ku wê werina kirin jî wê, nikaribin rastîyê werênina li ser ziman. Wê, yan bi şewaayekê gotinî ên zimanî, yan mîtolojîkî û yan jî wê, weke rengna olî û bawerî û hwd wê, tenê ji rewşên berî xwe, ên dema xwe û yên piştî xwe qût wê werênina hanîn li ser ziman. Ev rengê şîrovekirin û hanîna li ser ziman a dîrokê wê, ji hanîna rastîyê û dana fahmkirinê wê dûr bê. Wê, nikaribê rastîyê bi tememî û bi başî bide fahmkirin.

Li kurdistanê wê, ev rewş wê, bi zêdeyî wê, were li ser ziman. Minaq wê, gelek dîrozkane, felsefevan û ankû aqadamîsyen û hwd wan, li ser dîroka herêmê nivîsandina wê, di derbarê civakên herêmê ên mesopotamî ên weke civake kurd de wê, gotinên weke «kurd, civake herî kevn a herêmê ya.» «Kurd, xalkekê mesopotamîkî ê herî kevn a.» Dîroka kurdan, diçê ta demên berî sûmerîya.» Bi vê rengê wê, gotinan wê werênina li ser ziman. Lê ji ber wê rengê şaş nivîsandina dîrokê a bi zanebûnî bê û ankû ne bi zanebûnî bê wê, nikaribin wê dîroka wê, xalkê ku ew dibêjin 'yê herî kevn yê vê herêmê ya' dîroka wê bi navê û civakîya wê re wê, binivîsênin û wê, werênina li ser ziman. Yan jî wê, destûrê ji rejimên serdest negirin ku ew wê binivîsênin. Yanî nivîsandina dîroka wê civakê jî wê, li gorî" standina destûra ji wê rejima serdest" ku ew dihê standin bê. Wekî din jî wê, dema ku ew dîrok hat nivîsandin jî wê, li gorî wê, ji wan were xwestin wê ew wê binivîsênin. Yanî wê, ne bi awayekê pak û dûrûst ew wê, binivîsênin. Rejimê çawa jî wan xwest wê wusa binivîsênin. Rejimê heta kûderê destûr da wê, dîrokê wê li gorî wê binivîsênin. Yanî wê bi vê rengê wê dîrokek ku ew dihê nivîsandin wê pîrr bialî û şaş bê.

Wê ne rast bê. Minaq wê, gelek zaningeh û ankû sazîyên ku ew xwe ji re dibêjin 'aqadamîkî' û ankû kesên ku ew bi wê rengê weke dîrokzan û aqadamîk xwe dihênina li ser ziman wê, bi berg û ankû cildên pîrr stûr ên bi hezar rûpelan li dûv hevdu bi dehan wê di derbar dîroka herêmê de wê, binivîsênin. Wê dîroka vê axê binivîsênin lê winê carekê jî rastî navê wan xalkên ku ew li wê axê jîyane û ankû dijîn newin. Di vê çerçoveyê de wê, rengê dîrokê û nivîsandina wê, hebê. Di aslê xwe de wê, ev rengê nivîsandina dîrokê ku wê, bi wê çawa wê, aîdîyetên wê axê ên ku ew hena wê ji dîrokê bibin û ankû wê hinek aîdîyetên din wê li şûna wê pêşbixin ku wê, bi wê minasebetê wê ew rengê dîrokê wê werina nivîsandin wê, î ro wê di temenê hemû pêvajoyên şer ên li herêmê bin. Her wusa wê di pêvajoya hêrişên li bakûrê kurdistanê ên rejîma tirk, hêrişên li dijî rojava, kobanê, şengalê, û î ro di roja me de li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê ser ziman. Wê hêrişên encama wê rengê dîroknivîsandinê bin.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov van aliyên weke rengên nivîsandina dîrokê û hwd nekê berlêpîrsînê de û wan, bi rastîya wan re fahm nekê mirov wê nikaribê temenê van pêvajoyên şerên ku ew î ro li herêmê dihên meşandin jî baş fahmbikê. Wê ev ji navîkê ve wê bi hevdu ve wê girêdayî bin. Ber vê yekê mirov wê ji kîjan aliyê ve wê bidest lêpîrsîna wê bikê û wê hilde li dest wê bi rêbazî û hwd wê, giring bê. Di vê çerçoveyê de wê, mirov karibê fahmkirineka baş bi wê bidest bixê.

Li vir di aslê xwe de wê, dema ku mirov van aliyan bi hemû rastîyên wê re wê baş fahm nekê mirov wê nikaribê wê, baş werênê li ser ziman. Tenê di nava têgîna sînoren ku ew di destpêka sedsale 20an de ku ew hatina pêşxistin, ku mirov şîroveyna li ser rewşa 'parastîna sînoran', 'ewlahiya sînoran' û hwd re wê pêşbixê wê, ew wê nikaribê rastîyê werênê li ser ziman. Wê ev wê bê weke bi zanebûnî şaş û xelat hanîna li ser ziman bê. W jî rastîya civakê, mejûya wê û fahmkirina wê dûr bê.

Di aslê xwe de wê, hemû pîrsgirêkên ku em î ro dijîn wê, di vê çerçoveyê de bin. Minaq me ji pêvajoya hêrişên afrînê dst bi hanîna li ser ziman kir. Wê, ev wê, tenê encamek ji wê bê. Wê ne sedem bê. Wê encamaka wê rengê şaş fahmkirin û ankû bizanebûnî bi şaşî pêşxistina têgîhê bê. Di aslê xw de wê, di vê rengê û awayê de re rewşa afrînê wê, weke rewşeka ku mirov ji van aliyan ve mirov, dikarê weke dîyardeyeka dîrokî a li brçav a şenber jî wê werênê li ser ziman bê. Di vê, rengê û awayê de wê bi afrînê re wê, pêvajoyên hêrişên weke yên li bakûrê kurdistanê, û hemû beşên din ên kurdistanê û î ro li rojava ku ew dihên pêşxistin mirov dikarê hildê li dest. Di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoyên hêrişê wê çendî weke encama bi zanebûnî şaş nivîsandin û hanîna li ser ziman bin mirov, dikarê bi wê û fahmkirina wê re wê, rengê şaş û xelat nivîsandî ê dîrokê kifşbikê û wê mahkûm bikê û wê, bikê temen rast nivîsandinekê de. Di aslê xwe de wê, rewşa hebûna kurdistanê û civake kurd wê, weke kirdeyekê ku ew di bin pêvajoyên hêrişê de wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov wê, rast kifşbikê mirov wê, karibê wê bi wê rastîya dîrok û civakê jî wê bi mejûya wê re wê kifşbikê. Bi gotineka din wê, hebûna civake kurd û kurdistanê a di bin hêrişê de wê, wek nîşanakaya kirdeyî a dîroka rast a ku ew li jîyanê jîya ya jî bê. Wê, di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Ji vê aliyê ve wê, rewşa kurdistanê ku ew di bin hêrişê de ku mirov wê kifşbikê bi rastîya wê re û wê rastîyê bi felsefe bikê û wê felsefeyê werênê li ser ziman wê, ew felsefe wê rohnîyê li pîranîya ji dîrokê çûyin û ankû hatina birin jî bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê weke nûmîneyeka giring wê, hilde li dest. Rewşa kurdan û kurdistanê wê, di vê rengê û awayê de wê, weke nûmîneyeka kirdeyî a şenber a dîrokî ku

mirov wê, wke dîyardeyekê wê, kifşbikê û wê, bi hemû aliyên wê yên fenomolojîkî re wê kifşbikê û wê, werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, ji aliyê kifşkirina rastîtiya dîrokê ve jî wê, giring bê. Di vê çerçoveyê de li gor min wê, rewşa kurdistanê, civake kurd û hemû aliyên wê yên bi vî rengî ên civakî, felsefîkî, dîrokî, çandî, zimanî û hwd wê, karibê bibê temenekê baş ê rast fahmkirina dîrokê û rastîya wê bixwe jî. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê hildê li dest û wê, werênê li ser ziman.

Rewşa kurd û kurdistanê wê, kifşkirina wê ya bi israrî wê temenê jinûve bi rastîya wê re nivîsandina dîroka herêmê a msopotamîkî jî bê. Wê ji vê aliyê ve jî wê, giring bê ku mirov wê, bi teybetî wê hilde li dest û wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrîşên li civake kurd û li kurdistanê wê, bi armanca wan re ku mirov wan kifşbikê û werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, rastîyê wê bidina dîyarkirin. Wê, ew li hemberî çî rastîyê weke hêrîş wê werina pêşxistin wê, ew wê were dîtîn. Wê demê wê, hingî wê rastîya wê, bi felsefîkî, civakî û dîrokî wê, baştirin wê were dîtîn û fahmkirin.

Li vir wê giring bê ku mirov ne di çerçoveya gotinên yên ku wê hêrîşê dikin de bihizirê bê. Wê giring ku mirov wê objeya ku ew dihê kirin navende hêrîşlêkirinê wê, kifşbikê, hilde li dest û bi wê bihizirê. Wê, ev wê, weke aliyekê giring bê. Di serî de wê, ev wê mirov bigihênê têgihîştina rastî a fahmkirinê jî. Wê, hingî wê bi rastî wê wê, ew hêrîş bi hemû rûtiya xwe wê, were dîtîn li berçav. Wê ew wê were dîtîn ku ew hêrîş ber çî dihê pêşxistin.

Lê yên ku ew hêrîş dikin ew hemû gotinên ku ew dikin wê, gotinên menipûlekirinê bin. Wê, gotinên bi zanîni şaş dana fahmkirinê bin. Wê, di wê çerçoveyê de wê, çawa wê temenê wê hêrîşê çêbikin, wê hêrîşê li ser wê temenê re bidina domandin û wê, çawa wê ya ku ew hêrîşê li wê dikin wê xirab bidina nîşandin wê, bi gotinên xwe di nava hewldanên wê de bin.

Di rewşa afrînê de wê, ev wê, were dîtîn. Minaq wê, dema ku wê, hêrîşî hebûna civake kurd were kirin wê, weke ku mirov wê bigotinên rayadarên tirk û yên DAÎŞê re wê bibînê wê bêjin ku” qatla kurdan helal a.”” Destavêtina mal, can û jinên wan hala a.” Wê bi vê rengê wê gotinan wê bibêjin. Wê weke din wê, gelek rêyên ku ew wê çawa wê, hêrîşên xwe wê meşrû bidina nîşandin û xwe biwê re baş û yên li hemberî xwe xirab bidina nîşandin wê di nava hewldana wê de bin. Bi rewşa hemû hêrîşên li dijî kurdan de wê, piştî salên 1980 û pê de wê, gotinên” terorê” wê bo vê yekê wê ji kirin û hêrîşên xwe yên li dijî civake kurd re wê, weke maskeyeka sernûxûmandinê wê bikarbênin. Minaq wê, her roj wê çapameniya tirk wê bêjê ku wê, bi sadan terorîst kuştina. Win wan terorîstan weke kurd bixwênin. Bi gotineka din wilqasî kurd qatilkirina. Minaq wê, dema ku wê, T. Erdogan wê, bahse nikarîn pêdeçûyina li afrînê bikê wê, bi dilxweşiya xwe ya ji wê ew wê bêjê” me 1873 terorîst kuştin.” Wê, bi rengekê din wê, 1873 kurd wê li wir qatilkiribin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê, T. Erdogan wê, dema ku wê bersivê bide Gelloway weke berdevkê pentagonê di 23 sibate 2018an de ew wê, van gotinan wê bêjê. Yanî wê, bi gotineka din wê, ew bi dilxweşi wê bêjê ku ´wan 1873 kurd qatilkirina. ´Ev niv helebçeyeka ku wan di çend rojan de hanî li serê kurdan. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Hingî mirov di nava pêvajoyên şer de di bûhûrê wê, zêde ji van aliyan ve wê nekê berlêpîrsînê de. Dema ku rayadarekê tirk got ´me helqas terorîst kuştin´ û yan jî bêjê ´me 1873 terorîst kuştin´ wê ew wê bi wê rengê wê ku were nivîsandin ew, bi rengekê din wê were wateya

ku 1873 kurd qatilkirina bê. Vê gotinê wê, T. Ardogan bixwe di roja 23ê sibate 2018an de wê, bilêv bikê. Yanî ew bixwe wê, li xwe mikûr were û wê 'îtfraf' bikê ku wan 1873 kurd heta wê demê qatilkirin a. Di bin navê gotina 'terorê' de hanîna li ser ziman û gotina 'me 1873 terorîst kuştin' wê, tenê wê bê weke sernûxûmandinê ji qatilkirina 1873 kurdan re. Ber ku wê, heta roja me wê, têgiha ku wê, ji aliyekê din ve jî wê, b gotina terorê' wê were afirandin wê ew bê ku wê, dibê ku wê ji cih û warên cûda wê kes werina cem hevdû wê, di kirinên bi wî rengî ên bi rengê terorê ku wê bikin wê werina li ser ziman. Lê dema ku tu hêrişê li hebûna civakekê bikê û di wê hêrişkirinê de tu 1873ê kesî ji wê civakê bikujê ew navê teror. Ew dibê qatilkirin ku di encama wê xwe-parastina wê civakê de ku wan hêzên hêrişkar kirina bê. Di rewşa afrînê û qatilkirinên wê de jî wê, rewş ev bê.

Di aslê xwe de wê, dema ku em hemû pêvajoyên hêrişên li civake kurd binerin wê, bi wê rengê bê. Wê, bi hezaran kurdên ku wê ji ber ku ew kurd in ku ew hatina qatilkirin wê, weke 'terorîst' wê ji aliyê rejima tirk û hwd ve wê, bê dayîn nîşandin. Bo ku ew temenê wê rengê sernûxûmandina bi gotina terorê çêbikin wê, di berdêla tavîzên mazin û dîrokî de wê, li ewropa û amarika wê rêxistinên kurdan ku ew tekoşîna maf û azadîya kurd didin wê bî xistin li listeyên terorê de. Wê, di wê çerçoveyê de wê, ev jî wê, weke têgîn û aliyekê ku wê, di wê çerçoveyê de wê, were bikarhanîn bê.

Li kurdistanê wê, her tiştê bi navê kurd wê bi gotina terorê re wê werênina li ser ziman. Heta ku wê, dema ku wê fahmbikin ku wê li rojava wê statûyek kurd a mihtemel wê biafirênê û temenê wê ji aliyê kurdan ve hatîya avêtin wê, vîcarê wê gotinên weke 'em destûrê nadin dewletek terorê.' Di aslê xwe de wê, di wê çerçoveyê de wê, bi israrî ji aliyê rayadarên tirk ve li dijî kurdan bikarhanîna gotinan terorê û di wê çerçove hemû pergale xwe bi hûqûqû wê û hwd ve bikardihênê wê, du sedemên wê hebin. Yek wê, ew bê ku wê vajî wê gotinê wê, rejima tirk bixwe wê terorê li ser serê civakê bimesênê bê û ew bo ku ser wê bnûxûmênê wê ew wê gotinê bikarbênê. Aliyê din jî wê, pîrr zêde wê bikarbênê bo kurd ji rastîya xwe ya ku ew bi gotina terorê hatî tohmetbarkirin ji wê biravin. Di vê çerçoveyê gelek kurdên nezan û ankû hin kesên ku ew xwe weke zaneyên wê civakê bi nav dikin li ser wê tohmetkirinê re xwe kirina rewşek parastinê de û bi derûnîyî bersivdayîna wê ya ku ew dikin wê, bi wê ji aliyekê ve wê temenê wê ji rastîya xwe ravînê wê biafirênin. Rayadarên tirk jî ew dema ku wê rewşê kifş dikin ew jî zêdetirî bikardihênin bo ew dîrketina ji rastîya wan zêdetir û xorttir bibê.

Ev gotin wê, dema ku wê li dijî civakekê wê were bikarhanîn wê, encamên wê yên wek ji hevdû belavbûnê û ankû belavkirinê û bi derûnî çermeşandinê û hwd wê hebin. Di vê çerçoveyê de wê, ji xwe wê, rejima tirk jî wê bo van aliyên wê bikarbênê. Di vê çerçoveyê de di aslê xwe de wê, pêwîstî bi dahûr û ankû şîroveyna kûr û dirêj ên bi civaknasî, derûnî, felsefîkî, dîrokî û civakî û hwd wê bi vê gotinê wê pêwîst bê. Dema ku ew hatina kirin û ew rastî hat derxistin li têgihîştinê ê hingî wê armancên rejima tirk ên di temenê bikarhanîna wê gotina terorê li dijî civake kurd jî wê hingî wê werina vala derxin.

Di aslê xwe de wê, dema ku ew hat kirin wê, hingî wê derbeyek li wê rewşa dagirkerî û metingerîya wê bi zihniyetî li we were xistin. Wê hingî wê, li dijî wê bi xwe bawerbûna bi derûnî û civaknasî wê pêşkeve. Wê ev jî wê temenê têkçûna wê gotinê û armancên wê yên weke terorîzekirinê, kriminalizekirinê û hwd jî bê.

Wê lêpîrsin li ser wê gotinê newê kirin ku ew kesên ku wan kuştin û weke 'terorîst bi nav dikin bo ku ew xwe bihaq bikin' wê li wê newê nerîn. Lê di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Gotina terorê wê, di vê çerçoveyê de wê weke gotineka

ku wê, yên ku ew li wê hêrişê bikin û wê tûna bikin weke terorîst bidina nişandin û xwe jî li hemberî wê weke yên” baş” bidina nişandin wê bi wê armancê wê bikarbênin bê. Di vê rengê û awayê de wê, ew wê bikarbênin.

Di hêrişên xwe yên ser afrînê de wê, rayadarên tirk wê gotina ‘em li dijî terorê şer dikin’, em hêrişî terorîstan dikin’ û hwd wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, gotinên maske ên sernûxûmandinê wê bigotina terorê wê bikarbênin.

Minaq wê, dema ku wê, hêrişî wê herêmê bikin wê, di çerçoveya wê hêrişê de wê hemû rastiyên wê jî xwe re wê bikina armanc. Wê pêşî rastîya wê di mejî de bikujin û piştê wê jî di jîyanê de. Di vê çerçoveyê de wê, di hemû pêvajoyên şerê rejima tirk ên li dijî civake kurd û hebûna wê de wê, ev wê, weke stretejiyeka wê ya giştî û sereka bê. Vala ne hatîya gotin ku ”wê, di şer de wê pêşî wê rastî wê werina kuştin.”

Li kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, rengên hêriş û şer wê werina bi rêxistinîkirin û pêxistin. Di vê rengê û awayê de wê, di wê çerçoveyê de wê, ew hêriş wê werina çêkirin. Î ro ku em li nava rûpelên çapameniya tirk a nivîskî binerin emê, jî demên wê yên berê û heta roja me wê, bibînin ku wê pêşî bi şerê xwe yên fizîkî ên li dijî civake re wê çawa wê pêşî rastiyê bikujin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê, were dîtin. Di vê rengê û awayê de wê, wê, dîrokek şer a şaş hatî nivîsandin û wê weke ‘dîroka netewa tirk’ jî wê ragihênin wê, bi wê rengê wê werênina li ser ziman. Di aslê xwe de wê, ew rengê nivîsandina di nava rûpelên çapameniya tirk de wê biqasî ku wê weke haqaretekê li giştîya civake kurd bê wê, bi heman rengê wê jî civake tirk re jî wê, wusa bê. Di vê çerçoveyê de wê, bi kuştina civake kurd û şerê tûnakirina wê re wê, rastîya wê civakê a tirk jî wê were tûnakirin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ber ku wê, tiştên ku ew werênina li ser ziman weke temenê domandina wî şerî, pêşî ew divê ku wê bi civake xwe bidina bawerkirin û wê bi wê bidina qabûl kirin. Ev jî wê, êdî wê, weke şaşîya pêşî ku ew bi hêrişa li civake kurd re ku ew li hemberî civake xwe bixwe re dikin. Yanî bi gotineka din wê, ne tenê wê kurdan wê qatîlbikin wê, rastîya xwe jî wê qatîlbikin.

Pêvajoyên hêrişên li dijî afrînê û di dewama wê de ên li dijî giştîya rojava û bakûrê kurdistanê û hwd jî wê, di aslê de wê pêwîst bin ku ew tabîî şîrove û ankû dahûrkirineka kûr û dûr werê. Ev wê, pêwîst bê. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, dema ku em rewşa afrînê, hêrişên li ser wê, û rewşa giştîya civake kurd bi mejû û dîroka wê re dihildina li dest wê, di vê çerçoveyê de em wê dibînin ku wê ev pêwîst bê. Li vir di aslê xwe de wê, wê ev jî wê, weke aliyekê din ê encama fahmkirina têgîna berxwedana afrînê ku em bi wê weke tesbîtekê ku em gihiştibîne de bê. Hêrişên li dijî rojava û afrînê wê, ku ew dihên pêxistin wê, weke ku wê were li ser ziman wê rast bê ku wê, armanc wê statûya kurd bê. Wê bo ku ew statûya kurd li wir pêşnekeve wê ew bibê. Wê bo ku kurd di bindest de werina hiştin wê ew wê pêşnekeve. Ev rast a. Lê aliyekê din wê xwe bide dîyarkirin bê. Di aslê xwe de wê, bi reşa rojava û bi teybetî afrînê re wê, li herêmê wê weke ku wê şer û tekoşîneke statûqûyî wê were dayîn. Hêrişên li dijî rojava û afrînê divê ku mirov wê bi vê rengê jî wê, fahmbikê. Ber çî wê, ev nêzî hev û nîvekê ya ku wê bênavber wê hêrişên hov û bi armanca rûxandinê wê li berçavê hemû cihanê wê werina kirin lê wê ti bertek û mudahaleyên cidî wê li wê li dijî wê, newina dayîn nişandin? Wê hinekî jî wê, ev wê bi politikayên hêzên herêmê ên ku wê herêmê ku ew dixwezînin xwe bi w bigihênina serdestî û serweriyekê ve wê girêdayî bê. Di serî de wê, wê, ev hêz wê, li dijî rewşeka kurd bin. Ew jî wê, rewşa kurdê azad bê. Kurdê ku ew wan hêzan politika û zihniyeta wan herê dikê û weke tevdigigerihê wê rastî hêriş newê. Vajî wê, ew

wê weke 'model' jî wê bê dayîn nişandin. Lê dema ku li herêmê bê weke rojava û ankû li bajarekê bê weke afrînê û hwd ku wê, civakek wê bi azadîya xwe wê bixwezê bibê weke xwe û wê, li vîn û hebûna xwe wê xwedî derkeve wê, ew rewşa wê, di serî de wê, ber ku wê derfeta politikayên ên bi armanca serdestî û metingerîyê wê derfetê û qada jîyane wê ji xwe re wê nebînin wê hingê ew bibê armanc. Li vir wê têgîha mirovê azad wê armanc bê. Ber ku wê, li herêmê wê temenê dagirkirinê û metingerîyê wê zêde wê derfetê nedê wê. Li rojhilat ber çî wê heta roja me wê ti çareserîyên berbiçav wê pêşnekevin. Wê hertimî wê şer, pevçûn û tenegzerîyên civakî û şariştanî wê rûbidin? Wê hinekî wê sedema wê ev bê. Di vê çerçoveyê de wê, şerê wê bi herêmê re wê were dayîn. Di aslê xwe de wê, hemû şer û pevçûnên ku wê li herêmê ku ew weke bi hevdû re bê û ankû bi hin rşên civakî ên herêmê minaq weke bi kurdan re bê wê, di cewherê xwe de wê bitêgîna maf û azadiya herêmê û vîna wê ya di vê çerçoveyê de ku ew dikeve re bê. Di serî de wê divê ku mirov wê, fahmbikê û wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê wê, di vê çerçoveyê de wê, di vê demê de wê, weke ku emê li rojava wê, şerê statûqû û xalkan wê bi hevdû re bibê. Wê şerê paradigmayan wê bi hevdû re wê bibê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, rojava wê, weke mînyatûra herêmê a giştî bê. Wê, di wê de wê weke ku wê şer wê bi giştîya herêmê re wê were kirin wê ew şer li wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê, ber ku wê, bi wê rengê wê were kirin wê rûxandin, kavilkirin û qatilkirina bi jîyane mirovan wê pîr zêde wê bê pêşxistin. Yanî wê, bi gotineka din wê, çawa wê, ew têgîna xwestîna azadî û vîna xwe ya civakî wê, di bin wê rûxandin, kavilkirinê û qatilkirina mirovan bi jîyane wan de wê were hiştin wê, ew wê, di vê çerçoveyê de wê, were kirin û pêşxistin.

Di vê çerçoveyê de wê, kurd wê, dema ku wê, rewşa rojava wê hildina li dest ku wê, çendî ku wê ji aliyê hemû rêxistin, kes û rêveberîyên wê ve wê, bi tememî ne hatibê derxistin li têgihiştinê jî lê yên ku ew derxistina li têgihiştinê wê, bi gotina 'ew hêrîşên li ser rojava li şoreşa jinê na' wê, werênîina li ser ziman. Di dema hêrîşên li dijî afrînê de jî wê, bi wê rengê wê, werênîna li ser ziman. Jin hebûna wê civak a. Wê di vê çerçoveyê de ku jin ne azad bê wê mirov jî û bi wê re wê civak û hewirdora wî jî wê neazad bê. Ev weke rastîyeka ku ez bixwe teqez ti gûmenê ji wê nakim bê. Li herêmê jî wê ev pîrsgirêkên civakê wê bi hezaran salan wê, bi gelek awayan wê temenê wan wê werina çêkirin û wê werina domandin. Di vê çerçoveyê de wê, ola fermî û giştî a herêmê îslam jî wê, bê kirin temenê domandina wan pîrsgirêkên civakî ên li herêmê de. Wê bi wê re wê bê kirin temenê têgîhên metingerîyê û dagirkerîyê ên li ser serê civakan li herêmê. Di dewama wê de wê, bê kirin temenê şerê bi maf û azadîya beşên civakan û ji destê wan girtin û standina azadîya wan û bindestkirina wan jî. Di vê çerçoveyê de wê, têgînên olî bixwe jî wê, bên wê astê ku ew bi îdeal û felsefeyên xwe yên bi armanca parastina mirovatîyê re bikevina nakokîyê û ankû vajî wê tevbigerihih.

Di aslê xwe de em, dema ku şiroveyê werênîna li ser rewşa herêmê di çerçoveya hêrîşên li dijî rojava û bi teybetî li dijî afrînê de wê, ol wê bi serê xwe wê weke mijareka kûr û dirêj wê derkeve ber me. Wê li vir wê, çawa wê ol wê were bikarhanîn wê, bi serê xwe wê, ew pêwîst ku ew were dîtin û bê hanîn li ser ziman. Heta roja me wê, ti kesek wê zêde wêre nekê ku ew dest biavêjina mijarên herêmê ber ku ew bi rengên olî dihên bi temen kirin û bi qamuflijkirin. Di vê rengê û awayê de wê, ol wê ji aliyekê ve wê, weke astengîyeka destpêkê a dest avêtina li mijaran hanîna wan a li ser ziman jî bê.

Ev mijar wê, pîrr zêde wê kûr bê, wê biserê xwe wê pêwîstiya weke mijareka teybet hildana li dest wê pêwîst bê. Lê li vir di çerçoveya mijare me de wê, bi kortasî jî bê em divê ku wê hinekî li ser wê bisekin in. Em tenê ku em li dûmenê şerê li sûrî û ankû pêvajoyên hêrişên li dijî rojava û ankû civake kurd dihên pêşxistin wê bi teybetî wê li ser wê re wê werina pêşxistin. Li îraqê wê navê oparasyonên jenosîdkiirna kurdan wê navê 'sûreyê kuranê ê enfalê' wê li wê were kirin. Ev rewş wê li îranê jî wê wusa bê. Di destpêka 'şoreşa îranê' de wê, hûmeynî wê, soza radestkirina maf û azadîya kurdan wê bide wan û wê bi wê heta astekê jî wê, weke berdêla wê piştgiriyê ji nava kurdan wê bigirê. Lê piştî ku ew gihişt armanca xwe û bû desthilatdar û weke ku wê were li ser ziman ku wî şoreşa îranê kir wê, 'fetwa hêrişkirina li kurdan' wê, ew bixwe wê bide. Di vê çerçoveyê de em werina li ser rejima tirk. Em ku zêde dûr û kevn neçin wê, di dema hêrişkirina li afirênê de wê diyanete tirk wê xûtbeyê bo kesên hêrişkar wê bide kirin. Wê bo wan dua bide kirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ol wê pîrr zêde wê were îstîsmar kirin.

Wê, bi wê re wê, ev rewşên olî wê dema ku mirov li wan bihizirê wê gelek minaqên wê yên ku em werênina li ser ziman emê rastî wan werin. Her wusa wê, komên ku ew dihên avakirin wê navên olî wê li wan wê were kirin. Wê, bi wê ew wê weke komna olî jî wê, werina pênasakirin. Di dewama wê de wê, li ser olê re wê, weke kom tundrew jî wê, werina bi navakirin. Ji xwe navê tundrewîyê li ser olê re li wan koman kirin wê tenê bi serê xwe wê têrê bikê ku ew rengê pirsgirêkê bidê nîşandin bê. Weke aliyekê din jî wê, di vê çerçoveyê de wê, bi navê olê wê 'lêpîrsîn' bi têgihîştinî, felsefikî û olî û hwd wê, her awayê wê were ji holê rakirin. Ev jî wê, weke aliyekê wê temenê îstîsmarkirinê ku wê xort biafirênê bê.

Di vê rengê û awayê de wê, ol wê weke têngîneka parastina wê statûqûyê dikê wê bê kirin pozisyonê de. Wê hemû rêyên çareserîyê û hwd wê, li ser rêvberîyan re wê werê û li wê li wê bialiqê. Di vê rewşê de wê, ol wê, bi awayekê bêwijdan wê were bêwijdankirin û wê bêkirin temenê hêrişên rejimên herêmê ên li dijî civakan de. Wusa hasab bikin ku wê, dema ku wê çeteyên DAÎŞê wê hêrişî kurdan bikin wê bêjin "qatila kurdan halal a." "Dest avêtina li mal, can û jinên kurdan halal a." Wê bi vê rengê gotinên weke "fetwa" wê bi navê olê wê werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê ol wê bi wê fetwaya serê civakekê wê bê dayîn. Lê di aslê xwe de yê ku wê fetwayê dide wê rejimên herêmê ên ku wan hebûna wan civakan ji xwe re kiriya armanc ku ew wê tûna bikin û ankû ji bîrokê bibin bê. Di vê çerçoveyê de wê ol wê, di temenê wê de wê, were bikarhanîn.

Di aslê xwe de heta ku bi awayekê dervî îredya rejimên herêmê hişbûn û pêşketineka hişmendî bi civakî newê pêşxistin û ol bi wê ji dest rêveberîyên herêmê newê derxistin ku ew wê weke çekêkê hertimî li dijî civakan bikardihênin wê, temenê çareserî û pêşketina herêmê jî wê, zêde newê pêşxistin. Mînaq wê, rewşa îraqê, îranê, sûrî û rejima tirk wê vê yekê pîrr vekirî wê piştast bikê. Weke wan gelek rewşên din jî ên ku mirov dikarê werênê li ser ziman wê hebin.

Mijare olê wê weke mijareka kûr bê, em di çerçoveya rewşa şer a roja me a ku rejima tirk li dijî kurdan li bakûrê kurdistanê, li rojava û bi teybetî di roja me de li afrînê ku wê, bi hêrişên wê werê dîtin bi wan hinekî din jî em divê ku li ser wê bisekin in. Ev wê hem pêwîst bê û hem wê weme mecbûrîyetekê bê di çerçoveya dem, hêriş û şerên rejimên herêmê ên li dijî **civakên herêmê de.**

Di aslê xwe de mijare olê wê li herêmê wê weke mijareka ku wê, bê xistin li temenê hemû pirsgirêkên herêmê de. Dema ku ew hat xistin bin temenê domandina pirsgirêkên herêmê de wê, hingî wê di wê çerçoveyê de wê cewherê xwe çareser kirinê jî wê, ji dest berdê û ankû winda bikê. Di vê çerçoveyê de wê êdî wê ol wê pirsgirêkan wê çareser nekê. Ya ku wê ji aliyekê ve wê, temenê tengezerîyên civakî, şariştanî û hwd li herêmê wê ev bê.

Li herêmê pirsgirêkên civakî wê, di vê çerçoveyê de wê, di temenê wan de wê zihniyeta desthilatdarî wê hebê. Lê çerçoveya wê zihniyeta desthilatdarî, argûmanên ku ew xwe li ser wn di demezrênê û ji wan sûdgirê û hwd wê, bi gelek alî û awayan de wê, xwe bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê din ê giring wê, ev bi zêdeyî wê derkeve li holê. Li vir wê bi wê re wê, were dîtin û fahmkirin ku wê têgîna desthilatdarî wê temen û argûmanên xwe yên têgînî ên temenî û hwd wê çî bin ew jî hildana li dest û dahûrkirin û fahmkirina wan wê ji vê aliyê ve wê giring bê.

Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê mijara îstîsmarkirina olê li wê weke aliyekê giring ê pêvajoyên hêrişên li ser serê civake kurd jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke di her deverên kurdistanê de wê, her herîş, pêvajoyên hêrişan û hwd ku ew dihên pêşxistin wê, weke aliyekê wan wê rewşa îstîsmarkirina olê wê bi wê re wê weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, ev rewş wê, xwediyê rewşeka teybet a ku mirov wê fahmbikê bê. Di dewama wê de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di dema ku wê mirov wê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê politikaya jenosîdê ku wê rejimên herêmê ên weke rejima tirk li dijî civakên weke civake kurd dimeşênin wê bi maskeyên weke yên olî wê hatibê sernûxûmandin û qamuflej kirin. Di wê çerçoveyê de wê, ol wê, weke maskeyekê jî bê ji pêvajoyên wan ên jenosîdê re. Di aslê xwe de wê, di vê rengê de wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê li herêmê wê mijare wê, zêdetirî wê, bi wan ne tenê temenê pirsgirêkan û domandin wan wê were afirandin wê, çawa wê pirsgirêkên din wê li ser xwestek û bi pêwîstîyî politikayên wê biafirênin wê di wê çerçoveyê de wê bikarbênin. Di rewşa Iraq û sûrî de wê, ev wê weke mijareka sereka wê xwe bide dîyarkirin. Yanî li vir wê ol wê weke aliyekê din ê giring wê xwe bide dîyarkirin bê. Di aslê xwe de wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev rewş wê, weke rewşeka teybet wê, xwe bide dîyarkirin.

Mijare olê wê ji gelek aliyên ve wê mirov dikarê wê hilde li dest. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov di çerçoveya rastîya herêmê de wê, ji kîjan aliyê ve wê hilde li dest wê, weke alî û temenekê pirsgirêkî ê ku mirov wê bi temenî wê hilde li dest û wê, werênê li ser ziman bê. Di vê rengê û awayê de wê, di hemû aliyên ve wê derî li desthilatdarîyan, politika û îstîsmarkirinên wan wê vebê. Di dewama wê de jî wê, weke aliyekê din jî wê, di vê rengê û awayê de wê, xwe bide dîyarkirin ku wê çawa wê, ol wê, were bikarhanîn.

Pirsgirêkên herêmê wê, di serî de wê, pirsgirêkên zihniyetî bin. Piştê jî wê, pirsgirêkên komên xalkî ên ku ew bi komî goç herêmê kirina û li herêmê bi bihayê ji xwe re ax girtinê ku ew xalkên herêmê di jenosîdê de derbas dikin wê, weke aliyekê bi pirsgirêkî ê bi vê rengê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, berî dema me bi hezar salî wê dema ku wê tirk wê li ser piştê hasp wê, goçbikin û wê werina herêmê wê, li herêmê gelên weke gelê kurd û hwd wê, piştgiriyê bidina wan û wan biparêzên. Lê piştî ku wan ew parast û ew li herêmê hinekî bi wê alikariyê xwe digirin wê êdî wê, bidest kuştina kurdan bikin û wê xwe weke

malê wan bidina nîşandin. Ku gotin di cih de wê, di rengê wê de bê ku wê, weke mêhvan wê herina male kurd, wê nanê kurd bixwûn, piştre jî wê, kurdê xwedîyê malê bikujin, wê piştre dest biavêjina jina malê û zaroyên malê jî bikujin û wê piştre wê di dawî de wê xwe weke xwedîyê wê malê wê bidina nîşandin. Rewş wê bi vê gotinê wê pîrr baş wê karibê were sereka kirin.

Di rewşa kurdan de wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê were dîtin ku wê, dema ku wê werina wê kurd wê cihê olî ên xwe jî wê bi wan re parvekin. Lê piştre wê, ew bixwezînin ku ew bi tememî hemûyî bikina destê xwe de. Ev wê, nîşanaka wê de bê ku ew di aslê xwe de wê ew ne ji herêmê bin û ne bi aqil û rengê civakafîya herêmê tevbigirihîn û ne xwedîyê civakafî civaknasiya wê bin. Ev wê, weke aliyekê din wê, di temenê pîrsgirêkên rejîma tirk ên bi xalkên herêmê re jî bê. Di vê çerçoveyê de ew, wê bi wê mantiqê wê nêz bibin ku wê, dema ku wê di serdemên berê de wê komên hov wê, hêrişî deveran bikin û wê talan bikin. Hemû tiştê ku ew devera ku wan hêrişî wê kiriya wê bikin ku wê hildin. Wê bi wê re wê xwe bi sînor nekin wê piştre wê, xwe weke xwedîyê wê jî wê bidina nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, şerê tûnakirinê wê li ser têngînên weke aîdîyetê û hwd re wê bi wan xalkên aslî ên wê herêmê re wê pêşbixin. Şerê rejîma tirk ê bikurdan û xalkên din ên herêmê re wê aliyekê wê yê bi vê rengê jî wê hebê ku mirov wê, bi teybetî wê hilde li dest û wê werênê li ser ziman bê.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov mijarê hilde li dest wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, rengên şerê ku ew î ro li dijî kurdan li herêmê dihên dayîn û pêvajoyên jenosîdê ku ew dihên pêşxistin wê, reng û awayê wan jî wê were dîtin û fahmkirin. Di vê çerçoveyê de wê, pêvajoyên herîşên li dijî rojava wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser têngîn û gotinên weke 'ewlahiya sînoran', 'xwe-parastin' û hwd re wê, weke şerê xwe weke xwedîyê bakûrê kurdistanê dayîn nîşandin û şerê wê aîdîyeta wê ku ew bi kurdan re li herêmê dihê dayîn jî bê. Wê di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, di serî de wê, werênê li ser ziman. Pêvajoyên şerên rejîma tirk wê, li hemû herêmên kurdan wê di vê çerçoveyê de wê bimeşê.

Minaq wê li bakûrê kurdistanê wê ev bi dehan salane ku wê şerê wê bi kurdan re wê bê dayîn. Hemû deverên dîrokî, çandî û hwd ku ew dihên tûxandin û ankû ew bi zanebûnî di bin ava bendavan de dihên hiştin wê, hinekî jî wê, di vê çerçoveyê de wê, ew wê were kirin. Wê çandî ku wê, dema ku wê, minaq wê çêkirina bendavana wê were li rojevê wê li ser rewşên aborî û ankû pêşxistina temenê aborî û an jî kû sûdgirtina bi aborî û hwd wê, were li ser ziman jî lê wê, ev wê tenê wê weke rewşna bi gotinê ên sernûxûmandinê bin ku ew dihên hanîn li ser ziman. Gelek kes wê, bi zanebûnî wê ew wê werênina li ser ziman. Lê hinek kes jî wê, bê ku ew di farqe van rastîyan de bin wê, ew wê, bi gotinên aborî û hwd re wê, werênina li ser ziman.

Rastîya di pêvajoyên şer de ku ew dihê kirin wê ew bê. Ber çî wê rejîma tirk wê hertimî wê hertiştê wê bi hênceta şer wê werênê li rojevê. Di aslê xwe de wê, rewşa şer wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê, di nava wê de wê, demografîya civakê wê bigûharênê wê bi wê armancê bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê giring wê werênê li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê rewşa şer wê, weke rewşeka ku wê bi wê çawa wê mudahale li jîyane civakê û hemû rewşên wê yên jîyanî wê were kirin û wê bi wê kontrol li ser qadên jîyanê wê were çêkirin wê bi wê armancê wê were bikarhanîn. Di vê çerçoveyê de wê, li bakûrê kurdistanê wê,

rewşa şer wê ji rewşek şer û ankû şerkirinê zêdetirî wê xwediyê rewşeka weke bi konseptî a ku wê bi wê rewşên civakî wê çawa wê bi wê werina tûnakirin û ankû gûharandin bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê giring jî wê, werênê li ser ziman.

Di destpêka pêvajoya şerê li sûrî de wê, hê ku wê şer ne pijiqî li herêmên kurdan wê kurd bo ku ew pêşîya wan bigirin wê dest dênina li ser rêveberîya bajarên xwe. Di vê çerçoveyê de wê, hin bi hin wê rejima tirk wê bi komên ku wê bi rêxistinkirina û bi çekkirina wê di vê çerçoveyê de wê çawa wê şer wê gav bi gav wê biherikêninê li herêmên kurdan wê, di nava hewldanên wê de bê. Wê, şerê wê bi kurdan re wê bikê. Li dema ku wê komên çete ên weke cebetil-nasr, ahrar el-şam, DAÎŞê û hwd têrê nekin wê ew bixwe wê weke ku wê pêvajoya hêrişên li ser afrînê wê bide destpêkirin wê ew bikeve nava hewldanê de.

Li vir di aslê xwe de wê, rewşa rejimên herêmê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşeka ku mirov wê ti carî nikaribê bi rastîya civakî û dîrokîtiya civakî a herêmê re wê werênê li ser ziman bê. Wê çendî ku wê xwe bi wê pênasebikin û wê werênina li ser ziman wê ew ne rast bê. Bi têngînên weke yên nîjadperestî hin komên ku wan ji xwe re avakirina wê li ser wan re wê di nava civakê de wê tûrên xwe yên t êkiliyan wê bi serwerîya xwe ya li civakê û kontrolkirina civakê wê çêbikin. Î ro ku bi awayekê civaknasî rewşa li tirkîya bi rastî were dahûrkirî wê ev rastî wê weke aliyekê li berçav wê were dîtîn. Wê, di dewama wê de wê, weke aliyekê din jî wê, xwe bi wê re wê, werênê li holê û wê bide dîyarkirin. Di rewşa herêmê de wê, ev wê, weke aliyekê giring ê ku mirov wê dikarê wê werênê li ser ziman bê. Di vê rengê û awayê de jî wê, ol wê di rengê nîjadperestîtiyê de wê, weke têngîneka ku ew xwe bi wê li civakê û hwd serdest bikin wê bikarbênin. Hertimî, 'aligirên xwe' û ankû 'kesên nîjadperest' ku ew rejim wan diafirênê bi gotinên referansî ên li ser olê re hanîna li ser ziman û ankû gotinên olî ji devê wan weke dirişm dana avêtin û gotin wê, di temenê wê de wê ev rastî wê hebin. Lê di aslê xwe de wê, ti t êkiliya nîjadperestîtiyê û olê wê di ti awayê de wê bi hevdu re wê nebê. Lê tevî ku wê ti t êkiliya olê wê bi vê rengê wê nebê jî wê bi wê re wê, çawa wê hin şîroyên xwe ku wê çawa wê bi wê xwe pênasebikin û ankû wê werênina li ser ziman wê pêşbixin. Wê ev wê weke aliyekê giring ê ku mirov wê dikarê wê, werênê li ser ziman bê. Gelekî li mirov xarîb dihêt ku wê di bin sernavên weke "nîjadperestî û olê" de wê, lêkolîn wê werina kirin û hemû lêkolînên ku wê werina kirin jî wê di vê çerçoveyê de wê b gotinên nerast wê bê tişî kirin û bi temen kirin. Di vê rengê û awayê de wê, rengên şîroyê jî wê ji aliyekê din ve jî wê bê temenê bikarhanîna wê jî. Dema ku wê, weke renegekê bîrdozîkî wê, were şîrovekirin û wê tenê wê bi desthilatdarîyê wê were şîrovekirin wê, di vê çerçoveyê de wê, were hanîn li ser ziman. Ola herêmê a serdest wê, ji rewşa civaknasîya xwe ya navxweyî wê bêpar û dûr bê. Wê di wê de wê, ber vê yekê ya ku wê zêde wê destûr ji civaknasîya wê ya civakî a navxweyî re wê newê hiştin ku ew pêşkeve. Ber ku wê, civaknasîya wê ya ku ew bi wê were hanîn li ser ziman wê, bi têngîna civakî û tevgerên jîyanî bê. Wê ev jî wê derfeta ji kontrolkiirna wan a olê wê olê derxê. Wê di dewama wê de wê ol wê, êdî wê ew nikaribin bi zêdeyî wê, bikarbênin.

Di aslê xwe de wê, di rewşa olê de wê, ev wê, weke aliyekê din ê giring wê, wê karibê xwe bide dîyarkirin bê. Ola bêcivaknasî wê hertimî wê temenê ji dînyayê qût bi mejiyekê wê pêşkeve bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew mejiyên ku ew bi wê bijîn jî wê di xwe de wê ne li dînyê wê bijîn. Lê civaknasî wê, vajî wê, di aslê xwe de wê temenekê jîyanî ê

dûnyayî wê di wê de wê, bi rastîya wê re wê karibê werênê li ser ziman. Wê di vê çerçoveyê de wê temenê xûrefeyên ku ew li ser wan re mejîyan di afirênin wê ji holê rabikê.

Ol di vê rengê û awayê de wê, weke aliyekê giring wê derkeve ber me. Di dewama wê de wê, weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, derkeve li ber me ku wê civak û ol wê bi hevdu re wê çawa wê bijîn wê ew wê, were dîtî di serdemeke weke ya dema me a aqil de.

Di vê rengê û awayê de wê, oleka ku ew di jîyanê de digihîjê fahmkirinê wê li şûna ya ku wê bi gotinên razber a ji gotinên kesên bi niyet û rêveberên herêmê dîr wê pêşkeve. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa jîyane wê bi şewayekê wê bê xistin temenê wê afrînerîya wê de.

Di aslê xwe de wê, ev wê, ji aliyekê wê temenê ji destê rêveberîyên herêmê girtina olê û hwd jî bê. Wê bêgûman wê li dijî wê, bisekin in. Lê li vir ya giring ew a ku bi zanebûnî di jîyanê de bi mirov û keseyetan re pêşkeve. Ber çî wê rêjeya herî bilind a mirovên ne xwendî wê li herêmê wê, hebê? Hinekî wê sedema wê ev bê. Wê, bi artişên nezanan re wê, ew olên xwe yên ku ew îstîsmar bikin û li dijî girseyan bikarbênin wê biafirênin.

Î ro em li rewşa sûrî û bi teybetî jî di rewşêa hêrîşên li ser afrînê de jî binerin emê wê bibînin ku wê, hemû kesên ku ew hatina xapandin û dihên dayîn şerkirin û kuştin li sûrî û hwd jî, kesên ku ew bi olê hatina xapandin bin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ol wê, weke rêya berhevkirina kesan ji şer re wê wê kêrî rejimên herêmê wê werê. Rejimêk ku ew politikayên wê yên şer hebin wê pîr zêde wê xwe weke oldar bide nîşandin û yan jî wê pîr zêde wê bi gotinên olî û derûnîya gotinên olî wê xwe û gotinên xe wê werênê ser ziman û wê bide dîyarkirin. Di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rewşa afrînê û hêrîşên li wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa demografiya kesên ku ew hatina berhevkirin û dihên dayîn şerkirin ku mirov li wê binerê wê bi wê re wê, ev rastî wê bi awayekê vekirî wê were dîtî. Wê, ji gelek herêman wê, mirovan di bin navê olê de wê berhev bikin. Wê di dema şerê DAÎŞê li dihê kurdistanîyan de wê gotinên 'şerê cihadê' wê bikarbênin. Wê, weke 'mirina di rêya xwûdê de' wê werênina li ser ziman. Lê di aslê xwe de wê, ti alaqa bi wê re nebê. Wê ev gotin wê tenê wê weke gotinên îstismarkirinê bin. Bawerîya mirov wê çawa wê bi awayekê xayînanê wê li dijî mirov bixwe wê were bikarhanîn û îstismarkirin wê, ew wê were dîtî. Di serî de wê mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, di vê rengê û awayê de wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoyên hêrîşên li kurdistanê li civake kurd ku mirov wan dahûrbikê wê di her demên wê de wê were dîtî ku wê ol wê were bikarhanîn. Di destpêka salên 1990î de wê, çawa wê, temenê bikarhanîna olê wê çêbikin wê, rêxistinên ku kurd wê bi navê 'hizbil-kontra' wê bi nav bikin wê, werina avakirin û wê bi wan wê mirovan bidina qatilkirin. Wê di vê rewşê de wê, li wê jî wê rayadarên rejîma tirk wê heyîder bin ku ew kesên ku ew bixapênin di bin navê olê de ku ew ji nava wê civake ku ew hêrîşî wê dikin bê. Piştî ku wan li kesên wê civak bixwe dana hêrîşkirin ku wê ji kîjan aliyê jî wê mirin bibê ku ew mirin jî wê civakê bê. Di vê çerçoveyê de ji herdû aliyên mirin jî wê civakê bê. Ev wê, weke rêbazeka jenosîdkirina civakê a ku wê pêvajoyên jenosîda kurd de wê were dîtî bê.

Rewşa cerdewanan jî di çerçoveya wê rêbaza jenosîdê de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de wê heman rêbaze jenosîdkirinê wê di pêvajoya hêrişên li dijî afrînê de jî wê, were bikarhanîn Piştî pêvajoyên hêrişên artişa tirk û komên wê, li dijî afrînê hatina dayîn destpêkirin û pê de wê, di dewama wê de wê, bibînin ku ew nikaribin li hemberî berxwedana kurdan pêde herin. Wê vêçarê wê çawa wê li wir jî wê kurdan bi kurdan wê bidina şerkirin wê, bikevin anava hewldanên wê de. Minaq wê di wê çerçoveyê de wê li herêmên bakûrê kurdistanê wê kesên ku ew kirina cerdewana wê, bo ku ew wan bibina li şer wê, pêşniyar û ankû 'teklîfa ku wê her roja ku ew li afrînê şer bikin wê bo wê 300 lîrayê tirk wê bistênin wê li wan bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, bixwezin ku wê, dema ku wê şer wê li wir wê were kirin û pêşxistin ku ji herdû aliyên wê, kurd wê, werina qatilkirin. Di vê rengê û awayê de wê, rewşa hêrişên li afrînê wê hin bi hin wê xwe bidina dîyarkirin.

Lê hin bi hin wê çendî ku wê dem bi ser hêrişên li dijî afrînê de wê derbas bibê wê rayadarên tirk jî wê, li rêyên din ên provaakasyonan wê bigerihin. Wê rêyên kurdan bi kurdan dana şerkirinê wê li wê bigerihin. Ev rêbaza kurdan bi kurdan dana şerkirinê wê piştî salên 90î wê li ser partî û rêxistinên başûrê kurdistanê re wê di nava civake kurd de wê were pêşxistin. Kurd wê, heta roja me wê, ew wê weke 'şerê birakuji' wê şermazar bikin û wê, her ku wê bînina bîra xwe wê êşa wê ji dil wê hîsbikin.

Di aslê xwe de ev pêvajoyên şerê rejima tirk ên li dijî kurdan wê, weke ku me li deverekê li jor hanî li ser ziman jî wê, didewama şerê wê yê li bakûrê kurdistanê bê. Di vê çerçoveyê de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Berî pêvajoya rojava wê, hertimî wê nexweşîya xwe wê ji rewşa başûrê kurdistanê wê werênina li ser ziman. Wê dema ku wê bahse wê beşa kurdistanê di çapameniya xwe de wê bikin wê bi gotna "bakûrê îraqê" wê binav bikin û wê werênina li ser ziman. Wê rêveberîyên wê jî wê, weke 'şerek aşîr' wê werênina li ser ziman. Dem bi dem jî wê gotina 'dewleta aşîretî' wî werênina li ser ziman. Weke aliyekê din jî wê, dema ku mirov wê, werênê li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê, ev wê were dîtin.

Di dewama wê de wê, piştî ku wê rewşa rojava wê pêşkeve piştî mudahaleya li sûrî wê, T. Ardogan bixwe wê derkeve berçapameniyê û wê bêjê ku "emê ji rewşek bûyî û temenbûyî re nebêjin eywellah' û wê bi wê gotinê wê dijberîya xwe û destpêka hêrişên xwe wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de wî jî mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê rewşa kurdan wê di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê giring wê xwe di vê reng û awayê de wê, bide dîyarkirin. Ez li vir wê jî wê, werênima li ser ziman ku wê piştî wê, gav bi gav, komên weke cebetil-nasr, DAÎŞ û di dawîya dawî de ku wê ew bixwe artişa xwe bikevina dewrê de rejima tirk wê, pêvajoyên hêrişên xwe wê li rojava wê bidina destpêkirin.

Hêrişên li dijî rojava wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê giring wê, werênê li ser ziman wê, di dewama hêrişên li bajarên bakûrê kurdistanê de wê hêrişên li rewşa statûya kurd û temenê wê yê ku ew pêşketîya bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Em di dewama wê de wê, werênina li ser ziman ku wê, kurdan wê heta roja me wê gelek pêvajoyên agirbestê wê bi rejima tirk re wê bo çareserkirina pirsgirêka kurd wê pêşbixin. Wê projeyên weke yên 'bi hev re jîyankirinê' wê weke ku wê birêz ocalan wê bi gotina 'komare demokratîk û jîyane du netewên demokratîk ên li rex hevdu' re ku wê

werênê li ser ziman wê, ti carî wê, rayadarên tirk wê bi wê îfbarê wê nekin. Wê hertimî wê, çawa wê, pêvajoyê wê wergerênina rewşeka ku wê kurdan wê di bin wê de wê bihêlin wê, di nava hewldanên wê de bin. Wê, weke ku wê, di pêvajoya hêrîşên wê yên li bajarên bakûrê kurdistanê û rojava û bi teybetî li dijî afrînê wê, bi wê re wê hêtekê mazin wê, di nava kurd û tirkan de wê bide kişandin. Ji xwe bi fizikî jî wê, hêtê ku wê, di nava rojava û bakûrê kurdistanê de wê lêkirîya wê, ne tenê wê bixwezê ku ew bi wê tirk û kurdan jî hevdû cûda bide nîşandin wê çawa wê kurdên bakûrê kurdistanê û rojavayê kurdistanê jî wê ji hevdû cûda wê bikê wê, bi wê armancê wê ew wê hêtê wê lêbikê. Kurd wê, 'hêtê berlinê' ê di nava rojavayê kurdistanê û bakûrê kurdistanê ku rejima tirk lêkirî weke "hêtê şermê" bi nav dikin û wê bi wê rengê wê dihênina li ser ziman. **Wekî** din jî wê, ew hêt wê, ji hêtekê di navan rojavayê kurdistanê û bakûrê kurdistanê zêdetirî wê weke hêtekê di nava kurd û tirk de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê bibînê û wê werênê li ser ziman. Hêrîşên wê yên li bakûrê kurdistanê li dijî rojava û afrînê û deverên din ên kurdistanê jî wê, nîşanaka vê rastiyê **bê** Ew hêt wê, weke hêtekê wê î ro wê, çawa wê, bi wê re wê, kurdan wê ji hevdû cûda bikê bê. Ji aliyekê din ve ez li ser wê hêtê şermê wê gotinê bêjim ku wê, dema ku wê şerê rejima tirk li bakûrê kurdistanê bi kurdan re bidomê û li rojava bi kurdên rojavayê kurdistanê re hebê wê, ti wateya wê hêtê wê nebê. Ew hêt wê weke renekê konseptê şer a rejima tirk ku ew bi armanca jenosîdkirina civake kurd pêxistîya jî bê. Di vê çerçoveyê de wê ev hêt wê, xwediyê wateyekê bi şerê rejimê ê li dijî hebûna civakê re jî bê. Di serî de wê divê wê mirov wê werênê li ser ziman. Ji xwe rayadarên tirk jî wê, dizanin ku ti wateya wê bo kurdan nîn a. Kurdan bi dehan xwepêşandinan ew wê gelek caran bo şermazarkirina wî hêtî wê li darbixin. Di destpêka pêvajoya rojava, pêşketina rojava û destpêka hêrîşên li dijî rojava de wê, bi teybetî wê, navê nisêbînê, cizirabota û hwd wê, bi xwepêşandinên şermazarkirina wê hêtê ku ew rejima tirk di nava bakûr û rojavayê kurdistanê de lêdikê re wê were li pêş. Di aslê xwe de wê, sedemeka bi hêrs hêrîşkirina li wan bajarên kurdan jî aliyê artîşa tirk û çeteyên wê ve wê, hinekî jî wê sedema wê ev bê. Ji aliyekê din ve jî wê çawa wê van herêman wê bikina aniyeka piştşer ku ew li dijî rojava bikin bin. Dema ku ew derfetê jî wê re nabînin ew wê, rêya wê di rûxandina wan bajarên de wê bibînin. Teybetîya herêmên weke nisêbîn, cizirabota û heta şîrnaxê wê bo rojava wê ew bê ku ew herêm wê weke ku yek herêm bin. Wê jî aliyekê civaknasîya civakî ve wê yek bin. Aliyekê wê yê din jî wê ew bê ku pirranîya aşîrên ku wê ji bakûrê goçî rojava bikin wê ji herêmên bakûrê kurdistanê bin.. Di vê çerçoveyê de mirov, dikarê bêjê ku wê her kurdekê rojava û ankû malbateka rojava hema bêja w xizmekê wan wê li vê herêma kurdistanê a jî nisêbînê, cizirabota û heta ku wê bigihîjê şîrnax silopî, amed û herêmên Reha. Bi hov û şitt hêrîşkirina li van bajarên kurdan berî hêrîşên wê yên li dijî afrînê ên artîşa tirk li van bajarên kurd wê, di nava kurdan de wê, piştê wê, "weke amedekkarîya hêrîşa li van bajarên rojava ên weke afrînê" û ankû hêrîşkirina li giştîya rojava jî wê, were dîtîn. Di vê çerçoveyê de wê, re ew rewşa hêrîşkirina li wan bajarên û rûxandina wan wê bi wê rengê wê, were ser ziman. Ji aliyekê din ve jî wê, hin gotinên din jî wê, di nava kurdan de wê werina li ser ziman di derbarê têkiliya hêrîşên li bakûrê kurdistanê û yên rojavayê kurdistanê de. Ew jî wê, ew bê ku wê, rewşa rojava wê, di wê çerçoveyê de wê, weke aliyekê wê yê giring jî wê, bi vê rengê wê were li ser ziman. Wê kurd wê, bîna li ser ziman ku wê, 'pêvajoya hêrîşên li rojava û piştê li afrînê wê, di dewama hêrîşên li bakûrê kurdistanê ên weke cizira bota, nisîbên, gever, sûr, silopî, şîrnax, hezex, farqîn û hwd de

bê. 'wekî din jî wê, hinek gotinên din jî wê, werina li ser ziman û wê bi wan were li ser ziman û gotin ku "wê, hêrîşên li dijî afrînê wê, di dewama pêvajoya hêrîşên li ser şengalê û piştê li ser kobanê de bê." Di vê rengê û awayê de wê, têkiliya pêvajoyên hêrîşên li dijî şengalê û li wir kirina komkujiyên mazin û berhevkirin û revandina bi hezaran jinên kurdên êzîdî û li bazaran firotina wan wê, weke pêvajoya pêşî a hêrîşên li ser afrînê bê.' Di vê rengê û awayê de wê, pêvajoya hêrîşên li ser afrînê heta mirov fahm nekê wê nikaribê yên li ser kobanê û yên li ser kobanê heta ku mirov fahm nekê wê yên li ser afrînê wê newina fahmkirin. Wê, di vê rengê û awayê de wê, di dewama hevdu de wê, werina hildan li dest.

Di aslê xwe de wê, pêvajoya hêrîşên li dijî rojava wê, weke ku me li jor li çend deveran hanî li ser ziman wê, didewama yên li bakûrê kurdistanê ên rejima tirk de bê. Di serî de pêvajoyên jenosîdkirinê ên ku wê li van herêman wê werina pêşxistin wê bi awayekê dijkurd wê û di temenê wê rewşa dijkurdîtîyê de wê bê barkirin li rojava. Wê şerê wê li dijî civake kurd wê li wê beşa kurdistanê wê, were meşandin. Wê gotinek li ser navê T. Erdogan wê gotin ku wê, di sale 2004an gotîya. Ew jî wê, ew bê ku wê bêjê ku "kurd, li Arjantînê jî dewletekê ava bikin em li wir jî amede na ji şerkirina li dijî wê re." Di vê çerçoveyê de wê, ev gotin wê çerçoveya dijberîya rejima tirk û rayadarên wê a li dijî statûya kurd ku ew di mejiyê xwe de xwediyê wê na wê, bo hanîna li ser ziman wê ev gotin wê were hanîn li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, di vê pêvajoya hêrîşên rejima tirk ku wê li dijî afrînê û bi wê re wê li dijî rojava wê zêde bibin de wê, ev gotin û hin gotinên din ji devê rayadarên tirk ên di wê rengê û awayê de wê, werina ser ziman.

Rejima tirk tûnakirina kurdan wê bo hebûna farz û mîsal dibîne. Ber ku wê, hebûna kurd û statûya kurd înkarkirîya û wê çawa wê, ji wê tirkîtiyekê wê derxê û wê bi wê re wê, herêmên kurdistanê ên weke bakûrê kurdistanê wê, id nava sînorê xwe de wê, aîdîyeta wan wan ya kurdistanî û kurdî wê tûnabikê wê, bo wê ew wê bikê. Wê, di vê çerçoveyê de wê pêvajoyên hêrîşê wê ji gelek aliyan ve wê bi hevdu re di heman demê de wê pêşbixê. Wê ne tenê ji aliyekê ve wê şer wê li dijî kurdan wê were meşandin. Şerekê jenosîdkirinê wê di serî de wê weke ku wê T. Erdogan bixwe jî wê, werênê li ser ziman wê, bi hêrîşkirina li çand û zimanê w destpêbikê. 'Ew wê gotinê bi rengê "hêrîşkirina li şariştanîyê ji çand û zimanê wê destpêdikê' re dihênê li ser ziman.

Di vê çerçoveyê qadaxaya li ser ziman û pêvajoyên tûnakirin û talanê ên li ser çanda kurd û hwd wê di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê plankirî û ankû 'sîstemetîkî' wê, were pêşxistin û domandin. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di vê rengê û awayê de wê, ev wê, weke aliyekê giring wê xwe bide dîyarkirin.

Hêrîşên li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, di destpêkê de wê, weke rengekê hêrîşî li jîyane sivil bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Li herêmê wê, hemû pêvajoyên hêrîşên rejima tirk wê bi hebûna civake kurd re bê. Dem bi dem wê, çend komên ku ew di rajihina çekê li dest û weke şerê çekdarî didin jî wê, vê rastiye negûharênê. Ber ku wê, kurd wê, ti artişên wan ên xwe-parastinê wê nebin. Ji çekên xwe parastinê ên sivîk û giran wê bêpar bin. Wê ew di destê wan de nebin.

Di pêvajoya hêrîşên DAÎŞê ên li dijî rojava û ankû giştîya sûrî de wê, amarika hinek çekên xwe parastinê wê bidina kurdan. Wê, berteka mazin a rayadarên tirk wê li dijî wê xwe bide dîyarkirin. Ber ku ew dixwezî ku kurd bê çek û destvala bê ku ew karibin wê pêvajoya jenosîdê li ser serê wê bidina meşandin. Dema ku di dest de çekek xwe xwe-

parastinê hebê wê, li dijî wê şerê rejimê ê bi armanca jenosîdkirinê wê xwe biparêzê. Ber vê yekê hemû dijberî û hêrsa wê li wê dayîna çekê li kurdên rojava bê.

Ji xwe wê, serokwezîrê karêderve ê amarika Rex Tillerson wê, hem di dema berî hevdîtina wî ya bi rayadarên tirk re û dema hevdîtîna bixwe de jî wê, wê hem ji wan re bi teybet û hem jî li berçapameniyê wê bînin li ser ziman ku "wan ti çekên giran nedana kurdan ku ew ji destê wan bigirin û berhev bikin." Ber ku wê, rayadarên tirk wê bi israri wê werênina li ser ziman ku ew çekên ku ew hatina dayîna li kurdan ew ji destê wan werina berhevkerin û girtin. Di aslê xwe de wê, di vê mantiqê de wê, ber ku wê, rayadarên tirk wê nêzî pêvajoya çareseriyê biîbin wê, neçê sêrî. Ew ji çareseriyeka rast û adilane a di temenê radestkirina maf û azadiya civake kurd li wê, ji wê zêdetir wê mijarên "bêçekkirinê" wê hertimî wê werênina li rojevê.

Kurdan jî bi wê, nîyeta wan baş didît û fahm dikir. Fahmkerin ku rayadarên tirk nîyeta wan ne çareserîya. Nîyeta wan tenê bêçekkirin a. Di her demê de wê, li bakûrê kurdistanê de wê, di dema ku wê, tekoşîna kurdan a maf û azadiyê ne hatî destpêkirin de jî wê, hertimî wê "oparasyonên leşkerî ên berhevkerina çekan ji destê kurdan" wê li nava wan li darbixin. Wê, dema ku wê bigotina di destê kesekê de "çiftetek nêçîrê" jî heya wê bo wê jî wê bi panzêrên leşkerî wê herina wir û wê wî mirovî wê bigirin û wê êşkenceyê lêbikin ku ew wê çiftetek nêçîrê bide wan. Ev rewşa rejîma tirk di nava kurdan de wê baş bihetîya zanîn. Heta ku wê, hin malbate wê dema ku ew ink û rîka wan ji hevdû diçû û li hevdû dijminatîya wan pêşdîket wê, gilehê hevdû bikiran û wê bigotina bi filan malbatê re çek heya û wê hêzên dewletê li serê wê malbatê wê bikiran musallat. Wê hêzên dewletê ên leşkerî wê çûban û ew xwediyê wê malbatê wê bi jin û zaro û mêran re wê bigirtan û wê bi rojan wê êşkenceyên giran wê li wan bikiran ku ew di destê wan de hebin ew çekên xwe radestî hêzên dewletê bikin.

Di vê çerçoveyê de wê, rewşa dewletê a bi armanca bêçekkirinê wê xwe li dijî kurdan wê bida dîyarkirin. Di aslê xwe de ev rewşa dewletê a bi armanca bêçekkirinê wê ne ku ew li dijî çekan a wê, ew wê bikê. Ber ku ew li dijî çekên di destê kurdan de bûya. Wê, bi wê armancê bê. Li rojava jî wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê çî gotinê wê bikin wê di serê gotina wan de wê, ev wê hebê û wê werênina li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, werênina li ser ziman ku wê, kurd wê, heta roja me jî wê, bi çekna ferdî ên destî wê xwe biparêzên. Di rewşên weke yê bi berxwedana kobanê û ya afrînê de jî wê wusa bê. Wê, rayadarên tirk wê bi her cûre çekên giran, balafirên şer ên f-16, helikopterên weke "skosky" û "kobra" û hwd ku wê ji rûsya û amarika û hwd kirîna wê li dijî kurdan wê bikarbênê. Di destê kurdan de ew çek tûna na. Her wusa wê, tankên alman û hwd wê, hêrîşên xwe li civake kurd wê bikê. Wekî din wê, gelek teknîkên din ên şer ên weke yê şopandinê ên weke yê "balafirên bêmirov" û hwd wê hebin ku ew li dijî kurdan bikardihênin bin. Wekî din wê, di rewşa biikarhanîna bombayên giran ên weke ku kurd dibêjin "bombayên qazanan" û hwd wê, werina bikarhanîn. Wekî din wê weke ku wê li gelek deverên weke li "gelyê tayara" ên bakûrê kurdistanê û deverên weke "erendê" ên rojavayê kurdistanê wê çekên kimyewî wê, ji aliyê hêzên tirk ve wê li dijî kurdan wê werê bikarhanîn. Rewşa bikarhanîna çekên kimyewî a rejîma tirk li dijî kurdan wê, heta vê demê jî wê, zêde di çapmeniya cihanê de wê, newê hiştin ku ew cihbigirê. Di dema ku wê saddam jî wê çekên kimyewî wê li deverên başûrê kurdistanê ên weke "helebçê" û hwd wê bikarbênê û bi deh hezaran kurdan wê bi carekê wê qatilkirî wê, di destpêkê de wê, newê li rojavê. Lê kengî ku wê hêzên ewropî û amarika wê bîryara mûdahaleya li îraqê

wê bidin wê, ew wê, weke 'hêncet' û 'sedema' mudahelekirinê wê werênina li ser ziman. Wê dîsa wê, di vê rengê hanîna li ser ziman de wê ne bo ku ew li dijî bikarhanîna çekên kimyewî a li dijî kurdan û ankû civake kurd bê wê werênina li ziman. Wê bo ku ew temenê mudahaleyên xwe li îraqê çêbikin wê werênina li ser ziman. Nîşanak û birhan û ankû 'qanita' wê jî wê ew bê ku wê, piştî helebçê wê li gelek deverên bakûrê kurdistanê û wê weke di hêrîşên rejima tirk ên li dijî afrînê de wê weke li deverên weke erendê û gelek everên din wê 'gaza kilore' wê were bikarhanîn lê wê ti kesek wê ne hilde li rojava xwe. Di aslê xwe de wê, berê bikarhanîna çekên kimyewî a li helebçê jî wê, çekê kimyewî wê li dijî kurdan wê were bikarhanîn. Minaq wê di demên komkujiya dersimê de wê, ew wê were bikarhanîn. Wê piştê wê gelek raaydarên tirk û leşkerên wan wê, dema ku wê birhanên xwe yê şerê li dijî kurdan ku wê binivîsênin wê, di wê de wê werênina li ser ziman û wê bêjin ku "me li dersimê, bi koman mirov tişî li şikeştan fikir, devê wê digirt û gaz diberda li hundûrê şikeftê û ew dikuştin weke 'haşaratan'." Bi vî rengî wê gelek gotinên ku wê, weke di derbarê bikarhanîna gazên bi jahrî ku wê di dema komkujiyên rejima tirk ên ku ew li dersimê dikin û di wan de gazê bikardihênin ku ew dihênina li ser ziman wê werina li ser ziman û bi lêvkin.

Di aslê xwe de wê dema ku mirov wê, di vê çerçoveyê de wê rewşa rengê bikarhanîna çekên sivîk, giran û ankû çekên kimyewî li dijî kurdan wê hilde li dest wê, dîrokeka wê ya pîrr kevn wê hebê. Lê ew wê newê li rojevê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşek wê bi wê re wê, xwe bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, rewşa kurdên rojava wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa dayîna çekan li wan wê di wê dema ku ew dihê hanîn li ser ziman wê jî wê zêdetirî wê aliyekê wê yê din wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê gotinên weke "ew dihilbijêrên bi kurdan re karbikin" wê weke gotinna ku wê, wê rengê wê bîna li ser ziman bê. Yanî ew dixwezî ku di ti awayê de kurd newîna hildan li cidîyetê, têkilîyên sîyesî û hwd bi wan re newê danîn û hebûna wan bi fermî newê herêkin. Di vê çerçoveyê de wê, hinekî jî wê, hemû hêrsa wan wê li vê bê. Di vê rengê û awayê de wê, di pêvajoya rojava de wê, bi gotinên xwe wê hertimî wê di pêvajoyek hêrîşê de bin. Di vê rengê û awayê de wê, çawa wê rewşê xirabikin û ankû kriminalize bikin wê hertimî wê li wê bihizirin. Li deverên weke 'çekya li pragê' dana girtina selih mislim jî wê, di aslê xwe de wê aliyekê wê yê bi vê rengê jî wê, hebê. Dema ku em dema dana girtina wî û ankû binçavkirina wî li wê bihizirin wê, ji aliyekê ve wê, hem armanca provake kirina agirbesta ku netewên yekbûyî weke biryara wê girt bê, hem wê, weke rewşa kriminalize kirina rewşa statûya rojava a kurd û hebûna kurd bê, hem wê, weke rewşeka ku wê, çawa wê, xwepêşandinên kurdistanîyan ên bo şermazarkirina hêrîşên rejima tirk ên li ser afrînê wê provake û kriminalize bikê û bi wê re rê û aliyê wê bide gûharandin jî bê. Bi gotineka din wê, dema ku wê, wê, selih mislim ku ew li çekya hat girtin wê, dizanin ku wê kurd wê bo wî sîyesetmederê kurd wê xwepêşandinan bo wî li darbixin bo ku ew were serbest berdan. Wê, vê carê wê di bin wê xwepêşandina bo selih mislim de wê xwepêşandinên bo şermazarkirina hêrîşên rejima tirk ên dijî afrînê wê ser wan wê li berçav wê were nûxumandin û ankû wê weke bi rengêkê din wê bê dayîn nîşandin wê bi wê armancê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ev hewldana provakirin û weke rengêkê mudahele kirina li xwepêşandinên bo şermazarkirina hêrîşên rejima tirk ên li dijî afrînê bi dana girtin û ankû binçavkirina Selih mislim wê, bide nîşandin ku ew çendî rejima tirk kirina zorê de wê, nîşanaka wê jî bê. Di aslê xwe de wê, ev wê bi awayekê vekirî were dîtin.

Tabî ji aliyê hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Piştî bîyara netewên yekbûyî a bi rengê 'agirbest li sûrî' wê, rayadarên tirk wê çawa wê, ew dervî wê tevbigerihih wê hêrişên xwe li herêmên afrînê û rojava bidina domandin wê ev hewldan wê bi wê ve jî wê, girêdayî bin. Ji xwe wê, piştî girtina bîyara agirbestê a di civîna netewên yekbûyî û derbasbûna wê ya di encama denga û piştî wê ku YPGê jî ew bi hêrênê û ankû pozitiv pêşwazî kir û pê de wê, zêde dem ne bi bûhûrê li dora herêmên reco, cindirêsê, sîyê, bilbilê û hwd wê, hêrişên artîşa tirk ên bi balafirên şer û helikopterên şer wê bibê. Di roja piştî wê de wê, di yekem a piştî girtina bîyara agirbestê de wê, **di roja 26ê sibate 2018an de** wê, hêrişên artîşa tirk wê li van deverên afrînê wê zêdetir wê bibê. Wê bi heman rengê wê artîşa tirk wê, di roja piştî roja ku di wê de bîyara agirbestê hatîya girirtin de wê bi çekên giran wê hêrişî **gundên weke yên qermîloq, sênarê** û hwd, yên girêdayî sîyê na wê, bikin. Wekî din wê di roja 26, sibate 2018an de wê, li dora cindirêsê û gundên wê, artîşa tirk û komên wê yên ku wê, berhevkirina û li dijî kurdan didina şerkirin wê, komkujiyan jî wê bikin. Wê gelek sivîlan wê qatilkirin. Mînaq wê, li gundên cindisêrê ên weke 'yelanqozê wê gelek sivîl wê, di heman rojê de wê werina qatilkirin. Di destpêka hêrişên li vê herêmê û gundê de wê, di destpêkê de wê 5 kurdên sivîl wê werina qatilkirin. Piştî wê, hin bi hin wê nûçeyên ku ew jî herêmê dihên wê di wan de bahse zêdebûna kuştîyan û bîrîndarbûna gelek kesên sivîl wê bê kirin. Di vê çerçoveyê de wê weke ku me li jor li gelek deveran hanî li ser ziman em wê jî wê li vir dûbare wê werênina li wer ziman ku wê bi sed hezaran kurdistanî wê li wê herêmê wê li berçavê hemû cihanê wê di bin tehdîda qatilkirinê de bin.

Li vir wê, weke şewayekê ku wê, ser kuştin û qatilkirina sivîlan wê bi wê were nûxûmandin wê ew bê ku wê sivîl wê werina qatilkirin wê di bin navê 'kesên çekdar' û ankû 'leşkerên YPGyî ku ew hatina kuştin' de wê, werênina hanî li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, leşkerkirina rewşê û hertimî weke rewşek leşkerî hanîna li ser ziman wê, di vê çerçoveyê de wê bi armanca ser kuştin û ankû qatilkirina sivîlan ku bi wê were girtin jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Li ser rewşa leşkerkirinê û ankû rewşê weke 'rewşek leşkerî' dana nişandinê de wê, dezenformasyonêka pîrr zêde mazin wê were kirin.

Ev rewş wê, bi salan wê weke sernûxûmandinê a qatilkirinên sivîl ên li bakûrê kurdistanê ku wê were bikarhanîn jî bê. Dema ku ne dikarî weke rewşa leşkerî bidina nişandin wê di cih de wê, hê ku bûyara kuştina sivîlan neketî rojeva çapameniyê de wê, di cih de wê herêmê weke 'herêma qadaxa ji sivîlan re' wê ragihênin û wê piştî wê li ser wê re wê bê ragihandin ku ew herêm weke herêmek leşkerî hatîya ragihandin û li wir şer heya û ew jî di nava şerê du aliyan de mana' wê, bi wê rengê wê werênina li ser ziman. Weke wê gelek rewşên ku mirov dikarê wan werênê li ser ziman wê bibin. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê rewşa leşkerî û ankû weke 'rewşa şerkirina dû hêzên bi çek bi hevdu re dana nişandinê wê, bi vê aermanca sernûxûmandina kuştina sivîlan bê.

Pêvajoyên hêrişên li dijî afrînê de jî wê, bi heman rengê wê rewşên leşkerî wê bo kuştina sivîlan wê bikarbênin wê, hertimî wê, ji roja pêşî a hêrişên li ser afrînê û heta hemû rojên piştî wê, hema bêje her roj wê li navendên weke ya afrînê, navçeyên wê ên weke sîyê, mebeta, cindirêsê, bilbilê, reco û hemû deverên din wê her roj wê bi sed hezaran wê girseyên mazin wê tevî di nava rewşa şer de jî wê xwepêşandinên şermazarkirina hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê wê bikin. Ev jî wê, weke aliyekê din ê ku wê, pîrr zêde wê wan hêrs bikê. Ber vê yekê wê, deverên sivîl wê, hertimî wê bikina bin hêrişên balafirên

şer û helikopter û topbaran û hwd de. Wê ev jî wê, bi wê armancê bê. Wê bi armanca hem dana goçberkirinê û hem jî pêşîya xwepêşandinên bi şer bi armanca hêrişên artişa tirk ên li ser herêmê bigirin wê ew wê bikin. Weke nişeyekê ku em di vê çerçoveyê de werênina li ser ziman wê, di roja 26ê sibate 2018an de ku wê, roja 38' min a berxwedana afrînîyan bê wê, li mabeta wê tevî ku wê hêriş wê li her herêmê hebin jî wê, ji serê sibehê wê girse wê werina cem hevdu wê bi sedhezaran wê xwepêşandinên şermazarkirina hêrişan wê li darbixin.

Wekî din di derbarê hêrişên li jîyane sivîlan ên ji aliyê artişa tirk ve wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman wê, gelek gundên li dorê wê bi herikina li navçe û navenda afrînê û ankû deverên li wê bigirsetir ên herêmê. Lê wê herêmên xwe wê ne terikênin. Ev jî wê, weke aliyekê ku wê bê armanca hêrişên artişa tirk. Hêrişên bi armanca dana goçberkirinê wê pirr zêde wê li herêmê wê werina kirin. Lê wê xalkê herêmê wê herêmên xwe ne **terikênin**.

Li dora gundên sîyê, bilbilê, mabeta, deverên cindirêsê û gelek deverên wê bi hêrişên artişa tirk û çeteyên wê şer li wan giran bê. Di kêlikên ku wê bîryar agirbestê wê derbas bibê wê, artişa tirk bi balafirên şer wê, li dora gundêln afrînê ên wele 'hesen dêra', hecîlêrê a girêdayî cindirêsê û hwd û gelek deverên wê bombardiman bikin. Di vê rengê û awayê de wê di roja bexwedana afrînê a 38' min de wê, wê hêrişên artişa tirk û komên wê li herêmên li dora afrînê wê bi zêdeyî wê bibin. Wê berxwedana afrînê di roja wê ya 38' min de wê, li dora cindirêsê, sîyê, mabeta, reco, bilbilê û hwd wê, zêdetirî wê bi hêrişên artişa tirk re wê pêşkeve û wê mazin bibê. Di roja 38' min a berxwedana afrînê de wê bi şitt hêrişkirina artişa tirk li afrînê wê aliyekê wê yê din jî wê ew bê ku wê, çawa wê, rewşa biryara agirbesê ku ew rojevê berê hatîya girtin ji aliyê netewên yekbûyî ve wê, çawa wê vala derxê wê bi wê armancê bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, ev hewldanên vala derxistina agirbestê wê, piştire wê, li gelek deverên din jî wê ji aliyê hêzên rejima tirk ve wê bi hêrişên wê biawayekê planî û **sîstemetîkî wê bidom in**.

Afrîn wê weke herêmeka kurdistanê a cihreng bê. Ev herêm wê, çanda êzdayîyê wê li wê jî wê bi kok wê hebê. Di serî de wê, dema ku wê, çeteyên artişa tirk ku ew di dema hêrişa afrînê de di nava wê de şer dikin û hêrişî afrînê dikin û berê di nava DAÎŞê de şer dikirin li dijî kurdan wê, bi wan bidina bawerkirin ku ew bo olê şer dikin. Wê, dema ku ew wan didina hêrişkirin li ser şengalê wê ji wan re bêjin ku "winê vê herêmê ji yên ne misilman paqij bikin." Di dema hêrişî afrînê dikin jî wê, bi heman rengê wê propagadayên li ser olê re wê bikin. Li wê wê, renegekê civakê ku mirov dikarê wê weke pro-tîpa civake kurd wê, şirovebikê û wê werênê li ser ziman wê hebê. Her wusa wê, kûrdên êzîdî, elewî, yersanî, zerdeştî û hwd wê, bi gelek rengên din re wê hebin. Wekî din wê, pêkhatayên arab û ermen û xalkên din ên herêmê ku ew di demên dawî de goç wê herê dibin wê bijîn. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa afrînê wê ber ku wê derfetê jîyanê wê li wê zêde wê hebin wê ew goçkirina li wê bibê.

Ji aliyekê din ve jî wê, dema ku mirov ji aliyê bawerî-çandî ve jî hilde li dest wê, kûrdên êzîdî wê li gelek deverên wê nişanakên wan wê hebin. Çend deverên ku wê, ew ji xwe re wê weke bawergeh ew ji xwe re bikardihênin û tîrbên kesên wan ên pîroz li wan wê li wê hebin. Çend tîrbên ola êzîdî ên li wê herêmê wê weke tirba hemrîn şexo, zîyeretgeha şex bereket, zîyeretgeha çil xanê li gundê qîbarê, zîyeretgeha paşa Adî ku ew dikeve 40 kîlometre li jora zîyeretgeha çil xanê û gelek rê û resmên olî li wê pêkdihên, zîyeretgeha

şêx reqab ku ew li gundê şadêrê ya, zîyeretgeha parsê xatûn ku ew li ser lûtkeya çiyayê qestel cindo ya, zîyeretgeha şêx hemîd ew li pîrozgeha êzîdîyan a ku ew dikeve başûrrojavayê qestel cindo de ya, zîyeretgeha Menan ku ew li gûndê kefercene yê girêdayî navçeya şera ya wê weke devereka ku wê gelekî li herêmê wê zîyereta wê were kirin bê û zîyeretgeha şêx qesab ku ew pîrozgeha wê dikeve nava gûndên kalûtê û bircqasê ku ew li keviya çiyayê lêcûn in wê, êzîdîyên şêrewa hema bêja hertimî wê xwe bigihênina wir û wê tawaf û bergên xwe li wir bikin. Bi vî rengê wê li dora 65ê zîyeretgehên bi vî rengê ên kurdên êzîdî tenê wê hebin ku wê temenekê jîyane wan ya bi hezaran salan wê li wir wê bidina dîyarkirin. Dibêt ku ev hijmara zîyeretgehên kurdên êzîdî ên li herêmê zêdetir bibin. Bêgûman jî wê, zêdetir bin. Wê bi teybetî wê zîyeretgehên kevn ên dîrokî wê, di demên berê de wê, rejîma baasê a sûrî wê, gelek ji wan wê tûnabikê. Hinek ji wan wê di bin navê ne yên misilmanan in wê werênina tûna kirin. Hinek ji wan jî wê, zanibin ku ew yên kurdên herêmê na wê werina tûnakirin. Di wê demê de wê rewşa baasê a sûrî wê "kembere arab" wê li herêmê wê pêşbixê û wê "arabkirina herêmê" wê çawa wê pêşbixê wê, di wê çerçoveyê de wê politikayên wê bi zorê dana goçberkirin a kurdan û tûnakirina nîşanak, zîyeretgeh û ankû deverên dîrokî û çandî wê, bi wê armancê wê bibê. Di çerçoveya wê politikaya arabkirinê û gûharandina rastî û demografîya herêmê de wê, kurdên rojava wê, ji mafê hemwelatîtiyê jî wê bêpar wê werina hiştin. Wê kurdên rojava wê li sûrî wê, ne hemwelatê wê rejîmê bin û wê ne xwedyê nasnema û ankû pasaporta wê bin. Wê ew newê dayîn li wan. Gelek wê di wê demê de wê, bi hezaran kurdên ku ew dihatina welatên ewropî ên kurdên rojava wê, ne xwedyê ti nasnema û pasaportê bin. Wê ber vê yekê wê, biketan zorê ku ew xwe pênase bikin. Yan jî bidina pênase kirin. Di vê çerçoveyê de wê, rewşeka pîr zor wê li herêmê wê bo kurdan wê were pêşxistin. Rayadarên tirk wê, hertimî wê, vê rewşê bi awayekê sernûûxûmandinî wê werênina li ser ziman wê bêjin ku "win, meyizênin ku win xwedyê hemwelatîyek tirkîya na. Xwedyê heman mafê na." Lê ew jî wê, weke rewşeka manipûlekirinê ba. Kurdên ku wan xwe weke tirk daba nîşandin û nasnema û ziman û çanda xwe û civake ku ew ji wê ya civake kurd înkarkiriba wê, ew di wê çerçoveyê de wê, weke kesê ku ew dikarî bi awayekê ji wê mafê sûdbigirta ba. Wekî din wê, bi astengîyên pêşilêgertinê wê, jîyan li wan tang bikiran.

Di aslê xwe de wê, ev politikaya rejîma baasê a sûrî a pîrranîya kurdan bê mafê hemwelatîtiyê hiştin û rewşên weke 'hemwelatîtiyê ên li tirkîya ku ew bi şewayekê didan wê, di çerçoveya politikayên înkarkirina kurdan wê hevdû temem bikiran. Lê wê heman şewayê hêrişê ê weke rejîma baasê a sûrî ku wê li kurdan û nîrx, çand û deverên wan ên pîroz fikir wê, rejîma tirk jî wê, bikira. Wê deverên pîroz ên kurdan wê tûnabikiran. Wê zimanê kurdî wê qadabikin. Wê pêvajoyên şer li dijî civakê û yên talanê li dijî çanda kurdan wê bidina destpêkirin. Ev jî wê, bi awayekê plankirî û ankû 'sîstemetîkî' wê biheta kirin. Gelek zîyeretgehên kurdan ên li herêmê wê werina tûna kirin. Wekî din jî wê, zîyeretgeh wê, gelek ji wan wê bi naqşên teybet wê werina naqşkirin wê, **werina tûnakirin.**

Di vê rengê û awayê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman ku wê, çanda herêmê a kevnera a êzîdîtiyê wê heta demên berî zayinê wê herê. Tenê ya ku em dizanin wê wilqasî wê kevn wê herê. Lê dema ku mirov wê lêkolîn wê werina kirin wê wan de wê were dîtin ku ew çendî zêdetirî kevn diçê bê.

Li vir wê bi vê rengê wê bi wê re wê, renekekê jîyane bi hezaran salan a kevn wê temenê wê hebê. Di aslê xwe de wê, dema ku wê rayadarên tirk wê artişa xwe bidina hêrişkirin li

herêmê wê, di serî de wê, deverên bi vê rengê ên dîrokî û pîroz wê li kûderê wê kifşbkin wê hêrîşî wan bikin. Wê, ev rengê kevneşopîya rejima tirk a bi rengê hêrîşkirina li bawerîyên herêmê wê bi teybetî li bakûrê kurdistanê wê bi şêwayekê wê pîr zêde mazin wê xwe bide dîyarkirin. Deverên kuwan ne dikarî wan tûnabikin û bi rûxênin wê weke zîyeretgehên kurdên elewî ên li dersimê ku ew dibin ava bendanê de dihên hiştin wê, werina kirin. Ev jî wê, weke rêbazekê bê. Lê bi awayekê din jî wê, çawa wê weke ku wê, di dema hêrîşên li dijî afrînê de wê deverên dîrokî ên weke 'girê eyndarê' ku wê bikina armanc ji xwe re wê, bi zanebûnî wê çawa wê wê bermehîyên dîrokî ên wê herêmê wê tûnabikin wê bi wê armancê bê. Rewşa hêrîşên li eyndarê wê, piştê wê, ber ku ew dever weke deverê dîrokî a di lîsteya mîreteyên çandî ên mirovatîyê a netewên yekbûyî ya 'unesco' de jî cih digirê wê, hin bertek jî wê li dijî wê bîrî dayîn nîşandin. Lê wê bertek wê pîr zêde wê kêr bimênin. Her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê gelek deverên we ya devere girê eyndarê ku wê bi teybetî wê bîrî kirin armanc û tûnakirin jî ji xwe wê, ew newina li rojevê jî. Wê di nava dîmenê hêrîşên li ser afrînê de wê, werina windakirin. Pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê wê, di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekê ve wê, di rewşa hêrîşên çandî û hwd de wê, weke maske wê werina bikarhanîn. Hemû hêrîşên li civake kurd, ne tenê hêrîşên li afrînê ên ku ew bi roj û hefteyan dihên kirin wê, hêrîşên ên li giştîya rojava, li bakûrê kurdistanê û hemû deverên din ên kurdistanê jî em dikarin di çerçoveya hêrîşên çandî de wê, werênê li ser ziman. Hêrîşên çandî wê çawa wê bi wan wê civak wê jî navika wê ve wê, were ji hevdu belavkirin wê, temenê wê yê civakî, dîrokî û çandî ku ew xwe li ser wê dihênê li ser ziman û dijî wê li wê hêrîş wê werina kirin. Ya ku em bi hêrîşên li dijî afrînê û deverên din ên kurdistanê re jî dibînin wê ev bê.

Afrîn wê ji aliyê dîrok û çandî ve jî wê, weke ku me li jor li deverê hanî li ser ziman wê cihê wê pîr zêde wê, bi teybet û giring bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke herêmên cizira bota, nisêbîn, silopî, şirnax, qamişlo, afrîn û hwd ve xate kurdistanê a berçemê firatê wê civaknasîya wê pîr zêde bi civaketîya wê re wê xort bê. Li ser wê temenê dema ku mirov wê, werênê li ser ziman mirov, wê divê ku wê, werênê li ser ziman.

Ji aliyekê din ve jî wê, ji aliyê çanda civakê û pêvajoyên wê ve jî wê, xwedîyê mejûyeka pîr zêde kevn bê. Di vê çerçoveyê de wê, wê mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, hêrîşên li afrînê û dora wê û ankû li wê xate herêmên kurdistanê ku wê, were kirin wê li wê dîroka wê ya kevn û civaketîya wê ya pêşketî wê were kirin bê.

Li herêmê civaketê wê zû pêşkevê. Serdemên neolîtîkê wê ji ya ku ew dihê tefkîrkirin wê zûtirin wê pêşkevin. Di dewama wê de wê, pêvajoyên jîyanî wê xwe bidina dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov wê, werênê li ser ziman mirov wê divê ku bi teybetî wê, werênê li ser ziman ku ew herênm wê weke herêmek teybet bê. Di aslê xwe de wan hêrîşên li afrînê û herêmên wê, mirov dikarê bişibihênê hêrîşên hîtîtîyan û dem bi dem bi komî hatina li herêmê a komên talanker ên ku ew li herêmên anatolîa hêrîşî keyaniya hûrîyî û mîtannîyî a li anatolîa a bi navê "kîzzûwatna(*)" jî. Ev keyaniya hûrî-mîtannîyî wê li br bahre sipî a anatolîa wê bikeve dehm û hinekî jî li ser axa vê herêma afrînê a ku ew, li wê hêrîş di roja me de dibin jî. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê werênê li ser ziman ku wê, hêrîşên vê demê wê di vê çerçoveyê de wê, weke hêrîşna hov ên li jîyane civakî jî bin. Di vê rengê û awayê de wê, rengê wan hêrîşan wê xwe bide dîyarkirin. Ev

(*)Keyeniyek kurdistanî a dema mîtannîyan li anatolia bê.

herêmên kurdistanê wê, di aslê xwe de wê, weke herêmna bûhûrîner ên li herêmên anatolîa jî bin. Weke li jor jî hanî li ser ziman wê ji aliyê bawerîyî ve jî wê, nixrên ku ew li wê herêmê pêşdikevin wê weke nixna navendî bin. Di vê çerçoveyê de wê, ev herêm wê bi rewşa xwe ya jîyanî re wê derkeve li pêş.

Herêmên afrînê wê, hertimî wê di nava jîyane kurdî û mesopotamîkî de wê, wateyeka wê ya teybet wê, hebê. Li vê herêmê wê, teybetîya wê ya sereka wê, herêmek navend bê. Ji aliyekê ve wê, di demên hûrîyan de wê, li misra kevn wê derîyê wê ji aliyekê ve wê vebû ba. Di roja me de jî wê weke sînore herêmên araban wê xwe bi wê rengê wê bide dîyarkirin. Ji aliyê din ê duyem ve jî wê, deriyê wê duyem wê li herêmên anatolîa bê. Di vê rengê û awayê de wê, bi herêma dîlokê wê bi wê ve girêdayî wê weke herêmeka ku wê çerçoveya wê, wk sînore anatolîa jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê aliyekê din wê werênê li ser ziman. Wê herêmên weke îrtah, îrrîta, amîka, hattî, weşokanî û hwd wê, di wê çerçoveyê de ku mirov bi wê ve û li rex wê werênê li ser ziman bê. Ev herêma kurdistanê wê, di vê çerçoveyê de wê, di sêkikeka ku wê, bi kurdistanê, herêmên arab û anatolîa re wê, ji wan re wê, weke navend wê were hildan li dest jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, weke herêmeka stretejîkî jî bê. Ji xwe wê, di her demê de wê, ji ber wê rewş û wûcana wê ew dever wê rastî hêrişan wê were. Di vê çerçoveyê de wê, mirov bi wê re wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja me de jî wê, ji ber vê wûcana wê û rewşa wê ya stretejîkî wê rastî hêrişan wê were Ji aliyê kurdistanê ve wê, weke herêmek jeo-stretejîkî bê ku wê, li bahre sipî wê vebê jî. Ji aliyê anatolîa ve û bahre sipî ve wê, weke herêmeka ku wê, temenê kontrolkirina wê herêma kurdistanê giştî wê bi xwe re wê biafirênê bê. Ji aliyê herêmên araban ve jî wê, weke herêmeka ku wê hem sînore bê û hem jî wê weke deriyê li vê aliyê diveebê bê. Rejimên weke rejîma tirk jî ew ku wê ji aliyekê ve wê, wê bixwezin ku ew bi bandûra olê bijîn û îstîsmarkirinên xwe bikin wê, pêwîstîya wan wê bi rê û têkiliyeka bi cihane arab re wê pêwîst bê. Di vê çerçoveyê de wê, ew jî wê bo ku ew karibin wê, olê bikarbênin wê, vê deverê û ankû herêmên li dora wê, bi wê ermancê wê bikarbênin. Di vê rengê û awayê de wê, hêrişên xwe li wê herêmê serdestkirinê wê pêşbixin. Di hêrişên rejîma tirk ên li afrînê û ankû berê wê bi alîkariya DAÎŞê û hwd dagirkiirna herêmên weke cerablûsê, ezaz, idlibê û hwd ku ew dagir dikin wê, bi vê ermancê wê dagirbikin. Di vê çerçoveyê de wê, di nava sûrî de wê, di vê çerçoveyê de wê, herkesek wê şerê serdestîya xwe wê bide.

Pêvajoyên hêrişên li herêma afrînê jî mirov dikarê di vê rengê û awayê de wê, werênê li ser ziman. Lê ji aliyê afrînê ve wê, hilde li dest wê, zêdetirî wê, aliyê armanc û sîyaseta rejîmên herêmê ê bi armanca jenosîdkirina civake kurd wê derkeve li pêş. Wê, bê weke navendeka şerê jenosîdê li herêmê. Di vê çerçoveyê de wê, hêrişên rejîma tirk ên li herêmê wê xwe bidina dîyarkirin.

Di vê çerçoveyê de wê, herkesek wê, di çerçoveya politikayên xwe wê di wê şerê li sûrî de wê tevbigirihê. Ev rewş wê, piştî girtina biryara agirbestê a ji aliyê netewên yekbûyî ve wê, zêdetirî wê derkeve li pêş. Wê dema ku wê biryar bê girtin wê, piştî wê girtina biryara agirbestê wê rayadarên tirk bo ku ew şerê xwe li herêm li dijî civake kurd bidina domandin û hwd wê piştî biryar girtinê wê gotinên weke "biryara agirbestê wê afrîn dervî wê bê." Lê piştê wê, rayadarên neteweyên yekbûyî û hwd wê, rayadarên tirk wê bi derewênin. Piştê jî wê, weke ku wê, 'anfenews' di 26 sibate 2018an de wê ragihênê ku rayadarên netewên yekbûyî ragihandina ku agirbest bo hemû sûrî ya û bang li îran, rûsya û tirkiya kirina ku ew weke 'girantorên astana' ew berpîrsîyarîya hemû kirinên şer

dibînin ew hildina li ser xwe û dawîyê li wê werênin. Rejima tirk, qaşo bo parastina aramiyê wê destûra şandina hêzê li idlibê wê bê dayîn li wê. Wê bi heman rengê wê di heman nûçeya bi sernavê "netewên yekbûyî gotîya, herêmên agirbestê wê afrîn jî wê daxilî wan bê wê, di wê de wê, werênê li ser ziman ku serokkomarê firansa Emmenûel Macron wê bi telefonê wê bi serokkomarê tirk T. Erdogan re wê axiftinê wê bikê û wê jê bixwezê ku "ew dawîyê li oparasyona leşkerî a li dijî afrînê werênê." Wê ji aliyê din ve wê berpîrsîyarê payabilind ê yekîtiya ewropa federîca Mogherîni wê, di heman rojê de wê derkeve berçapameniyê û wê bangê li rûsya, îranê û tirkîya bi hevdû re bikê û wê bêjê "li gorî agirbestê tevbigerihih. Ankû wê bêjê **li gorî agirbestê rakevin.**" ber ku wê, pîrsgirêka herî mazin a rakevîna li gorî agirbestê wê di serî de wê ev hersê hêz wê rewşa xwe wê li herêmê wê bidina nişandin. Wê di dewama wê de wê, were li ser ziman ku Mogherîni ji çawuşoglu re name şandiya û di wê de hanîya ser ziman ku em dixwezî ku bibînin ku agirbest demek ji ya din zûtir pêkhatibê. Her kêlîka ku em disekin in em mirîna mirovan dibînin." Ev gotin wê, gotinên rast bin. Lê heta roja me wê, li gorî wan wê bertekek zêde zort wê li hemberî hêrişan wê newê dayîn nişandin. Bertekên li ser afrînê re ku wê, di vê çerçoveyê de wê rayadarên ewropî û hwd wê, werênina li ser ziman em nikarin ji rewş û bandûra her roj li darxistina xwepêşandinan a kurdan û dostên wan dûr werênina li ser ziman.

Lê bêgûman rejimek weke rejima tirk ku ew şerê jenosîdkirinê li dijî civake kurd bi salane dide û bo ku wî şerî bidomênê wê çawa wê dervî biryara agirbestê wê afrînê ragihênê bo domandina hêrişên xwe wê çawa wê ew bê kirin ku ew dawîyê li hêrişên xwe werênê: Wê rewşa dana girtin û ankû binçavkirina Selih mislim jî wê rewşeka provakasyonî a bi armanca vala derxistina biryara agirbestê biteybetî di çerçoveya herêma afrînê de bê. Di serî de wê, mirov divê ku wê, weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman. Gelek kurdên ku wê, rewşa girtina selim mislim wê nîqaş bikin wê bi gotin û rengê weke "ti kesekî PYD weke rêxistinek terorê qabûl nekirîya" wê, li ser wê re wê, nîqaşbikê. Yanî wê bi gotinên weke ew hemwelatîyê sûrî ya wê nîqaşbikin. Di aslê xwe de wê, ev rengên nîqaşkirin tang wê, ji fahmkirina rastiyê dûr bin. Di serî de wê, rewşê divê ku mirov di çerçoveya şerê rejima tirk ê li dijî afrînê û hewldana wê ya domandina wê şerê de wê, rewşa dana girtina selih mislim wê di serî de wê hilde li dest. Ji aliyê din ve jî wê, çawa wê, argûmana din wê bi dîtbarî wê di çerçoveya rewşa xwepêşandinên bo şermazarkirina hêrişên rejima tirk a li dijî afrînê wê çêbikê û wê piştê wê, dîmenê hêrişkirinê li afrînê û şermazarkirina wê, di bin wê de wê bidina vêşartin û ankû ji berçav dûrbiikin wê, aliyê din ê duyem ku wê di temenê wê rewşê de bê. Wekî din jî wê, weke aliyê din ê sêyem jî wê hewldanên krimiinalizekirina sîyeseta kurd û sîyesetmederên kurd jî bê. Di çerçoveya têgîheka şerê derûnî ê bi rengê kriminalizekirina rewşa rojava de wê, mirov dikarê bi berdewamî wê werênê li ser **ziman**.

Lê piştî ku ew keti wir wê, bê weke navendeka ku ew şer li herêmê dimeşênê û hêrişên li afrînê dikê bê. Wê, piştî ketina wê li idlibê wê hêrişên xwe li afrînê wê bide çêkirin: Yanî wê gotinên weke bo dawîlêhatina tûndûtûjîyê li herêmê û çêkirina aramiyê wê tenê wê weke gotinna maske bin.

Lê di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê hemû gotinên ku ew dihatina hanî li ser ziman wê li hewayê weke derew wê bimênin. Ji aliyekê din ve jî wê, ji aramiya herêmê zêdetirî wê, herkesek wê li politikayên xwe wê bihizirê. Hêrişên rejima esad li gûtayê û yên rejima tirk li afrînê wê, di çerçoveyeka ku wê di çerçoveya politikaya serdestîya wan

de wê, di nava çerçoveyeka ku wê rûsya xîzkirî de wê, pêkwerin. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, di her demê de wê li astana, û berî wan di civînên cenevê û hwd de jî wê, ev êz wê çendî ku wê pîr zêde wê bahsa 'aramî', 'aşîtiyê li herêmê' û 'çareseriyê' wê bikin jî lê wê serkevtina van civînan wê li politikayên wan wê bialiqê. Politikayên wan ên ne li gorî rastîya herêmê û di çerçoveya înkare xalkên herêmê de ku ew bi wê rewşek statûyî pêşdibînin wê, temenê hêrişên wan û ne hiştina serkevtina planên aşîtiyê wê temenê wan wê biafirênê.

Di vê rengê û awayê de wê, dema ku wê, tenê wê ji aliyê politikayek serdestiyê ve wê were nerîn wê, hingî wê rastîya demografîkî a rast ya herêmê wê were piştguhkirin û ankû wê bizanebûnî wê ji nedîtî ve wê were dîtin. Ev jî wê, weke aliyekê din ê ku mirov wê, dikarê bi teybetî wê li **ser wê bisekinê bê.**

Şerê jenosîda kurd, helwesta rûsya, û rewşa îran û tirkîya a bi hêrişên li civake kurd û ankû pêvajoya hêrişên li dijî afrînê

Piştî pêvajoya şerê navxweyî yê sûrî wê, gelek rewş wê bi hevdu re wê xwe bidina dîyarkirin. Têkiliya amarika û tirkîya, rûsya û amarika, rûsya tirkîya, rejimên herêmê tirkîya wan a bi hevdu re û hwd wê, bi gelek aliyên din re wê were li ser ziman. Di destpêka hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê re wê, rûsya wê werênê li ser ziman ku wê ber dayîna çekên hemdem ji aliyê amarika ve li kurdan wê, sedema wê hêrişê li ser afrînê bê. Bi vê rengê wê, amarika wê weke sedema hêrişê wê bide nişandin. Lê di aslê xwe de wê hemû dînya jî wê zanibê ku rayadarên rûs bi vê gotinên derew dikin. Wê rayadarên rûs di serî de wê bo ku serdestiya rejima baasê a esad bi kurdan bidina herêkirin wê, destûrê wê bidina rejima tirk ku ew hêrişê li afrînê bikê. Ji aliyekê din ve jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, destûra talana metingerîya rejima tirk wê li herêmê wê bide çêkirin. Piştî jî wê, dema ku wê, amarika ku ew hewl dide tirkîyên xwe bi tirkîya re baş bikê û nehêlê ku tirkîya bikevê bin bandûra rûsya de wê, nêzikî tirkîya bibê. Rayadarên tirk jî wê rewşê dizanin û wê çawa wê ji wê sûd bigirin û wê bi rengê wê tirkîyê re wê, encamakê li gorî xwe wê di çerçoveya hêrişên xwe yê li dijî kurdan de wê bidest bixê wê bi wê armancê wê bikeve nava hewldanê de.

Di civîna NATO(*) de wê were li ser ziman ku wê dema ku wê wezirê parastinê ê tirk caniklî û yê amarika mattis ku wê hevdûtinê wê bihevdu re bikin wê, ji aliyê tirk ve wê were hanîn li ser ziman ku "amarika pêşniyarkirîya ku ew YPGê li dijî PKKê bide şerkirin." Ev gotin ku wê çendî li ser navê mattis wê were li ser ziman jî lê wê dema ku mirov rengê sîyeseta amarika, armanc, hewldan û politikayên wê fahmbikê wê weke gotineka ku wê vajî wan wê bikeve bê. Her wusa gotinên weke "em, dixwezin aramiyê li herêmê çêbikin" ku wê rayadarên amarikî bikardihênin wê vajî wê bê. Lê wê zedetirî wê, ev gotin wê çendî ji devê rayadarên tirk wê weke ku wê rayadarên amarikî bibêjin wê, were hanîn li ser ziman jî lê wê weke renekê û xwesteke ku wê ji mejiyê rayadarên tirk wê derkeve bê. Heta roja me wê, li başûrê kurdistanê wê, partiyên wê li wê hem wê li dijî hevdû wê bîn xistin pozisyonekê û hem jî wê li dijî beşên din ên kurdistanê wê, bîn xistin pozisyonekê de. LI rojava jî wê di dîstpêkê de wê, rayadarên tirk wê serî li rêyên bi vê rengê wê bidina. Wê ev weke şewayekê kurdan bi kurdan re dana şerkirinê re zayifkirina wan û di bin dest de girtina û wan û ser wan ku ew karibin kontrola xwe ya bi metingerî

(*)NATO weke paktaka navnatewî a leşkerî bê. Li dijî pakta warşova di sale 1949an de hat avakirin. Ji aliyê Amarika û welatên rojavayê ve

çêbikin wê bi wê armancê bê. Ber vê yekê wê, ev gotin wê, rengê wê ku mirov li rengê bihizirê wê weke ji rengê mejiyê yekî amarikî derketinê zêdetirî wê, weke gotineka mejiyê yekî tirk bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Di pêvajoya hêrişên li ser afrînê de jî wê, çawa wê cerdewanên ku wan bi salan ji nava kurdan bi xayinî derxistina û dana şerkirin , xwestina ku wan bibina afrînê û li wir jî wan li dijî kurdan bidina şerkirin. Di vê çerçoveyê de politikaya kurdan bi kurdan dana şerkirinê wê weke regekê politikaya rejima tirk bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Lê bêgûman wê dema ku wê, rejima tirk wê ti encamê ji hêrişên xwe li dijî rojava bidest nexê wê, serî li rêyên bi vî rengî bide. Heta ku wê bi têkiliyên xwe yê diplomatikî jî wê, xwestekên bi vê rengê wê werênê li ser ziman. Di pêvajoya hêrişên li ser afrînê de wê, du tişt wê bi dîtarî wê zêdetirî wê derkevina li pêş. Yek talane artîşa wê ya. Herêman ku ew bi hêrişî dikevinê de wê, wan herêman talan bikin. Di dewama wê de wê, çawa wê, malê wan tûna bikin wê, ew wê hêrişê bikin.

Wekî din jî mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, di roja 28ê hêrişên li ser afrînê de wê, di 16 sibatê de wê dema ku wê rayadarên tirk wê, bi hevdu re wê hevdişînê wê bikin wê, çawa wê, kurdan wê li derve bihêlin wê ji amarika wê bixwezin ku ew bi hêzên amarikî re mimbicê kontrol bikin. Bila YPG ji mimbicê were derxistin. Di vê çerçoveyê de wê, were pêşxistin.

Bêgûman tirkiya ji du aliyên ve wê bi amarika bide kirin. Yek ji aliyê derûnî ve ya. Ya din jî ji aliyê dijminatîya wê ya li kurdan ve ya. Aliyê wê ew bê ku wê, dema ku wan hêrişî afrînê kirin wê bi wê întibayê wê werênina li ser ziman ku ew bi destûr û koordînaya rûsya wê hêrişa li afrînê pêk dihênin. ALiyê din jî wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê, wan hêstên xirab ku piştî hêrişên li afrînê li dijî rûsya bi kurdan re afirîn wê, çawa wê bi heman rengê wê heman derûniyê li ser amarika re jî wê bi kurdan re wê biafirênin wê, li pay wê bin. Wê xwestekên bi vê rengê wê, ji amarika jî bixwezin. MInaq xwesteka vekîşandina YPGê ji mimbicê destûrdayina tirkan ketina wê, di vê çerçoveyê de wê, werina li rojevê.

Rayadarên tirk wê, di vê rengê û awayê de wê, pêvajoyeka hêrişan wê li dijî kurdan wê pêşbixin. Di vê çerçoveyê de wê, çawa wê kurdan wê di her qadê de wê, bêstatû bidina hiştin wê li pay wê bin. Di vê çerçoveyê de wê, şerê wê li her deverê wê, li dijî kurdan û bi herkesê re wê bi diplomatikî wê bimeşênin.

Ji aliyê din ve jî wê, rûsya jî wê, çawa wê, werênê li ser ziman ku wê, bi alikariya amarika a ji kurdan re wê, tirkiya sor bikê li dijî kurdan, nefreta wê ya li kurdan zêdetir dikê. Ji vê gotina wezîrê karê derve ê rûsya Sergey Lavrov ê, dizanê ku dijminatî û nefretka rejima tirk li kurdan heya û ew jî li ser wê re sîyesetê dikan. Ji aliyê din ve jî wê, bi devê îranê wê li ser serokê hizbîlehê Nasrallah re wê bidina gotin ku "wê, amarika kurdan bi tenê bihêlê." Bêgûman bi tenê hiştina kurdan a ji aliyê amarika ve wê berê wê bibê. Wê di rewşa başûr a piştî referandûmê de jî wê bibê. Lê li vir, li herêman ti hêzên ku ew rûsya jî bê, îran jî bê û ti hêzên din jî bin mirov nikarê bahse mirovatiyê bi wan re bikê. Hemû jî hertimî jî aliyekê ve dûna xwûnrijên kurdan. Rejima baasê jî wusa ya.

Dema ku rewş ew bê wê demê mirov dikarê gelek tiştan werênê li ser ziman. LI herêman jî xwe afirandina pirsgerêka kurd û bêmaf û bê azadî hiştina kurdan û kirina bin pêvajoyên jenosidê de wê, di encama wê de bê. Lê li vir di aslê xwe de wê, weke ku bala min kîşandin dibê ku ew, ji bala ti kesekî jî ne ravê ez dixwezim li ser têgihîştineka kku ew di nava gotinên Lavrov de vêşarîya ez li ser wê bisekin im. Ji aliyekê ve dibêjê ku wê, Lavrov wê

bêjê ku "amarika li ser alikariya li kurdan re wê bêmemnûnîyetîya tirkîya bijartîya." Di dewama wê de wê li deverêka xwe ya din a heman axiftinê de wê bènê li ser ziman ku 'amarika leyistika xwe li ser kurdan avakir.' Di vê çerçoveyê de wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, dema ku wê, mirov li gorî gîyan van gotinên Lavrov bihizirê wê ew wê were fahmkirin ku ew, dixwezê 'weke ku tirkîya dixwezê ew nêzî kurdan bibê.' Bigotîneka din wê weke ku ew dibêjê "divê ku tirkîya newê ne memnûn kirin." Di vê çerçoveyê de wê nêzîkatîya tirkîya jî wê li kurdan çî bê? Wê nêzîkatîya tirkîya jî wê di armanca wê de wê jenosîdkirina civake kurd wê hebê. Wê wek civak qabûl neekirina civake kurd wê hebê. Wê demê rûsya xwe ji aliyekê ve xwe li pêvajoya jenosîdkirina kurdan dirazênê. Ber çî? Mirov, wê rewşê dikarê ji du aliyên ve wê, werênê li ser ziman. Aliyekê wê ew bê ku wê, ji aliyê ahlaqî ve bê. Ji aliyê mirovî ve wê rûsya wê bi wê rengê hizirkirinê wê ji jenosîdkirina civake kurd û tûna hasibandina wê re wê bêjê herê. Ji aliyê mirovatî û ahlaqî ve mirov nikarê ji wê re bêjê herê. Ji aliyê din ve jî wê, bi sîyeseta wê ya li herêmê bê. Wê, bi wê sîyesetê wê, çawa wê, li gorî politikayên xwe wê encamê bidest bigirê wê bi şewayekê ku ew her rêyê mubah dibînê wê nêzî bibê. Wê heta ku wê rast ditin û ankû ji nedîtî hatina jenosîda kurd ve jî wê, nêz bibê.

Di dîmenê de wê, dema ku wê rûsya wê bi vê rengê wê nêzîk bibê û wê ji aliyekê ve wê bixwezê ku ew tirkîya bikişênê li aliyê xwe û ji aliyê din ve wê, sîyeseta xwe wê bi amarika re wê, wergerênê regekê sîyesî ê bi rengê bidest xistina tirkîya û ku amarika jî sîyeseta qizîncîkirina tirkîya dimeşênê wê, rejîma tirk û rayadarên jî wê ew wê, vê rewşê bibînin wê li ser wê re wê, her cûre sîyesetek lewîfî wê bikin û wê bi wê re wê, çawa wê, van herdû hêzan bi rewşên wan ên sîyesî re wê bikişênê li rewşeka dijîkurd de ku ew sîyesetê bikin û înkarkirina xwe ya ku ew li ser kurdan dimeşênê wê bi wan bide herêkirin wê, bikeve nava wê hewldanê de. Di vê çerçoveyê de nîqaşên weke "xwestina vekîşandina hêzên kurd ji mimbiçê û di dewama wê de gotinên weke yên mejiyê rayadarên tirk ku ew weke ji devê amarikayîyan derketîya ên bi rengê "YPGê, bi PKKê re dana şerkirinê" jî wê, di aslê xwe de wê, regekê wê sîyeseta ku ew dimeşênê jî bê. Di vê çerçoveyê de wê, ev gotin wê rengê sîyeseta wan wê baş bidina ravakirin.

Di vê çerçoveyê de ev rejîm ku rûsya jî bê, amarika jî bê û tirkîya jî bê û hwd ku ew tenê li gotinên xwe yên sîyesî ên ku ew bi lêv dikin binerin wê rengê dijminatîya kurd wê weke ya 'dijminatîya cihûyan' a dema şerê cihanê ê duyemîn wê bi awayekê vekirî wê, were ditin. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, heta demekê wê 'dijminatîya li cihûyan' wê rengê sîyeseta wan bê. Piştê jî wê, bi gîyane wê re wê ev rengê sîyesetê wê nûha xwe di sîyeseta van rejîm, hêzên ewropî, amarika û rûsya de wê bide nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, sîyeseta 'bi dijminatîya cihûyan' wê bi rengê dijminatîya li kurdan re wê reng, awa û kiras wê bigûharênê. Em di vê demê de wê, dema ku wê kurd wê bi hebûna xwe re wê derkevina li dîka dîrokê û wê rewşa statûya wan ya civakî wê were li berçav û wê were ditin wê, demê wê li dijî wê, ev wê were pêşxistin. Wê li ser wê re wê, ev rengê dijminatîyê wê were ditin. Wekî din wê, ev dijminatîya li cihûyan ku ew li rojhilat kirina malê olên herêmê ên serdest jî wê, bi heman rengê wê sîyeseta wê bi gotinên olî û li ser olê re wê rejîmên weke yên îranê, îraqê, sûrî, tirkîya û hwd wê li herêmê wê bi gotinên olê wê bi têgin û politikaya dijminatîyê wê pêşbixin. Wê, bi wê re wê, çawa wê, gavavêtinê wê bi civakî wê bidina çêkirin wê bikin ku ew wê bikarbênin.

Li herêmê di aslê xwe de wê, sîyeseta kurd wê, weke sîyeseteka ku wê, di vê çerçoveyê

de wê, herkesek wê ji aliyê xwe ve wê, bêî ku ew rastiya kurd fahmbikin û li berçav bigirin wê li herêmê pêşbixin. LI herêmê herkesek wê li ser navê kurdan wê bikê ku wê, gotinê bibêjin. Lê ti kesekê ku ew gotinê li ser navê kurdan dibêjin wê di rastiye de wê ne aligirên kurdan bin. Wê di şewayekê de wê weke rejiiima îran û ya tirk wê dijminê kurdan bin. Wê sîyeset û şerê talanê wê bi hevdû re wê li dijî kurdan wê bimeşênin. Di vê rengê û awayê de wê, regekê wan ê sîyesî ê dervî ahaqê wê hebê.

Ji aliyekê din ve jî mirov dikarê wê bêjê ku ti hêzên ku ew nav kurd dibêjin ew di mejiyê xwe de wê ew, ne xwediye têgihîştineka ku ew di wê de hebûna kurd û statûya kurd di pejirênin bin. Wê vajî wê, xwediye rastiyeke bin. Ji xwe wê, dema ku mirov li rengên gotinên wan û bkarhanîna wan gotinan û li hevdû hûnandina wan binerê wê ev wê bi awayekê vekirî wê were ditin. heta roja me, wê tekoşîna maf ûa zadiya civake kurd wê kirina listeyên 'terorê' ûli ser gotinan 'terorê' re bahse wê dikin wê, ew ne ji aliyê xwe ve wê karibin bahse têgîneka mirovî bi mirovatî bikin bin û ne jî wê ji aliyê kurdan ve wê, ew xwediye têgihîştineka rast bin. Yanî wê, di mejiyê xwe de wê xwediye kurdekê weke kirde bin ku ew çawa wê, bi rengên sîyesetên xwe yê idealîst û serdest wê ew wê tûna bikin bin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werên li ser ziman.

Kurd di vê demê de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din jî wê, werên li ser ziman ku wê, di rewşa kurdan de wê, di aslê xwe de wê hem ji aliyê yên ku ew navê kurd bikardihênin û hem jî ji aliyê kurd ve wê, mirov dikarê wê, werên li ser ziman. Kurd jî wê, bi pirranî wê van rastiyan wê bibînin. Wê rastiya rejimên herêmê û hêzên hegomonîkî a dervî pîvanên mirovatiyê wê bînin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werên li ser ziman ku wê rewşa hêrîşên li kurdan wê, dema ku mirov dîroka wan hilde li dest wê, ne kêmî dîroka yên ku ew sîyesetê li herêmê dikin bê. Wê, her wusa wê, di vê çerçoveyê de wê, li ser esasê wê statûya ku ew înkara kurd dikê û şerê wê bi kurdan re dikê wê, çawa wê kurdan di nava lapên wê de wê bidina jîyankirin wê, şer û sîyeseta wê bi kurdan re wê bikin. ALiyê şerê wan ê bi kurdan re wê ev biafirênê. Di serî de mirov divê ku wê, di serî de wê, werên li ser ziman. Em di vê demê de di pêvajoyek wusa de derbas dibin ku wê, hêzên herêmê wê, hemû ji aliyê xwe ve wê şerê kurdan wê bi hevdû re wê bikin. Rast a, Wê di destpêka pêvajoya mudahaleya li sûrî de wê, pêşnûmayên ku wê, amarika werên li civînên neteweyê yekbûyî wê, werîna redkirin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, wê amarika wê, temenê xwe û leyistina xwe wê li ser kurdan de wê bikê. Rewşa kurdan di vê çerçoveyê de wê, weke temenekê giştî yê wê yê mudahaleya li herêmê bê. Wê bi kurdan wê, hebûna xwe û sîyeseta xwe wê li herêmê wê bikê. Lê ji aliyekê din ve jî wê, çawa wê kurdan bikina bin kontrolê de wê, şerê wê bi kurdan re wê bikin. Rûsya ji aliyê 'memnûn kirin' û ankû 'ne memnûn bûna tirkîya' ve wê li mijarê binerê û wê li ser wê re wê, gotinê li dijî amarika wê bibêjê. Di vê çerçoveyê de wê, ev rengê sîyesetê û aliyê wê yê ku 'weke aliyê tirkîya' dihê ditin bi dîtbarî wê, aliyê jenosîda kurd bê. Yanî wê aliyê ku statûqûya herêmê ku wê, sedsale bûhûrandî bi şerê xwe yê bi armanca jenosîdkirina civake kurd re bûhûrandî wê xwe li wê bide nîşandin. Ji aliyê kurdan ve ku mirov binerê wê, rastî wê ev bê. Li herêmê ku mirov ji kîjan aliyê ve jî binerê mirov dikarê wê, bêjê ku wê di vê demê de wê, rewşa kurd wê di rojevê de û wê, hin bi hin wê zêdetirî jî wê bikeve rojevê de. Li gorî ku dihê ditin ku amarika dixwezê tirkîya hilde aliyê xwe û bi wê re hebûna rojava bide herêkirin û ji aliyekê ve di çerçoveyeka aramiya nava tirkîya de pîrsgirêka kurd a bakûrê kurdistanê jî bi şewayekê bi tirkîya re bigihênê li regekê çareseriyê û li ser wê re mudahaleyên xwe yê li îranê û herêmê pêşbixê. Di

vê çerçoveyê de wê, ev weke rewşekê wê xwe bide diyarkirin.

Rewşa kurdan derketîya holê û wê ti kesek wê, nikaribê red bikê. Herkesek wê, bi çi awayê bê wê hebûna kurd wê êdî wê li herêmê wê li berçav wê bigirê û sîstê bigirê. Di vê çerçoveyê de wê, kurd wê weke aktorekê giring wê, li herêmê wê derkevina li pêş. Rewşa kurdan wê, rewşa tirkiya û îranê jî wê ji temen ve wê bandûr bikê. Wê sîyeseta rûsya a li herêmê a ku wê bi statûqûya herêmê re bi peymankiriya wê, ji temen ve wê bi bandûrbikê. Di vê rengê û awayê de wê di serî de wê, werênê li ser ziman.

Hêzên kurd wê, di vê navberê de nebûna yekîtî û tafaqê nava wan de wê, temenê hêrîş û pêvajoyên şer ên li wan bê. Bêgûman ku di destpêka pêvajoya mudahaleya li sûrî de ku ew amedekarîyên bo kongira netewî a kurd ku ew hatibûbûna destpêkirin ku ew bi kongira netewî hatiba encam kirin wê ne rewşa başûr û ne jî ya rojava wê î ro di wê rewşê de ba. Wê jî vê rewşê di rewşek baştir ba. Wê, rewşa şengalê wilqasî bi hovîtî li wê hêrîşkirina li wê pêşîya wê girtiban. Wê pêvajoyên hêrîşên li dijî herêmên rojava ên weke kobanê, û di roja me de li dijî afrînê wê hatiba girtin. Ber ku ev yekîtî û tifaqê nîn a wê, ne tenê ev pêvajoyên şer wê bêgûman wê di roj û demên pêş de wê hê pêvajoyên şer ên diwartir wê li dijî civake kurd wê werina pêşxistin. Weke ku çawa wê wê di dema hêrîşên DAÎŞê de wê hêrîşên çeteyên çeteyên 'haşdî şabî' û di dewama wê de jî hêrîşên artîşa tirk û çeteyên li afrînê û hwd ku ew dihên pêşxistin. Ev hemû wê, di encama nebûna tifaqa nava kurd de wê bibin li kurdan. Di vê çerçoveyê de wê, ji aliyekê din ve jî wê temenê sîyesetên hegomonîk û metingerî ên li ser serê civake kurd ku wê werina pêşxistin jî bê. Ji aliyekê ve wê, rûsya rojekê xwe weke aligir bide nişandin û piştê bi tenê bihêlê. Rojekê amarika wê bikê û hwd. Î ro hemû cihan bi awayekê zimnî wê, weke ku wê, bi bédengîya wan ya li dijî hêrîşên li ser afrînê re wê, weke ku ew di hewkarîyê de bin wê bikarina rewşeka bi wê rengê de. Di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Ev pêvajo hemû wê, bi hevdu re û wê di dewama hevdu de wê bibin.

Ku mirov bahse afrînê bikê wê bêgûman wê ji gelek aliyên ve wê bi derfetê ku mirov wê şîrove bikê û wê werênê li ser ziman. Ji aliyekê din ve jî wê jî mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa afrînê wê pêvajoya berxwedana wê, ji aliyê xwe parastinê, berxwedanê û gelek aliyên din ve wê, mirov dikarê wê bikê ku wê, di bin navê 'fêr û cerbên ji berxwedana afrînê' wê hilde li dest û wê, fahmbikê û wê werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, fêr û cerbên berxwedana afrînê wê bêgûman wê teybetmendîyeka wan ya civakî wê hebê. BI civakî wê dema ku wê, civak xwe bi rêxistin bikê wê çawa wê karibê li berxwe bide wê mînaqek giring bê rewşa afrînê.

Di aslê xwe de wê, ji ber vê aliyê wê, wê pîrr zêde wê bixadarî û hovî wê hêrîş li wê werina kirin. Di vê çerçoveyê de wê, bo ku ew gîyane wê ya civakî a berxwedêr newê ditin û ew di bin molozên kavilkirin û rûxandinan de wê, bidina hiştin wê, ji her demê zêdetirî wê, rejîma tirk ê balafirên şer wê rabikê û wê bombardimanên bi şitt wê li herêmê wê bikê. Di aslê xwe de wê, ti rejîmên herêmê ku ew li ser serê civakê bi têngînîneka metingerî xwediyê şewayekê desthilatdarîyê na wê, nexwezî ku ev aliyê civakê ê berxwedêr were ditin. Ber vê yekê wê, ji her aliyê wê temenê hêrîşên li rojava û afrînê wê pêşbixin.

Di rewşa afrînê de wê, ew wê were ditin ku wê, rewşa berxwedana afrînê wê, fêr û cerbên wê, çendî ku wê di dewama ya berxwedana kobanê de mirov dikarê werênê li ser ziman jî lê di aslê xwe de wê, ji wê cûdatir wê xwediyê hinek xosletên teybet ên ku mirov

wan kifşbikê û werênê li ser ziman bê. Di vê çerçoveyê de wê, kobanê û şengal jî û afrîn jî wê, bi fêr û cerbên xwe wê, xwediyên xosletên teybet bin û mirov divê ku wan bi teybetî hem ji aliyekê ve bi hevdu re hide li dest û hem jî ji aliyekê ve tenê bi tenê wan yek bi yek bi serê xwe wan hilde li dest. Wê hingê wê, di encama wê ji du aliyan ve hildana wê ya li dest wê, fahmkirineka baş wê karibê bide me.

Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman wê, li herêmê wê, ji her demê wê zêdetirî wê, pêwîstiya kifşkirina wê gîyane berxwedêr wê hebê. Heta roja me wê, rejimên herêmê wê dema ku ew xwe di bin maskeya olê de didina dîyarkirin û dihênina li ser ziman wê, berxwedanên li hemberî xwe jî wê, bi şewayekê weke 'li dijî olê' wê bidina ravakirin û wê werênina li ser ziman. Li ser olê re wê, hertimî wê, pêşniyar bikin û werênina li ser ziman ku ew xwe radest bikin. Li hemberî wan li berxwe nedin. Di xismetê wan de bin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, ol wê weke bîrdozîyeka radest girtinê wê bikarbênin. Wê, çawa wê bikin ku bi olê wê mirov xwe 'teslîm' û ankû radestî wan bikin wê, bi wê rengê wê bikarbênin.

Di vê rengê û awayê de wê, di nava wê rewşa ku wan bi olê jî afirandî wê, rewşeka berxwedanî wê weke "bêolî" û ankû "dijolî" wê werênina li ser ziman. Heta ku wê, hinekî din jî wê, bi wirde wê herin wê weke "li ser kifrê çûyina mirov" wê, werênina li ser ziman. Kurdan ev rengên têgihê ku wan (rejimên herêmê) ji demên berê ve li ser olê re afirandina şikandin. Derbaskirin. Hemû hêrsbûna wan ya li kurdan wê aliyekê wê jî wê, ji vê aliyê bê. Ber vê yekê wê, bi şitt û hêrs wê hêrîşî kurdan bikin. Di dema ku wê di destpêka hêrîşa li rojava de wê, gotinên weke "qatla kurdan halal a" wê bikarbênin. Wê bi vê rengê wê gotinên ku wê bi wan temenê komkujiyên ku ew biikin û wê bi wan di mejiyê mirovan de wê 'meşrû' bidina nîşandin wê, li ser wê re wê gotinan wê bibêjin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Rejimên herêmê wê, di aslê xwe de wê, di ti demê de wê, nikaribin li dijî wê gîyane berxwedêrê a xalkên herêmê bisekin in. Lê wê, hertimî jî wê, çawa wê olê û wê berxwedana xalkan wê werênina hemberî hevdu bi 'şiroveyên ku ew bi zihniyeta xwe ya 'fermî' li ser olê re dikin re wê bidina nîşandin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê bibînin ku ew nikaribin bi gotinên olî pêşîya berxwedana civakan bigirin wê xwe weke oldar wê bidina nîşandin û wê bi wê rengê wê herina li ser wan xalkên berxwedêr de. Wê li ser wê re jî wê, weke 'şerê yên oldar û yên ne oldar' wê bidina nîşandin. Di vê çerçoveyê de wê, werênina li ser ziman.

Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, ev gîyane berxwedêr wê, bi wê rengê wê bikin ku ew wê bitafisênin. Ankû wê bifafisênin. Civakên ku ew ew di nava lapên rejiman de hatina fetisandin wê, bi vê rengê wê berxwedanên wan jî wê werina tafisandin.

Di vê rengê û awayê de wê, rewşek wê xwe bide dîyarkirin ku wê, berxwedana civakan wê, ol wê di destê rejimên herêmê de wê, eke amûrekê tafisandinê wê xwe bide dîyarkirin. Wekî din jî wê, dema ku wê, hêrîş bikin wê weke ku wê li kobanê wê werê ditin wê xwe di bin rêxistinên weke yên DAÎŞê ên kujar de wê di bin navê olê de wê, werênina li ser ziman. Yan jî wê, weke dema ku wê rejima tirk wê hêrîşî afrînê bikê wê, ji hemû mizgeftên xwe yên ku ew weke sazîyên dewletê ên şer û asîmlekirinê kardikin wê, bixwezî ku ew 'dûayê ji leşkeran re bikin.' Di ti demê de ol wilqasî ne hatibû kirin bin

lingan û piçûk xistin de. Di vê demê de wê, hemû pîsîfîyên xwe di bin navê olê de wê bikin ku vêşarên. Di vê rengê û awayê de wê, rewşek wê bi olên herêmê re wê werê ditin.

Dema ku mirov pêvajoya şerên rejimên herêmê ê li dijî civak kurd ê lêkolîn bikê wê, ev aliyên bikarhanîna olê ên bi awayekê bêwijdan û bêahlaq ku ew dikin wê bia wayekê vekirî wê were ditin. Wê, çawa wê, kirinên xwe wê di bin maskeya olê de wê vêşarên wê ew wê were ditin. Di vê çerçoveyê de wê, tekoşîna maf û azadiya civake kurd wê, rûyê wan bi hemû qirêjîya wan re bide diyarkirin û nîşandin. Ber vê yekê wê bi awayekê bêwijdanî wê hêrişî tekoşîna maf û azadiya gelê kurd wê bikin.

Em li vir wê jî wê, werênina li ser ziman ku wê, tekoşîna kurd wê, di hemû pêvajoyên xwe de wê, ber ku wê rûyê wan ê rast bikê ku wê bide nîşandin wê, weke 'terorîst' wê denezênin. Wê bi hov û xadarî wê hêrişî wê û civake kurd wê bikin. Di nava tevgerên kurd û kurdistanî de wê, çawa wê xatekê wê bi olê bi afirênin wê hertimî di nava hewldana wê de bin. Wê, bi gotinên weke "ew, bêol in xwe ji wan dûr bigirin" wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, gelên ku wan bi wan gotinên wan bawerkir û xwe ji tekoşîna maf û azadiya kurd dûr girt jî wê, weke aligirên xwe wê bidina ravakirin. Wê bi vê rengê wê bikin ku wê werênina li ser ziman.

Ji aliyekê din ve wê di wê çerçoveyê de wê, hêrişên xwe yên li ser civakê û tevgerên kurdistanî wê bidomênin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, bi wê zimanê wê civakê ên ku ew kirina bin pêvajoyên şer de xwe bi olî hanîna li ser ziman jî wê, bi şewayekê sergirtî û ankû servekirî wê bi wateyê weke yên 'dijol' wê werênina li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, werênina li ser ziman. Di pêvajoyên hêrişên li hebûna civake kurd û dîroka wan ên ku wê rejimên herêmê wê bikin de ku mirov lêkolîn dikin wê, ev wê biawayekê vekirî wê werina ditin. Bo ku wê bi awayekê baş wê karibin olê îstîsmar bikin wê di bin navê "aqadamîsyenîyê" de jî wê, şîroveyan olî û hwd wê pêşbixin. Wekî din wê, kesên ku ew bi wê rengê bi teybetî dihên perwerde kirin ku wê, weke "zilamên wan" bin wê, gotinan ji devên wan wê bidina gotin. Bo ku ew bidina bawerkirin wê, heta ku wê bêjin, hin caran rexne li me û ankû li rejimê jî bigirin. Wê bi vê rengê wê hemû rê û awayê û rêbazê wê jî xwe re wê mubah wê bibînin.

Tekoşîna maf azadiya civake kurd wê, dema ku mirov ji kîjan aliyê ve wê hilde li dest wê, ji van aliyan ve wê, gelek aliyên wê yên ku mirov wê kifşbikê wê hebin. Yanî wê gelek aliyên wan yên bi tekoşînî ku wê rûyên rast ên rejimên herêmê wê bide nîşandin wê hebin. Wê bide nîşandin ku wê, rejimên herêmê wê, weke ku kurd jî carna di nava xwe de dibjin wê xwediyê "sed rûyî" bin. Di vê rengê û awayê de wê mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman.

Ber çî wê zêde giring bê ku ev tekoşîna kurd a ku evqas rastiyên van rejiman derxistîya li holê were fahmkirin û wê giring bê? Di vê çerçoveyê de wê, wê di serî de wê, dema ku ev rengê tekoşîna civakî û gîyane wê werê ditin wê, pêşîya metingerîya wan ya li ser civakê wê bide girtin. Ev wê weke aliyekê bê. Aliyê din jî wê, ew bê ku wê, rejim wê hertimî wê êdî wê nikaribin herkesekê 'weke leşkerên xwe y ên ku ew bo xwe wan dişênina mirinê' bê. Wê, pêşîya wê bigirê. Min li jor bahse bikarhanîna 'aqadamîsyenîyê' kir ku wê, çawa wê di bin navê wê de wê, şîroveyan wê bo bikarhanîna olê wê bikin min, bahse wê kir. Ev wê, tenê wê aliyekê bê. Rejimên herêmê wê biqasî wê zanîne wê bi vê rengê wê di awayekê li dijî hebûna mirov û hebûna civakan wê bikarbênin wê, bi heman rengê wê li şûn hiştina wan jî wê, bi heman rengê wê bi rengê 'nezanîya wan' wê li

hemberî wan wê bikarbênin û wê bi wê wan jî li dijî civake wan bixwe û ankû civakên din ên herêmê wê bikarbênin. Di van alî û awayan de ew, pîr zêde bûna weke pîsporan.

Minaq wê, di rewşa pêvajoyên hêrîşên li dijî rojava, bakûrê kurdistanê, rojhilat û başûrê kurdistanê de wê, ev wê, bi awayên vekirî wê werê ditin. Wê, were ditin ku ew ber çî xwe weke oldar didina nîşandin. Wê bi wê re wê were ditin ku ew bo ku ew olê bikarbênin wê xwe weke oldar wê bidina nîşandin. Wekî din wê, weke ku wê di rewşa rayadarên îranî, îraqî, sûrîyî û tirkiya de wê, were ditin ku ew di aslê xwe de wê ti təkiliya wan bi rastîya olê re wê nebê. Lê wê li herêmê xwe weke oldar û ankû heta deverêkê jî wê, weke renekê oparasyona tégihî wê xwe weke 'nûmînêr olê' jî wê weke bidina nîşandin. Ev wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê bikarhanîna wan bê. Wê bo xwe wê, dîrokek olê ku ew karibin li ser wê re xalkê bixapênin û xwe bi wê werênina li ser ziman wê bi farazî bê û ankû bi şêwayekê din bê wê binivîsênin. Di vê çerçoveyê de wê, ew dîroka ku ew binivîsênin jî wê hemû yekalî, bi pîrsgirêk û ku wê bi wê temenê pîrsgirêkên herêmê û domandina wan biafirênê bê. Wê heta devera ku wê ol wê kêrî wan were ku ew bikarbênin û îstîsmar bikin wê bikarbênin û îstîsmar bikin. Ji wê û pê de wê ti tiştêkê wê bi wê nekin.

Ji aliyekê ve wê, ji aliyê wijdan û tégîna wê ve emê di serdemeka ku ew weke 'serdema hemdem' dihê bi navkirin em, di wê de dijîn. Wê, di vê serdemê de wê, mirovê ku ew fêrî aqil bû û bikarhanîna wê bû wê, li dijî mirov û civakan wê bi awayekê bêwijdan û bêahlaq û ku wê ti şînorî nasnekê wê bikarbênê. Em di vê rengê û awayê de wê, dikarin bi awayekê vekirî wê binxatbikin û wê, werênina li ser ziman.

Di serdemên aqil de wê, wateya gotina olê wê çî bê? Di aslê xwe de mirov dikarê di vê çerçoveyê de wê, bi çend gotinan wê werênê li ser ziman. Dema ku wê olên yek-xwûdayî wê pêşkevin wê, ew weke 'olên dem aqil' wê werina pênasekirin û ser ziman. Di dewama wê de wê, bi wê re wê, di olê de wê, felsefe û aqilê felsefîkî wê bicih bibê û wê bi wê were hanîn li ser ziman. Di serdemên kevnera de wê, bi sedsalan wê ol wê bifelsefeyê wê xwe biafirênê û wê werênê li ser ziman. Ev hanîna li ser ziman wê, bi demê re wê zêde û kûr bibê. Wê heta dema me wê were. Di dema me de wê, di çerçoveya rejimekê de wê, wateya olê wê ji çerçoveyek tégihîştinî a felsefîkî zêdetirî wê, weke çerçoveyekê zihniyetî a pergali ku ew dikarê mirovan di nava wê de bigirê û wan bi wê re rêvebibê û hwd bê. Wê, di vê rengê û awayê de wê, weke aliyekê wê yê giring wê werênê li ser ziman. Dema ku wê olê ji wê pêvajoya tégihîştinê derbasî ya zihniyetê wê bibê wê biawayekê wê, hin bi hin wê ji felsefeyê cûdatir û ankû 'ne weke mijarek felsefîkî' wê were hanîn li ser ziman. Di serdemên navîn de hewldana dervî felsefeyê şîrovekirina olê û hanîna wê ya li ser ziman wê, di aslê xwe de wê, weke renekê wê bê. Di vê çerçoveyê de wê, gotinên weke 'felsefe cûdaya û ol cûda ya' wê di vê çerçoveyê de wê, hin bi hin wê werina hanîn li ser ziman. Ev wê, bi demê re wê, weke ku emê bibînin wê, li ser wê cûda dîtina olê re wê şîroveyên olî ên bi çerçoveyî wê bizihniyetî wê werina pêşxistin û wê felsefeya wê zihniyetê wê, biawayekê wê hewl bê dayîn bi şêwayekê olzanî û ankû 'teolojîkî' wê were pêşxistin. Di vê çerçoveyê de wê, weke renekê nivîsandin û hanîna li ser ziman a olê wê, olzanî û ankû teolojî wê, di aslê xwe de wê, li şûna felsefeyê û cûdakirina felsefeyê û olê ku wê, weke tégîneka olî wê pêşkeve jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, xwe bide dîyarkirin.

Em di aslê xwe de wê, rastîya wê, dikarin wê, weke aliyekê wê yê teybet wê, werênina li ser ziman. Mijare olê wê, di vê çerçoveyê de wê, di roja me de wê, bi çerçoveya wê ya zihniyetî re wê, hin bi hin wê, li şûna felsefeyê olzanî(teoloji) wê bi olê re wê pêşkeve.

Di vê çerçoveyê de wê, dema ku mirov bifelsefeyê wê dikê ku wê fahmbikê wê çawa fahmbikê û ji kîjan aliyê ve wê, hilde li dest wê, xwe weke aliyekê din ê giring wê bide dîyarkirin û nîşandin.

Her wusa di vê rengê û awayê de wê jî mirov dikarê wê, weke aliyekê din teybet jî wê werênê li ser ziman ku wê, piştî ku wê teolojî wê pêşkeve wê, ev têngîna teolojîkî wê çawa wê were salixkirin û ankû hanîna li ser ziman û an jî kû wê mirov karibê wê weke têngîneka felsefîkî bibînê û werênê li ser ziman û yan jî nikaribê wê bi wê rengê bibînê wê li ser wê re jî wê, hizirkirin wê bibin. Di vê çerçoveyê de wê, çerçoveya têngîna teolojîkî wê, di aslê xwe de wê, bitêrbûna ola dema felsefeyê û di xwe de jîyankirina pêvajoyên felsefeyê û hwd re wê pêşketina wê bibê. Di vê rengê û awayê de wê, ji aliyekê ve jî mirov dikarê ji vê aliyê ve wê, têkiliya olzaniyê û ankû teolojîyê bi felsefeyê re dênê ku wê, di çerçoveyekê de wê, ol wê bi şîroveyên olzanî wê bi jîyanê re wê, werê hanîn li ser ziman. Lê wê têngînen olî û ankû olzanî wê li pêşîya jîyanê weke têngîneka metafîzîkî û ankû razber ku ew wê li gorî wan jîyanê wê pêşkeve wê were dîtîn û hanîn li ser ziman wê bibê bê. Di vê çerçoveyê de wê têngînen weke yên pêwîstîniyê û ankû baxtewerîyê û hwd wê xwe bidina dîyarkirin. Wê, bi wê re wê, di aslê xwe de wê, çerçoveyek olzanî û ankû teolojîkî-felsefîkî wê, hin bi hin wê bi wê re wê pêşkeve. Wê di nava ol û aqil û ankû ol û felsefeyê de wê, têngînen navber ên metafîzîkî û hwd wê, hin bi hin wê, biawayekê wê werina kifşkirin û hanîn li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, têngînen felsefîkî wê, bi demê re wê, di vê rengê û awayê de wê, li ser çerçoveya jîyanê a ku ew dibînê û digihênê li vac û ankû mantiqekê wê bi wê re wê, bi wê re wê ol jî wê bide nerîna ji aliyê xwe ve wê bikê. Ev jî wê, bide nîşandin ku wê bandûra wan li hevdû wê bibê. Felsefe wê, hin bi hin wê, zanistê wê bi xwe re wê di dewama xwe de wê werênê. Lê wê ol jî wê, weke aliyekê wê, hertimî wê, xwe bide dîyarkirin. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman.

Ez li vir wê jî wê, werênîma li ser ziman wê, rengê şîroveyên olî ên teolojîkî wê, dema ku wê serwer bibin wê, ji wê şenberîya jîyanê a ku ew dihê dîtîn wê, dûr wê, bi awayekê wê, xwe bi dîtînê re wê bide dîyarkirin. Mirovê ku ew bawer dikê wê, di rastîyeka têngînî de wê bijî. Gotina 'bawerîyê' a di zimanê kurdî de wê, xwediyê rengêkê têngînî ê bi civaknasîya civakê ku wê, li ser dîtîna bi aqil re wê, were li ser ziman bê. Ber vê yekê ya ku wê, cûda hizirkirina kurdan û ya beşên din ên bawerîyê wê ji hevdû cûda bin. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, kengî wê mejiyê kurd wê wê têngîna gotina bawerîyê a kurdî wê dîrkeve wê, ji aliyekê ve wê, ji civaknasîya civakî û jîyanî jî wê weke ku wê dîrkeve. Wê, di vê çerçoveyê de wê, reng û awayê de wê, xwe bide dîyarkirin. Minaq komên din ên ji farîs, tirk, arab û hwd ku ew di şewayekê tûndrewîyê de wê karibin xwe bi fahmkirina xwe re wê werênîna li ser ziman û ji rastîya jîyanê wê dîrkevin jî wê, hinekî jî wê, ne tenê di temenê wê de fahmkirina bi olî bi tenê wê hebê. Wê bi wê re wê, rengê salixkirina gotinên ku ew beremberî gotina 'bawerîyê' a di kurdî de dihê ku ew di zimanê wan de heya wê, hinekî jî wê, bi rengê wê yê ji rastîya jîyanê û civakê dîr şîrovekirinê ve girêdayî jî bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê, ew rengê wan ê bi gotinên weke yên bawerîyê, olê û hwd wê, karibê were wê astê ku ew wê bawerîyê û olê bi xwe jî di çerçoveya wê ya bawerkirinê de kêmbibînê. Ev wê ne rewşeka xwe gihandina fahmkirina li ser wê re bê. Wê weke rewşeka 'weke xwe fahmkirinê' a ji jîyanê dîr û derketî bê.

Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa jîyane civakê wê, li vir wê, ber çî wê, çendî ku wê, di pirtûkên olî ên pîroz de jî wê, werina herêkirin lê ew kesên bi wan bawer dikin wan hebûna civakan înkâr dikin û heta ku ew dikarin 'fetwaya' serê wan civakan jî bidin? Wê, di vê çerçoveyê de bi rengê fahmkirina wan ve wê girêdayî bê. Di serî de wê, weke aliyekê teybet wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Her wusa wê, ti ol, bawerî û şîrovevên wê li dijî hebûna kes û civakê wê, di aslê xwe de wê, ne xwediyê rastiye bin. Ya ku wê, wusa dikin wê, ew azwerî, nîyet û dilxirabiyên mirovan bin. Wê, xwestekên bindestkirinê ên qirêj bin. Ji wê û pê de mirov nikarê bi ti rengê din werênê li ser ziman.

Di pêvajoya şerê rejimên herêmê ên weke rejima îranê, rejima îraqê, rejima tirk û rejima sûrî a li dijî civake kurd bi armanca jenosîdkirina civake kurd wê, di aslê xwe de wê, wê, di bin rengê olê de wê, were meşandin. Wê, ber çî wê di bin rengê olê de wê, were meşandin. Ber ku wê, ti kesek wê li gorî wan wê zêde wêre nekê ku ew tiştêkî û ankû rewşeka ku ew bi rengê olê hatî dayîn nîşandin li dijî wê rabê û ankû wê 'xirabi bibînê. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ti kesek wê nikaribê wê lêbipirsê jî. Wê, di vê çerçoveyê de wê, di pêvajoyên jenosîdkirina civakê û domandina wan de wê, ev alî wê di çerçoveya bikarhanîna olê de wê, werina pêşxistin. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, aliyê olî ê bi rengê 'weke têgîneka pîroz a ku mirov nikarê wê lêbipirsê' wê, di aslê xwe de wê, weke têgîneka ku wê, di çerçoveya hebûna olê û bawerîya wê de wê, di vê çerçoveyê de wê, bi awayekê pir zêde bêhaya û bê ahlâq wê, were bikarhanîn bê.

Di pêvajoya hêrîşên li civake kurd de wê, di hertimê de wê faktora olê wê weke mijareka îstismarkirinê wê were bikarhanîn û îstismarkirin bê. Di hemû pêvajoyên şerê rejima tirk ê li bakûrê kurdistanê ji destpêka avabûna komare tirk û heta roja me wê, ew wê were dîtin. Piştê jî wê, di pêvajoyên şer ên rejima îranê li rojhilatê kurdistanê û yê rejima îraqê li dijî civake kurd başûrê kurdistanê wê, ew bi wê rengê wê, were dîtin. Wê haydar el-abadî û Nûrî el-malikî jî wê di dewama politikayên jenosîdê ên saddam huseyîn de wê, li ser serê civake kurd wê bidina domandin. Wê, ew jî wê ji aliyê xwe ve û wê bidina saddamên demên xwe. Wê komkujiyên mazin ên ku wê ne kêmtî yên dema saddam bin wê werênina li serê civake kurd. Hêrs, nefret û dijminatîya di mejiyê saddam de a li dijî civake kurd û hebûna wê, ne bin ya di mejiyê abadî û malîkî de bê. Abadî jî û malîkî jî wê, nekêmtî saddam wê xwediyê hêstên dijminatîyê ên li dijî civake kurd bin. Wan ew, bi politika û gotinên xwe yê dijber ên li dijî civake kurd jî hanîna li ser ziman.

Î ro, li rojava wê, mijare şerê li dijî civake kurd ku em wê hildina li dest wê, şerê li dijî kurdên rojava û ankû ku ew î ro li afrînê li dijî kurdan rejima tirk dide wê, şerekê saddamwarî bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Saddam dema ku oparasyonên jenosîdê li ser serê civake kurd didan meşandin wê, bi navê 'şûreyê kuranê' ê enfalê' ew wê wan oparasyonê jenosîdê wê bikê. Rejima tirk û saddamê wê T. Ardogan jî ku ew pêvajoya hêrîşên li ser afrînê dide destpêkirin wê ji diyaneta tirk wê bixwezê ku ew di hemû mizgeftan de ew, duayê binivîskî ji hemû melleyan bişênin û ew bi wê ji leşkerên tirk ên ku ew herin kurdan qatilbikin ew bixwênin. Di vê çerçoveyê de wê, ev rewşa rejima tirk a bikarhanîna olê wê ji ya saddam ne cûdatir bê. Wê weke hevdu bê. Di serî de wê, weke aliyekê din ê teybet wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di dewama wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, ev pêvajoyên tekoşîna maf û azadîya civake kurd ew bi awayekê rêkûpêk werina lêkolînkirin wê bi awayekê vekirî wê

rastîya olê ku ew çawa li dijî civakan rejimên herêmê îstîsmarkirin wê raxê li berçav. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de em divê ku wê, werênina li ser ziman. Ber ku wê, ola ku wê bo pêşxistin û parastina jîyane mirov wê were û pêşkeve wê, ji aliyê wan ve wê, bê xistin temenê kuştin, qatilkirin, tûnakirin û ji dîrokê birina hebûna civakan de. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de bi minasebeta pêvajoya hêrîşên rejima tirk ên li ser afrînê ev rastî jî werina kifşkirin û li ser ziman û bînan danîn li pêşîya dîtina xalkên herêmê ku ew politikayên rejimên herêmê êdî îtîbarê nebînin û werina şermazarkirin. Ev wê, bo pêşketina herêmê a pêşarojê wê weke pêwîstîyeka ku ew nebê nabê bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman.

Ya ku wê pêşaroja xalkên herêmê ji destê wan bigirê û ankû bide girtin jî wê ew politikayên rejimên herêmê ên şer ku ew pêşdixin bin. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de em divê ku wê kifşbikin. Wê, di vê çerçoveyê de wê dijberîyên ku ew dixwezînin pêşbixin wê li ser olê re wê pêşbixin wê bi wê temenê şerên li herêmê ên ku wê di pêşarojê de wê, werina kirin jî wê biafirênin. Em ku ji nûha de jî binerin em dikarin bêjin ku rejimên herêmê temenê şerê xwe yê bi xalkên herêmê re ê heta sedsalê pêşîya me jî temenê wê bi nakokîyên ku wan li ser olê re çêkirîya avêtina. Di vê çerçoveyê de wê, êdî ew bi rojane wê sîyeseta ku ew dikin wê li gorî wê gotinan wê bêjin û wê temenê wê pêşbixin û wê şerkirinê wê bi wê re wê bidina domandin.

Ev rewş wê, weke rewşek teybet a ku mirov wê, diikarê wê, bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Li herêmê şerê rejimên herêmê wê, dema ku mirov wê bi mejû û ankû dîroka wê re wê, hilde li dest wê, ji van aliyan ve wê, pîr zêde wê bi dîmenekê vekirî wê were dîtin. Di aslê xwe de wê, dîroka şerên rejimên herêmê ên ku ew di demên pêşde wê were nivîsandin wê, di vê çerçoveyê de wê, van rastîyan wê bide dîyarkirin. Lê dîrokên ku ew bidestê xwe dinivîsênin jî wê, di wê de wê, çawa wê, van aliyan wê bidina vîşartin û serbinûxûmênin wê, bi wê re wê weke aliyekê wê xwe bide dîyarkirin. Wê, dîroka ku ew dinivîsênin wê di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê sernûxûmandî ê domandina wan pêvajoyên xirab li ser serê civakên herêmê di çerçoveya hebûna serdestî û desthilatdarîyên wan de bê.

Em li vir wê jî wê, weke aliyekê wê yê teybet wê werênina li ser ziman ku wê, minaq wê tevî wê kurd wê, berî wê ola serdest a îslamê li herêmê ku ew heya wê jî wê kevntir wê xwediyê dîrokekê bin. Wê di destpêka wê de jî wê hebin û di hemû pêvajoyên wê de jî wê, hebin. Lê ew dema ku wê, minaq wê dîroka olê wê binivîsênin winê tenê rastî navekê kurdên ku ew hena û ankû weke zane û filosofên wê derketina li pêş winê bibin. Wê minaq weke 'zanîngehên tirk' ên weke artuklu' bê û ankû yê din bê wê bi 'ansîklopedîyên bi dehan cildan û ankû ser 50 cildî re wê qaşo weke ya dîroka wê olê wê binivîsênin lê winê tenê di devereka wê de jî winê rastî navê kurd newin. Ev rewşa şerê rejimên herêmê ku ew li dijî civake kurd dimeşênin û ew bo ku wê ji dîrokê bibin wê bi vê rengê wê regekê nivîsandina dîrokê a qatilkirî wê ji wan re wê pêwîst bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku wê ew rengê dîroka nivîsandî a qatilkirî ku ew nebûba ma wê karîba heta roja me ew olê jî di şerê xwe yê li dijî civakê de wê îstîsmarbikin û bikarbênin û ankû li ser wê re wê şerê xwe yê qirêj bikin? Di serî de divê ku mirov wê, weke aliyekê wê yê din wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman.

Ev rewşa herêmê di aslê xwe de wê, weke aliyekê giring bê ku mirov wê ji gelek aliyan ve wê, hilde li dest bê. Di roja me de wê, li herêmê wê, rewşa olî wê, ji rewşê û ûmmetî

zêdetirî wê, bi têgîneka desthilatdarî û rejimî bi wê re weke regekê aqilî ê zihniyetî ku ew dikarin xwe bi wê serdest bikin wê li wê binerin. Di dewama wê de wê, weke têgîneka bîrdozkî wê were dîtin. Di dewama wê de wê, weke aliyekê teybet ê ku mirov wê, dikarê wê werênê li ser ziman bê. Em ku van pêvajoyên olê û van rengên ku ew bi wan dihê îstîstmarkirin û hwd, wan fahmnekin emê nikaribin bi awayekê rast wê bikina temenê pêşketineka rast de jî. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê pêwîst bê ku mirov ji gelek aliyên ve wê, bi aqilekê rast wê hilde li dest û wê fahmbikê bê. Ol wê, çendî wê di xwe de wê, xwediyê regekê hizirkirinê ê lêpirsîn nekirinî bê wê, bi heman rengê wê, rejimên herêmê ên ku ew wê îstîsmar dikin ew, dixwezî ku ew ti kîrînan wan newina lêpirsîn, ew çî bikin ew bi wê rengê were qabûl kirin, ti kesek li dijî wan ne rabê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê nêz bibin. Di pêvajoyên xwe yê şer û jenosîdkirina civakan de jî wê ew wê wusa bê.

Di rewşa hêrişên rejima tirk û ankû hêrişên ku ew di bin navê 'hêrişên DAÎŞê' de wê, werina birêxistin kirin û pêşxistin jî wê, di wê çerçoveyê de wê, ev rastî wê bûhûrîner bê. Dema ku wê DAÎŞê wê hêrişî kurdistanîyan û civake kurd wê bikê wê, gotinên weke "qatile kurdan halal a", "Destavêtina li mal, can û jinên kurdan halal a". "Kî keçekê û an jinekê bigirê wê ji xwe re wê bikê carîya." Wê bi vê rengê wê gotinan wê werênina li ser ziman.

Di vê çerçoveyê de pêvajoyên şerên rejima tirk, rejima îranê, rejima îraqê û rejima sûrî de wê, hemû hêzên navnetewî wê li hemberî wê bêdeng bin. Wê, di dema me de wê, li hemberî hêrişên li dijî afrînê jî wê bêdeng bin. Ev wê, bo rûsya û amarika jî wê bûhûrîner bê. Piştî ku rejima tirk hêrişî afrînê kir wê, piştê wê, gelek kes wê bipirsîn ku wê, çî bibê. Yan jî wê pêvajoya şerê navxweyî ê sûrî wê bi kûve wê werê. Di aslê xwe de wê, dema ku mirov ji aliyekê ve binerê wê, weke ku ev zelal bê. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa afrînê wê, dema ku rejima tirk li wir karibê encamê bidest bixê wê, piştê berê xwe bide herêmên din ên rojava jî. Wê li wan wê, çawa wê, temenê wê reşa statûya kurdan wê çawa wê ji holê rabikê wê, bi wê armancê wê çerçoveya hêrişên xwe wê berfireh bikê. Di aslê xwe de wê, b wê armancê wê herêmên weke babê, ezazê, kanîxezal(cerablûs)an dagirkirina wan jî wê,, biwê armancê bê. Piştê wê, rewşa îdlîbê wê, di wê çerçoveyê de wê, werina pêşxistin. Wê, bi armanca dorpêçkirina herêmên afrînê wê xwestina artişa tirk a çûyina li idlibê di dema civîna astana de wê, bibê.

Li afrînê hemû basabên wê, li berxwedana afrînîyan aliqî. Berê dihat gotin 'hasabê şaş ji baxdadê di vegehîhê.' Di aslê xwe de wê, di vê demê de wê, hemû basabên şaş wê ji afrînê wê vegehîhin. Berê jî wê, ji kobanê û şengalê wê vegehîhin.

Afrîn wê, rewşeka teybet a di vê çerçoveyê de wê bêne li ser ziman. Lê li vir em wê werênina li ser ziman wê, rewşa berxwedana afrînê wê berê rêya herîkîna sîyeseta herêmê û ya giştî a hêzên hegomonîkî jî wê bide diyarkirin. Di aslê xwe de wê, pirsên ku wê, di destpêka pêvajoya hêrişên li afrînê de ku wê rejima tirk bide destpêkirin de ku wê pirsîn ên weke "wê pêvajoya hêrişên li afrînê wê bi kûve wê herê, piştî berxwedana demdirêj a afrînîya û rê nedana dagirkerî û metîngerîya artişa tirk li herêmê wê, rewşa wê bikûve wê, herêmê mirov dikarê wê pirsê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, rewşa wê ya li idlibê, babê, kanîxezale û hwd wê bi kûve wê herê? Ev pirs wê, weke pirsê ku mirov di serî de wê, werênê li ser ziman. Piştî ku wê, bi alîkarîya cebetil-nasr û DAÎŞê wê rejima tirk wê bi destûra sûrî û hinekî jî bi zimmî a amarika wê bikeve van herêman de wê, demografîya

van herêman wê pirr zêde wê bide gûharandin. Wê xalkê ku ew li wan herêman dijî wê bi zorê ji wan herêman wê bide goçberkirin û wê li şûna wan wê kesên ku ew dide şerkirin û malbatên wan wê bibê û li herêmên weke babê, azaz û kanîxezalan(cerablûs)ê bicih bikê. Di aslê xwe de wê, ev jî wê piştî wê weke pîrsgirêkek demografîkî wê xwe bide dîyarkirin. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Li van herêman wê, komên tundrew ên ku ew wan dide şerkirin wê bi malbatên wan re wê bicih bikê. Di vê çerçoveyê de wê, ji wan re wê, hemû tiştê wan wê ji tirkiya wê bide şandin. Wê rewşa herêmên azaz, kanîxezal û babê wê weke rewşa qibrîsê wê weke rewşek dagirkeriyê bê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê kifşbikê û wê werênê li ser ziman. Lê ev rewş jî wê, piştî berxwedana kobanê wê weke xwe nemênê. Pirsên di çerçoveya dagirkeriya rejima tirk a li van herêman wê bikûve wê herê û wê çî ji wê were wê, di aslê xwe de wê, weke pîrs û pîrsgirêkek ku wê di demên piştî wê, pirr zêde wê xwe li herêmê jî wê bide dîyarkirin bê. Hewldanên şerê rejima tirk ê li dijî afrînê, û provakasyonên wê, wê ji aliyekê din ve wê, DAÎŞa ku ew hatîya ber dawîyê wê çawa ji tûnabûnê wê xwe xilasbikê û wê bi berdewamî wê li ser wê re wê pêvajoyên şer ên nû wê pêşbixin li herêmê û li dijî kurdan wê, hinekî jî wê, bi wê armancê bê. Di pêvajoya paqijkirina DAÎŞê ji raqqayê de wê di çapameniya tirk de wê, hinek dordor wê, li ser DAÎŞê re wê gotinan wê bêjin û wê bînina li ser ziman ku "wê, DAÎŞ piştî van windahîyan re wê bikevê pay tolê de." Di aslê xwe de wê, ev gotinên ku wê, jî devê rayadarên tirk derkevin wê hem di temenê hewldanên wan ê jî nû ve wê mazinkirin û ana şerkirinê jî wê bide dîyarkirin û hem jî wê, ji aliyekî din ve jî wê, çawa wê li herêmê wê pêlek din a hêrişan wê wê pêşbixin wê bi wê armancê bê Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê, ev rewş wê, weke rewşek teybet wê, xwe bide dîyarkirin. Wê ev rewş wê, li herêmê wê, weke rewşeka teybet a encamên hêrişên rejima tirk ên li dijî afrînê jî wê xwe bide dîyarkirin. Di vê rewşê de wê berdevkê koalîsyonê albay Ryan Dillon wê, di 27 sibate 2018an de wê, li berçapamanîyê wê, werênê li ser ziman ku wê, hêrişên rejima tirk ên li ser afrînê "wê, ji armancan wê heyê ji hev belav bikê" Ev gotin wê, gelek caran wê wezeretên amarîkî jî wê bi rêya berdevkên xwe wê werênina li ser ziman. Bi gotinaka din wê Ryan Dillon wê werênê li ser ziman ku wê ev hêrişên artişa tirk ên li dijî afrînê wê heyê ji armancên tekoşîna li dijî DAÎŞê wê ji hev belavbikê û ev dihê wê wateyê ku DAÎŞê ji nû ve xwe berhevîkêû pêvajoyên hêriş û komkujiyan pêşbixê. Di vê çerçoveyê de wê, ji xwe wê piştî hêrişên artişa tirk ên li dijî afrînê wê li gelek deveran wê labîfîna bi çeteyên DAÎŞê re û li hin deverên piçûk kirina komkujiyan û wê li dever û metropolên mazin jî wê hin bi hin wê temenê kirina hêriş û bi wê çêkirina komkujiyên mazin wê biafirênê.

Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, çendî ku wê DAÎŞê wê li qadê jîyanê wê kêmûbê û wê herêmên didestê xwe de windakiribin jî wê li tirkiya bi hezaran endamên wê ji kirina komkujiyan re wê amaedekirî wê bîn sekinandin. Ev wê li kûderê wê bi wan komkuji wê werina kirin wê, ew ne dîyar a. Yan jî di serê me de ne dîyar a. Di serê rayadarên weke rayadarên tirk de ew dîyar a.

Piştî ragihandina agirbestê ji aliyê netewên yekbûyî ve wê, herkesek wê bahse gûhdarkirina li agirbestê wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê gelek bang wê li rayadarên rûs, îranî û tirk wê werina kirin. Yê ew heta nûha bi politikayên xwe yê şer ku ew

tevlîhevîyan li sûrî û herêmên din çê dikin wê ev bin. Di vê demê de wê, hêrîşên rejîma tirk ên li li dijî afrînê û hêrîşên rejîma baasê a esad li gûtayê wê di heman demê de wê, werina li rojevê. Di vê çerçoveyê de wê, di çapameniyê de wê, ev wê nûha wê ji wan wê bahs wê were kirin û wê werina hanîn li ser ziman.

Di vê demê de wê, hêzên koalîsyonê wê bi ragihandina di 27ê sibate 2018an de wê, piştgirîya xwe ji hêzên kurd ên QSDê re wê werênê li ser ziman û wê di dewama wê de wê bi gotinên baş wê bahse tekoşîna wê ya li dijî DAÎŞê û serkevtinên wê bikê. Wê di vê çerçoveyê de wê, di dawîya gotinên xwe de wê, Ryan Dillon wê gotina "em bi QSD bi onûr in" wê werênê ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, were dîtî ku wê di aslê xwe de wê bê ketin li pêvajoyeka ku wê, êdî wê şer û politikayên şer wê newina taswîp kirin. Wê rast newina dîtî. Di vê çerçoveyê de wê, ev wê li herêmê wê herî zêde wê, bo rejimên herêmê ên ku ew weke rejimên şer avabûna wê rewşek zor bê. Ber ku wê, hertimî wê bi şer û politikayên şer û tengezerîyan wê, civakê wê bi rêvebibin. Wekî din wê ti rêyên wan ên din wê nebin. Di rewşa Sûrî û hêrîşên li ser wê û her wusa pêvajoyên şerê rejimên herêmê ên bi dehan salan ê li dijî civake kurd wê vê rastiyê wê bi zêdeyî jî wê piştrast bikê.

Weke ku wê serokfermandarê hêzên teybet ên navendî ên amarika Joseph Votel wê di heman roj û demê de wê, werênê li ser ziman ku "rûsya, şerê di nava YPG û tirkîya tirkîye de teşwîk dikê" jî wê, weke gotineka rast bê. Lê çendî ku ew gotin rast a û divê ku mirov wê werênê li ser ziman jî mirov wê nikaribê bi tenê bi wê re bi şînor werênê li ser ziman. Ber ku wê, di temenê hêrîşên tirkîya ên li dijî afrînê, ankû rojava û giştîya bakûrê kurdistanê de wê, hewldana bêstatû hiştina kurdan û piştre bi rêyên weke yên bişavtinê û ankû asîmlekirinê ku ew di nava tirkîtiyê bihalênê wê ew armmancên wê hebin. Ber vê yekê ya wê, di dem û pêvajoyên ku ew hêrîşên bi vê rengê li civake kurd dikê wê, weke ku me li çend deveran li jor hanî li ser ziman wê, zimanê kurdî wê qadaxa bikê ji kurdan re ku ew bikarbênin û wê pêvajoyên talankirinê wê li ser çanda û hwd wê bide meşandin. Ev hemû wê, di çerçoveyê de wê pêwîst bê ku mirov em wan bi hevdû re werênina li ser ziman. Lê ji aliyê din ve jî wê, weke ku Wê Joseph Votel wê werênê li ser ziman rûsya weke teşwîkkirina hêrîşên tirkîya li YPG û hwd re wê, bixwezê ku ew jî wê rewşa şerê rejîma tirk ê li dijî kurdan li gorî politikayên xwe yên hegomonîk encamê bigirê. Yan jî wê, weke ku wê rûs rexne bikin li amarika ku ew li ser kurdan leyistikên xwe li herêmê ava dikê ku ew kurdan bide şikandin bi tirkîya ku ew temenê wê avakirina leyistika amarika ku ew weke ku rûs dibêjin li ser kurdan ava dikê ku ew nikaribê wê ava bikê.

Tirkîya piştî ragihandina agirbestê ku wê, rayadarên tirk wê ragihênin ku wê, rewşa afrînê wê dervî wê bê. Yan jî wê, bixwezin ku ew hêrîşên xwe di wê de jî li afrînê bidomênin û wê bidomênin jî. Lê berdevkê wezereta derve ê amarika Heather Nauert wê, bersivê bide van gotinên tirk li ser pîrseka ku wê ji wê were kirin û wê bêjê ku "wê, agirbest wê bo hemû sûrî wê bûhûrîner bê." û wê di dewama gotina xwe de wê bêjê ku "bila rayadarên tirk ew cardin biryarên netewên yekbûyî bixwênin. Ev gotin wê weke gotineka hişk bê. Di aslê xwe de wê, di rewşa bi îsrarî naxwezin ku ew fahmbikin wê, weke bersivê wê bê. Lê tirkîya li wan ne hisênê. Bo ku ew şerê xwe yê li dijî civake kurd bidomênê ew pêwîstî bi wê dibîne ku ew bi berdevamî hêrîşên xwe li kurdan û herêmên wan bidomênê.

Di aslê xwe de wê weke ku wê, piştî ji qadê paqijkirina DAÎŞê ku wê were li ser ziman û gotin ku wê, pêvajoyeka şerê wekeletî wê destpêbikê wê, ev wê weke dîmenekê ku ew di hêrîşên xwe de bikardihênê bê. Weke maskeya sernûxûmandinê bikardihênê bê.

Hêrîşên li ser afrînê wê, dema ku wê, destpêbikê wê, di vê çerçoveyê de wê, gelek nîqaş wê werina kirin. Lê ji aliyekê din ve jî wê, hin gotinên ku wê karibin bi şaşî werina fahmkirin jî wê, werina bikarhanîn. Minaq wê, hin rayadarên amarikî wê gotina 'ji hevdû cûda dîtina YPGê û PKKê wê bilêvbikin û wê, werênina li ser ziman. Ev rast a ku wê, ew jî hevdû cûda bikin. Lê ev wê, weke rastiyekê bê ku wê, herdû jî wê rêxistinên kurd bin. Dema ku rayadarên amarikî ji tirkiya re dibêjin ku ew, divê ku wan jî hevdû cûda bibîne jî wê, li ser kurdîtiya wan re wê, rayadarên tirk wê wan weke hevdû wê bibîne û wê ev jî wê têra wê bikê ku ew li herdûyan weke hevdû heman dijminatîyê bikê bê. Ber ku ew tu tahemûla wê li ti rêxistin, destkevtî û rewşên ku wê bi navê 'kurd' wê werina li ser ziman nîn a. Ku kurd bê wê, bo wê, rast û mubah bê ku ew were kuştin û lê hêrîş were kirin. Ev politikaya ku wê li bakûrê kurdistanê bi salan meşandiya wê bi bandûra wê bi bandûra wê û reng û awayê wê nêzî kurdên rojava jî û yên beşên din ên kurdistanê jî bibê. Çendî ku wê kurdên başûrê kurdistanê wê xwe nêzî wê bikin û wê bi gotinî û fizikî jî wê, dijminatîyekê jî wê bo wê li rêxistin û tekoşîna kurdan a li bakûrê kurdistanê bikê jî wê, ew bo wê kurd bê û wê sedemek hêrîşkirina li wê bê. Rewşa başûrê kurdistanê wê ber ku wê bi çerçoveya statûyek kurd wê were dîtîn û ser ziman wê, di ti demê de hazm û tahemûlî wê nekê. Wê, hertimî, di her demên ku wê, weke ku ew têkiliyê bi kurdên başûrî re didênê de jî wê, ew wê, ne hazmkirin û bêtahemûliya xwe wê li dijî wan wê werênê li ser ziman. Di dema ku ew hêrîşî rojava û kurdên rojava dikê de jî wê, bi heman mantiqê wê hêrîş bikê. Ew ti carî kurdan bi statû û gihiştina maf û azadîya xwe di mejiyê xwe de tefkîr nakê û naxwezê tefkîr jî bikê. Li dijî wê jî ya. Ber vê yekê ew dixwezê bînavber hêrîşên xwe li kurdên rojava weke li afrînê bê û ankû li herêmên badînan ên navçeya mebata bê û ankû hemû deverên din ên afrînê û hwd bê ew bide domandin. Di roja 28ê sibate 2018an de wê, li gundên li dora siyê û mebata wê bi awayekê şitt wê bombardiman û topbaranên wê bide kirin. Her wusa wê, hêrîşên xwe wê bînavber wê li kurdan wê bide domandin. Mesele û pîrsgirêka zihniyeta tirk wê ne hazmkirin û bêtahemûliya wê ya li dijî kurd û hebûna kurd û statûya wê bê. Di vê çerçoveyê de ew hebûna xwe li ser tûnabûna kurdan a di nava sînorên ku ew bi wan hatina qatkirin de dibîne. Di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê, li sûrî bê, li îraqê bê û ankû li îranê jî bê ew rewşa kurd û bidest xistina kurdan a rewşek statûyî ew jî we re wê weke pîrsgirêka xwe bibîne. Di rewşa hêrîşên wê yên li dijî rojava de wê, di serî de wê ev wê, weke aliyekê giring ê ku mirov wê bi teybetî wê werênê li **ser ziman bê**.

Dema ku mirov van aliyan nebîne û tenê li ser hin gotinên sîyesî ku ew hatina gotin bi tenê re rewşê bikê ku wê fahmbikê wê, bi tememî newê fahmkirin. Hêzên ku ew sîyesetê dikin ew di vê çerçoveyê de wê, dikin ku wê hildina li dest û wê fahmbikin. Lê li vir wê, di aslê xwe de wê, çendî ku wê mijar weke mijareka sîyesî bê wê, wilqasî jî wê weke mijareka ku wê, li ser wê re wê, bihebûna xwe wê xwe bide diyarkirin bê.

Mijare kurd wê, di vê çerçoveyê de wê, dema ku wê were gotin wê di çerçoveya gotina 'pîrsgirêka kurd' de wê, bahse 'tevlîhevîya wê' were kirin. Yên ku ew tevlîhevî çêkirina wê hebûna rejimên herêmê, hêrîşên wan û sîyesetên wan bê. Ji aliyekê din ve jî wê, sîyesetên hegomonîkî ên ku ew li herêmê dihên meşandin bê. Wê li ser wê re wê hin kesên ji wan rejiman wê bikin ku ew şîret û ankû nesîhetan li kurdan bikin ku ew weke

wan tevbigirihin û ankû di gotina wan de bin. Bi renekê din wê, ji wan bixwezin ku ew tiştê ku wan hanîya li serê wan ew wê ji xwe re weke qaderê wê qabûl bikin û dernekevina dervî wê. Dema ku kurd wê wusa herê bikin û ankû qabûl bikin ew wê, bê temenê tûnebûna kurdan. Ji xwe ya ku bi renekê din bi wan gotina ji kurdan re dihê şîretkirin ji wê ew bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê weke aliyekê din wê, werênê li ser ziman.

Pêvajoya hêrişên artişa tirk ên li dijî afrînê û ankû li ser giştîya rojava ku ew dixwezê pêşbixê wê ji wê wê yê li dijî hebûna kurd û pê de w ne ti tiştê din bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Wê, di vê çerçoveyê de wê, ev pêvajoya şerê li dijî afrînê û ankû rojava wê pêvajoyeka dawî a şerê wê yê li dijî civaka kurd a vî 40 salên dawî bê. Di wê çerçoveyê de wê, di serî de wê, divê ku mirov wê, fahmbikê û wê werênê li ser ziman.

Sîyesetên hêzên hegomonîk wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê wê şerê rejimên herêmê wê çêbikê û wê ew wê ji aliyê xwe ve wê, ji wê sûdbigirin û şerê xwe wê bidina domandin wê, di vê rengê û awayê de wê, li fersendên wê bigirihin. Li herêmê wê, çawa wê rewşa sîyeseta hegomonîkî wê bikina renekê aligirê xwe û wê piştê xwe bidinê wê, di aslê xwe de wê, rejimên herêmê wê li ser wê re wê bikin ku ew xwe bijîn. Rewşa statûqûya herêmê ku ew ji dema şerê cihanê ê yekem ve wê bi çerçoveyên weke yên sikec-picot, lozanê û hwd re wê biafirênin û wê bi wê heta roja me wê bijîn û wê bi wê bikin ku ew piştê statûqûya xwe bidina wê sîyeseta hegomonîk ku wê dem bi dem wê bi şewayekê metingerî wê xwe bide nişandin wê, li ser wê re wê bijîn.

Pêvajoya hêrişên rejima tirk ên li afrînê ku mirov ji kîjan aliyê ve lêbînerê wê, ji aliyê rejima tirk ve wê, weke renekê hêrişî ku wê bi armanca jenosîdkirinê bê. Wê di çerçoveya pêvajoyên şerê jenosîdkirina civake kurd wê her çar rejimên herêmê ên weke rejima tirk, rejima îranê, rejima îraqê û sûrî ku wê, bi hevdu re û wê yek bi yek wê bidin de bê. Heta ku ev şer wê temenê wê hebê wê ev rejim jî wê bixwezin ku wê bidin. Wê hêzên weke yên rûsya jî wê, bi wê sîyeseta xwe wê bikin. Weke ke rayadarên amarîkî ên leşkerî ên weke Joseph Votel dihênê li ser wê teşwîkkirina tirkîya li hêrişkirina li YPGê û wê piştê wê, li ser wê re wê bikin ku ew sîyeseta xwe bikin wê tenê û tenê wê renekê îstîsmarkirinê bê. Gotinên rayadarên rûsî ên weke "ewropî û amarîkayî heta roja me kurd bo berjewendîyên bikarhanîna wê, di vê çerçoveya sîyeseta rûs a li ser tirkîyê re ku ew wê dana hêrişkirina wê li kurdên rojava wê, bide nişandin ku ew jî bi heman rengê dixwezê ku ew wê sîyesetê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Li vir mirov dikarê wê pîrsê li ser vê rewşê re li rayadarên rûsî bikê ku wê, rewşa ewropî û amarîkayîyan ew bê ku wan heta roja me kurd bo berjewendîyên xwe bikarhanîna lê ev rewşa weke ya tirkîya û YPGê bi hevdu dana şerkirinê wê çî bê? Mirov wê çawa wê fahmbikê. Gelo wê di dewama gotinên xwe yên weke ewropî-amarîkî kurd bo berjewendîyên xwe bikarhanîna wê, di dewama wê de wê bêjin ku ev jî wê, rewşeka bikarhanîna wan bê? Ji xwe, gotinên weke 'amarîka leyistika xwe li ser kurdan re li herêmê dileyîzê, ev telûkey a' wê, di vê çerçoveyê de wê, weke gotineka ku wê, çendî wê ji aliyekê ve wê rast bê wê ji aliyê din ve wê, bo wê rewşa rûs jî wê, bê xwestin ew bê kirin weke rewşek sernûxûmandinê ji rewşên weke ên weke xwestina bikarhanîna a li gorî berjewendîyên xwe jî. Di vê çerçoveyê de jî wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser **ziman**.

Di nava sûrî de heta roja me wê, şerê wekeletî ku ew dihê meşandin wê, rûsya wê di wê çerçoveyê de wê, ji aliyekê ve wê şerê xwe wê şerê wekeletê ê li dijî amarîka wê li ser

tirkiya re wê bikê. Di vê çerçoveyê de wê, di wê şerê xwe yê wekeletî de wê, tirkiya berdê serê kurdan wê, di nava hewldanên wê de bê. Wê hemû pîvanên mafê mirovan wê bi wê bide binpêkirin. Wê temenê ku ew ti sînoran jî şerê xwe yê li dijî kurd re nasnekê wê sînoran vekê. Her wusa wê, destûr dayîna tirkiya ku w sînorê xwe derbas bikê û were nava sûrî û rojavayê kurdistanê şerbikê jî wê, di vê çerçoveyê de wê bê kirin.

Di aslê xwe de wê, di vê demê de wê, şer wê weke rêyeka dîzaynkirina jîyane civakên li herêmê û heta ku rejimên herêmê jî wê bikarbênin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû bangên mirovatîyê ên weke jî jîyane mirov derxistina şer wê, piştgûh bikin. Her wusa wê, şer wê, weke ku emê bi sîyeseta amarika re jî û bi rûsya re jî wê, weke rêyeka dîzaynkirinê bê. Di aslê xwe de wê, DAÎŞ jî, cebetil-nasr jî, haşdî sabî jî û komên weke yên bi navê 'artîşa azad a sûrî' û hwd jî weke komna çetewarî ku ew hatina pêşxistin ku ew li dijî xalkên herêmê bidina şerkirin û ew jî li ser wî şerî re reng û dîzaynê bidina rewşa jîyan, sîyeset û jîyane xalkên herêmê wê bo wê were bikarhanîn. Rêxistinên weke yên "birayê misliman(*)", "Taliban(*)", "hamas(*)", "hizbilah(*)" û hwd jî wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rewşna rêxistinî ku ew bi destê rejimên herêmê hatina pêşxistin û ew hertimî hatina kirin weke temenê mudahaleyên bi sîyesî, dîplomatîkî û şer û hwd ên li herêmê jî. Yan jî mirov, dikarê wê, bêjê ku ev rêxistinên bi vê rengê ku ew çî armancê û çawa hatibina avakirin jî wê, ne giring bê. Di encam û asta dawî de ew jî gelek aliyên ve jî hêzên herêmê û yên hegomonîkî re dibina temenê mudahaleyên li ser herêmê jî. Bi wan re bi şewayekê hem bi wan pêşiya pêşketina herêmê a di nava xwe de digirin û hem jî ew jî weke ku ew temenê mudahaleyên çê dîkin wê, bi wan mudahaleyên wê bi heman rengê wê pêşketina herêmê wê were tûnakirin. Minaq bi çî awayê bê, rûxandina hemû sûrî bi bombardimanan, û ankû jî aliyê rejima tirk ve rûxandina hemû bakûrê kurdistanê bi şerê wê jenosîdê ê li dijî civake kurd wê, di vê çerçoveyê de mirov karibê wê werênê li ser ziman.

Gotina sîyesetê ku wê di kurdî de wê taqabûlî beremberê gotina 'ramyarîyê' bikê û wê wateya gotina ramyarîyê rêvebirin û dîrûstbûnê wê di xwe de wê, li ser rêzanîyê re wê bi têgîhiştinî wê bide mirov wê, li herêmê û dervî herêmê wê, sîyeset wê bê kirin weke "hûnerêka derewan" û wê bi wê rengê û wê were hanîn li ser ziman. Di aslê xwe de wê, rengê xapandinê ku wê kurd wê hertimî wê, jî nezani, çirûkîti, nebaşî, nerastbûn û hwd wê bihasibênin wê, weke rengê sîyesetê bi şewayên serdestîyên metingerî ên li ser serê civakan re wê were dîtin û ser ziman. Dema ku wê, xalkek wê serdestîya xwe li ya din wê weke "mazinahîya xwe" wê bibinê wê hingî wê jî rê derketina mirovatîyê bi aqilê wê re wê bibê.

Di aslê xwe de wê, dema ku mirov jî kîjan aliyê ve jî binerê wê, ew wê mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, metingerî û serdestîya bi wê û ankû desthilatdarîyek û ankû rêveberîyek wê çerçoveyeka xwe ya serdestîyê a ardnîgarî wê çêbikê û wê hemû xalkên li ser wê ardnîgarîyê dijîn wê wan di pêvajoyên jenosîdên fîzîkî û ankû yên weke yên pêvajoyên bişavtin(asîmlasyon)ê de wê derbas bikê wê, di vê rengê û awayê de wê,

(*)Birayên misliman bi navê 'ixwanil-mislimin' dihên bi navkirin. Weke rêxistinek tundrew a olî li misrê û hinek welatên din ên arab ên li dora wê bi rêxistin bûna. Li Sûrî jî hena.

(*)Taliban weke rêxistina tundrew a misliman li afganistanê şerê welatek şerîatê dide. Di sale 1093'an'an de wê rêveberîya welêt kir destê xwe. Lê amarika û rojava li wê oparasyon kirin û ew jî rêveberîyê dûrkirin.

(*)Hamas rêxistin tundrew a olî li filistêne ya.Piştî destpêkirina hevdtinên nava Arafat û partiya wî ên aşitiyê wê were avakirin û wê li dijî wê bisekinê

(*)Hizbullah wê, girêdayî îranê bê û wê li Libnanê bê wê hinek herêmên libnanê kontrol jî bikê.

rastîya ji rê derketinê wê bide nişandin. Ti civak, ti xalk û ti kes wê ne li ser ti kesekî re bê. Ew rewşên weke xwediyê hinek ardnîgarî û ankû dewlemendiya wan jî wê, ew wê rastiyê wê nikaribê bigûharênê. Lê di cewherê rêveberiyê de wê, têgîna nîjadperestîyê û ankû 'rasîzm' wê hebê. Wê li ser wê rêveberbûyê û ankû serdestbûyîna wê re wê xwe ji yê din rasttir dîtin û baştir dîtin wê, tenê wê şaş û ankû hewl dîtina mirov a bi aqilê mirov bê. Di vê çerçoveyê de mirov dikarê bêjê ku wê aliyekê bi pirsgirêk û ankû di temenê pirsgirêkên bi vî rengî ku wê rûbidin de jî bê wê ev alî bê. Pirsgirêkên civakan ku wê bi hebûna wan re wê xwe bidina diyarkirin jî wê, ev di temenê wan de wê hebê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, weke aliyekê wê yê giring werênê li ser ziman ku wê, aqilê mirov wê, bi wê re wê, weke bi renekê nexweşketî wê ji rê derkeve û wê xwe bi wê rengê wê «weke renekê baş ê pêşketî» wê xwe bide diyarkirin. Ya ku em rastîya wê bi rastî nabînin jî wê aliyek ji vê aliyê bê.

Her wusa hemû şerên bi armanca serdestîyeka hegomonîkî, şerên bi armanca desthilatdarîyekê, şerên bi armanca bindestkirina civakêkê, şerên bi armanca hebûna civakê li xwe tabîtkirinê, şerê bi armanca hebûna civakê ji rastîya wê dûrkinê û weke xwe kirina wê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke rengna pêşketinên desthilatdarîyên roja me ên ku ew werina şermazar kirin jî bin. Weke van aliyan mirov dikarê glek aliyên din jî kifşbikê û werênê li ser ziman. Dema ku mirov bi wan aliyan û dîroka wan re wan hilde li dest û fahmbikê mirov wê aliyekê trejediya mirovatîyê wê, bi wê re wê were dîtin. Bi leystikên çandî ên weke bi şano, film, tîyatroyan û hwd re wê mirov tenê wê bê alimandin û ankû fêrî wan trejediyan wê were kirin. Di vê çerçoveyê de wê mirov wê bê gihanin hînbûnêka lêrûniştî wê, bi wê rengê wê ew wê were dîtin. Di aslê xwe de wê, ev jî wê, weke aliyekê ku wê 'pêşniyarî me bikê ku em bi wê re bijîn bê. Tenê wê weke aliyekê wê yê ku em bi wê û di derbarê wê de bihiş dibin û ku em bi wê hiş li dijî wê rabin û bikevina nava raperînekê de wê hingê wê temankirina wê dîtbarîya bi wê leystikê re wê bibê. Lê wê weke ku wê di serdemên hemdem de ku wê weke xosletê wê were dîtin ku mirov bi wê bijî, ji wê hazê bigirê û hwd wê, tenê wê, ew hînbûnêka li lêrûniştî bê. Mirov dikarê wê, rengê weke bi tîyatro, çand, şano û filmên hemdem re bibîne wê pêşniyarîyeka ku ew bi wê re weke wê bijî û ankû weke rastîyeka baxtî wê herêbikê û jîyane xwe bijî bê. Rastîya tîyatro, şano, filman wê, rastîyeka ku wê bi mirovan wê bijî bê. Yan jî wê, hînbûnêka lêrûniştî bijî bê. Di serdema me de wê, çawa wê, rastîya metingerî wê bi vê rengê wê bê dayîn herêkirin wê bi wê armancê wê were bikarhanîn.

Pêvajoyên metingeriyên çandî û hwd ku wê di vê rengê û awayê de wê, werina pêşxistin wê ne tenê weke pêvajoyîna bişavtina çand û nîrxên civakên bindest bê wê bi wê re wê asimlebikin wê bi wê çawa wê pêşîya pêşketina wan wê were girtin jî wê bi wê rengê û awayê wê were bikarhanîn. Her wusa di vê çerçoveyê de wê, têgînên statûyî wê, weke têgîna ku wê civakên zihniyetên xwe wê, rejimên roja me wê biafirênin jî bê. Wê rewşên weke çandê û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, weke ku me bi gotina çandê, tîyatro, film û hwd re hanî li ser ziman wê bi wê armancê wê were bikarhanîn.

Bindestkiirina civakan wê ji jenosîdkirina wan zêdetirî wê, hazeka mazozîst û narsîst wê bide rêveber û netewên serdest. Ev jî wê, weke nexweşîya wan ên derûnî, civaknasî û di gelek awayn de ên fîzîkî û hwd jî bin. Civakên ku ew ne xwediyê mejûyek dirêj in û bo ku ew xwe têr û ankû tetmîniya xwe bikin wê bi wê armancê wê şerê wê bikin. Di roja me de em, şahidiyê ji gelek pêvajoyên şer ên netewên serdest ên mazozîst û narsîst ên roja me re dikin. Ev jî wê weke aliyekê din bê. Li îranê, îraqê, sûrî, tirkiya û gelek deverên

din ên cihanê wê şerên van netewên serdest ên mazozîst û narsîst wê were dîtin. Di serdemên berê de wê, şerên bi vî rengî wê ber ku wê, civakên kevn wê bi wê kêmaçîliya xwe jî wê rast nedîtîban û wê ya bi dînîtîya key re wê bihanîyan li ser ziman û yan jî wê, bi ji rêya baş derketinê re wê bihetan hanîn li ser ziman. Di hin rewşna de wê bigotan 'gîyanên xirab ketina laşê wî' wê ew wê bi wê rengê wê bihanîyan li ser ziman. Lê di roja me de wê, ev rewşên bi wê rengê wê li şûna ku wê werina mahkûm kirin wê li ser çapameniyê re wê bi rewşeka aqile zîyan wê, bikin wê, bi hêncet û sedemna baş werênina li ser ziman û ankû wê kirina wî rîveberî ya xirab wê çawa wê, baş bidina nîşandin û ku wê baş nikaribin bidina nîşandin wê bêjin 'di aslê xwe de ew rêveber ne di wê farqê de bû' û wê bixwezin ku wê mazûr bidina nîşandin û dîsa xwe xilasbikin û di rêya xwe de bidina domandin. Pêvajoyên hêrîşên rejimên rojava me ên li ser serê civakên roja me wê, hertimî wê sînorê xwe wê derbas bikê. Ber ku wê, di pirranîya rejimên roja me wê di heman zihniyetê de bin ku ew hêzên hegomonîkî bin û ankû yên herêmî bin wê, di çerçoveyeka pejiwendina hebûna hevdû de wê, yan li hemberî kirinê hevdû wê bê deng bin û yan jî wê, dema ku ew bixwezin mudahaleyê li hevdû bikin wê kirinê hevdû ên xirab wê li dijî hevdû wê bikar bînin. Wê di her rewşê de wê dad, haqaniyet û hwd wê, ji nava tékiliyên mirov jîyanî wê were derxistin. Ev rewş wê, weke rewşna teybet ên serdema me ya hemdem bê. Di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê pêwîst bê ku em gotina hemdemiyê a roja me jî wê, bi hemû encam û rengên pêşketinê wê re wê hilde li dest û wê, dahûrbikê. Di vê rengê û awayê de wê di pêvajoyek fahmkirineka rexnegir de wê derbas bikê.

Ev wê, weke aliyekê giring wê pêwîst bê. Di aslê xwe de wê, ev rewş wê weke aliyek giring wê xwe bide diyarkirin. Pêvajoyên hêrîşên roja me wê, di vê çerçoveyê de wê pêwîstî bi wan hebê ku ew biazîlê serdemê re werina kirin berlêpîrsînê de.

Di serdema me de wê, dema ku wê bi têgîneka baş wê bahse 'hemdemiyê' wê were kirin wê demê wê pêvajoyek tenê ku em bi 40 salî dawî re wê werênina li ser ziman wê, ev 40 salê dawî ê li dijî civake kurd li berçavê hemû cihanê ku ew rejimên herêmê didin wê li kûdere wê zihniyetê wê were bicih kirin? Wê rewşên weke şerên li welatên efrîqa, rojhilat ê li dijî jîyane civakan emê li kûderê bicih bikin? Her wusa pêvajoyên dawî ên bi hêrîşên li sûrî bi aliyên wê yên bi politikayên hêzên hegomonîkî û yên rejimên herêmî emê li kûderê bicih bikin? An jî emê pêvajoyên jenosîda cihûyan, ermenîyan û di roja me de ya jenosîda kurdan li berçavê hemû cihanê emê kûdere zihniyeta wê dema 'hemdem' wê bicih bikin? Weke van em dikarin bi hezaran mînaqan wê werênina li ser ziman. Weke rewşên hêrîşên li dijî afrînê em bi hezaran dikarin werênina li ser ziman. Ev rewş hemû wê, weke rewşna ku mirov dikarê di vê çerçoveyê de werênê li ser ziman.

Pêvajoyên şerên serdestiyê wê, di vê çerçoveyê de wê weke rewşna ku mirov wan dikarê pêşî li ber wijdanê mirovatiyê bikê berlêpîrsînê û mahkûm bikê bin. Wê, di encama wan şeran de wê, gelek xalk û civak wê werina ji dîrokê birin. Wê, di aslê xwe de wê, dîroka serê desthilatdariyê wê, weke pêvajoyeka ku wê tişî şerên jenosîdkirina civakan bê. heta roja me wê, gelek rengên civakî, bi çand û zimanên wan re wê ji dîrokê birina wan re wê were dîtin. Em di vê rengê û awayê de wê, bi teybetê wê dikarin wê werênina li ser ziman. Di roja me de wê weke aliyekê wê yê teybet ê ku mirov wê dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, çawa wê xwe bide diyarkirin bê.

Di roja me de em bi pêvajoyên hêrîşên li ser civake kurd, şerê navxweyî ê li sûrî û hêrîşên li ser rojava û bi teybetî li ser afrînê mînaqe wê zihniyet û hovîtiyê a dawî dijîn.

Rejimên weke rejima tirk dijminatîya kurd bi wan re bûya weke nexweşîyeka dijminatîyî. Di vê çerçoveyê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Ew dixwezî ku bi navê ku kurd ti tişt nebê. Heta roja me wê rayadarên tirk wê çî hêncetê wê bo afrînê wê werênina li ser ziman ku ew bi wê karibin hêrîşên xwe bi wê 'meşrû' bidina nişandin wê vê nûha wê hênceta wan ya dawî wê weke ku wê berdevkê AKPê Mahir Unal ku ew qaşo bersivê dide Hearther Nauert wê bêjê ku "wê, li afrînê wê PKK ava bibê. weke navenda wê, dilê wê ya. wê dewleta ku ew dikin avabikin wê afrîn wê navenda wê bê bê." Bêgûman wê, ev gotin wê derew bin. Wê weke gotinên berevajîkirinê bin. Bi vê gotinê wê di aslê xwe de wê, dûbare wê wê nexweşîya xwe ya bi dijminatîya kurd wê bidina nişandin. Ew dixwezî ku kurd bi tememî xwe radestî wan bikin ji tûnabûnê re. Di vê çerçoveyê de wê, hebûna kurd wê weke fobî û ankpû nexweşîyê wê di temenê derûnîya wan de wê çih bigirê. Heta roja me bi hêrîşan û her wusa hewldanên gûharandina demografîya bajarên kurdan xwestin ku ew encamê li gorî xwe bidest bixin. Li afrînê wê armanca wan ên bi vî rengî wê hebin. Ew hizir dikin ku ew bi hêrîşan afrînê bi rûxênin û kavilbikin. Hemû ahlê wê yê ku ew li wê dijî bi zorê ji wê bidina goçberkin. Piştî demografîya wê bigûharênin û piştî xwe bidina wê demografîya gûharandî. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê wê werênê li ser ziman ku wê, hêrîşên wê, bi tememî wê li dijî hebûna kurd bin.

Wê ev rewş wê, di gotinên wan de jî wê xwe bidina dîyarkirin. Minaq wê, berdevkê wezereta derve a tirk hamî aksoy wê dema ku wê bertekê bide gotinên Hearther Nauert wê bènê ser ziman û bêjê ku "gotinên weke 'bila cardin biryarên netewên yekbûyî bixwênin wê bê temen bê.' Wê, di dewama wê de wê çawa wê biryara agirbestê wê tenê wê bi rewşa rejimê ve wê, bisinor wê bidina nişandin wê, li ser wê re wê, gevezetîya bi gotinê bikin. Wê gotinên weke di encama hêrîşên rejimê de ku wê sivil û jîyane wan wê were armanc girtin wê ew wê çawa wê bi wê balê bikişênina li ser wê wê bikin ku ew li ser wê bisekin in. Lê hêrîşên rejima tirk wê bi tememî wê li jîyane sivil a kurdan bin. Wê armanca parastina jîyane sivilan, dibistan û nexweşxaneyan wê wê were li ser ziman. Bi wê re wê, hêrîş bèn sekinandin û temenê gihandina rêyên gihandina li ewlehi û alîkarîya weke yên tendûrûstî, xwarinî û hwd ku ew bigihêjê li wan bê. Ev jî wê, bi biryara 2401ê a netewên yekbûyî re wê, were misogerkin. Di aslê xwe de wê ne tenê ev biryar wê, gelek biryarên din ên di çerçoveya parastina jîyane mirovî de wê, ji aliyê rejima tirk ve wê werina binpêkin. Ev ne tenê li afrînê wê li pirranîya hêrîşên wê li bakûrê kurdistanê de jî wê wusa bê. Wê çawa wê bi rewşa xirab a gûtayê re wê bi tenê wê bikin ku ew şîroveyê wê bikin wê li ser wê bisekin in. Ji aliyekê din ve jî wê, ji xwe re wê berdevkê wezereta tirk a derve wê, di dawîya gotinên xwe de wê, nîyeta xwe wê, werênê li ser ziman û wê bêjê 'win, berê bidina herêmên din ên sûrî, afrînê ji nedîtî ve werin. Wê çawa wê rewşê bi gotinên weke yên 'terorê' wê werênina li ser ziman wê li ser wê bisekin in.

Tevî ku wê ti temen û derfeta bi wê biryara netewên yekbûyî a 51ê re hanîna li ser ziman a hêrîşên tirk li afrînê nebê jî wê bikin ku ew bi wê ve girêbidin û wê werênina li ser ziman. Wê bi vê rengê wê temenê wê li ser 'mafê xwe-paraastinê' wê avabikin. Lê di aslê xwe wê, ev rengên şîroveyî jî wê, bi tememî wê bo xapandina mejiyê rayagiştî bê. Di serî de wê divê kku mirov wê, werênê li ser ziman.

Heta roja me wê, gelek pêvajoyên hêrîşî ên hov wê rejima tirk û artişa wê li afrînê wê bikê. Wê bi tememî wê jîyane sivilan wê tûnabikê û wê bikê bin pêvajoyên hêrîşan de. Wê bi rengekê din jî wê bi artîş û çeteyên xwe yên paramîlîter ên bi navê 'artişa azad a

sûrî´ wan afrîn dorpeçkirina û hemû rêyên ketin û derketinê girtin û ev ser bi hefteyan a ku wê, hêriş, topbaran û bombardimanan li wê bikin. Tevî wê jî rewşê bi gotina terorê îzeh kirin wê, tenê wê ew rewşa hêrişkirina li ser afrînê re wê, mirov karibê bi wê gotina terorê û hêrişên li ser afrînê bi wê rengê mirov wê karibê weke hêrişên terorîstî û li nirxên mirovatiyê dikarê werênê **li ser ziman**. Yên ku ew nûha hêriş dikin ew di wê rewşa kirina terorê a li dijî xalkê afrînê de na. Xalkê afrînê di bin hêrişên terorîstane de na. Di serî de wê divê ku mirov binxatbikê û wê werênê li ser ziman.

Hêrişên li giştîya rojava ku rejima tirk dana destpêkirin wê hemû pêvajoyên wê ji dema hêrişên DAÎŞê û heta pêvajoyên piştê û yê dema hêrişkirina li dijî afrînê jî wê di çerçoveya hêrişên jenosîdkirinê de bin. Bi awayekê çavsoz wê, çawa wê, kurdan ji hemû rewşên wan ên civakî wê dûr bikin wê, şerê wê bikin. Di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Wê her roj wê herêmên afrînê wê topbaran bikin wê, di wan topbaran, bombardiman û hêrişên ku ew dikin de wê hertimî wê sivilên afrînê wê jîyane xwe bidin. Wê tenê ku em roja **1ê adara 2018an** werênina li ser ziman wê di wê rojê de wê bi serê sibehê re wê, herêmên reco n weke hec xelil û gundên din ên li dora bombardiman bikin û wê, bi dehan sivil wê jîyane xwe jîyane xwe ji dest bidin werina qatilkirin û wê bi giranî birindar bibin. Wekî din wê heman rewş wê li herêmên din jî wê bibê. Li herêmên sîyê û dora wê, cindirêse û gundên wê mebata, bilbilê û hwd wê, ew wê bibê. Di serî de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê weke aliyekê din jî wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman ku wê, rewşa hêrişên li ser serê kurdan wê di vê çerçoveyê de wê li herêmê wê rewşeka ku wê, hertimî wê di bin hêriş, bombardiman û topbaran de wê bidina hiştin bin. Di aslê xwe de wê, hêrişên li afrînê wê dema ku em wan dihildina li dest em, bi wê re wê dibînin ku wê, weke pêvajoyeka şer a ku wê, çawa wê bi wê, pêvajoya hêrişên bi armanca jenosîdkirinê wê bibina serî bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman ku hêrişên li afrînê wê, çendî ku wê bi aliyê hêrişên li herêmê ên bi leşkerî weke topbaran, bombardiman û komên çete biartîşa tirk re ku ew hêriş dikin re wê derkeve li pêş jî lê wê weke pêvajoyeka hêrişî a li çand û civakîya herêmê bê. Di rengê û awayê de wê, di serî de em divê ku wê, werênina li ser ziman. Weke pêvajoyeka hêrişên çandî ên li civakê ên bi armanca jenosîdkirinê bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman. Her çendî ku wê, rejima esad wê weke xwe li dijî wê bide nîşandin jî lê di aslê xwe de wê, di awayekê zimmî de wê bihevdu re wê di têkiliyê de wê, bihevdu re wê, ew wê hêrişê bikin. Ji aliyekê ve wê kurd wê, di nava wan de wê, ew gotin jî wê, were li ser ziman ku wê pêvajoya hêrişên li dijî gûtayê wê dema ku wê rejim wê bide destpêkirin wê bi alîkarîya rejima tirk wê bide destpêkirin bo ku ew heya nîqaşên li ser afrînê re bi wir ve bidîyê de. Wê çawa wê, di wê çerçoveya gotina 'şerê navxweyî ê sûrî´ de wê, ew wê were li ser ziman wê bi rengên hêrişên bi vî rengê wê, weke qamufloy û rewşên sernûxûmandinê wê bikarbênin. Her çendî ku wê, rewşa hêrişên li gûtayê wê, tenê weke yê ku rejim û hêzên wê ew wan dikê wê were li rojevê jî lê wê, di aslê xwe de wê, li piştperdeyê têkiliya rayadarên tirk bi rejima esad re wê di çerçoveya hêrişên li gûtayê de wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, piştî denezandina agirbesta mirovî li giştîya sûrî jî wê, rayadarên tirk wê bi israrî wê gotinê di wê çerçoveyê de wê bînin li ser ziman ku ew tenê bi wê rewşê re were li ser ziman. Di vê rengê û awayê de wê, rewşa gûtayê wê, rewşeka ji berçav dîrkirina hêrişên terorîstane ên rejima tirk ên li ser afrînê jî wê bikê ku ew bo wan jî were bikarbênin bê.

Ev alî û gelek aliyên ku em dikarin di wê çerçoveyê de werênina li ser ziman wê hebin. Bi rengê din jî wê, bi israrî wê, bixwezî ku ew hêrîşên xwe yê li ser afrînê bidina domandin bo ku ew karibin rewşa dagirkerî û metingerîya xwe ya li deverên weke kanîxezalan (cerablûs), babê û azazê bidina domandin jî. Ber ku wê bi rewşa serkevtina berxwedana afrînê re wê ev rewş jî wê, piştî wê nikaribê bide domandin. Wê di vê çerçoveyê de wê, ev alî jî wê, hebin. Ber vê yekê em li vir di aslê xwe de em, li şûna ku em bi pirsin ku wê li afrînê wê çi bibê em, divê ku wê bipirsin ku wê piştî wê, rewşa rejîma tirk a bi dagirkerîya wê ya li herêmên weke kanîxezalan, babê û ezazê wê jî jê were em dikarin wê li ser wê bisekin in. Têkiliya hêrîşên li dijî afrînê û van herêmên weke kanîxezalan, babê û ezazê û dagirkerîya li wan wê, ew bê ku wê, çawa wê bereya hêrîşkirinê li dijî rojava wê bîn berfirehkirin û wê bi wê re wê, derbeyekê li rojava bixin. Di aslê xwe de wê, di vê çerçoveyê de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ji xwe wê, hemû dagirkeriyên li herêmên weke yê kanîxezalan, babê û ezazê wê, bi rewşa dagirkeriya li idlibê û hêrîşên li ser afrînê re wê, li dijî giştîya rojava bê. Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Ev wê, weke aliyekê girîng bê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Gelek dordoran wê, di dema 15ê sibata 2018an de wê bi minasebeta roja dilgirtina birêz ocalan wê, bi hêrîşên li ser afrînê re wê werênina li ser ziman ku tevî û ankû komploya navnetewî bi hêrîşên li ser afrînê û rojava re dihê dayîn domandin. Ev gotin wê rast bê. Di serî de wê, armancên di temenê dilgirtina birêz ocalan de wê yek wê bêserok hiştina kurdan bê ku ew karibin politikayên xwe yê hegomonîkî weke li rojava û herêmên din ên Kurdistanê bikina meriyetê de bê. Aliyê din ê duyem jî wê, di vê çerçoveyê de wê, di çerçoveya înkara kurd û pêvajoyên jenosîdkirina civake kurd de wê, xwediyê wateyekê bê. Di rewşa çerçoveya jenosîda kurd de wê, di aslê xwe de wê, ev pêvajoya hêrîşên ên weke li afrînê û deverên din ên li dijî rojava wê, di dewama pêvajoyên jenosîda li ser serê civake kurd de bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Rejîma tirk ji her aliyê ve weke ku me li jor hanî li ser ziman ku civake kurd ji hemû rewşên xwe yê civake feregetê bikê û xwe li pêvajoyên wê yê jenosîdkirinê razênê û were tûnakirin û ankû ji dîrokê birin. Di vê çerçoveyê de hêrîşên wê yê li dijî rojava wê, bi wê armancê bin. Kurd, li ti deverê divê ku ew ne gihijina li ti maf û azadiyê. Hêrîşên li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, çawa wê rojavayê firatê weke herêmên afrînê wê werina bêkurdkirin wê, di wê çerçoveyê de wê, ev hêrîş wê werina kirin. Hêrîşên bêkurdkirina herêmên rojavayê firatê wê, di vê çerçoveyê de wê, di armanca hêrîşên rejîma tirk ên li ser afrînê de bê. Di vê çerçoveyê de di serî de mirov wê werênê li ser ziman ku wê, rewş û hewldana bêkurdkirina rojavayê firatê wê, di aslê xwe de wê, weke planaka ku wê çawa wê bi wê bi wê çawa wê rojava jî têkbibin bê. Gotinên ku wê, dema ku wê hêzên QSDê ku wê raqqa rizgar dikir û piştê dest bi rizgarkirina dêra-zorê kir jî destê DAÎŞê wê gotinên weke ”divê ku newê hiştin ku QSDê derbasî rojavayê firatê bibê wê, werênina li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê çawa wê, li ser rewşa rojava û ankû rojhilatê û ankû bakûrê firatê re wê qatbûnekê di filiyetê de wê çêbikin wê bi wê mantiqê wê ew gotin wê werênina li ser ziman. Ew gotin wê ji aliyekê ve jî wê, weke gotinên ku ew bi wan temenê hêrîşên ku wê li rojavayê firatê wê werina kirin jî wê, werênina li ser ziman. Ev jî wê, di pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê de wê, bi awayekê vekirî wê were **dîtin**.

Di aslê xwe de wê, rewşa weke ya hewldanên gûharandina demografîya vê herêma afrînê wê heta destpêka komare tirk û berî wê dema osmanîyan jî wê herê. Çerkezên li

mimbçê ku ew hatina bicihkirin wê di wê dema dawî a osmanîyan de wê, bi armanca gûharandina demografiya herêmê û li wir hin komên ku ew pişt a xwe bidina wan wê bicih bikin. Weke wê, pişt re wê, di wê demê de wê ji herêmên weke yên azerbeycane roja me wê hijmerek zêde a komên tat anî wê, wê, werina hanîn li herêmên weke şahba û wê li wir wê bicih bikin. Pişt re hin aşîrên tirkmen û arab jî wê, werin û li herêmê wê bicih kirin. Ev jî wê weke rewşên bi armanca gûhartina demografiyê bê. Piştî avabûna dewleta tirk wê li herêmên bakûrê kurdistanê wê pêvajoya gûhartina demografiyê wê bi zagonên xwe yên weke 'zagona şarq û îslahatê' wê bîn pêşxistin. Ev weke pêvajoyekê wê hem li bakûrê kurdistanê û hem jî li van herêmên din ên kurdistanê ên weke rojava jî jî wê, bê pêşxistin. Hewldanên békurdkirina wê herêmê wê dîroka wê heta demên osmanîyan wê herê. Wê komên tatarî, tirkmen, çerkez û hwd wê, hê di wan deman de wê, werina hanîn li herêmê û wê bicihkirin. Bi heman rengê wê di salên li dora 1900î de wê, ji herêmên balqanan û qafqasan wê komên ku ew dihênin li herêmên bakûrê kurdistanê ên weke erzûrûm, erzîngan, meletî, elezîz, sêwas, dîlokê û hwd wê bicih bikin. Di vê çerçoveyê de wê dîroka gûhartina demografiya herêmê wê bi wê rengê wê kevn herê. Di dewama wê de wê, aliyekê hêrîşên li dijî afrînê û herêmên rojavayê firatê wê hebê. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de mirov dikarê weke aliyekê teybet wê, werênê li ser ziman.

Piştî avabûna komare tirk wê, lezdayîna li wê politikaya gûhartina demografiyên herêmê wê bibê. Wê pêvajoyên komkujiyên li dersimê, mereşê, sêwasê, dîlokê û hwd wê, di wê çerçoveyê de wê, di mantiqê bûyarên 6-7ê êlûnê de wê, werina pêşxistin û kirin. Rewşa afrînê wê, weke rewşek kurdistanî wê rewşa xwe wê bide domandin. Piştî şerê navxweyî yê sûrî wê ji herêmên sûrî ên weke hema, helebê, hûmis, dêra zorê, raqqa, îdlîb, daraa û hwd wê bi deh hezaran kes û malbat wê goçî herêmên afrînê ku ew wê ewla dibînin bikin. Di aslê xwe de wê, bi sed hezaran wê kes wê goçbikin. Rayadarên tirk wê aliyê hêrîşkirinên wê yên li ser afrînê ku ew, afrînê ji kurdên wê paqij bikê van malbatan jî bi gelek malbatên ku ew werênê herêmê û li wê bicih bikê re ew wê gûhartina demografiya wê bikê wê, bi wê armancê wê ew hêrîşên xwe wê bikê. Yanî li vir wê, rewşa goçberiyên li wir jî wê, li ser wan jî wê di vê çerçoveyê de hin hasab wê bi vê rengê wê di çerçoveya hêrîşên hovane ên li dijî afrînê re wê **bikin**. Nûha di encama hêrîşên rejima tirk wê, gelek gûndên li kevîyên herêmên afrînê ên weke li bersînôr û hwd wê werina vala kirin. Wê bi ber navendê ve wê herin. Ew jî wê, çawa wê, hêrîş û dagirkirina wan mayindabikê û wê, li wan wê kesên bi vê rengê ku ew ji herêmên din ên cûda dihênê ku ew li wan bicih bikê wê nûha li wê bihizirê. Ji xwe li wê jî dihizirê. Ev rewşên bi armanca gûharandina demografiya herêmê ku ew di encama şer û hêrîşên wê de pêşketina wê, çawa wê mayindabikê ew li wê dihizirê. Dema ku mirov van aliyan nebînê û fahmkirinê mirov wê pêvajoyên hêrîşên li dijî afrînê jî jî wan bi başî fahm nekê. Rewşên weke yên bi armanca gûharandina demografiya herêmê wê, di şewayekê hêrîşkirina li herêmê de wê werina bikarhanîn. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de mirov wê divê ku wê kifşbikê. Di vê çerçoveyê de wê, di pêvajoya şerê xwe yê li dijî civake kurd de wê, di vê çerçoveyê de wê, planên weke yên gûharandina demografiyê wê bi hevdû re wê di ahengekê de wê bimeşin. Mînaq wê, di pêvajoya alozî û şerê navxweyî ê ûkrayna de wê jî wê rewşa hêrîşên li bajarên kurdan wê sîd wergerihin wê bi sadan malbatên tacikî wê jî wan herêman wê werênin herêmên kurdan û wê li herêmên weke erzînganê, axlatê û hin deverên din ên bakûrê kurdistanê wê bicih bikin. Di vê rengê û awayê de wê şer û hêrîşên bi leşkerî wê ji aliyekê ve wê, çawa wê temenê van hewldanên gûharandina

demografîyê pêşbixin wê, çawa wê ji wê re wê bê temen wê bi wê armancê wê pêşbixin. Wê, di vê çerçoveyê de wê, rewşa hêrişên leşkerî ên bi artişê wê pêşbixin.

Di vê çerçoveyê de wê, hebûna civake kurd wê, bi tememî wê navaroka wê, bi hêrişên ku ew bi gelek awayan li wê dikê re wê ji xwe re wê bikê armanc. Di vê rengê û awayê de wê, çawa wê li ser wê re jî wê encamê wê bigirê wê li ser wê bisekinê. Rejimên herêmê wê, bi vê rengê wê li herêmê wê bijîn. Wê di vê çerçoveyê de ew, xwe hertimî di rewşek awarta a şer de dididina hiştin. Wê ev rewşên awarta ên bi wê li gorî wan û zihniyeta wan heta ku ew karibin wan bidina domandin wê ew jî xwe li ser lingan bigirin. Wê bo vê yekê wê, hertimî wê pêwîstiya wan wê bi dijminekê ku ew li dijî şer bikin wê hebê. Ku ew nebê jî wê bikin ew wê biafirênin. Ber ku wê, ew wê weke temenekê jîyane xwe **wê bibînin**.

Di vê çerçoveyê de wê, hertimî wê rejimên herêmê wê weke rejimên demên awarta bin. Wê reşên ol û bawerîyên herêmê jî wê bi wê rengê wê îstîsmar bikin û bikarbênin weke ku ew dixwezin. Hemû tengezerîyên li ser filistin û îsraîlê re jî dihên derxistin wê, di vê çerçoveyê de wê çawa wê pêşbixin û wê ji wan sûdbgirin wê bi wê armancê bin. Di vê çerçoveyê de wê, hemû hêz û rewşên xwe wê, rejimên herêmê wan bikarbênin ku ew karibin rewşên aloziyê û statûqûya herêmê bidina domandin. Wê şerê wê li herêmê wê bidina domandin.

Di vê pêvajoyê de wê, tekoşîna maf û azadiyê li kurdistanê, li her çar beşên wê gihiştîya girseyan û civakê. Êdî bi civakî ew dihê meşandin. Wê çawa wê, pêşîya wê bigirin wê, hêrişên wê li civakê wê pêşbixin. Di nava tekoşînê de wê ti dever wê, ne di rewşên girtî de bin. Wê, tenê di rewşên dagirkirî de bin. Di vê çerçoveyê de ew hêrişên xwe li wê dikin. Hêrişên li afrînê wê, di vê rengê û awayê de wê, rewş wê were dîtîn. Civakek ku ew gihişt têgihiştin û hişmendîya xwe bixwe wê ew temenê tekoşîna wê ya maf û azadiyê bê. Wê têgihiştina xwe bixwe wê hêza aqilî a yekane ku wê rakê serpiyan û hertimî li ser bigirê bê. Ev bi kurdan re pêşketîya. Em î ro pêvajoyên wê dijn. Çendî ku hêrişên rûxandinê werina kirin jî lê em wê, bêjin ku wê, civake wan hêrişan wê di wê aste de bê ku ew wan bikê regekê hişmendî di hebûna xwe de. Ev jî wê, weke aliyê destpêkê ê vala derxistina wan hêrişan bê. Wê, piştê jî wê, di encam û dewama wê de wê, weke ku em li afrînê dibînin wê berxwedanên dîrokî wê pêşkevin. Di aslê xwe de wê, fêr û cerba ji berxwedana kobanê û di dewama wê ya ya berxwedana afrînê wê, li herêmê wê, bê temen û têgihiştineka ku ew xalkên herêmê jî rakê ser piyan bê.

Ji aliyê dîrokî, wijdanî, felsefîkî û civakî û berxwedanîya civakî ve afrîn jî weke kobanê serketîya. Di serî de wê, divê ku mirov wê werênê li ser ziman. Wê hemû hêriş li wê bin. Hebûna civake kurd wê, nexweşîyeka derûnî û keseyetî a di rengê şîzofrenîyê de bê bo rejima tirk. Ev rew s. Di rewşa şîzofrenîkî wê, bi şerê wê yê li bakûrê kurdistanê ê li dijî civake kurd re wê bi wê re wê pêşkeve û wê piştê wê, bi hêrişên wê yên li herêmên din ên kurdistanê re wê xwe **bide domandin**.

Ev wê weke rewşeka nexweşîyê a rejima tirk bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de em divê ku wê werênina li ser ziman ku wê, bi wê armancê ew pêvajoyên hêrişan wê li civake kurd wê li berçavê hemû cihanê wê li giştîya civake kurd wê, were kirin. Kurd jî li hemberî wan hêrişan li berxwe didin. Dîroka şerê rejima tirk ê bi kurdan re wê, pîr kevn herê. Di wê çerçoveyê de ku ew dîroka hêrişên wê were lêkolînkirin û pêvajoyên komkujîyên ku wê kirina ku ew werina lêkolînkirin û fahmkirin wê di wê çerçoveyê de wê, rewşa hêrişên li dijî rojava û ankû afrînê wê baştir wê werina **fahmkirin**. Wê di

dewama wê de wê wê hê gelek şer û tûndûtûji wê were pêşxistin. Di vê rengê û awayê de wê, bi teybetî mirov dikarê wê werênê li ser ziman.

Di serdema me de bi du hêzên hegomonîk û yên piçûk û mazin di vê çerçoveyê de em rastîya wan bikina berlêpirsînê de. Di vê çerçoveyê de wê pêvajoya minaqên dawî ên weke afrînê, sûrî û rewşên jenosîdkirina civakan ên dawî em divê ku wan di wê çerçoveyê de wan **hildina li dest**.

Li sûrî wê, piştî şerê DAÎŞê û têkbirina DAÎŞê ji aliyê hêzên kurd ve wê pêvajoyek din a **şerên wekeletî** ê li ser navê hêzên hegomonîkî wê bixwe re wê, werênê. Yanî wê, hêzên hegomonîkî wê yan bi navê û yan jî wê bi rêya hêzna paramîlîter û hwd wê, dakevina qada şer û wê şer bikin. Pêvajoya piştî DAÎŞê ê wergerihê li pêvajoya şerê wekeletan li herêmê. Di vê çerçoveyê de ya ku mirov dibînê wê ew bê ku wê, pêvajoyek din wê bi vê rengê wê, li herêmê bi tûndûtûji wê bimeşê. Rûsya wê, bi rêya tirkîya wê komên di bin navê 'artîşa azad' de ku ew hatibûbûna avakirin wê hema bêja wan bide tasfîya kirin. Piştî levkirina Putîn û trump di civîna 20 welatên dewlemend a li almanya ku wan levkir û piştê wê levkirina li wîetnamê a bi bi rengê pêvajoya şer dawî lê hatîya ya sîyesî edî pêşbikeve û hwd wê, di vê çerçoveyê de wê, temenê wê biafirênê. Di aslê xwe de wê, komên bi navê artîşa azad weke li afrînê bi kurdan re dana şerkirinê re wê, rewşa wan ya dawî jî wê, weke ku wê werina tasfîyakirin. Di dewama wê de wê, ji aliyê ve wê, hêrişên rejîma esas ên li gûtayê wê çendî bi armanca kontrolkirina wê herêmê jî bê lê wê jî wê zêdetirî wê ew jî wê, bi wê rengê wê derbeyekê li komên muxalîf û ankû di bin navê 'artîşa azad' de hatina berhevkerin wê li wan bixê. Her çendî ku wê, ev kom wê çendî ku wê weke ku wê herî zêde wê bi tirkîya bawerbikin û wê xwe bi wê ve girêdayî wê, werênina li ser ziman jî lê wê, di aslê xwe de wê herî zêde wê ji aliyê tirkîya ve wê rastî xîyaneta mazin wê werin.

Komên bi navê 'artîşa azad' ku ew weke komna muxalîf li rejîma esad hatibûbûna avakirin wê, ast û dawîya ku ew hatina hatinê de wê, di reng û awayê hin hêzên paramîlîter ên rejîma tirk wê bo wê şerbikin bin. Di vê çerçoveyê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Di vê çerçoveyê de wê, serekên van koman wê piştî civîna soçî ên weke 'ahmed berî wê ragihênin ku 'tirkîya her cûre alîkarîya çekî dide wan, ewê bo wê tîştê ku ew bixwezê bikin.' Ev kes bixwe wê, weke kesna kontra bin. Wê, ji rastîya herêmê dûr wê weke kesna nezan bin. Ji xwe kesên bi vî rengî ên nezan ew tenê dikarin li gorî politikayên weke kontrayan wan bikarbênin. Bi gotinên weke" wê, tirkîya wê bi me re werê û emê hemû 'bakûrê sûrî bikina bin kontrola xwe de" wê, di vê çerçoveyê de wê, di aslê xwe de wê, rengê xapandin û bikarhanîna wan weke kontrayan jî wê raxê li berçav. Ev kesên ku ew ji rijandina xwûna kurdan kêfê digirin wê çawa wê karibin wê kontrolê li ser herêmên kurdan çêbikin? Wê, ne kurd wê qabûl bikin û ne jî wê, ew wê di wê qûdretê de bin. Di nava kurdan de wê, ev kesên bi vî rengî wê, dema ku wê bahse wan were kirin wê bi gotinên" ti kesek bi wan pîlavên xwe jî nadê rastkirin" wê bahse wan bikin û wê wan werênina li ser ziman.

Di pêvajoya hêrişên li sûrî de wê di aslê xwe de wê kesên wusa ji rijandina xwûna mirov û xalkan ku ew kêfê digirin ew, ber ku ew hena wê, zêdetirî wê pêvajoya nava sûrî wê bi xwûn bê û wê komkujiyên mazin wê zêde bibin. Ev kes, ji wîjdan, ahlaq û rastîya mirov û mirovatîyê dûr in. Bo wan kuştina mirovan ne giring a. Giringîyê nadîna jîyane mirov. Ev kesên bi vî rengê wê temenê komkujiyên mazin ên li herêmê bin. Wê gotinên wan wê, di aslê xwe de wê, weke gotinên ku ew kom çawa hatina kirin weke hêzna 'kontrayî' û

ankû 'hêzna paramilîter' û ew dihên bikarhanîn wê ew wê were dîtin. Li şûna xwûnrîjîya DAÎŞê ew nûha weke ku em bi hêrişên wan ên li ser afrînê û hwd dibînin ew cih **digirin**. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman.

Li herêmê piştî DAÎŞê wê wusa dihê dîtin ku wê zêdetirî wê agir û germbûna bi şer wê bibê. Piştî ku kurdan DAÎŞê ji qadê paqij kir wê çend bûyarên ku ew tenê bi çend gotinan hatina li ser ziman lê ku wê di çerçoveya sîyeseta herêmê û hêzên ku ew li herêmê sîyesetê dikin jî wê hinek hizirna wê bidina wê hev bin. Wê Îsraîl wê li baragehên leşkerî ên îranê ên li sûrî bixê. Wê, piştê wê, balafireka şer a îsralê wê were xistin. Di bombardimanên aamarika de wê, hin leşkerên rûsî ên bi pere şer dikin wê bèn kuştin. Rejîma esad bo ku ew qada serdestîya xwe mazintirbikê wê hêrişî gûtayê bikê. Wê artişa tirk wê bi destûra rûsya wê hêrişî afrînê bikê. Her çendî wê hêrişên artişa tirk wê bi hêncetên dûrkirina kurdan ji sînora û ankû 'parastina sînora' wê were li ser ziman jî lê di aslê xwe de wê, hasabê wê yê ti temenê hêrişên wê yên li ser afrînê de wê, ji sînora zêdetirî wê hem encama amedekarîyeka mazin a bi dagirkirina azazê, babê û kanîxezalana re wê were pêşxistin bê û hem jî wê di dewama wê de wê, armancên wê giştîya rojava û statûya kurd bê Di serî de wê, divê ku mirov wê, werênê li ser ziman. Hasabên rejîma tirk ên bi hêrişên wê yên li ser afrînê wê ew bê ku ew bi hêrişan wê herêmê bi tememî ji kurdan paqij bikê û piştê wê weke ku wê li kanîxezal(cerablûs)an, babê û azazê kir ku wê hemû kes û malên ji wir bi zorê dana goçkirin û kesên ku ew wan dide şerkirin bi malbatên wan re ew li wir bicihkirin wê, bi heman rengê wê bixwezê ku ew li afrînê jî pêşbixê. Di vê armancê de ku ew wê bikê wê, piştê wê, li gorî xwe wê pêşîya kurdan a vebûna li bahre sipî wê girê û wê bi wê re wê, rojava tangav bikê û piştê wê hin bi hin wê bi fatîsênê û bitafîsênê. Hemû armancên wê ev in.

Gotina dawî berxwedana afrînê dide gotin

Di roj û kêlikên ku min ev pirtûk li ser berxwedana afrînê dinivîsand wê, hê berxwedana afrînê wê bidomê bê. Roj bi roj wê, rengê pêşketinê wê çawa wê pêde herê me ew dişopand û dinivîsand. Di vê çerçoveyê de ev nivîsandinên me wê, bi şewayekê wê bina rengna nivîsandinê ê di nava pêvajoya ku ew berxwedana didomîya de ku ew hatina nivîsandin jî bê. Di aslê xwe de wê, berxwedana kobanê wê, bi rengê herîkin û pêde çûyina wê de wê, weke çerçoveya me ya nivîsandinê bê. Wê pêşnûmaya me ya nivîsandinê a wê nivîsandinê wê ew wê biafirênê.

Di vê rewşê de wê, weke nivîsandinana di nava rojên berxwedanê de hatî nivîsandin de wê, ev nivîs wê, weke rengêkê şahidîya ji wan rojên berxwedanê re ku ew dikê û ew hatî nivîsandin jî bê. Di vê rewşê de wê, wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê di vê demê de wê, ji roja 20ê çîle ku wê hêriş wê li dijî afrînê wê destpêbikin û heta roja me ya î ro a 1ê adara 2018an wê, roj bi roj wê ji 7 salî û heta 70 salî wê, rabîna serpiyan. Wê weke sembola afrînê jî wê, kesekê ku ew li afrînê û navenda wê bê û li kûdera ku ew xwepêşandinên şermazarkirinê li dardixistin wê aliyê pîr bale mirov dikişand wê ew bê ku wê her kurdistanî wê wê çiqilkê dara zeytûnê wê bikina destê xwe de û wê rakina serpiyan. Wê ew çiqilkê dara zeytûnê wê weke sembola berxwedana afrînê jî wê li her dever û qadê wê derve li pêş.

Di vê çerçoveyê de wê, li her deverê wê, xwepêşandin wê, bi wê simbol û ankû dagera afrînê a weke çiqila dara zeytûnê wê werê kirin. Li herêma afrînê wê, zeytûn wê darên wê pîr zêde wê, werina çandin wê. Zeytûnên wê û zeyta wan zeytûnan ku ew ji wan

çêdikin wê pirr bi navûdeng bê. Wê jîyaneka afrînîyên kurdistanî a xweza wê bi wê rengê wê di rewş û halê xwe de wê hebê.

Di dema wê de mirov dikarê wê jî wê, werênê li ser ziman ku wê, pêvajoyên hêrîşên li dijî afrînê wê, hemû sînorê mirovatiyê wê, zorê bidiyê de. Wê sînor ji ti hovîtî, xadariyê û tûnûtûjîyê re wê, newê nasîn. Wê hemû sînorê mirovatiyê wê were derbaskirin. Wê afrîn wê weke bajarekê kurdistanê ê ne zêde mazin wê bi heyvan di bin pêvajoya hêrîşên rejîma û topbaran, bombardîman û hêrîşên wê de bê. Di vê çerçoveyê de wê, di bin navê olê de bê û ankû bi şewayê din de wê, gelek komên paramilîter wê, werina berhevkerin û wê bên bi çekkirin û ajotin bi ser afrînê de. Wê bi awayekê bêahlaq û hov wê her cûre hêrîş wê ev kom wê ji xwe re wê mubah bibînin. Wê deverên weke gûndên sînor ku wê gelê herêmê bo ewlehiya xwe wê bi terikênê û wê herê deverên navend ên ewla wê, piştre ku wê ev komên hov ên hêrîşkar ku wê werina herêmê wê çî bibin wê talan bikin. Wê heta ku wê weke ku wê di çapameniyê de wê, were dîtî û nîşandin wê deriyên malên xalkên herêmê jî wê jê bizin û wê ew wê rengê talanê wê bidina nîşandin. Wê, mirîşkên ku gûndîyan di kulînên xwe de xwedî dikirin wê wan bigirin û wê bi xwe re wê bibin. Ev wê, di çapameniyê wê bi navê "diziyên mirîşkan ên ardogan" wê were bi navkirin û ser ziman. Ev kesên ku wê, hêrîşî afrînê bikin wê talankirinê wê weke felsefeyekê wê ji xwe re wê hilbijêrên. Wê bi wê rengê û felsefeyê wê pêvajoyên hêrîşan wê pêşbixin. Di vê rengê û awayê de wê kurdistanîyên afrînê wê di bin pêvajoyeka hêrîşên hov û bêahlaq û ku ti pîvanên mirovatiyê nasnekê de wê bijî. Wê bi rojan wê bijî. Wê li berxwe bide.

Rejîmên herêmê ên weke rejîma tirk ku wan hizir dikir ku wê di hefteyekê de wê afrînê bi tememî bikina binkontrola xwe de wê, dema ku wan hêrîşkir û rastî berxwedanê hatin û pê de dîtî ku wê, rastî ne weke ku ew li ser masayê dihizirin bê. Wê hemû hasabên xelat wê ji afrînê wê vegerihin. Wê hemû hasabên şaş wê li berxwedana afrînê wê bialiqin.

Berî hêrîşkirina li afrînê hizir dikirin ku wê girseyên mazin wê goçbikin û wê werina tirkiya. Heta ku wê, wergehên goçberan jî wê avabikin û wê ragihênin ku ew amaede na. Lê piştî ku wê hêrîş li afrînê bibin wê, weke ku wê di rojên destpêkê de wê, tvyên weke CNN, BBC û hwd jî wê ragihênin ku wê, goçberî, bi ber navenda afrînê ve dibê." Ev jî wê, weke ne li gorî hasabkirin û bendwariyên wan bê.

Gelê afrînê, afrîn ne terikend. Di aslê xwe de wê, ya ku wê di destpêkê de wê, temenê têkçûna wan a li afrînê wê bîafirînê wê ev bê. Ber vê yekê wê, hemû rêyên alikariyê ê ji gelê afrînê re wê bikin ku wê bigrin û tangav bikin ku ew goçbikê. Komên konvuyên xwepêşandêran ên ji herêmên din ên rojava wê weke ku wê di 16ê sibatê de wê bibê wê ji hewa ve wê were topbaran kiirn. Wekî din wê, di roja 1ê adara 2018an de wê, konvuya alikariyê a 'xaça sor' wê dema ku ew digihîjê ber şera wê, ji aliyê artişa tirk ve wê, were lê hêrîşkirin. Bo ku alikarî ji xalkê sîvil re neçê û wê tangev bikin ku ew xwe radest bikê wê ev wê weke politikayaka rejîma tirk bê.

Pêvajoya hêrîşên li dijî afrînê wê, di vê çerçoveyê de wê, weke aliyekê din ê ku mirov wê dikarê weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman bê. Her wusa di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê werênê li ser ziman wê, afrîn wê, wekî din wê di nava kurdistanîyan û cihanê de wê bê nav têgihîştîneka berxwedanî a li herêmê jî. Di serî de wê, mirov dikarê wê weke aliyekê giring bi navê afrînê re wê, werênê li ser ziman.

Di aslê xwe de wê rewşa xalkê afrînê wê, ji aliyekê din ve wê rewşa hemû xalkên bajarên bakûrê kurdistanê ê di bin hêrîşên rejîma tirk ku ew bi gotina 'tekoşîna li dijî terorê' re dihênê li ser ziman jî wê, ji wê re jî wê bê weke dîmenekê li berçav. Di serî de wê mirov

dikarê wê, werênê li ser ziman. Gelek kesên ewropî ên ji nava gel wê, dema ku wê rewşa afrînê wê bibiînin wê ji kurdên bakûrê kurdistanê re wê bêjin ku 'em nûha rewşa we û herîşên ku rejîma tirk li herêmên wan (bakûrê kurdistanê) li wê dikir em fahm dikin." Wê, di vê çerçoveyê de wê, bandûra afrînê wê pîrr zêde wê xwe bide dîyarkirin.

Di aslê xwe de wê, rewşa afrînê wê, weke rewşeka teybet bê ku mirov wê bi teybetî wê, werênê li ser ziman bê. Wê, berxwedana afrînê wê weke ya kobanê wê sembol û dagereka berxwedanî a rengê dema berxwedanan a li giştîya kurdistanê ku ew li bakûrê kurdistanê bê. başûrê kurdistanê bê, rojavayê kurdistanê bê û rojhilatê kurdistanê bê. Di vê rengê û awayê de wê, di serî de wê, mirov dikarê wê weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman.

Ev gîyane berxwedanî a civake kurd jinûve li gorî demê pêşketîya û hatîya dîtin. Têgihîştina wê bi awayekê şenber weke bi kobanê û afrînê û şengalê re hatîya dîtin. Di vê rengê û awayê de wê, mirov dikarê wê weke aliyekê din ê teybet wê, werênê li ser ziman.

Ji vir û pê de wê, ew gîyan wê di wê dema berxwedanan de wê dem bi dem û cih bi cih wê xwe biafirênê û wê bide dîyarkirin. Wê, berxwedanwê, navê li xwe, nîrxên xwe maf û azadîya xwe xwedi derketin bê. Wê li hebûna xwe ya xwe ya civakî xwedî derketin bê. Di serî de wê, weke aliyekê wê yê giring em divê ku wê werênina li ser ziman. Gelê afrînê bi her aliyê ve wê, weke bi ahlaqî, wijdanî mirovatî û hwd wê serkeve. Wê weke serkevtê dema xwe ya ji van alîyan ve bê. Di serî de wê, mirov dikarê wê, werênê li ser ziman. Wê ji aliyê leşkerî ve jî wê, çendî ku wê herîş li wê werina kirin wê berxwe bide û wê serî netawênê. Wê, bi wê jî wê, bi heyvan wê ew wê berxwedana xwe wê bide domandin. Wê, xalkê afrînê wê ji her aliyê ve wê were dorpoçkirin ku ew were şikandin. Wê hemû iblîsên demê wê di wê herîşa li ser afrînê de wê, cih bigirin. Wê li hemberî wan wê afrînê wê bi awayekê xwûdewendî û pêxemberene wê berxwebide. Berxwedana afrînê wê berxwedanaka pêxemberene bê. Wê weke berxwedana musa, îsa, mihemed û hwd bê. Wê berxwedanaka îbrehîmî bê. Dema ku wê nemrût wê birehim wê biavêjê nava êgir ew wê, di nava êgir de wê neşawitê û wê derkeve. Rewşa berxwedana afrînê a ibirehimî wê, li dijî nemrûdanê bê. Wê, weke berxwedanaka kawayî a li dijî dahaqan û celladan bê.

Di vê çerçoveyê de wê, gîyane berxwedana afrînê wê weke gîyaneka bi vê rengê a pîroz bê. Wê, temenê wê, li herêmê wê bi wê rengê wê bi pîrozî wê hebê. Wê ew berxwedan wê bi wê rengê wê weke berxwedanaka serdemê li gorî hemû cewherê mirovatîyê bê.

2ê adara 2018, kurdistan, cizîrabota, dema ku berxwedana afrînê di wê de hê didomê, **Abdusamet Yigit**